URCSS 2025

Undergraduate Research Conference
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya

PROCEEDINGS

26th September 2025

"Ensuring Sustainable Development through the Power of Social Sciences"

Research Centre for Social Sciences
University of Kelaniya, Sri Lanka

Undergraduate Research Conference
Faculty of Social Sciences – (URCSS – 2025)

“Ensuring Sustainable Development Through the Power of Social Sciences.”

26th September 2025

PROCEEDINGS

Editor in Chief
Professor Uda Hettige

Editors
Dr. W.V.W.G. Waniganeththi
Dr. K. R. N. Harshani
Dr. K.A.S.S. Wijesekara
Dr. P.P.G. Chamila Siriwardene
Dr. Roshini Jayaweera
Dr. Aachala Abeykoon
Ms. Oshadhi Herath

Research Centre for Social Sciences
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya
Sri Lanka

Undergraduate Research Conference of Faculty of Social Sciences – (URCSS – 2025)

© Research Centre for Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya, Sri Lanka – 2025

ISSN Print: 3051-598X **ISSN (E.Vol):** 3051-5432

Cover page and graphic design: Dr. M. K. Pasqual and Mr. Shanaka Wanniarachchi

Published by: Research Centre for Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya, Sri Lanka

Printed by: Vidyalankara Press, Kelaniya

All rights reserved.

Undergraduate Research Conference of Faculty of Social Sciences – (URCSS – 2025)

"Ensuring Sustainable Development Through the Power of Social Sciences."

The sole responsibility of the contents of the papers is vested to the authors.

Undergraduate Research Conference of Faculty of Social Sciences
Secretariat
Research Centre for Social Sciences
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya
Kelaniya 110067
Sri Lanka.

Tel/Fax: +94 11 298 61 21
Email : rcss@kln.ac.lk
Web : https://conf.kln.ac.lk/urss/

Organizing Committee of the Undergraduate Research Conference of Faculty of Social Sciences - (URCSS-2025)

Conference Chair
Professor M. M. Gunatilake

Convener
Professor A.G. Amarasinghe

Conference Advisory
Cadre Chair, Senior Professor Prishanta Gunawardhana
Cadre Chair, Senior Professor K. Karunathilake
Senior Professor M. K. Weerasinghe
Senior Professor W. M. Semasingha
Professor D. M. Ajith Dissanayake

Conference Secretary
Dr. M. K. Nadeeka Damayanthi

Editor in Chief
Professor Uda Hettige

Editors
Dr. W.V.W.G. Waniganeththi
Dr. K. R. N. Harshani
Dr. K. A. S. S. Wijesekara
Dr. P. P. G. Chamila Siriwardene
Dr. G. K. R. Jayaweera
Dr. Aachala Abeykoon
Ms. Oshadhi Herath

Proofreading Sinhala
Ms. K. I. D. Senarathna
Ven. Bopeththe Somananada Thero

Proofreading English
Mr. I. S. Ranwella
Ms. S. M. Gunawijaya

Conference Web Master
Mr. Shanaka Wanniarachchi

Sponsorship Committee
Mr. Hashan Wijesingha
Mr. Sumeda Viraj Aponsu
Mr. Indunil Ranwella

Finance Committee
Dr. Champika Dharmadasa
Ms. Senani Werake
Ms. Dilushi Kodithuwakku
Mr. R. M. A. D. B. Rathnayaka
Mr. M. G. P. Tharuka
Ms. Tharundhi Illeperuma
Ms. Trimesha Chasmini

Designing Committee
Mr. M. P. D. S. Somaratne
Dr. M. K. Pasqual
Mr. Shanaka Wanniarachchi

Communication and Media Committee
Mr. Saman Rajapaksha
Mr. H. P. Ruwan Pushpa Kumara

Publication Committee
Dr. Nilantha Ramanayake
Ms. Amali Uthpala Nandasiri
Mr. Hasitha Chamikara Gunasinghe
Ms. Apsara K. Danasekara
Mr. R. M. A. D. B. Rathnayaka

Programme Organizing Committee
Ms. M. K. A. Anoma Rathnayaka
Mr. R. M. G. Karunarathne
Mr. Harendralal Namalgamuwa
Mr. Ayesh Wijayasinghe
Mr. Indunil Ranwella
Ms. H. Sachini Nisansala Silva
Ms. K. I. D. Senarathna
Mr. Asanga Mudushan Senevirathna
Ms. B. M. A. T. Anupama

IT Committee
Mr. A. A. I Sihan Wijayawickrama
Mr. G. R. I. L. Jayasooriya
Mr. K. A. S. Madusanka

Editorial Assistants
Ms. V. W.A. M. K. Weerasinghe
Ms. A. A. H. Pamalka
Mr. V. S. Iroshana
Ms. W. P. L. Ranathunga

Department Coordinators
Mr. G. M. S. V. Aponsu - Department of Archaeology
Ms. W. M. M. S. K. Werake - Department of Economics
Ms. R. A. Chesika Kanchana - Department of Geography
Mr. E. W. A. H. C. Gunasinghe - Department of History
Mr. Hashan Wijesingha - Department of International Studies
Ven. Bopeththe Somananada Thero - Department of Library and Information Science
Mr. Ayesh Wijayasinghe - Department of Mass Communication
Mr. Sudesh Abeynayaka - Department of Mass Communication
Dr. Chamila Siriwardene - Department of Philosophy
Mr. R. M. G. Karunarathna - Department Philosophy
Ms. Chamika Fernando - Department of Political Science
Ms. D. S. Kodithuwakku - Department of Social Statistics
Ms. Y. M. A. K. Yaparathne - Department of Social Statistics
Ms. W. M. Gayathri Panampitiya - Department of Sociology
Ms. M. K. A. Anoma Rathnayaka - Department of Sport Science & Physical Education

List of Volunteers (Staff)
Ms. A. A. S. I. Amarakoon
Ms. A. L. S. S. Ambegoda
Ms. A. M. S. M. Attanayake
Ms. B. M. A. T. Anupama
Ms. C. B. K. Ranasinghe
Ms. D. M. S. Jeewamali
Ms. G. K. Y. S. Siriwardana
Ms. H. D. Maneesha Tajmini
Ms. H. N. Anuradha Kumari
Ms. I. D. T. Kavishka
Ms. J. A. D. T. J. Arachchi
Ms. J. M. O. A. K. Jayamanne
Ms. K. N. Haputhanthri
Ms. L. A. N. V. Ranahansi
Ms. M. J. U. Merinnage
Ms. S. M. T. S. Senevirathna
Ms. S. Michella Gunawijaya
Ms. W. A. M. Dirukshi
Ms. W. N. P. M. J. P. Weerasinghe
Mr. Nivean Wickramarathne
Ms. Hansika Sewwandi
Ms. Nipuni Bhagya
Ms. Tharundi Ileperuma
Ms. Trimesha Fernando

List of Volunteers (Students)

Mr. A. S. G. Premaratne
Mr. A. Tharusha Madhawa
Mr. D. G. L. S. P. Aluthgedara
Mr. D. M. A. K. Kumara
Mr. G. P. N. Pathirathna
Mr. K. K. Dineth
Mr. S. B. K. Herath
Mr. W. M. I. Madushan
Mr. W. M. I. U. Dharmasena
Ms. A. M. M. C. Abeykoon
Ms. C. Rajapaksha
Ms. D. I. S. Jayarathna
Ms. D. N. N. Gunarathna
Ms. E. A. T. Sewwandi
Ms. G. B. Kaveesha Lakshani
Ms. G. S. J. Gallage
Ms. H. M. W. J. Thilakarathna
Ms. H. N. S. Fernando
Ms. J. P. K. Bhagya Samarasinghe
Ms. K. D. S. S. Fernando
Ms. K. K. Meenu Nimendri
Ms. K. M. N. Senevirathna
Ms. N. C. D. Mahindarathna
Ms. N. N. G. D. D. R. Nanayakkara
Ms. N. Reshini Perera
Ms. P. G. H. Sanjula
Ms. S. N. B. M. K. P. Moragolla
Ms. T. A. Pamali Maharshi
Ms. V. T. Devindi Gananathilaka
Ms. W. A. A. S. Weerasinghe
Ms. W. K. R. Udara
Ms. W. M. H. D. Wickramasingha
Mr. Damitha Salanuwan
Mr. Malsha Mahagamage
Mr. Nadun Nihara
Mr. Sandas Pansilu
Ms. Hiruni Jayasinghe

Panel of Reviewers

Department of Archaeology

Cadre Chair, Senior Professor Prishanta Gunawardhana
Senior Professor Anura Manatunga
Senior Professor Malinga Amarasinghe
Professor D. M. Senarath Bandara
Dr. Sriyani Hathurusinghe
Mr. Harendralal Namalgamuwa
Ms. Umanga Rammungoda

Department of Economics

Senior Professor W. M. Semasinghe
Professor R. A. S. P. Bandara
Professor D. M. Ajith Dissanayake
Professor J. A. P. Kumari
Associate Professor H. M. Nawarathna Banda
Dr. G. K. Roshini Jayaweera

Dr. P. D. C. S. Dharmadasa
Dr. N. P. Dammika Padamakanthi
Ms. W. M. M. S. K. Werake

Department of Geography
Cadre Chair, Senior Professor R. K. L. M. Dharamasiri
Professor A. G. Amarasinghe
Professor S. A. N. P. Sakalasooriya
Dr. W. V. W. G. Waniganeththi
Dr. K. A. S. S. Wijesekara
Ms. R. A. C. Kanchana
Ms. Apsara K. Danasekara
Mrs. K. L. W. I. Gunathilake
Mr. K. B. I. Ranwella
Mr. P. P. G. Jayathillake
Ms. K. Nishanthi

Department of History
Professor D. T. Koggalage
Dr. D. K. Manatunga
Dr. H. H. N. S. Hewawasan
Dr. R. M. G. W. Dissanayaka
Dr. N. D. Kekulawala
Mr. E. W. A. H. C. Gunasinghe

Department of International Studies
Dr. Thumira Gunasena
Mr. Hashan Wijesinghe
Mr. Madhushan Senevirathna

Department of Mass Communication
Mr. Wijayananda Rupasinghe
Dr. Aruna Lokuliyana
Dr. Manoj Jinadasa
Mr. Saman Rajapaksha
Mr. Darshana Somarathna
Ms. Amali Uthpala Nandasiri
Ms. Dineesha Liyanage
Dr. Mangala Keerthi De Pasqual
Dr. Achala Abeykoon

Ms. Dilini Gamage
Ms. Ileka Ruwanpathirana
Mr. Ayesh Wijayasinghe
Ms. Dasini Madurasinghe

Department of Library and Information Science
Senior Professor M. K. Weerasinghe
Senior Professor W. A. Weerasooriya
Mr. Tikiri Herath Gunathilake
Dr. Priyanwada Wanigasooriya
Dr. Lagumdeniye Piyarathana Thero
Ms. R. M. Nadeeka Rathnabahu
Dr. K. R. N. Harshani
Ms. K. I. D. Senarathna
Rev. Bopeththe Somananda Thero
Mr. P.W.A.S.D. Ransara

Department of Philosophy
Dr. Manoji Harischandra
Ms. D. D. R. De Silva
Dr. Chamila Siriwardene
Ms. Oshadi Herath

Unit of Psychology
Rev. Dr. Kumbukandana Rewatha Thero
Mr. R. M. G. Karunarathne

Department of Political Science
Professor Osantha Thalpavila
Ms. Yamuna Mendis
Dr. Priyantha Mudalige
Dr. M. K. Nadeeka Damayanthi
Dr. Sampath Rajapaksha
Ms. Hasitha Jeewanthi

Department of Social Statistics
Professor K. M. L. M. M. Gunarathna
Ms. L. W. Dasanayake
Dr. H. R. S. Sulochani
Ms. D. S. Kodithuwakku

Department of Sociology

Carder Chair, Senior Professor K. Karunathilake
Senior Professor A.V. K. V. Wasantha Subasinghe
Professor K. M. G. C. K. Amarathunga
Professor L. D. Sarath Vitharana
Associate Professor T. M. D. Subashini
Mr. G. W. D. N. Sisira Kumara
Dr. H. A. Kumudu Sumedha
Mr. J. K. Sudeera Jayaweera
Ms. Waruni Wickramaarachchi
Ms. R. P. I. Chandramali
Ms. W. M. Gayathri Panampitiya
Mr. R. M. A. D. B. Rathnayake
Ms. H. Sachini Silva

Department of Sport Science and Physical Education

Dr. Jayantha Kalansooriya
Dr. Charika Wickramarathna
Dr. Nilantha Ramanayaka
Ms. M. K. A. Anoma Rathnayaka
Dr. Hashi Peiries
Ms. W. G. D. S. Wehigaldeniya

Message from the Vice Chancellor

It is with great pleasure that I convey my best wishes to the *Undergraduate Research Conference of Social Sciences 2025* organized by the Research Centre for Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya. This year's theme, "Ensuring Sustainable Development through the Power of Social Sciences" is both timely and significant, as universities across the globe strive to align their academic pursuits with the UN Sustainable Development Goals.

The University of Kelaniya has long recognized the importance of nurturing a research culture at all levels of academic life. Encouraging our undergraduates to engage in research not only develops their analytical and critical thinking skills but also empowers them to contribute to society through innovative and evidence-based solutions. This conference, therefore, serves as a valuable platform where emerging scholars can present their findings, engage in intellectual dialogue, and broaden their academic horizons.

I commend the Faculty of Social Sciences for creating a space that allows our undergraduate students to realize their potential as young researchers and future leaders. I also wish to extend my appreciation to the organizing committee for their commitment and dedication in bringing this conference to fruition. I extend my warm congratulations to all presenters and wish them success in their future academic and professional endeavors.

Senior Professor Nilanthi de Silva
Vice-Chancellor
University of Kelaniya

Message from the Conference Chair/Dean, Faculty of Social Sciences

It is with immense pride and pleasure that I share this message for the Undergraduate Research Conference of Social Sciences, URCSS–2025, organized by the Research Centre, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya. This annual conference holds a special place in our academic calendar as it highlights the intellectual potential, creativity, and scholarly promise of our undergraduates. The significance of this event lies in its commitment to fostering a culture of research from the early stages of academic life. By offering undergraduates the platform to undertake rigorous inquiry, present their research, and benefit from constructive feedback, we lay the groundwork for a lifelong pursuit of scholarship. The wide range of topics featured in the conference proceedings not only reflects the diversity of our students' interests but also underscores their dedication to addressing challenges of both local and global relevance.

I wish to acknowledge with gratitude the tireless efforts of the organizing committee, reviewers, session chairs, faculty members, Research Centre staff, and student volunteers, whose contributions have been vital to the success of this conference. I am also deeply appreciative of our keynote speaker and partners, whose valuable support has greatly enriched this academic initiative for all our student researchers. I extend my warmest congratulations. Your commitment, enthusiasm, and perseverance truly embody the future of the social sciences. I encourage you to continue this journey with the same passion and determination.

Prof. M. M. Gunatilake
Dean
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya
Sri Lanka

Message from the Keynote Speaker

It is a great pleasure to send my congratulations and appreciation to you on the occasion of the Undergraduate Research Conference on Social Sciences (URCSS) - 2025, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya. I believe that a conference focused on enriching the academic capacity and potential of young researchers is not just an academic event, but also a celebration of curiosity, a way to nurture budding researchers, and an opportunity to open new avenues for creativity. The conference is a platform for young scholars who are stepping into the world of research for the very first time.

Sri Lanka's higher education system has always carried a deep responsibility in equipping our youth not only with knowledge but also with the ability to think critically and seek meaningful solutions. As we are confronted with rapid changes in many aspects, including social, economic, and political, this responsibility becomes even greater. Our students are the heartbeat of this mission. They are the ones who will carry forward the vision of a more inclusive, innovative, sustainable, and resilient nation.

The Sri Lankan youth have long been agents of change—sometimes in ways that challenge systems, and at other times by bringing fresh ideas and energy into public life. What they need most today is space to be heard, to experiment, and to contribute to knowledge and national development. The URCSS-2025 provides exactly that space. It reminds us that research is not reserved only for senior academics; even at the undergraduate level, young scholars can generate knowledge that reflects the realities of our people and offers pathways for development.

I strongly believe that the work shown at this conference is more than just academic exercises. It reflects the voices of a generation ready to engage with major issues facing our society—questions of governance, fairness, culture, and sustainability. I commend the undergraduates whose research has brought them here today. You are proof that with dedication and curiosity, young minds can influence the direction of a nation on the path of wisdom and prosperity. As the keynote speaker, my humble message to all of you is to carry this spirit of curiosity and inquiry with you. Let your research not conclude with a presentation but continue as a lifelong commitment to making knowledge meaningful—for your community, your country, and the world. I wish URCSS-2025 every success, and I look forward to the bright future that you, our students, are creating for Sri Lanka.

Senior Professor OG. Dayaratna-Banda
Department of Economics and Statistics
University of Peradeniya - Sri Lanka

Message from the Convener/Director, Research Centre for Social Sciences

Since its establishment in 2004, the Research Centre for Social Sciences (RCSS) has been dedicated to promoting interdisciplinary research across the social sciences and to enhancing research skills among both academic staff and undergraduates of the Faculty of Social Sciences. The RCSS has been committed to creating opportunities for researchers and scholars from the initiation to the dissemination of new knowledge. The Undergraduate Research Conference of Social Sciences, URCSS-2025, can be regarded as one of its important initiatives. I strongly believe that providing opportunities for undergraduates to present their research findings would pave the way for them to enter an enriching research culture, receive well-deserved recognition for their academic endeavors, and build a solid foundation for their future goals. Such experiences may certainly encourage them to continue engaging in research and contribute to the development of national and international social, economic, and other important spheres. Organizing an event of this nature is a challenging endeavor. This kind of resourcefulness task would be made possible only through remarkable leadership and the unwavering teamwork of countless individuals. First and foremost, I would like to convey my deepest appreciation to Senior Professor Nilanthi de Silva, Vice Chancellor of the University of Kelaniya, and Professor M. M. Gunathilake, Dean of the Faculty of Social Sciences, for their leadership and guidance. I also extend my appreciation to Dr. M.K. Nadeeka Damayanthi, Conference Secretary, and all members of the organizing committee for their unwavering dedication to the success of URCSS – 2025.

Professor A. G. Amarasinghe
Conference Convener / Director
Research Centre for Social Sciences (RCSS)
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya – Sri Lanka

Message from the Conference Secretary

It is with great honor that I extend my greetings to all participants of the *Undergraduate Research Conference of Social Sciences 2025* organized by the Research Centre for Social Sciences, Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya. The theme of this year's conference, **"Ensuring Sustainable Development through the Power of Social Sciences,"** reflects the enduring relevance of our disciplines in addressing the multidimensional challenges of the 21st century. The contributions of undergraduate researchers presented in this conference proceedings exemplify the intellectual curiosity, analytical skills, and innovative thinking required to strengthen the role of social sciences in promoting equity, justice, and sustainability. These scholarly endeavors not only enhance the academic culture of the university but also demonstrate how student research can inform policy and practice in wider society.

This event would not have been possible without the support and dedication of the advisory and organizing committees, reviewers, and student volunteers. I am also grateful to the leadership of the University of Kelaniya and the Faculty of Social Sciences for their encouragement and guidance. Further, I would like to express my gratitude to the keynote speaker, session chairs, and sponsors whose contributions were invaluable in ensuring the success of this conference.I wish all participants every success in their academic journeys and trust that the knowledge shared through this conference will inspire constructive dialogue, collaboration, and meaningful contributions to the achievement of sustainable development goals.

Dr. M. K. Nadeeka Damayanthi
Conference Secretary
Faculty of Social Sciences
University of Kelaniya – Sri Lanka

Table of Content

Message from the Vice Chancellor-- 10

Message from the Conference Chair/Dean, Faculty of Social Sciences---------- 11

Message from the Keynote Speaker--- 12

Message from the Convener/Director, Research Centre for Social Sciences---- 13

Message from the Conference Secretary -- 14

Department of Archaeology -- 29

සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාවට ප්‍රවේශයක්: සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාවේ උපයෝගීතාව විදහාලීම සඳහා අලවල ලෙන් කැණීම ඇසුරින් සිදු කළ විශ්ලේෂණයක් -- 31

පුරාවිද්‍යාවේ සැලසුම් භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් -- 32

Contribution of Archaeological and Cultural Heritage to Tourism Development in Devinuwara: A Study Based on the Devinuwara Divisional Secretariat Division --------- 33

ශ්‍රී ලංකාවේ වංශකතා සාහිත්‍යය මඟින් හෙළිවන පුරාණ පාරිසරික සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුග ඇසුරින් -- 34

වියළි කලාපීය තැනිතලා භූමියෙන් පර්වතය මූලික රාජධානිකරණයට සංක්‍රමණය වීම කෙරෙහි දඹදෙණි රාජධානියේ භූ දර්ශනය ඇසුරින් විමර්ශනයක් ------------------------------------ 35

පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ඓතිහාසික තොරතුරු අධ්‍යයනයේ දී, සෙල්ලිපි සාධක මඟින් ලැබෙන දායකත්වය පිළිබඳ විමර්ශනයක්: තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස කිහිපයක් ඇසුරින් -- 36

පොළොන්නරුව පුරාවිද්‍යා හා මානවවිද්‍යා පැරණි නාගරීකරණ භූදර්ශනය පිළිබද ව්‍යාපෘතියෙන් හමු වූ මැටි භාණ්ඩ පිළිබද විමසුමක් -- 37

Department of Economics -- 39

ආහාර මිල උද්ධමනය අඩු ආදායම්ලාභී ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ ආහාර පරිභෝජනය කෙරෙහි සිදුකරනු ලබන බලපෑම පිළිබඳව ආර්ථික විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක් ------------------------- 41

The Impact of Tourism on Urban Coastal Employment in Sri Lanka: With Special Reference to Mount Lavinia-- 42

The Gender Difference in Self-Employment among Undergraduates at the University of Kelaniya in Sri Lanka -- 43

අවිධිමත් අංශයේ රැකියාවල නියුතු පුද්ගලයින්ගේ ගෘහස්ථ ආහාර සුරක්ෂිතා මට්ටම පිළිබඳ ආර්ථික විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක්: ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රයෙන් -------------------------44

Labour Migration in Sri Lanka by Manpower Level: A Trend Analysis --------------------45

Evaluating Fiscal and Monetary Policies for Building a Resilient and Green Economy: Evidence from Sri Lanka ---46

The Impact of Financial Literacy on Personal Financial Behaviour among Youth Employees in Sri Lanka ---------- 47

Impact of Household Economic Conditions on Academic Performance of Undergraduates in the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya ---------- 48

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තීරණය වීමට බලපාන සාධක ---------- 49

ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වයට බලපාන සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනය: ගෝනාපීනුවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන් ---------- 50

The Role of Financial and Digital Literacy in Fintech Adoption: An Empirical Study Related to the Undergraduates of the University of Kelaniya ---------- 51

Macroeconomic Determinants of Investment in Sri Lanka ---------- 52

ශ්‍රී ලංකාවේ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමයක ආයෝජනය කිරිම මඟින් ඇතිවන ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---------- 53

ගෘහස්ථ මූල්‍ය ස්ථාවරතාවය කෙරෙහි අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජනවල බලපෑම: ඩෙනවර්වත්ත ප්‍රදේශය පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනයක් ---------- 54

Department of Geography ---------- 55

ගංවතුර අවදානමේ කාලික සහ අවකාශීය වෙනස්කම් ආශ්‍රිත සමාජ ආර්ථික බලපෑම් හඳුනාගැනීම: වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් ---------- 57

රිළා-මිනිස් ගැටුමේ අවකාශීය හා කාලික රටාව: ශ්‍රී ලංකාවේ අලව්ව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන් ---------- 58

An Assessment of Soil Properties Influencing Tea Cultivation in Waturugama Grama Niladhari Division, Gampaha District, Western Province, Sri Lanka ---------- 59

Shifting from Bulb Crops to Root Crops as an Adaptation Strategy to Climate Change: A Study Conducted with the Galewela Divisional Secretariat Division ---------- 60

ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ අභියෝග සහ උපායමාර්ග: මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් ---------- 61

Earthquake Risk and Public Awareness in Sri Lanka: Case Studies from Buttala, Kundasale, and Lunugamwehera Divisional Secretariat Divisions ---------- 62

මැණික් කැණීම් කර්මාන්තයේ නව තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේ වැදගත්කම: රත්නපුර, කුරුවිට ප්‍රදේශය පදනම් කරගත් අධ්‍යයනයක් ---------- 63

Effectiveness of Urban Poverty Alleviation Strategies: A Study Based on Low-Income Communities in Moratuwa Municipal Council ---------- 64

A Study on Culinary Tourism Opportunities Based on 591 Hirivadunna Grama Niladhari Division ---------- 65

Exploring the Interrelationship Between Financial Literacy and Financial Management Practices of the Rural Youth Farming Community: A Case Study of the Rajanganaya Farming Colony ---------- 66

Spatial Variations in Women's Economic Empowerment: A Comparative Analysis of Aswedduma and Dematagoda Grama Niladhari Divisions ---------------------------------- 67

නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යානවල සමාජ - ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සහ විභවතාවයන්: ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්-- 68

Studying Socio-Economic Trends Related to Spatial Variations in Groundwater Quality in Coastal Areas: A Study Based on Kalutara Divisional Secretariat Division ---------------- 69

Impediments to Effective Youth Participation in Rural Community Development: With Special Reference to Kukulnapaya Village-- 70

Assessment of Criteria for Sustainable Land Use Management in a Village Associated with Forest: A Case Study from Thanthirimalaya Grama Niladhari Division -------------------- 71

Lifestyle Transformation as a Long-term Impact of the Kadawatha Expressway ----------- 72

Identification of Seasonal Patterns of Dengue Distribution in the Beruwala Medical Officer of Health Division -- 73

Dynamics of Pre-Contract Agreement Strategies between Companies and Soybean Cultivators: A Case Study at Galenbindunuwewa Divisional Secretariat Division -------- 74

Impacts of Stress and Job Satisfaction on the Teaching Performance Level of Female School Teachers: The Case of National Schools of Kelaniya Education Division------------------ 75

Impact of Climate Change on Vegetable Cultivation and Sustainable Strategies: A Study in the Udapalatha Divisional Secretariat Division, Sri Lanka ---------------------------------- 76

Impacts of Climate Change on the Livelihoods of Paddy Farmers and their Adaptation Strategies (From the Mahindagama Grama Niladhari Division of the Welikanda Divisional Secretariat)--- 77

සැලසුම්ගත නාගරික මධ්‍යස්ථානවල පසුගාමීත්වයට බලපාන සාධක මහවැලි "සී" කලාපයේ ගිරාඳුරුකෝට්ටේ නගරය ඇසුරෙන්-- 78

Assessing the Contribution of Urban Theme Parks as a Driver of Social Well-being and Economic Growth: A Case Study of Diyasaru Park-- 79

Opportunities and Challenges in the Adventure Tourism Industry: A Case Study of the Kithulgala Area-- 80

Sustainable Rural Development Strategies to Mitigate Geographical Isolation: A Study at Nanperial State Village, Sri Lanka --- 81

Factors Affecting the Efficiency and Productivity of Chena Cultivation: A Case Study from the Anamaduwa Divisional Secretariat Division --- 82

Household Economic Development of Small-Scale Confectionery Manufacturers with Special Reference to Matugama Divisional Secretariat Division ---------------------------- 83

හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂණයේ බලපෑම් පිළිබඳ මහනුවර දිගන ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්--- 84

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජ-ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ මීගමුව වෙරළ තීරය ආශ්‍රිත භූගෝල විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් -- 85

කර්මාන්තපුර ප්‍රාදේශීය ආර්ථික සංවර්ධනයට ඇති කර ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: ගලිගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් -- 86

උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය සංවර්ධනය කෙරෙහි ඇතිකර ඇති කාලීන බලපෑම: ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගංගේයාය ග්‍රාම නිළධාරී වසම ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් -- 87

අර්ධකාලීන රැකියාවල නියැලෙන උපාධි අපේක්ෂකයින්ගේ අභියෝග පිළිබඳ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා පීඨයේ සිව්වන වසරේ සිසුන් ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් ------------ 88

Spatio-Temporal Assessment of Land Cover Changes of Paddy Cultivation in Pannala Divisional Secretariat Division, Sri Lanka -- 89

ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ විරැකියාවට බලපාන සාධක: ගලගොඩ ගම්මානය ආශ්‍රිත සිද්ධි අධ්‍යයනයක් -- 90

Spatial Trends and Patterns of Urban Expansion: A Case Study of the Gampola Urban Council Area -- 91

වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝගවල අවකාශීය ව්‍යාප්තිය: ගඟවට කෝරළේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් -- 92

කැලණිය-කඩුවෙල ප්‍රදේශයේ ගංවතුර උවදුර සඳහා දුර්වල ජනාවාස සැලසුම්කරණයේ බලපෑම පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක් -- 93

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ යහපැවැත්ම කෙරෙහි ආහාර අනාරක්ෂිතතාවයෙහි බලපෑම: පන්විල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් -- 94

ගංගා පිටාර ගැලීම ආශ්‍රිත සමාජ - ආර්ථික ගැටලු: තවලම ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන් සිදුකරන අධ්‍යයනයකි -- 95

කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීම සහ ඔවුන්ගේ දරිද්‍රතාව අවමකිරීම සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතය: මඩදෙණිය ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් -- 96

උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය කෘෂිකාර්මික අංශයට ඇති කර ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්; බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ උඩපේරුව ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය ඇසුරින් -- 97

Department of History -- 99

Sripada and Its Surroundings as Depicted in Samanthakuta Vannana -- 101

A Historical Investigation of *Bogambara Wewa* -- 102

The Kandyan Aristocracy under the Nayakkar Kings -- 103

Utilising the Deposits in the National Archives for Historical Research -- 104

Sri Lankan Historiography Tradition and the Bowl Relic -- 105

ලක්දිව රාජත්වය සහ මහායාන බුදුසමය අතර සම්බන්ධය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ----------- 106

A Study of the Social, Political, Religious, and Economic Conditions as Aspects Revealed by the Sinhala *Sandesha* (Messenger Poems) of the Kandyan Period ---------- 107

නිශ්ශංකමල්ල රජු රාජත්වය තහවුරු කරගැනීමට බුදුදහම භාවිත කළ ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---------- 108

Department of International Studies ---------- 109

The Impact and the Role of Social Media in Educating Human Rights Violations in Sri Lanka ---------- 111

Analysing Sri Lanka's Tourist Visa Extension Policies: Weaknesses, Implications, and Challenges for the Local Community ---------- 112

Progress and Challenges of Achiving Sustainable Development Goals in Sri Lanka: A South Asian Context with Special Reference to SDG 13 ---------- 113

Safeguarding Child Rights in Childcare Centers in Hambantota District, Sri Lanka ----- 114

The Paradox of Progress: How Tourism Development and Cultural Imperialism Threaten Sri Lanka's Authentic Appeal ---------- 115

Analyzing the Effectiveness of the Law of the Sea in Resolving Maritime Border Disputes: A Case Study of the South China Sea ---------- 116

Legalizing the Sex Industry and its Implications in Sri Lanka: A Study Based on Western Province ---------- 117

India's Rise as a Global Power and its Impact on the Relevance of Halford Mackinder's Heartland Theory ---------- 118

Exploring the Impact of the USA and China on Marine Biodiversity in the Indian Ocean Region ---------- 119

Comprehensive Analysis in Sri Lanka's Blue Economy and its Future Prospects ------- 120

Policy Shifts in Sri Lanka's Foreign Ministry: Addressing Challenges in Regulating Non-skilled Migrant Housemaid Employment in Saudi Arabia ---------- 121

Post-*Aragalaya* Analysis of Male Labor Migration from Sri Lanka to Middle East ---- 122

The Role of the Supreme Court in Safeguarding Fundamental Rights: A Critical Analysis ---------- 123

Revisiting the Heartland Theory: Examining China's Belt and Road Initiative in Central Asia through Case Studies of Kazakhstan and Uzbekistan ---------- 124

Scrutinizing the Intersection Human Rights of Transgender Societies in Sri Lanka: Socio-Legal Marginalization and Future Landscape ---------- 125

Influence of China on Sri Lanka's National Security ---------- 126

India's Role in the Quadrilateral Security Dialogue: The Dilemma of State Sovereignty and Minilateralism in Promoting Regional Stability in the Indian Ocean Region ------------ 127

Shaping Sri Lanka's Foreign Policy Towards ASEAN: Economic, Political, Socio-Cultural and Security Imperatives-- 128

The Impact of Educational Exchanges on China-Sri Lanka Bilateral Relations --------- 129

Child Well-being Programmes at Nawagaththegama Zone in the Puttalam District in Sri Lanka: Challenges and Achievements --- 130

Women Empowerment Strategies in South Asia: Impact on Socio-Economic Development -- 131

Evaluating the Impact of China's Financial Assistance on Sri Lanka's Economic Stability and Political Sovereignty --- 132

Department of Mass Communication ---133

Clean Sri Lanka Program, Television News Reporting and Public Awareness ----------- 135

The Role of Social Media Platforms in Promoting Small-scale Confectionery Businesses of Women Entrepreneurs -- 136

Promotion of Small- scale Online Clothing Businesses in Sri Lanka Through TikTok - 137

The Role of Women in the Linear Production Process of Sri Lankan Cinema ----------- 138

The Role of Social Media in Personal Branding: A Study on Use of Facebook by Sri Lankan Cricketers --- 139

Promotion of the Emerald and Singer Brands on Facebook Parallel to the 2024 Presidential Election Campaign--- 140

Enhancing Sri Lanka's Appeal as a Wellness Tourism Hub: A Public Relations Strategy to Attract German Travelers -- 141

Recreation, Sri Lankan Youth, and YouTube First-Person Shooter/Third Person Shooter Video Game Live Streaming --- 142

Use of Facebook in Personal Branding: A Study on Television Presenters --------------- 143

The Role of Anura Kumara Dissanayake's Official Facebook Page in the 2024 Presidential Election Campaign--- 144

Women Candidates' Election Campaign Strategies and Facebook: A Study on 2024 General Election-- 145

A Study on the Relationship Between News Websites and Social Media in Sri Lanka: A Special Focus on Facebook --- 146

A Study on Beer Brand Awareness among Beer Consumers in the Colombo District -- 147

Exploring Ethical Challenges in Documentary Filmmaking: A Study on Sri Lankan Filmmakers --- 148

Strategic Foundations of Public Relations in Sri Lanka: A Study on VYA PR (Pvt) Ltd, Sri Lanka --- 149

Use of YouTube Media, Personal Image and Youth in Sri Lanka -------------------------- 150

Service Quality and Customer Satisfaction of People's Bank: A Study on the Katugastota Branch -- 151

Exploring the Continued Use of Press Releases in Traditional Media: A Study of Innovative Media Public Relations (Pvt) Ltd -- 152

Audience Attitudes Towards the Tactics Used in Reporting Crime News on Television 153

Promotion of Sri Lankan Reality Television Programs and YouTube Media ------------- 154

The Usefulness of the Facebook Social Media Platform for Publishing Poetry by Emerging Poets -- 155

Leveraging Facebook to Enhance Brand Identity: A Case Study of Spa Ceylon as a Luxury Ayurveda Provider -- 156

Using Political Advertisement Tricks to Change Public Opinion: With Special Reference to Mr. Ranil Wickremesinghe's Print Media Campaign in 2024 ------------------------------ 157

A Study of the Contribution of Influencer Marketing to the Fashion Buying Behavior of the 'Gen Z' Generation in Sri Lanka. --- 158

Problems and Challenges in Starting and Running a New Television Channel: Specifically for Monara TV channel -- 159

A Study on How Sri Lankan Youth Use Face Editing Applications in Selfie Photography: Specifical Reference with Colombo Divisional Secretariat Division ---------------------- 160

Content Analysis of Policy Manifestos and Facebook Policy Communication in the 2024 Presidential Election -- 161

Using Social Media as a Teledrama Promotion Strategy ------------------------------------ 162

Women's Labor is Representation in Sri Lankan Teledramas ------------------------------ 163

Challenges and Issues in the Professional Practice of Computer-Generated Imagery Technology in Contemporary Sri Lankan Cinema -- 164

A Study on the Audience Response to the Teledrama 'Take Care': Via Facebook ------ 165

A Study on the Issues Faced by the Journalists in Reporting Court News: A Focus on Newspaper Journalists -- 166

Metaphysical Communication Present within the Law of Universal Attraction --------- 167

Political Image Building and Political Dialogue Programs in Sri Lanka: Specifical Reference with 2024 Presidential Election -- 168

The Symbolic Use of Flowers as a Public Relations Tool ------------------------------------ 169

Department of Library and Information Science-------------------------------171

An Exploratory Study of the Challenges Faced by Public Libraries in Developing Soft Skills Among Adolescent Readers --- 173

Impact of Physical Facilities in School Libraries on the Educational Process of Students in the Gampaha District, Sri Lanka-- 174

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණයේ දී සමාජ මාධ්‍ය ජාල භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලය ඇසුරෙන් -----------175

A Study on Marketing Strategies of Book Publishers in Sri Lanka ----------------------- 176

An Exploratory Study on the Challenges Faced by Visually Impaired Students in Using Library Web Services: A Study of the University of Kelaniya Main Library------------ 177

The Role of Library Reference Services in Addressing the Information Needs of Defence Faculty Students: A Case Study of General Sir John Kotelawala Defence University -- 178

Interior Design of Children's Libraries as Educational Centres --------------------------- 179

Challenges and Problems Faced in the Library Staff Training Process in Public Libraries in Sri Lanka --- 180

A Study on the Modern Reading Services Provided by the Library for the Information Needs of University Medical Students in Sri Lanka: Based on the Colombo, Jayewardenepura and Kelaniya Medical Faculty Libraries -------------------------------- 181

An Exploratory Study on the Use of Digital Museums for the Preservation and Promotion of Sri Lankan Cultural Heritage --- 182

Social Media Contribution to Improving the Image of State University Libraries in Sri Lanka --- 183

Designing a Program Model for Enhancing Communication Skills of Children in Children's Home through Bibliotherapy: A Study Based on Sabaragamuwa Province ------------- 184

A Critical Study on the Applicability and Awareness of the Right to Information Act No. 12 of 2016 in Obtaining Information for Research by University Students: Final Year Students of the Bachelor of Arts (Special) Degree in the Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya --- 185

A Study on the Recent Trend in Information Services Provided to Readers with Special Needs in University Libraries in Sri Lanka: Reference to the Kelaniya and Sri Jayewardenepura University Libraries --- 186

Record Conservation Strategies: Special References to the National Archives of Sri Lanka -- 187

Department of Philosophy ---189

Political Consciousness among the Women in Kandy ------------------------------------- 191

Inter-communal Conflict Management Module: A Case Study of Hulandawa-Akuressa192

Community Engagement Investigating Ethnic Coexistence in Haldummulla Village, Sri Lanka --- 193

A Study on Social and Emotional Conflict Resolution Skills in Mediation Board in Sri Lanka: Kolonnawa Urban Council ---------- 194

An Ethical and Legal Analysis of Client Rights in Psychological Counseling ---------- 195

හියුගෝ ග්‍රෝෂස්ගේ ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ සංකල්පය සහ නූතන දේශපාලන බල අරගලයඃ ඉන්දියානු සාගරය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් ---------- 196

ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධතිය පිළිබඳ පරිසර ආචාරධර්මීය විමර්ශනයක්ඃ පරිසර කේන්ද්‍රවාදි, ජෛව කේන්ද්‍රවාදි සහා මානව කේන්ද්‍රවාදි ප්‍රවේශ ආශ්‍රයෙන් ---------- 197

'The Healthy Mind and the Self ' A Humanistic Philosophical Analysis of Carl Rogers' Concept of the Self ---------- 198

අන්තර් පරම්පරාත්මක වෙනස්කම් මාතෘත්වය කෙරෙහි බලපාන ආකාරයඃ ස්ත්‍රීවාදී දාර්ශනික දෘෂ්ටිකෝණය ඇසුරෙන් ---------- 199

A Philosophical Study of Learned Helplessness as Conceptualized by Martin Seligman ---------- 200

A Philosophical Study of Vandana Shiva’s Activism in Ecofeminism ---------- 201

The Ethics of Digital Consent: Autonomy, Power and Vulnerability in Social Media and Pornography ---------- 202

වරදකාරී හැඟීම ආශ්‍රිත සදාචාරාත්මක පදනම පිළිබඳව දාර්ශනික අධ්‍යයනයක් - වික්ටර් හියුගෝගේ මනුතාපය කෘතිය ඇසුරෙන් ---------- 203

පරාටේ නීතිය පිළිබඳව නෛතික සහ සදාචාරාත්මක දාර්ශනික අධ්‍යයනයක් ---------- 204

“ක්වලියා” සංකල්පයේ දාර්ශනික පදනම් පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---------- 205

උපයෝගීතාවාදී ප්‍රවේශයක් ලෙස කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මුහුණුවර පිළිබඳ දේශපාලන දාර්ශනික අධ්‍යයනයක් ---------- 206

හර්මන් හෙසර්ගේ ‘සිද්ධාර්ථ’ කෘතිය තුළ පැනෙන සාංදෘෂ්ටිකවාදී මතවාද පිළිබඳ දාර්ශනික විමර්ශනයක් ---------- 207

බන්ධනාගාරගත සිරකාර කාන්තාවන් තම සෘණාත්මක චිත්තවේග කළමනාකරණය තුළ ආගමික හා ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් භාවිත කරන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---------- 208

ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාවය (ASD) සහිත දරුවන් හේතුවෙන් දෙමව්පියන්ට ඇතිවන ක්ලමථය පිළිබඳ අධ්‍යනයක් ---------- 209

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් ---------- 210

ඌණ අවධානය සහ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාවය සහිත දරුවන්ගේ චර්යාවන් හේතුවෙන් දෙමාපියන් අත්විඳින මානසික අතතිය පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් ---------- 211

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය මඟින් සිදුවන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම ---------- 212

පස්වන ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධිය සහ ඔවුන්ගේ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වය අතර සහසම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---------- 213

A Study on the Impact of Handedness on Psychological Well-being ---------- 214

A Study of Difference in Self-awareness Levels of Final-year Undergraduates Specializing in Psychology vs. Other Subjects at University of Kelaniya------------------------------- 215

අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ ඉගෙනුම කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින් ---216

පුනරුත්ථාපනයට ලක් වූ ගැහැණු දරුවන් නැවත සමාජගත වීමේ දී සමාජ කාංසාවට ලක් වීම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: කඩවත රම්මුතුගල පරිවාස රැඳවුම ඇසුරින් --217

Teachers' Perceptions on Adolescents' Mental Disorders in School-Setting ------------- 218

ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් අතර ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව හි ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් --219

ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව පවත්නා අපකීර්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්-- 220

ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතිය වර්ධනය කෙරෙහි රැකියාවේ බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්--221

පියාගේ බීමත්කම හා ප්‍රචණ්ඩත්වය නිසා නව යොවුන්වියේ දරුවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන මානසික ගැටලු පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින්----- 222

උසස් අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ සඳහා විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන් යොදාගෙන ඇති අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨය ඇසුරින්-------223

Department of Political Science --225

අධිකරණය මඟින් සිදුවන නඩු ප්‍රමාදය පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්: මහර මහේස්ත්‍රාත් හා දිසා අධිකරණ ආශ්‍රයෙන්-- 227

අස්වැසුම වැඩසටහනේ ක්‍රියාත්මකභාවය පිළිබඳ විග්‍රහයක්: කලුතර දිස්ත්‍රික්කයේ වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ 788-A ග්‍රාම නිළධාරී වසම ආශ්‍රයෙන්---------------------228

විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණයේ භාවිතය: කළුතර මහ නගර සභාව ආශ්‍රිත සිද්ධි අධ්‍යයනයක් --- 229

The Impact of Television Media on Individual Political Socialization -------------------- 230

වතුකරයේ ශ්‍රී ලාංකික දෙමළ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විමධ්‍යගතකරණයේ දායකත්වය: දොඩන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රයෙන්- 231

Impact of the India–China Power Struggle on South Asian Geopolitics and Economy in the 21st Century -- 232

පුද්ගල දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍ය සිදුකරන බලපෑම: ෆේස්බුක් ඇසුරින් --233

United States Foreign Policy towards Arab-Israeli Conflict -------------------------------- 234

Anticipated Efficiency and Service Recipient Satisfaction in Implementing the New Public Management Approach: Based on the Divisional Secretariat Office of Dehiowita------ 235

ගැටුම් නිරාකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සමථ මණ්ඩල දායකත්වය: වලස්මුල්ල සමථ මූල මණ්ඩලය --236

A Comparative Study on Job Satisfaction of Teachers in Provincial Schools (Western and Sabaragamuwa Provinces) in Sri Lanka --- 237

The Impact of Social Media on Political Participation of Sri Lankan Youth: A Study on Undergraduates in Faculties of Humanities and Social Sciences, University of Kelaniya --- 238

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය පුරවැසියන් කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්: හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ බෙලිඅත්ත ප්‍රාදේශීය සභාව ඇසුරින් --- 239

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ ජාතිවාදී ප්‍රවණතා වර්ධනය වීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් --- 240

ඊශ්‍රායල-පලස්තීන යුද්ධය තුළින් ලෝක දේශපාලනයට සහ ආර්ථිකයට සිදුකළ බලපෑම: 2000 සිට 2024 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය ඇසුරින් --- 241

ප්‍රජා සංවිධානවල කාර්යභාරය සහ එහි සමාජ ආර්ථික බලපෑම: කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් --- 242

Department of Social Statistics --- 243

The Impact of Mathematical Anxiety on Subject Choices among Undergraduates in Arts Faculties: Special Reference to Higher Education Institutes in Sri Lanka --- 245

Attitudes towards the Use of AI Chatbot Technologies for Academic Support: An Application of the TAM Model (A Comparative Study between University Students and Teachers) --- 246

Factors Influencing Purchase Intention of Health and Life Insurance: Special Reference to Colombo District in Sri Lanka --- 247

Factors Influencing Cybersecurity Awareness in Using Social Media: With Special Reference to University Students in Western Province, Sri Lanka --- 248

The Impact of Visual Merchandising Strategies on Impulsive Buying Behavior in Online Clothing Retailing --- 249

Future Trends of Income Inequality in South Asian Countries --- 250

User Acceptance of AI Tools in Academic Research: An Application of the UTAUT2 Model: Special Reference to Final Year Students of Higher Educational Institutes in Western Province --- 251

Reproductive Issues and Their Impact on Career Goals and Economic Stability of Working Women: Special Reference to Free Trade Zone, Sri Lanka --- 252

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නියුක්ත වීම සහ අධ්‍යයන කාර්යසාධනය: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින් --- 253

The Influence of Sustainable Fashion Marketing on Purchase Intention Among Gen Z: With Special Reference to Colombo District, Sri Lanka --- 254

Factors Affecting Customer Satisfaction in Online Food Delivery Services: Special Reference to Colombo District, Sri Lanka --- 255

The Impact of Customer's Literacy Level on the Use of Digital Banking Services in Commercial Banks: Special Reference to Colombo District in Sri Lanka ---------------- 256

Current Status and Future Trends of Sri Lanka's Food Exports ---------------------------- 257

Impact of the Household's Head on Household Food Expenditure in Rural Area: With Special References to the Mahara Divisional Secretariat ---------------------------------- 258

Factors Affecting E-waste Management Intention Among Undergraduates in Sri Lanka259

Identify the Impact of Coping Mechanisms on Academic Stress: Special Reference to Western Province Universities -- 260

Identifying the Motivational Factors Influencing Revisit Intention in Dark Tourism: Special Reference to North Province, Sri Lanka -- 261

Female Students' Attitude toward STEM Education in Sri Lanka ------------------------ 262

Attitudes toward Cohabitation among Rural to Urban Migrants: Special Reference to Katunayake and Biyagama Free Trade Zones in Sri Lanka --------------------------------- 263

Factors Affecting Fast Food Consumption Patterns among University Students: Special Reference to Western Province in Sri Lanka -- 264

Impact of Taxes on Economic Growth in Sri Lanka --------------------------------------- 265

Factors influencing the Frequency of Theater Visits: Special Reference to Colombo District, Sri Lanka -- 266

Identifying the Travel Destination Attributes that Attract Tourists to Sri Lanka --------- 267

Factors Affecting Export Engagement of Small and Medium Sized Enterprises in Sri Lanka: Special Reference to the Manufacturing Sector in Colombo ------------------------------- 268

Impact of Math Anxiety on Financial Literacy: Special Reference to Gampaha District269

The Impact of Social Media Usage on Academic Performance Among Undergraduates: Special Reference to University Students in Western Province, Sri Lanka --------------- 270

Sri Lankan VAT Policy in International Comparison -------------------------------------- 271

The Recovery and Development of Sri Lanka's Tourism Industry Following the Easter Sunday Attacks and the Covid-19 Pandemic-- 272

The Impact of Consumer Attitudes on Purchase Intention Towards Functional Foods: Special Reference to Gampaha District-- 273

Department of Sociology --275

A Sociological Study on the Social, Cultural and Economic Changes in the Surrounding Rural Areas with the Construction of the New Town of Ratnapura------------------------ 277

ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික මුඩුක්කු දරුවන්ට අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශවීමට ඇති බාධක හඳුනාගැනීම ---278

The Impact of Sri Lankan Public University Lecturers Leaving the Country on the Public University Education Sector in Sri Lanka -- 279

ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය අවම කිරීමට මනෝ උපදේශනය භාවිතය අඩුවීමට හේතු සොයා බැලීම --280

ශ්‍රී ලංකාවේ විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරීත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් කිරීමට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්: අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කැබිතිගොල්ලෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් --281

වැඩිහිටි නිවාසවල රැකවරණලාභීන්ගේ සුභසාධන පහසුකම්වල තෘප්තිමත්භාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---282

නිදන්ගත රෝගීන්ගේ ආර්ථිකයට ඖෂධ මිල පාලනය බලපානු ලබන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් ---283

ශිෂ්‍යයින් පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීම කෙරෙහි බලපාන සමාජ සාධකවල ප්‍රමුඛතාවය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් ---------------------------------------284

උපාධිධාරී දෘශ්‍යාබාධිත තරුණ ප්‍රජාවගේ විරැකියාව පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් --285

අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේදී පරිවාස නිළධාරීන්ගේ කාර්යභාරය --286

ග්‍රාමීය සමාජය තුළ විවාහක කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව සම්බන්ධයෙන් ස්වාමිපුරුෂයාගේ බලපෑම ---287

ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා ලිංගික අපයෝජන සඳහා පවුල් පසුබිමෙහි බලපෑම ---------------------288

කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය කෙරෙහි අන්තර් ආශ්‍රයේ බලපෑම: වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ කාන්තා අංශය ඇසුරින් ---289

මනුෂ්‍ය ඝාතකයන්ගේ පාපොච්චාරණ හා එහි සමාජ සංස්කෘතික මුහුණුවර -------------- 290

සමාජ අනන්‍යතා විෂයයෙහි ආහාර පුරුදුවල බලපෑම -------------------------------------291

පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි සමාජානුයෝජනයේ බලපෑම -------- 292

වැඩිහිටි නිවාස රැකවරණලාභී නේවාසිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහි ලා එම කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය ---293

පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ ළමුන් මුහුණපාන මනෝ සමාජීය ගැටලු -- 294

ශ්‍රී ලංකාවේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා නොකිරීමට බලපාන සාධක ---295

විවාහක කාන්තා පිළිකා රෝගීන් හේතුවෙන් කුටුම්භයක සාමාජිකයන්ගේ ජීවන රටාවට එල්ලවන අභියෝග ---296

ගුරුවරයා තම විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පරිබාහිරව ඉගැන්වීම් කාර්යයේ නිරත වීමේ දී ඇතිවන මනෝ-සමාජීය ගැටලු: ගම්පහ අධ්‍යාපන කලාපයට විශේෂිතව ----------297

පරිවාසගත ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමේදී ඔවුනට ඇතිවන සමාජ, ආර්ථික ගැටලු ---298

පාසල් සිසුන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම දෙමව්පියන්ට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: අක්මීමන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින් ----------------------------299

බස් රථ ගමනාගමනය තුළ දී නියාමනයෙන් තොර ඝෝෂාකාරී සංගීත භාවිතය මගී ආතතිය කෙරෙහි බලපෑම ---------- 300

ආබාධ සහිත සිසුන් විශ්වවිද්‍යාල උප සංස්කෘතියට අනුකලනය වීමේ දී ඇතිවන ගැටලු: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක් ---------- 301

A Study of the Impact of Parental Supervision on Juvenile Delinquency Influenced by Social Media ---------- 302

Gendered Experiences in Divorce Mediation: Empowering Women through Conflict Resolution in Sri Lanka ---------- 303

කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය හා ඔවුන් අපරාධවලට යොමු වීම ---------- 304

ආයතනගත දරුවන් පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියෙන් සමාජානුයෝජනය වන ආකාරය ---305

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයෙහි භාවිතය පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක් ---------- 306

Author Index ---------- 307

Sponsors ---------- 310

Department of Archaeology

සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාවට ප්‍රවේශයක්: සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාවේ උපයෝගීතාව විදහාලීම සඳහා අලවල ලෙන් කැණීම ඇසුරින් සිදු කළ විශ්ලේෂණයක්

වෙල්ගමගේ තිලිනි වත්සලා [1]

සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාව යනු මානව-සත්ව අන්තර්ක්‍රියා අධ්‍යයනය කරමින්, සත්ත්ව අවශේෂ මඟින් මානව හැසිරීම් අවබෝධ කර ගන්නා ක්ෂේත්‍රයකි. ශ්‍රී ලංකාවේ පී.ඊ.පී. දැරණියගල මහතා 1930 ගණන්වල සිට පුරෝගාමී වූ මෙම විෂය, පාරිසරික පුරාවිද්‍යාව හරහා පුරාණ සමාජවල ආහාර රටා, ජන විකාශනයන් සහ සතුන් සමඟ ඇති සම්බන්ධතා පැහැදිලි කරයි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණු වූයේ, ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාවිද්‍යා කැණීම්වලින් හමුවන සත්ත්ව අවශේෂ රූප විද්‍යාත්මකව හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රමවේද සංවර්ධනය කිරීම සහ ඒවා විග්‍රහ කිරීමෙන් පුරාතන මිනිසුන්ගේ ආහාර රටා, සමාජ සංවිධානය හා පරිසර සම්බන්ධතා පිළිබඳ නව දත්ත රැස් කිරීමයි. තවද, රූප විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදවල සීමා හඳුනා ගනිමින්, ජාන විද්‍යාව වැනි අනෙකුත් විද්‍යාත්මක තාක්ෂණයන් සමඟ ඒවා ඒකාබද්ධ කිරීමේ හැකියාව පරීක්ෂා කිරීම මෙහි අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාසත්ත්ව විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද අනුගමනය කෙරුණු අතර, අලවල ලෙන වැනි කැණීම් ස්ථානවලින් හමුවන සත්ත්ව අවශේෂ රූප විද්‍යාත්මකව හඳුනාගැනීම සඳහා සංසන්දනාත්මක අස්ථි විද්‍යාත්මක එකතු කිරීම් සහ විමර්ශන අත්පොත් භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය සිදු විය. ස්ථරගත කැණීම් ක්‍රමවේදය සහ පර්යේෂණ සාහිත්‍යය ඇසුරෙන් විද්‍යාත්මක කාලනිර්ණයන් පිළිබඳ අවබෝධය ලබා ගැනුණි. අලවල පොත්ගුල් ලෙනෙන් හමු වූ සත්ත්ව අවශේෂ රූප විද්‍යාත්මකව හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය මඟින්, මුවන්, ගෝනුන්, වඳුරන්, වල් ඌරන්, හාවුන්, කැස්බෑවන්, කිඹුලන්, විවිධ මසුන් වර්ග, පක්ෂීන් සහ මොලුස්කාවන් වැනි සත්ත්ව විශේෂ සාර්ථකව හඳුනා ගන්නා ලදි. මෙම අවශේෂවල කැපුම්, කැඩීම් සහ පිලිස්සුම් සලකුණු මානවයන් ආහාර සැකසූ ආකාරය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා දුනි. අලියා සහ අශ්වයා වැනි විශාල සතුන්ගේ අවශේෂ විශ්ලේෂණය ද පුරාණ දඩයම් හා සංස්කෘතික භාවිතයන් අවබෝධ කර ගැනීමට රූප විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදවල ඇති හැකියාව පෙන්නුම් කරයි. සමස්තයක් ලෙස, මෙම පර්යේෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාවිද්‍යා ක්ෂේත්‍රය තුළ සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාවේ වැදගත්කම තහවුරු කරන අතර, රූප විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේදවල සඵලතාව සහ අනාගත පර්යේෂණ සඳහා අමතර තාක්ෂණයන් ඒකාබද්ධ කිරීමේ අවශ්‍යතාව අවධාරණය කරයි.

මූඛ්‍ය පද: *පුරාසත්ත්ව විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද, සත්ත්ව අවශේෂ, සත්ත්ව පුරාවිද්‍යාව*

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
wathsalathilni43@gmail.com

පුරාවිද්‍යාවේ සැලසුම් භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩී. එම්. ඕ. අයි. ජයසිංහ [1]

පුරාවිද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සංස්කෘතික උරුමයන් සංරක්ෂණය කර ඉදිරිපත් කිරීම සඳහා නිශ්චිත ලියකියවිලි සහ පැහැදිලි අර්ථ නිරූපණය මත පවතී. විශ්ලේෂණය සහ මහජන සන්නිවේදනය යන දෙකටම සහය වන සවිස්තරාත්මක කැණීම් සැලසුම්, කෞතුක වස්තු නිදර්ශන සහ ප්‍රයෝගය නිෂ්පාදනය කරනු ලබන නිර්මාණයේ භාවිතයේ ප්‍රධාන නිෂ්පාදනයක් ඉටු කරයි. සාම්ප්‍රදායික සැලසුම්, GIS, GPS, LiDAR, AI, CAD සහ 3D ආකෘති වැනි නවීන ඩිජිටල් යෙදුම් ඇතුළුව සැලසුම් ක්‍රම පුරාවිද්‍යාත්මක ගවේෂණයට, කැණීමට හා සංරක්ෂණයට දායක වන ආකාරය මෙය අධ්‍යයනය කරයි. පුරාවිද්‍යාත්මක ලේඛනගත කිරීම සහ අර්ථ නිරූපණය සඳහා සැලසුම් සහය වන ආකාරය හඳුනාගැනීම සඳහා පර්යේෂණ ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කර ඇත. සාහිත්‍ය සමාලෝචන, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ සහ සැලසුම් යෙදුම්වල නියළී සිටින පුරාවිද්‍යාත්මක වෘත්තිකයන් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා ඇතුළුව ගුණාත්මක ක්‍රමයක් අධ්‍යයනය කර ඇත. මෙම ක්‍රම මඟින් පුරාවිද්‍යාත්මක ව්‍යාපෘතිවල වැඩ ප්‍රවාහය, සැලසුම් ක්‍රියාවලීන් සහ ගබඩා ප්‍රකාශය පිළිබඳ අවබෝධයක් ලබා දෙයි. සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ නිවැරදි සහ දෘශ්‍යමය වශයෙන් පැහැදිලි පුරාවිද්‍යාත්මක වාර්තා නිෂ්පාදනය සඳහා සැලසුම් සැලකිය යුතු ලෙස දායක වන බව ය. ඡායාරූපමිතිය සහ ත්‍රිමාණ ආකෘති නිර්මාණය වැනි යෙදුම් පර්යේෂකයින්ට, අධ්‍යාපනිකයින්ට සහ සාමාන්‍ය ජනතාවගේ ප්‍රයෝජන වන සවිස්තරාත්මක ස්ථාන සැලසුම්, කෞතුක වස්තු ප්‍රතිනිර්මාණ සහ දෘශ්‍යකරණ ප්‍රතිදානය ලබා දීම. මෙම සැලසුම් ක්‍රම වඩා හොඳ අර්ථ නිරූපණය, උරුම ප්‍රවර්ධනය සහ පුරාවිද්‍යාත්මක දත්ත දිගු කාලීනව සංරක්ෂණය කිරීම සඳහා සහාය වේ. මෙම අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය වන්නේ පුරාවිද්‍යාත්මක කටයුතුවල අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් වන අතර දත්තයන් නිවැරදිව පටිගත කිරීමට සහ ලියාපදිංචි ලෙස සන්නිවේදනය කිරීමට හැකි වන පරිදි නිර්මාණ පුහුණුව පුළුල් කිරීම සහ ඩිජිටල් මෙවලම් වෙත ප්‍රවේශය වැඩි දියුණු කිරීම පුරාවිද්‍යාත්මක පර්යේෂණ සහ උරුමය තවදුරටත් ශක්තිමත් වනු ඇති බවයි.

මුඛ්‍ය පද: *උරුම සංරක්ෂණය, ඩිජිටල් යෙදුම්, ත්‍රිමාණ ආකෘති නිර්මාණය, පුරාවිද්‍යාත්මක ලේඛනගත කිරීම, සැලසුම් ක්‍රම.*

---

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
oshiniisanka@gmail.com

Not Presented

Contribution of Archaeological and Cultural Heritage to Tourism Development in Devinuwara: A Study Based on the Devinuwara Divisional Secretariat Division

W. L. Madhushani [1]

This study explores the role of archaeological and cultural heritage in enhancing tourism within the Devinuwara Divisional Secretariat Division in Sri Lanka. Despite its rich historical background, Devinuwara remains underutilised as a tourist destination. The research highlights how leveraging cultural assets can drive tourism-based economic development and sustainable regional growth. This study aims to examine how archaeological and cultural heritage in Devinuwara contribute to tourism promotion, evaluating institutional efforts, community participation, and the balance between heritage conservation and economic development. A qualitative research approach was adopted, utilizing thematic analysis to examine the intersection of heritage and tourism in Devinuwara. Data were collected through in-depth interviews with key stakeholders such as local authorities and community members. Secondary data sources, including historical documents, tourism statistics, and policy reports, were also reviewed to contextualise findings and identify key themes related to heritage promotion, infrastructure, and community participation. The research identified several key heritage attractions in Devinuwara, including the Upulvan Vishnu Viharaya, the annual Esala Perahera, and numerous ancient temples. However, the study reveals multiple barriers to realising this potential, including inadequate infrastructure, poor promotion, limited coordination among stakeholders, and minimal community engagement. Additionally, the absence of comprehensive management plans and the neglect of heritage preservation were found to undermine tourism growth. Stakeholders expressed interest in community-led initiatives but cited a lack of support and resources as significant obstacles. Strengthening tourism in Devinuwara will require coordinated efforts, better funding, and a strategic focus on integrating cultural assets into development plans. To address these challenges, the research recommends the strategic integration of heritage assets into tourism development plans, enhanced stakeholder collaboration, and targeted investments in infrastructure and cultural programming.

Keywords: *Archaeological Heritage, Community Involvement, Devinuwara, Heritage Tourism,Tourism Development.*

1 Department of Archaeology, University of Kelaniya
madhush-hs191055@stu.kln.ac.lk

Not Presented

ශ්‍රී ලංකාවේ වංශකතා සාහිත්‍යය මඟින් හෙළිවන පුරාණ පාරිසරික සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුග ඇසුරින්

එච්. ඩී. ආර්. උමේෂා [1]

ආදි මානවයාගේ අතීතයේ පටන්ම මානවයා පරිසරයත් සමග ඒකාබද්ධව ගොඩනැගුණි. ඒ අනුව මානවයා තමා වටා ඇති පරිසරය පාලනය කරමින් එම පරිසරයට හැඩ ගැසෙමින් පරිසරයත් සමඟ ගනුදෙනු කරන්නට පටන් ගන්නා ලදී. එම පරිසර පද්ධතියේ ප්‍රධාන අංගයන් ලෙස ශාක, සතුන්, ජල මූලාශ්‍ර මිනිසාගේ ජීවන ක්‍රියාවලියට බොහෝ සෙයින් සමීප විය. එමෙන්ම ශාක ගත් විට මේවා මිනිසුන්ගේ පෝෂණය උදෙසා ආහාර ලෙස ද, විලි වසා ගැනීමට වස්ත්‍ර ලෙසින් ද, රෝගවලට ප්‍රතිකාර කිරීමට ඖෂධ ලෙසින් ද, ඉන්ධන ලබා ගැනීම උදෙසා දර ලෙසින්ද, අලංකරණය උදෙසා උද්‍යාන ආදිය නිර්මාණයට ද, ලේඛන කටයුතු සිදු කිරීමට අමුද්‍රව්‍ය ලෙසින් ද භාවිත කරනු ලැබිණි. සතුන් මිනිසාට සමීප වූයේ ඉතා ඈත අවදියේ පටන් ය. ප්‍රාග් මානව යුගයේ පටන් සතුන් දඩයමට ලක් කරමින් තම ආහාර අවශ්‍යතාව සපුරා ගැනීමට කටයුතු කළහ. නියොලිතිකයේ ශාක සහ සතුන් ගෘහාශ්‍රිතකරණයට ලක් වීමත් සමඟ සතුන් විවිධ මානව අවශ්‍යතා සඳහා හීලෑ කර යොදා ගත්හ. මස් ලබා ගැනීමට, කිරි ලබා ගැනීමට, ගමනාගමනයට මෙන්ම යුධ කටයුතු සඳහා යොදාගනු ලැබිණි. ජල මූලාශ්‍ර පිළිබඳව සඳහන් කිරීමේදී අතීතයේ ස්වභාවිකව හටගත් ජල මූලාශ්‍රයන් මෙන්ම මිනිසා විසින් නිර්මාණය කරන ජල මූලාශ්‍ර ද සඳහන් කළ හැකිය. ඒ අනුව උල්පත්, ගංගා, දිය ඇලි, වැව්, පොකුණු සමන්විත වේ. පැරණි මානවයා දෙස බැලීමේදී ඔවුන් තාක්ෂණය පදනම් කර ගනිමින් ජල කලමනාකරණය සිදුකර ඇති ආකාරය, ජල මූලාශ්‍ර සමඟ ඔවුන් පැවැත්වූ අන්තර් සම්බන්ධතාව මනාව ගම්‍ය වෙයි. අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුග තුළ දැකිය හැකි ප්‍රධාන ශාක ලෙස බෝ, වී, තල, කපු, නෙල්ලි, නෙළුම්, මානෙල්, අඹ, පුවක්, කොළොම්, කොස්, මී, කෙසෙල්, ඊතණ, සපු, තල්, දොඹ ආදී ශාක ද, සතුන් අතර බල්ලා, අලියා, අශ්වයා, මුවා, පක්ෂීන්, නාගයින්, මී මැස්සන් ගවයින්, මොණරු, වඳුරන්, වලසුන්, දිවියන්, ඌරන්, සාවුන් වැනි සතුන් සිටිය බව සඳහන් කළ හැකිය. ජල මූලාශ්‍ර අතර රජවරුන් විසින් ඉදිකළ බොහෝ වැව් ගණනාවක් වංශ කථා තුළ දැකිය හැකිය. ඒ අනුව අනුරාධපුර රාජධානිය පටන් ගැන්මේ සිට මෙරට රාජ්‍යත්වයට පත් වූ රජවරුන් විසින් වැව් අමුණු ඇළ මාර්ග හා පොකුණු ආදිය නිර්මාණය කර ඇත. මෙම විමසුම පෙන්වා දෙන්නේ අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගයේ පාරිසරික සාධක වන ශාක, සතුන්, සහ ජල මූලාශ්‍රයන් පැරණි මිනිසා සමඟ සම්බන්ධ වූ ආකාරය පිළිබඳව වංශ කතා තුළින් අවබෝධයක් ලැබිය හැකි බවයි.

මුඛ්‍ය පද: *අනුරාධපුර, ජල මූලාශ්‍ර, පොළොන්නරුව, ශාක, සතුන්*

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
umeshar886@gmail.com

වියළි කලාපීය තැනිතලා භූමියෙන් පර්වතය මූලික රාජධානිකරණයට සංක්‍රමණය වීම කෙරෙහි දඹදෙණි රාජධානියේ භූ දර්ශනය ඇසුරින් විමර්ශනයක්

අර්. ඩී. බිනුරි නිලනිකා කුමරසිංහ [1]

ශ්‍රී ලංකාව තුළ පළමු නාගරිකරණය ඇතිවන්නේ අනුරාධපුරය හා පොළොන්නරුව යන වියළි කලාපීය තැනිතලා භූමි ආශ්‍රිතව ය. පොළොන්නරු අවසන් භාගයේදී ඇතිවන්නා වූ මාඝගේ ආක්‍රමණ හමුවේ දිවයිනේ දේශපාලන තත්ත්වය අස්ථාවර විය. මාඝගේ කුරිරු පාලනයට එරෙහිව වන්නි නායකවරුන්ගේ නැගීම සිදු වූ අතර දඹදෙණි ප්‍රදේශයෙන් විජයබාහු නම් නායකයකු නැගී ඒම සිදුවිය. දඹදෙණි රාජධානිය විජයබාහු යටතේ නිර්මාණය වූ බලකොටු රාජධානියක් වන අතර එහිදී ස්වභාවික භූ දර්ශනය මනා ලෙස උපයෝගී කරගනිමින් පර්වත මස්තකයෙහි දඹදෙණි රාජධානියේ පාලන මධ්‍යස්ථානය වන මාලිගා සංකීර්ණය ගොඩනගා ඇත. රාජධානි නිරිත දිගට සංක්‍රමණය වීමෙන් දෙවන නාගරීකරණයේ ප්‍රථම රාජධානිය ලෙස දඹදෙණිය රාජධානිය ආරම්භ විය. යාපහුව හා කුරුණෑගල යන රාජධානිද පර්වත මූලික කරගෙන ගොඩනැගෙන්නට විය. ස්වභාවික භූ දර්ශනය උපයෝගී කරගෙන මාලිගා ගල පර්වත මූලිකයේ දඹදෙණි රාජධානිය III විජයබාහු රජු විසින් ආරක්ෂාව ස්ථාවර කර ගනිමින් හා රට තුළ පැවැති ආක්‍රමණයන් හමුවේ දිවයිනේ දේශපාලනය ස්ථාවර කර ගැනීම සඳහා අභියෝගය ගන්නා ලද්දේ ද III විජයබාහු රජු විසින්ය. එම අභියෝගය ජයගත් අතර ස්වභාවික භූ දර්ශනය උපයෝගී කරගෙන දඹදෙණි මාලිගා ගල මස්තකයෙහි රාජධානි සංකීර්ණය ගොඩනගා ආරක්ෂාව ස්ථාවර කරගෙන ඇත. ශේෂ කඳු මස්තකයෙහි මුරකුටි හෝ නිරීක්ෂණ කුටි ගොඩනගා ඇති බවද සිතිය හැකියි. III විජයබාහු රජු විසින් ගොඩනගන ලද දඹදෙණි රාජධානියේ ආරක්ෂාව තව තවත් ස්ථාවර කර ගැනීම උදෙසා II පරාක්‍රමබාහු රජු විසින්ද පිටත දිය අගල හා මැටි ප්‍රාකාර බැම්ම නිර්මාණය කර ඇත. දඹදෙණි රාජධානියක් ලෙස ගොඩනැගීමේ දී මනා ලෙස ස්වභාවික භූ දර්ශනය උපයෝගී කරගෙන ඇති බව දැකිය හැකිය. තවද දක්ඛිණ දේශයේ සංවර්ධනය හේතුවෙන් දක්ඛිණ දේශය ආශ්‍රිතව කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ස්වයංපෝෂිත විය. මෙම දක්ඛිණ දේශයේ සංවර්ධනය මාඝ ආක්‍රමණ යටතේ විනාශ නොවුණේ වන්නි නායකවරුන්ගේ පාලන යටතේ තිබූ ප්‍රදේශ නිසාවෙනි. දක්ඛිණ දේශයේ සංවර්ධනය හේතුවෙන් දඹදෙණි රාජධානියේ ආර්ථිකය පිළිබඳව සැලකිලිමත් නොවිය. එම නිසාවෙන් ආරක්ෂාව ප්‍රමුඛ කොටගෙන රාජධානිය ගොඩනැගුනු අතර ආර්ථිකය පසෙකලා යන්නෙන් අදහස් කෙරෙනුයේ පූර්වයෙන් මෙම ප්‍රදේශයේ පැවති සංවර්ධනය ආර්ථිකය කෙරෙහි බලපෑ බවය. මෙම පර්යේෂණය මඟින් ස්වභාවික භූ දර්ශනය මනාව උපයෝගී කරගෙන රාජධානිය ගොඩනැගූ බවද දක්ඛිණ දේශයේ සංවර්ධනය ආර්ථිකය සඳහා උපයෝගී වන්නට ඇතැයි යන්න හඳුනාගැනීමට ලැබී ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *ආරක්ෂාව, දක්ඛිණ දේශය, දඹදෙණිය, භූ දර්ශනය, රාජධානිය.*

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
binurinilanika@gamil.com

Not Presented

පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ඓතිහාසික තොරතුරු අධ්‍යයනයේ දී, සෙල්ලිපි සාධක මඟින් ලැබෙන දායකත්වය පිළිබඳ විමර්ශනයක්: තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස කිහිපයක් ඇසුරින්

ඩී. පී. කේ. ගයාෂිණී [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ශිලාලේඛන රචනය සියවස් 18ක පමණ කාලයක් පුරාවට සිදු වී ඇති අතර, එම කාලයට අයත් සෙල්ලිපි ලංකාව පුරා ම ව්‍යාප්ත ව පවතී. එවැනි සෙල්ලිපි ව්‍යාප්තියක් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය තුළ ද පවතී. එම සාධක අනුව සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍රවලින් හෙළිවන ඉතිහාසයට වඩා දිගු ඉතිහාසයක් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය සතු ව පවතින බව අනාවරණය වේ. මෙහි දී පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රකාශිත සෙල්ලිපි මෙන් ම අප්‍රකාශිත සෙල්ලිපි ද අවධානයට ලක් කෙරේ. පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ඉතිහාසය අධ්‍යයනයේ දී සෙල්ලිපි සාධක භාවිත කිරීමට ඇති හැකියාව පිළිබඳ හඳුනාගැනීම මෙහි අරමුණ වේ. දත්ත එක්රැස් කිරීම සඳහා මූලික වශයෙන් ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණය භාවිත වන අතර මෙහි දී ගුණාත්මක මෙන් ම ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ද භාවිත කෙරේ. මීට අමතර ව විහාරස්ථානවල විහාරාධිපති හිමිවරුන් සමග සම්මුඛ සාකච්ඡා සිදු කිරීම මෙන් ම, සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍ර පරිශීලනය ද සිදු කෙරේ. මෙහිදී තෝරාගත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස හතරක් ඇසුරින් පර්යේෂණය සිදු කරන ලදී. මෙම පර්යේෂණය තුළ දී අප්‍රකාශිත සෙල්ලිපි කිහිපයක් ම හඳුනාගැනීම හා ඒවා සිතියම්ගත කිරීම ද සිදු වන අතර, ඒ අනුව මෙම ප්‍රදේශයේ තවදුරටත් අප්‍රකාශිත සෙල්ලිපි පවතින බව ද තහවුරු වේ. සාහිත්‍යමය මූලාශ්‍ර ඇසුරින් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය සම්බන්ධයෙන් අතීතයේ සිට පෙළගස්වන ලද ඉතිහාසයක් ඉදිරිපත් කරන අතර, පුරාවිද්‍යාත්මක සාධක පාදක කර ගනිමින් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ඉතිහාසය තවදුරටත් දීර්ඝ ලෙස ඉදිරිපත් කෙරේ. ප්‍රධාන වශයෙන් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය තුළින් හඳුනාගන්නා ලද ප්‍රකාශිත මෙන් ම අප්‍රකාශිත සෙල්ලිපි පිළිබඳ විවිධ පැතිකඩ ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරමින්, ඒවා අයත් කාලය, වර්ගය හා මාධ්‍යය ඔස්සේ කරන ලද වර්ගීකරණයක් ඉදිරිපත් කෙරේ. සමස්තයක් ලෙස ගත් කල මෙම පර්යේෂණය මඟින් පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය තුළ ව්‍යාප්ත ව ඇති සෙල්ලිපිවලින් හෙළිවන ඓතිහාසික තොරතුරු පිළිබඳව අධ්‍යයනය කෙරෙන අතර ඒ තුළින්, ඒවායෙන් හෙළිවන තොරතුරු පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ ඉතිහාසය ගොඩනැගීමේ දී ඉතාමක් වැදගත් සාධකයක් වන බව තහවුරු කළ හැකි වේ.

මුඛ්‍ය පද: *අප්‍රකාශිත, ඓතිහාසික තොරතුරු, පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කය, ප්‍රකාශිත, සෙල්ලිපි.*

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
kaveeshagayashini@gmail.com

Not Presented

පොළොන්නරුව පුරාවිද්‍යා හා මානවවිද්‍යා පැරණි නාගරීකරණ භූදර්ශනය පිළිබඳ ව්‍යාපෘතියෙන් හමු වූ මැටි භාණ්ඩ පිළිබඳ විමසුමක්

අයි. එච්. අයි. ප්‍රබෝධි [1]

ක්‍රි. ව. 11 වැනි සියවසේ සිට 13 වැනි සියවස දක්වා ව්‍යාප්ත වූ පොළොන්නරුව රාජධානියේ ඇතුල් නුවර පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් ඉතා වැදගත් නගර සංකීර්ණයක මධ්‍යස්ථානයක් වන අතර එහි සිදුකල කැණීම්වලින් හමු වූ මැටි භාණ්ඩ, එම ප්‍රදේශයේ ජීවන රටා, ආගමික හැසිරීම් හා දෛනික ක්‍රියාකාරකම්, ජාත්‍යන්තර සබඳතා පිළිබඳව ව්‍යාප්ත අදහස් සපයයි. කැණීම්වලදී හමු වූ මැටි භාජන අතර ආහාර පිසීම සඳහා භාවිත කළ මැටි බඳුන් ඒවායේ හැඩ අනුව ගබඩා බඳුන්, පිඟන් භාණ්ඩ, පහන්, මැටි නල වැනි විවිධ වර්ග ඇතුළත් වේ. මෙම භාජනවල නිමාව, වර්ණය, අලංකරණ රටා, සහ නිපදවීමේ තාක්ෂණය පදනම් කරගෙන එය භාවිත කල සමාජයෙහි ආර්ථික, ආගමික, හා සෑම දිශාවකින්ම දියුණු වූ ජීවන රටා අනාවරණය වේ. මෙම මැටි භාණ්ඩවල විශේෂාංග පුරාවිද්‍යාත්මක වශයෙන් විග්‍රහ කිරීමෙන් පොළොන්නරුව නගරයේ ජීවන රටාවන්, වාණිජ සබඳතා හා විදේශීය සන්නිවේදන පිළිබඳ වටිනා තොරතුරු ලබා ගත හැකිය. මෙය පොළොන්නරුව ව්‍යාප්ත වෙළඳ ජාලයක මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය ද හෙළිදරව් කරයි. මේවා බොහෝමයක් දේශීයව නිෂ්පාදනය කර ඇති අතර ශ්‍රී ලාංකීය සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමවේදයන් හ ස්ථානීය සම්ප්‍රදාය අනුව නිර්මාණය වී ඇත. පුරාවිද්‍යා විද්‍යාත්මක ක්‍රමවේද මඟින් භාජනවල අවශ්‍ය වර්ගීකරණය හා විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත. මෙසේ තාක්ෂණික ලක්ෂණ, නිමාව, වර්ණ හා භාවිතය යන කරුණු විශ්ලේෂණය කිරීමත් සමඟ එම යුගයේ මිනිසාගේ සංස්කෘතික හා ආර්ථික ජීවිතය පිළිබඳව ගැඹුරු අවබෝධයක් ලැබිය හැකිය. මෙම විමසුම පෙන්වා දෙන්නේ, පොළොන්නරුව ඇතුල් නුවර පුරාවිද්‍යා හා මානවවිද්‍යා පැරණි නාගරීකරණ භූ දර්ශන ව්‍යාපෘතිය දෙවන කැණීම තුළින් හමු වූ මැටි භාණ්ඩවලින් මගහැරිය නොහැකි පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකමකින් යුක්ත මෙන්ම පුරාවිද්‍යාත්මක සාක්ෂි මත පදනම්ව පොළොන්නරු යුගය පිළිබඳව නව අවබෝධයකට පදනමක් සපයයි.

මුඛ්‍ය පද: *කැණීම, පුරාවිද්‍යා, පොළොන්නරුව, මැටි බඳුන්*

1 පුරාවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
isuriprebodhi@gmail.com

Department of Economics

Not Presented

ආහාර මිල උද්ධමනය අඩු ආදායම්ලාභී ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ ආහාර පරිභෝජනය කෙරෙහි සිදුකරනු ලබන බලපෑම පිළිබඳව ආර්ථික විද්‍යාත්මක විමර්ශනයක්

යූ. ආර්. ඒ. පී. කරුණාරත්න [1]

මෑතකාලීනව බලපෑ ආහාර මිල අර්බුදයන් සඳහා කොවිඩ් වසංගතය, වෙළඳපළ අස්ථාවරත්වය, ආර්ථික අර්බුද සහ භූ දේශපාලනික සිදුවීම්වල එකතුවක් බලපෑ අතර මෙයින් ඇතිවූ මිල කම්පන ගෝලීය වශයෙන් දුප්පත් නිවාස සඳහා කුසගින්න, පෝෂණ ඌනතා සහ ජීවන තත්ත්ව පහත වැටීමට හේතු වී තිබේ. මෙවැනි මිල කම්පන හමුවේ අවධානමට ලක්විය හැකි කණ්ඩායමක් වන දරුවන්ගේ ආහාර පරිභෝජනය අඩු වීමේ සම්භාවිතාවට බලපාන සාධක හඳුනාගැනීමට සහ ප්‍රමාණනය කිරීමේ අරමුණු ඇතිව ද්විමය සම්භාවිත ප්‍රතිගාමී ආදර්ශ ක්‍රමවේදය යටතේ ගෘහ මූලිකයාගේ අධ්‍යාපන මට්ටම, පවුලේ සාමාජිකයින් සංඛ්‍යාව, නිවසේ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය, මාසික ආදායම, නිවසේ ස්වභාවය, ආහාර සඳහා මාසික වියදම, බාහිර ආධාර ලැබීම සහ ගෙවතු වගාව සඳහා ප්‍රවේශයක් පැවතීම යන විචල්‍යයන් බලපෑමේ සම්භාවිතාව මෙහිදී පරීක්ෂා කරනු ලබයි. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය ශ්‍රී ලංකාවේ කෑගල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අරණායක ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් දුෂ්කරතම හා දුප්පත්ම ග්‍රාම නිළධාරී වසම වන ගංතුන උඩගම ග්‍රාම නිළධාරි වසම තුළ අඩු ආදායම්ලාභී ග්‍රාමීය නිවාසවල වයස අවුරුදු 12ට අඩු දරුවන් සිටින මුලු පවුල් 74 අතරින් ස්තෘත සම්භාවිත නියැදි ක්‍රමය ඔස්සෙ තෝරාගත් කුටුම්භ 63 නියැදිය වෙත යොමුකළ ප්‍රශ්නාවලියක් මඟින් රැස්කරගන්නා ලද දත්ත මත පදනම්ව හරස්කඩ විශ්ලේෂණයක් ලෙස සිදුකර ඇත. ආහාර මිල ඉහළ යාම දරුවන්ගේ ආහාර පරිභෝජනයට ඇති කරන බලපෑම තක්සේරු කිරීම යන අරමුණ සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාලේඛන භාවිත කර ඇත. අධ්‍යයන සොයාගැනීම් ලෙස බොහෝ කුටුම්භ තම ආදායමෙන් 50%ට වඩා ආහාර සඳහා වැය කරන බවත් බොහෝ දෙනෙකු ආහාර වේලෙහි පෝෂක කොටස් මඟහැරීම හා අඩු පෝෂ්‍යදායී ආහාර විකල්ප වෙත මාරු වීමක් සිදුව අතර දෙමව්පියන්ගෙන් 54%ක් දරුවන්ගේ ආහාර වේල සහතික කිරීම සඳහා තම ආහාර වේල් මගහැර ඇති බවත් අනාවරණය විය. උසස් අධ්‍යාපනයක් ලැබීම, ස්ථාවර ආදායම, ආහාර ආධාර සහ ගෙවතු වගාව ආහාර අනාරක්ෂිතභාවයට ළමුන් ගොදුරු වීමේ අවදානම අඩු කරන අතර විශාල පවුල් ප්‍රමාණය, ඉහළ ආහාර පිරිවැය සහ විස්තෘත පවුල් ව්‍යුහ අවදානම වැඩි කරයි. මෙම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල අනුව සමස්ත නිගමනයක් ලෙස, අධ්‍යයනයෙන් අවධාරණය කරන්නේ ආහාර මිල උද්ධමනය ග්‍රාමීය අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්වල දරුවන්ගේ පෝෂණ යහපැවැත්ම සැලකිය යුතු ලෙස අඩපණ කරන බවයි. ඔවුන් මිල ඉහළ යන විට විවිධ අහිතකර උපාය මාර්ග අනුගමනය කරන අතර එමඟින් මන්දපෝෂණ අවදානම් තවදුරටත් උග්‍ර වේ. මේ සඳහා ප්‍රතිපත්ති නිර්දේශ ලෙස ඉලක්කගත පෝෂණ ආධාර වැඩසටහන් හඳුන්වාදීම, අත්‍යවශ්‍ය ආහාර ද්‍රව්‍ය සඳහා සහනාධාර, ජීවනෝපාය සංවර්ධන මුලපිරීම් සහ පෝෂ්‍යදායී ආහාර ප්‍රවර්ධනය කරන පුහුණු වැඩසටහන් ඇතුළත් වේ. ග්‍රාමීය ආර්ථික ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ශක්තිමත් කිරීම සහ ආහාර ප්‍රවේශ්‍යතාව සහතික කිරීම, ළමා සෞඛ්‍යය ආරක්ෂා කිරීමට සහ තිරසාර ආහාර සුරක්ෂිතතාව සාක්ෂාත් කරගැනීමේ අත්‍යවශ්‍යතාව පෙන්වාදීම තුළින් අධ්‍යයනය අවසන් වේ.

මුඛ්‍ය පද: *ආහාර පරිභෝජන රටා, ආහාර මිල උද්ධමනය, ආහාර සුරක්ෂිතතාව, ග්‍රාමීය අඩු ආදායම්ලාභී පවුල්, ළමා පෝෂණය.*

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
amaprabodhani@gmail.com

The Impact of Tourism on Urban Coastal Employment in Sri Lanka: With Special Reference to Mount Lavinia

M. T. D. Anuruddhika [1]

Tourism is a key driver of economic and employment growth in Sri Lanka, particularly in urban coastal areas. However, limited empirical data exist on its specific effects on local job creation. This study investigates the relationship between tourism and employment in Mount Lavinia, a prominent urban seaside tourist destination. The primary objective was to analyze how tourism influences employment generation and labour structures in the area. It also explores the types of jobs created, impacts on livelihoods, and challenges faced by tourism-dependent businesses. A mixed-methods approach was adopted. Primary data were collected through structured questionnaires from 50 establishments, while secondary data spanning 2010–2023 were sourced from the Central Bank of Sri Lanka and the Sri Lanka Tourism Development Authority. Multiple regression analysis was used to assess national-level employment trends, and ordinal logistic regression was applied to local-level employment patterns. Findings revealed a significant relationship between tourism revenue and employment, with the multiple regression model explaining 61.4% of the variation in employment. Although individual variables were not significant, the ordinal logistic regression showed a strong model fit. Field observations indicated increased hiring during peak tourist seasons. The study concludes that tourism plays a vital role in generating employment in urban coastal regions like Mount Lavinia. However, its potential is limited by informal employment, skill mismatches, and seasonal dependency. Addressing these issues could enhance tourism's contribution to sustainable local employment and economic development.

Keywords: *Mount Lavinia, Seasonal Employment, Tourism Employment, Tourism Revenue, Urban Coastal Areas*

1 Department of Economics, University of Kelaniya
anuruddhika2000deshani@gmail.com

The Gender Difference in Self-Employment among Undergraduates at the University of Kelaniya in Sri Lanka

A. P. K. Perera [1]

This study explores gender differences in youth self-employment among undergraduates at the University of Kelaniya, Sri Lanka. Self-employment refers to earning income independently rather than working for others. Using survey data from self-employed students, the research examined their characteristics and the socio-economic and demographic factors shaping entrepreneurial choices. While global trends suggest higher male participation, this study found greater female participation among undergraduates. Most self-employed students were enrolled in management and social science degree programs, were in their fourth year, and were motivated by the desire to be their own boss and passion for their work. Their annual earnings generally ranged between Rs. 10,000 and Rs. 25,000, and they frequently used platforms such as Facebook, TikTok, and Instagram to promote their businesses. Independent variables included age, gender, education level, skills, income, savings, assets in the household, employment status, use of social media, cultural orientation, and family members' involvement in self-employment. Logistic regression tested and confirmed that all the independent variables, apart from the use of social media, were statistically insignificant at the level of 0.05. Greater use of social media had a significant inverse correlation with entrepreneurial intention, i.e., greater use lowered the likelihood of taking up self-employment. The remaining variables showed favorable trends but were not statistically significant, Limitations to the study are binary coding of variables that may reduce reality to the simple, the cross-sectional nature of the data limiting causality inferences, the gender-biased sample size of 181 students, and self-report data vulnerable to bias. The absence of qualitative findings also limits knowledge on personal motivations and inhibitions. Overall, the findings highlight the complex and multifaceted nature of entrepreneurial choice among youth.

Keywords: *Entrepreneurial Inclination, Demographic Variables, Logistic Regression, Self-employment, Statistical Significance*

1 Department of Economics, University of Kelaniya
kavindineeperera@gmail.com

අවිධිමත් අංශයේ රැකියාවල නියුතු පුද්ගලයින්ගේ ගෘහස්ථ ආහාර සුරක්ෂිතා මට්ටම පිළිබඳ ආර්ථික විද්‍යාත්මක විශ්ලේෂණයක්: ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රයෙන්

කේ. කේ. දසුනි තරංගා [1]

ආහාර සුරක්ෂිතතාව මානව සුභසාධනයේ මූලික අංගයක් වන නමුත් අවිධිමත් අංශයේ සේවයේ නියුතු කුටුම්භ සඳහා එය අඛණ්ඩ අභියෝගයක් ලෙස පවතී. අක්‍රමවත් ආදායම්, රැකියා සුරක්ෂිතතාව නොමැතිකම සහ සමාජ ආරක්ෂණ ජාල සඳහා අවම ප්‍රවේශය මගින් සංලක්ෂිත වන අවිධිමත් අංශයේ සේවකයින් ප්‍රමාණවත්, ආරක්ෂිත සහ පෝෂ්‍යදායී ආහාර සඳහා ස්ථාවර ප්‍රවේශයක් පවත්වා ගැනීමේදී ඉහළ අවදානම්වලට මුහුණ දෙයි. මෙම අධ්‍යයනය එවැනි කුටුම්භ අතර ආහාර සුරක්ෂිතතාව පිළිබඳ පුළුල් ආර්ථික විශ්ලේෂණයක් සිදු කරයි. ආහාර අවශ්‍යතා සපුරාලීමේ ඔවුන්ගේ හැකියාවට බලපාන ප්‍රධාන නිර්ණායක පරීක්ෂා කරයි. කුටුම්භවල නියෝජිත නියැදියකින් එකතු කරන ලද ප්‍රාථමික දත්ත භාවිත කරමින්, අධ්‍යයනය විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාලේඛන, ආහාර පරිභෝජන ලකුණු (FCS), ගෘහස්ථ ආහාර අනාරක්ෂිත ප්‍රවේශ පරිමාණය (HFIAS) සහ ගෘහස්ථ ආහාර විවිධත්ව ලකුණු (HDDS) ඇතුළුව ආහාර සුරක්ෂිතතා දර්ශක සහ ආදායම් අස්ථාවරත්වය, ආහාර මිල, රැකියා තත්ත්ව සහ ප්‍රතිපත්ති මැදිහත්වීම් අතර අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වය තක්සේරු කිරීම සඳහා ගෘහස්ථ සමීක්ෂණ දත්ත, ආර්ථිකමිතික ආකෘති නිර්මාණය සහ ගුණාත්මක අවබෝධයන් ඒකාබද්ධ කරමින් පර්යේෂණය මිශ්‍ර ක්‍රම ප්‍රවේශයක් භාවිත කරයි. සංවර්ධනය වෙමින් පවතින ආර්ථිකයන්හි රැකියාවලින් අධ්‍යයනයේ අරමුණු මත මෙම කුටුම්භ දෛනික වැටුප්, ස්වයං රැකියා හෝ සෘතුමය තත්ත්ව මත රඳා පවතින්නේ ද යන්න සහ ආදායම් විචලතාව ආහාර අවශ්‍යතා නිරන්තරයෙන් සපුරාලීමේ හැකියාවට බලපාන්නේ කෙසේද යන්න පරීක්ෂා කරයි. ප්‍රමාණවත් ආහාර ලබා ගැනීමේදී මෙම කුටුම්භ මුහුණ දෙන මූල්‍ය පීඩන සහ අවදානම් සැපයීමක් ඉලක්කගත කරයි. වයස හා ආහාර සුරක්ෂිතතාව අතර සෘණ සහසම්බන්ධයක් පවතින අතර වැඩිහිටි ජනහගනය වැඩි වන විට ආහාර සුරක්ෂිතතා මට්ටම අඩු වේ. කෙසේ වුවද ආහාර සුරක්ෂිතතා මට්ටම විශ්ලේෂණයේදී ඒ සඳහා යොදාගත් ආහාර පරිභෝජන දර්ශකයෙහි සමස්ත ප්‍රතිඵලය නාගරික ගෙවතු වගාව, කුඩා පරිමාණ ගොවීන්ට හා ධීවරයන්ට සහාය වීම, විකල්ප ආදායම් උත්පාදන ක්‍රම වැඩිදියුණු කිරීම, දේශීය ආහාර පද්ධති ශක්තිමත් කිරීම, පෝෂණ සෞඛ්‍ය වැඩසටහන් මගින් ආහාර සුරක්ෂිතතාව ළඟා කර ගැනීමට නිර්දේශ කළ හැකිය. මෙම ප්‍රදේශය තුළ වෙළඳපොළ ප්‍රවේශය සීමිත බැවින් මිල උච්චාවචනයන්ගේ වෙනස්කම් ද බලපා ඇති අතර රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණය තුළ සංඛ්‍යාලේඛන යාවත්කාලීන කිරීමත් සමඟ ඇතිවන අභියෝග හඳුනාගෙන නිරවද්‍යතාව පරීක්ෂා කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *අවිධිමත් අංශයේ රැකියා, ආහාර සුරක්ෂිතතාව, ගෘහස්ථ ප්‍රජාව*

---

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dasu.tharanga@gmail.com

Labour Migration in Sri Lanka by Manpower Level: A Trend Analysis

D. C. A. Dasanayake [1]

Sri Lankan outbound labour migration can be classified into five skill groups: professional, skilled, middle-level, clerical and related, and low-skilled workers. This study aims were to analyze the trends and forecast future patterns of labour migration in Sri Lanka by manpower level. Labour migration has become a defining socio-economic phenomenon, with its composition undergoing notable shifts over recent decades. Understanding these changes is essential for addressing labour market challenges and for formulating effective migration policies. Time series analytical techniques were employed on labour migration data by manpower level gathered from the Central Bank of Sri Lanka and Sri Lanka Bureau of Foreign Employment for the 1994-2033 period. The selected period reflects both the availability of consistent data and the need to capture long-term migration trends. The study applied the Autoregressive Integrated Moving Average models to analyze future migration trends, and the Augmented Dickey-Fuller test was used to determine the stationarity of each time series by manpower level. The results depict that professional-level migration has grown steadily over the years and is expected to continue rising. Skilled-level migration has fluctuations but is also predicted to increase in the future. Middle-level migration has shown some ups and downs, with forecasts suggesting moderate growth. Clerical and related categories, however, show a declining trend since 2015, and forecasts predict further decreases. Low-skilled migration shows high variation in the past but is expected to gradually decline over the next decade. Overall, these shifts point to rising demand for higher-skilled Sri Lankan workers abroad and a declining need for low-skilled labour. They carry important implications for the domestic labour market, highlighting the need to align education, training, and migration policies with global demands to support sustainable economic development.

Keywords: *Future Trends, Labour Migration, Manpower Level, Past Trends, Sri Lanka*

1 Department of Economics, University of Kelaniya
dasanay-hs190816@stu.kln.ac.lk

Not Presented

Evaluating Fiscal and Monetary Policies for Building a Resilient and Green Economy: Evidence from Sri Lanka

W. K. D. D. E. S. Wickramachchi [1]

This study examines how fiscal and monetary policies can be used to achieve environmental sustainability and economic resilience in Sri Lanka. When faced with rising climate threats and economic uncertainties, it is necessary to have the macroeconomics and green development objectives in line. The main aim of the study was to examine how well the fiscal and monetary systems of Sri Lanka favor the shift to resilient and green economy. Secondary data were obtained from the Central Bank Annual Reports, national budgets and World Development Indicators. These data were analyzed using descriptive statistics and trend analysis to assess policy impacts over the last decade. Also qualitative data were gathered through semi structured interviews with main policymakers and economic experts. Thematic analysis was used to provide critical insights and gaps on policy. The results indicate that Sri Lanka has implemented some of the fiscal initiatives averting green taxes and subsidies on renewable energy, which have all been implemented inconsistently. Monetary policy has been mainly absorbed with inflation and exchange rate stability and only little integration of the environmental issue. The research underlines coordinated policy intervention and building capacity at an institutional level to ensure that sustainability is factored into economic planning effectively. Finally, the study points to the necessity of an integrated policy approach that would put together fiscal incentives and favorable monetary policies towards sustainable and inclusive economic growth. Policy reforms are required in furtherance of green investment, environmental tax, and financial reforms to accommodate climate alignment.

Keywords: *Economic Resilience, Fiscal Policy, Green Economy, Monetary Policy, Sri Lanka, Sustainability.*

1 Department of Economics, University of Kelaniya
kawyadesilva2000@gmail.com

The Impact of Financial Literacy on Personal Financial Behaviour among Youth Employees in Sri Lanka

K. G. G. Nilukshika [1]

Accurate and up-to-date financial literacy has become an essential factor for individuals navigating financial systems in the current economic environment. Especially for young workers who make a significant contribution to national productivity. They need to have the ability to manage money responsibly as they enter the workforce and face real-life financial decisions. It is crucial not only for their well-being but also for national economic development. However, the existing literature has largely focused on financial literacy among university students, users of digital systems, or specific professional groups. Limited attention has been paid to the financial literacy of young people working in developing countries. This research analyzed how financial literacy affects the financial behaviour of youth workers in Sri Lanka. Specifically, it examines how four selected key dimensions of financial literacy, namely savings literacy, credit literacy, investment literacy, and money management literacy, shape the financial behaviour of youth workers. Primary data were collected from 175 young workers aged 20-35 in the Colombo district, which represents the highest portion of Sri Lanka's youth population, using a structured Likert scale questionnaire, distributed online. The responses were analyzed using descriptive statistics, Pearson correlation and multiple regression analysis through SPSS. The results revealed a moderate but significant positive relationship between overall financial literacy and financial behaviour. Among the four dimensions, savings literacy, credit literacy, and money management literacy showed a strong and significant effect. Although investment literacy did not show a statistically significant effect, it provides valuable insight into the broader financial literacy context of young workers. This study highlights the need for targeted financial literacy programs, promoting practical money management, investment education, and technology use among youth employees. It further, emphasizes the importance of collaboration among employers, policymakers, and financial institutions to empower the financial behaviour of youth employees.

Keywords: *Financial Behaviour, Financial Literacy, Sri Lanka, Youth Employees*

---

1 Department of Economics, University of Kelaniya
niluksh-hs190380@stu.kln.ac.lk

Impact of Household Economic Conditions on Academic Performance of Undergraduates in the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya

H. M. K. Appuhami [1]

Higher education is crucial to the success of a nation and plays a vital role in shaping human capital. Even though university education is free in Sri Lanka, many undergraduates still struggle financially because of their family's financial situation. These difficulties highlight an important question: to what extent do household economic conditions affect the academic performance of undergraduates? In order to answer this question, this study investigates the impact of household economic condition on the academic performance of undergraduates in the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya. This study is based on primary data collected from 50 final-year undergraduates in the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya. The participants were selected using a simple random sampling method, ensuring a fair and unbiased representation. The sample size of 50 was chosen considering the scope of study, time constraints, and the need to conduct reliable statistical analysis within manageable limits. To analyze the data, multiple regression models and Spearman's rank correlation were applied. The study is grounded in several theoretical frameworks, including Maslow's Hierarchy of Needs, Becker's Investment Model of Education, Socioeconomic Status Theory, and Cultural Capital Theory, which together explain how financial resources, basic needs, and cultural background can shape academic performance measured by grade point average. The regression analysis revealed no significant relationship between household income and academic performance. However, a significant positive relationship was found between daily study hours and acdemic performance, suggesting that students who dedicate more time to studying achieve higher academic performance. Spearman's rank correlation confirmed these results, further emphasizing the importance of study habits in academic success. The findings highlight that, within the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya, household economic condition is not a significant determinant of undergraduate academic performance. Instead, academic performance is more strongly influenced by individual effort, particularly the number of hours devoted to studying. This outcome provides new insights into equity in higher education by showing that financial background alone does not dictate academic success, and that study habits play a more crucial role in shaping undergraduate academic performance.

Keywords: *Academic Performance, Household Economic Condition, Undergraduates*

---

1 Department of Economics, University of Kelaniya
appumenuky@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තීරණය වීමට බලපාන සාධක

එන්. සී. එම්. නුවරගේ [1]

ගෝලීය වශයෙන්, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාව සහතික කිරීම, ආර්ථික ඵලදායිතාව වැඩි දියුණු කිරීම සහ සමාජ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා කාන්තා ශ්‍රම බලකායේ සහභාගීත්වය අත්‍යාවශ්‍ය සාධකයක් ලෙස පිළිගෙන ඇත. කෙසේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු සංවර්ධනය වෙමින් පවතින බොහෝ රටවල, ශ්‍රම වෙළෙඳපොළේ පූර්ණ සහභාගීත්වය සඳහා කාන්තාවෝ තවමත් සැලකිය යුතු බාධකවලට මුහුණ දෙති. එබැවින් කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තීරණය වීමට බලපාන සාධක, ලොව පුරා අධ්‍යයනට ලක්වන කරුණක්ව පවතින අතර මෙහි දී ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය අංශයේ කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තීරණය කරන සාධක අධ්‍යයනයට ලක් කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තීරණය කරන සාධක විමර්ශනය කිරීම හා කාන්තා ශ්‍රම බලකායේ මෑත කාලීන ප්‍රවණතා, ශ්‍රම බලකායෙන් බැහැර වීමට බලපාන සාධක, ඔවුන් මුහුණ දෙන බාධක සහ ඔවුන්ගේ ආර්ථික සහභාගීත්වය වැඩි දියුණු කළ හැකි අවස්ථා විමසා බලයි. අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයේ හාරිස්පත්තුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් කුඹුරේගෙදර ගම්මානය තෝරාගෙන ඇති අතර සංගහනය වූ කාන්තාවන් 288කින් මෝර්ගන් වගුවට අනුව නියැදිය ලෙස කාන්තාවන් 80ක් යොදා ගෙන ඇත. මෙහි දී මිශ්‍ර ක්‍රම ප්‍රවේශය හරහා ප්‍රශ්නාවලියක් හා සම්මුඛ සාකච්ඡා තුළින් රැස් කර ගන්නා ලද ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත ඒකාබද්ධ කර අධ්‍යයනයේ අරමුණු ඉටු කර ගැනීම පිණිස විස්තරාත්මක සහ ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණයක් සිදු කර ඇත. අධ්‍යයනය මඟින් ප්‍රධාන වශයෙන් හෙළි කරන්නේ වයස, පවුලේ සහයෝගය, ග්‍රාමීයව ජීවත් වීම (අවම යටිතල පහසුකම්, දුෂ්කර බව ආදිය) හා දරුවන් සංඛ්‍යාව ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වයේ වඩාත් ම වැදගත් සාධක වන බවයි. තව ද ගෘහස්ථ වගකීම්, සංස්කෘතික සම්මත, අධ්‍යාපනයට සීමිත ප්‍රවේශය, සෞඛ්‍ය සේවා සහ යටිතල පහසුකම් වැනි ප්‍රධාන බාධක ඉස්මතු කර ඇති අතර එමඟින් ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය තුළ ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ පූර්ණ සහභාගීත්වයට අඛණ්ඩව බාධා ඇති කරන බව දක්වයි. මෙම සොයාගැනීම් මත පදනම්ව, දැරිය හැකි ළමාරක්ෂක සේවා ස්ථාපිත කිරීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවයට සංවේදී සේවා ස්ථාන ප්‍රතිපත්ති, වෘත්තීය පුහුණුව සඳහා ප්‍රවේශය වැඩි කිරීම සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම ඇතුළු ඉලක්කගත නිර්දේශ කිහිපයක් යෝජනා කරයි. මෙම සොයාගැනීම් සහ ගෝලීය හොඳම භාවිතයන් සමඟ ජාතික ප්‍රතිපත්ති පෙළගැස්වීමෙන්, ශ්‍රී ලංකාවට තම ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කළ හැකි අතර, පුළුල් ආර්ථික වර්ධනයට සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාවයට දායක විය හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය, ග්‍රාමීය කාන්තාවන්, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමානාත්මතාව*

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chamodinuwarage@gmail.com

Not Presented

ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වයට බලපාන සාධක පිළිබඳ අධ්‍යයනයඃ ගෝනාපීනුවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන්

ඩී. ඩී. පැතුමි වික්‍රමසිංහ [1]

මෙම අධ්‍යයනය ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වයට බලපාන සාධක පරීක්ෂා කරනු ලබයි. විවාහක ග්‍රාමීය කාන්තාවන් ගත් කළ ඔවුන් ශ්‍රම බලකායට සහභාගි වීම කෙරෙහි සමාජ ආර්ථික, සංස්කෘතික හා ආයතනික සාධක බලපානු ලබයි. සමාජ ආර්ථික සාධක ගත් විට ගෘහාශ්‍රිත ආදායම් මට්ටම්, අධ්‍යාපන මට්ටම් සහ පවුල් ව්‍යුහය ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන් ශ්‍රම බලකායට ඇතුළත් වීමට හෝ රැඳී සිටීමට ගන්නා තීරණ කෙරෙහි බලපාන්නේ කෙසේද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම වැදගත් වේ. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ ගෝනාපීනුවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන් සිදුකරන ලද මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන් අතර ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වයට බලපාන ප්‍රධාන සාධක හඳුනාගැනීමයි. මෙම අරමුණ ඉටු කර ගැනීම සඳහා ගෝනාපීනුවල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ග්‍රාම නිලධාරී වසම් හතරක් තුළින් ප්‍රතිචාරකයන් 120 ක් අරමුණු නියැදීම් ක්‍රමය ඔස්සේ පර්යේෂණ නියැදිය සඳහා තෝරාගන්නා ලදි. මූලික වශයෙන් අර්ධ ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් ඔස්සේ නියැදියෙන් ප්‍රාථමික දත්ත සපයාගෙන ඇති අතර ද්විතීයික දත්ත මාතෘකාවට අදාළව සිදුකරන ලද පූර්ව පර්යේෂණ ප්‍රකාශිත සඟරා, සම්පත් පැතිකඩ සහ වාර්ෂික වාර්තා ආදිය මඟින් ලබා ගන්නා ලදි. මෙම අධ්‍යයනයට අදාළව දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය හා ද්විමය ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපායන ඇස්තමේන්තුව භාවිත කරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනයට අදාළ පරායත්ත විචල්‍යය වනුයේ කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගිත්වය වන අතර ස්වායත්ත විචල්‍යයන් වනුයේ ප්‍රතිචාරකයාගේ වයස, අධ්‍යාපන මට්ටම, පවුලේ ආදායම් මට්ටම, ස්වාමිපුරුෂයාගේ බලපෑම සහ දරුවන් සංඛ්‍යාව වේ. ප්‍රධාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වී ඇත්තේ ප්‍රතිචාරකයාගේ අධ්‍යාපන මට්ටම සහ වයස යන සාධක දෙක විවාහක කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය කෙරෙහි බලපාන බවත් සැමියාගේ බලපෑම, පවුලේ ආදායම් මට්ටම සහ දරුවන් සංඛ්‍යාව යන සාධක විවාහක කාන්තා ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වයට බල නොපාන බවත් ය. තවද තෝරාගත් නියැදියෙන් වැඩිම පිරිසක් සේවා නියුක්ත වන්නේ පෞද්ගලික අංශයේ බවත් කාන්තාවන් වැඩි පිරිසක් සේවා වියුක්ත වීමට හේතු වී ඇත්තේ ගෘහ වගකීම් බවත් මෙම අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය කරගන්නා ලදි. ද්විමය ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් ලැබී ඇති ප්‍රතිදානයට අනුව මෙම විශ්ලේෂණයේ ප්‍රධාන නිගමනය වන්නේ ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන්ගේ ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය කෙරෙහි බලපානු ලබන ප්‍රධාන සාධක වන්නේ විවාහක කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපනය හා වයස වන බවයි. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ප්‍රධාන වශයෙන් යෝජනා කරනු ලබන්නේ කාන්තාවන් සඳහා අධ්‍යාපනික ප්‍රවේශ සඳහා අවස්ථා වැඩිදියුණු කිරීමට ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව හා විවිධ වයස් කාණ්ඩවල කාන්තාවන්ට විවිධ අවශ්‍යතා සපුරාලන රැකියා මුල පිරීම් සඳහා අවශ්‍යතාව ද අවධාරණය විය යුතු බවයි.

මුඛ්‍ය පදඃ *කාන්තාව, විවාහක බව, ශ්‍රම බලකා සහභාගීත්වය*

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
pathumiwickramasinghe76@gmail.com

The Role of Financial and Digital Literacy in Fintech Adoption: An Empirical Study Related to the Undergraduates of the University of Kelaniya

P. A. Passaperuma [1]

Financial technology (fintech) has quickly changed the landscapes of access to financial services particularly within the youth. The perception of fintech use amid Sri Lankan undergraduates is low despite smartphone and internet perception. This disparity is limiting the possibilities of inclusive financial participation. It is necessary to understand what influences adoption and the main literacy-based motivators of fintech interactions. The study determines the effect of financial and digital literacy on fintech adoption. It also tries to investigate whether perceived ease of use and perceived usefulness mediate relationship and trust as a moderator. A structured questionnaire in five-point Likert scales was used and administered to 100 undergraduates of the University of Kelaniya (2019/2020 batch). A simple random sample selection was used to select the participants and analyzed by SPSS 25 application with descriptive statistics, multiple linear regressions, and Hayes PROCESS macro. Both mediation and moderation analysis were done to test the impact of perceived usefulness and perceived ease of use, and the impact of trust respectively. The regression model indicated financial literacy, and digital literacy had a significant positive effect on fintech adoption. The role of literacies in explaining fintech adoption was confirmed through the mediation analysis and ease of usability attributed to perceived usefulness made significant contributions. There was hardly any significant moderation effect of trust. The ease and benefit perception of undergraduates were used to a stronger degree than security. The paper supports the Technology Acceptance Model and Human Capital theory because it demonstrates that both literacies lead to the use of fintech. Financial and digital education should be incorporated in universities as a strategy of promoting informed use. Ensuring that undergraduates have a better perception of usability and usefulness of fintech would boost its usage. Although trust is a significant element, it might not be the primary hurdle between digital-native learners. Overall, the results favor extending efforts to effectuate digital financial inclusion in Sri Lanka.

Keywords: *Digital Literacy, Financial Literacy, Fintech Adoption, Perceived Usefulness, Technology Acceptance Model*

---

1 Department of Economics, University of Kelaniya
poornimaamali2001@gmail.com

Macroeconomic Determinants of Investment in Sri Lanka

R. M. C. T. K. Athapaththu [1]

Investment plays a crucial role in economic development, and understanding its macroeconomic drivers is essential for policy formulation in Sri Lanka. Over the past decades, Sri Lanka has experienced significant fluctuations in investment patterns, driven by both internal and external economic shocks. The study investigated macroeconomic determinants of investment in Sri Lanka using annual time series data from the period 1990 to 2023. The primary objective of this research was to identify the key macroeconomic factors that influence the level of investment in Sri Lanka and analyze the relationship among them. Moreover, it aims to analyze the long-term impact of these macroeconomic factors on the level of investment within the economic development process of Sri Lanka. Gross capital formation is employed as the dependent variable to measure domestic investment, while the selected independent variables include Gross Domestic Product growth rate, inflation rate, real interest rate, corporate tax rate, and external debt rate. The analysis applies the Autoregressive Distributed Lag model to identify both short-run and long-run relationships between investment and its determinants. The bound test approach is used to test the existence of long-run cointegration, while the Error Correction Model captures the speed of adjustment toward equilibrium. Additionally, the Wald coefficient test is employed to assess the joint significance of explanatory variables. The empirical results indicate that Gross Domestic Product growth rate and external debt rate have a positive and statistically significant impact on investment in both the short run and long run, highlighting their supportive role in capital formation. Conversely, inflation rate, corporate tax rate, and real interest rate show a negative and significant impact on investment, suggesting that macroeconomic instability, higher taxation, and increased cost of capital can deter investment. The Error Correction Model coefficient is negative and statistically significant, confirming the existence of a stable long-run equilibrium relationship. These findings underscore the importance of fostering economic growth and managing inflation, interest rates, and tax policy to promote investment in Sri Lanka. In conclusion, the results highlight the importance of promoting economic growth, managing external debt efficiently, and maintaining macroeconomic stability to encourage domestic investment in Sri Lanka.

Keywords: *Auto Regressive Distributed Log Model, Capital Formation, Investment, Macroeconomic Factors, Sri Lankan Economy*

1 Department of Economics, University of Kelaniya
athapat-hs190648@stu.kln.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමයක ආයෝජනය කිරීම මඟින් ඇතිවන ආර්ථික බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එච්. ජී. එස්. වාසනා [1]

මුදල් ඉපයීම සඳහා කායිකව හෝ මානසිකව වෙහෙස මහන්සි වීමට සිදු වේ. එහෙත් පහසුවෙන් මුදල් උපයන ක්‍රම ගැන නොයෙකුත් ප්‍රවර්ධනයන් සිදු වෙමින් තිබේ. කොරෝනා වසංගත සමයේ අන්තර්ජාලය හරහා මෙවැනි වැඩසටහන් ප්‍රවර්ධනය සිදු වූ බව නිරීක්ෂණය කළ හැකිය. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමවල (Pyramid Schemes) ආයෝජනය කිරීමෙන් ආර්ථිකය මත ඇතිවිය හැකි බලපෑම විශ්ලේෂණය කිරීමයි. පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමවලට ආයෝජනය කිරීමේ ආර්ථික බලපෑම පරායත්ත විචල්‍යයක් ලෙස ද, ආයෝජනයේ ස්වභාවය, සාක්ෂරතාව, හා ජීවන තත්ත්වය ස්වායත්ත විචල්‍යයන් ලෙස ද සලකා පර්යේෂණ සිදු කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත මාර්ගගත සමීක්ෂණයක් ආකාරයෙන් බෙදා හරින ලද අතර ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් හරහා රැස් කරන ල දී. ප්‍රතිචාර දැක්වූවන් 301 දෙනෙකු ආශ්‍රයෙන් පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රමයක ආයෝජනය කිරීම මඟින් ඇතිවිය හැකි ආර්ථික බලපෑම ප්‍රමාණාත්මක විශ්ලේෂණයක් ආකාරයෙන් සිදු කරන ලදී. බහු ගුණ ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණයක් තුළින් ගොඩනගන ලද උපකල්පන 4 ක් පරීක්ෂා කර ඇත. මේ අනුව මෙහි $R2$ අගය 0.85 නිසා අනුසීහුමය වශයෙන් යෝග්‍ය ආකෘතියක් බව පැවසිය හැකිය. බහු ප්‍රතිගාමී ආකෘතිය යැපෙන විචල්‍යය සහ පුරෝකථනය කරන විචල්‍ය අතර ශක්තිමත් ධනාත්මක සම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරයි. R හි අගය 0.922 නිසා නිරීක්ෂණය කරන ලද සහ පුරෝකථනය කරන ලද අගයන් අතර ඉහළ මට්ටමේ සහසම්බන්ධතාවක් පෙන්නුම් කරයි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් පිරමිඩ යෝජනා ක්‍රමවල සෘණාත්මක බලපෑම පිළිබඳව විග්‍රහ කිරීමක් සිදුකරන අතර මෙවැනි අවිධිමත් තහනම් යෝජනා ක්‍රම මඟින් මිදීම සඳහා අනාගතයේ දී ප්‍රායෝගිකව ක්‍රියාත්මක කළ යුතු ඇඟවුම් පර්යේෂකයා ඉස්මතු කරයි. මූල්‍ය වංචාවලට ගොදුරු වීමේ අවදානම අඩු කිරීම සඳහා තිරසාර සංවර්ධනය, අධ්‍යාපනය සහ ආර්ථික අවස්ථා හරහා සැබෑ සහ සංජානනීය ජීවන තත්ත්වය වැඩිදියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව අධ්‍යයනයෙන් ගම්‍ය වේ. එය නියාමන හිඩැස් පමණක් නොව ඉහළ අවදානම් හැසිරීම් මෙහෙයවන යටින් පවතින ආර්ථික අභිලාෂයන් ද ආමන්ත්‍රණය කරන ප්‍රතිපත්ති ඇතුළත් ආර්ථික වර්ධනය ප්‍රවර්ධනය කිරීම, මූල්‍ය අධ්‍යාපනය ශක්තිමත් කිරීම සහ ප්‍රවේශ විය හැකි, අඩු අවදානම් ආයෝජන අවස්ථා නිර්මාණය කිරීම මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රම හා සම්බන්ධ පුළුල් ආර්ථික හානිය සාමූහිකව අවම කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *ආයෝජනයේ ස්වභාවය, ආර්ථික බලපෑම, තහනම් යෝජනා, පිරමිඩ යෝජනා ක්‍රම, සාක්ෂරතාව*

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sewwandiwasana786@gmail.com

ගෘහස්ථ මූල්‍ය ස්ථාවරතාවය කෙරෙහි අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජනවල බලපෑම: ඩෙනවර්වත්ත ප්‍රදේශය පිළිබඳ සිද්ධි අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. එම්. පි. ජී. වීරසිංහ [1]

විධිමත් මූල්‍ය ආයතනවලට ප්‍රවේශය සීමිත වන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල, අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජන පද්ධති විශාල වශයෙන් ක්‍රියාත්මක වේ. සීට්ටු ක්‍රම, අවිධිමත් ඉතුරුම් කණ්ඩායම්, සහ පිරමීඩ යෝජනා ක්‍රම වැනි මෙම පද්ධති මත ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන් වැඩි වශයෙන් විශ්වාසය තබයි. මේ නිසා ගෘහස්ථ මූල්‍ය හැසිරීම් පිළිබඳව ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබාගැනීම වැදගත් වේ. එය සමාජීය හා ආර්ථික දියුණුවට අදාළ ප්‍රායෝගික මට්ටමේ ප්‍රතිපත්ති නිර්මාණයට ද උපකාරී වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ඩෙනවර්වත්ත ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් අවිධිමත් මූල්‍ය පද්ධතිවල ආයෝජනය කිරීම හේතුවෙන් ගෘහස්ථ මූල්‍ය ස්ථාවරතාවට සිදුවන බලපෑම පරීක්ෂා කිරීමයි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ස්තෘත අහඹු නියැදි ක්‍රමය යොදාගන්නා ලදි. පළමුව, ප්‍රාදේශීය ග්‍රාම නිලධාරිතුමාගෙන් ලබාගත් ද්විතීක දත්ත මත පදනම්ව රැකියාව අනුව කුටුම්භ වර්ගීකරණය කරන ලදි. එම වර්ගීකරණයෙන් ස්ථරීකරණය කළ කණ්ඩායම් වලින් අහඹු නියැදීමක් මඟින් පුද්ගලයින් 68 දෙනෙකු තෝරාගන්නා ලදි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කළ අතර, දත්ත විශ්ලේෂණය විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාලේඛන සහ බහුරේඛීය ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණය යොදාගෙන සිදු කරන ලදි. ප්‍රතිඵල අනුව, බොහෝ කුටුම්භ රු. 60,001-90,000 මධ්‍යම ආදායම් ලබන ආදායම් කාණ්ඩයට අයත් වූ අතර, බොහෝ ප්‍රතිචාර දැක්වූවන් ද්විතීයික අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කර ඇති අතර, උසස් අධ්‍යාපනය සම්පූර්ණ කර ඇත්තේ ස්වල්ප දෙනෙක් පමණි. අවිධිමත් ආයෝජන අනුපාතය සහ ඉතුරුම්-ආදායම් අනුපාතය ආදායමට සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බවත්, මෙම සම්බන්ධතා සංඛ්‍යානමය වශයෙන් විශ්වසනීය බවත් හඳුනා ගන්නා ලදි. එහෙත්, ගෘහස්ථ ණය-වත්කම් අනුපාතය සහ කෙටි කාලීන ද්‍රවශීලතා අනුපාතය සංඛ්‍යානමය වශයෙන් විශ්වසනීය වන බවත් නොපෙනුණි. තවද, මධ්‍යම ආදායම් ලැබූ කුටුම්භ වැඩි වශයෙන් අවිධිමත් ආයෝජනවල නිරත වන අතර, අඩු අධ්‍යාපන මට්ටමක් ඇති කුටුම්භ මෙම ආයෝජන පිළිබඳ වැඩි විශ්වාසයක් පවතී. මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වන්නේ අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජන ගෘහස්ථ මූල්‍ය අස්ථාවරත්වය වැඩි කරන බවයි. විශේෂයෙන්ම මධ්‍යම හා අඩු ආදායම්ලාභී කුටුම්භ කෙරෙහි මෙම අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජන තීරණාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන අතර, ඔවුන් අතර මූල්‍ය සාක්ෂරතාව වැඩි කිරීම සහ විධිමත් මූල්‍ය සේවා ප්‍රවේශය සවිබලගැන්වීම අත්‍යවශ්‍ය වේ.

මුඛ්‍ය පද: *අවිධිමත් ආයෝජන අනුපාතය, අවිධිමත් මූල්‍ය ආයෝජන, ඉතුරුම්-ආදායම් අනුපාතය, ගෘහස්ථ මූල්‍ය ස්ථාවරත්වය, බහුරේඛීය ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණය, ස්තෘත අහඹු නියැදි ක්‍රමය*

1 ආර්ථිකවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
piyumigayasha@gmail.com

Department of Geography

ගංවතුර අවදානමේ කාලික සහ අවකාශීය වෙනස්කම් ආශ්‍රිත සමාජ ආර්ථික බලපෑම් හඳුනාගැනීම: වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ජී. එම්. සංසලා ධනංජනි [1]

ගංවතුර උපද්‍රවය ශ්‍රී ලංකාව තුළ අතීතයට සාපේක්ෂව වර්තමානය තුළ වර්ධනය වෙමින් පවතින සිදුවන උපද්‍රවයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි අතර, දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශ වාර්ෂිකව ගංවතුර උපද්‍රවවල බලපෑමට ලක් වේ. එම නිසා ගංවතුර උපද්‍රවයේ කාලීන සහ අවකාශීය වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීම වැදගත් වේ. කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ගංවතුර උපද්‍රවයේ කාලීන සහ අවකාශීය වෙනස්කම් ආශ්‍රිත සමාජ, ආර්ථික බලපෑම් හඳුනා ගැනීම සඳහා සිදුකරන මෙම අධ්‍යනය තුළ, වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගංවතුර උපද්‍රවයේ කාලීන සහ අවකාශීය වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීම, ගංවතුර උපද්‍රවයේ සමාජ සහ ආර්ථික ගැටලු හඳුනා ගැනීම, ගංවතුර උපද්‍රවය සඳහා අනුවර්තන උපාය මාර්ග හඳුනාගැනීම යන ප්‍රධාන අරමුණුවලට අදාළව අධ්‍යනය සිදු කරන ලදි. අධ්‍යයනය මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලද අතර, දත්ත රැස් කිරීමේ දී ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, සහ නිරීක්ෂණ, මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත දත්ත රැස් කරන ලදී. එමෙන්ම ප්‍රශ්නාවලිය මඟින් දත්ත ලබාගැනීම සඳහා ස්තෘත සසම්භාවී නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ පවුල් 47 ක් තෝරා ගන්නා ලදී. ආයතනික දත්ත, වාර්තා, ග්‍රන්ථ, පර්යේෂණ ලිපි, සගරා මඟින් ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරන ලදී. එසේ රැස් කරගත් ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත ArcGIS 10.7 මෘදුකාංගය සහ Microsoft Excel මෘදුකාංගය යොදා ගනිමින් විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලද අතර දත්ත ඉදිරිපත් කිරීමේදී සිතියම්, දත්ත වගු, ප්‍රස්තාර යොදා ගනිමින් දත්ත ඉදිරිපත් කිරීම සිදු කරන ලදි. 2003 වර්ෂයේදී වැඩිම බලපෑමක් සිදු වූ ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 13.33% තිබූ අතර, එම සංඛ්‍යාව අතර 2015, 2017, 2020, 2024 යන වර්ෂවලදී පිළිවලින් 3.33%, 21.66%, 1.66%, 6% ලෙස හඳුනාගන්නා ලදි. ඒ අනුව අවුරුදු 21 වැනි කාලයක් තුළ දී ගංවතුර උපද්‍රවයේ කාලීන සහ අවකාශීය වෙනස්කම් සිදුව ඇත. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ගංවතුර උපද්‍රවයේ බලපෑමෙන් ඇතිවන සමාජ ගැටලුවලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් නිවාස හානි, දේපළ හානි, යටිතල පහසුකම්වලට සිදුවන හානි ලෙස හඳුනාගත් අතර, ආර්ථික වශයෙන් රැකියා මාර්ග අවහිර වීම, වගා හානි සිදුවීම වර්ධනය වී ඇති බවත්, අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ සමස්ත වගා හානි වලින් 37% වී වගාවට හානි සිදුව ඇති බවත් පර්යේෂණයේ දී සොයාගෙන ඇත. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය තුළ ගංවතුර උපද්‍රවයේ බලපෑම් බහුල වීම නිසා ඇතැම් අනුවර්තන උපායමාර්ග හඳුනාගැනීම ගංවතුර උපද්‍රව බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා හේතු වී ඇත. ඒ අනුව සමස්ත පර්යේෂණය අනුව ගංවතුර උපද්‍රව ආශ්‍රිත අවකාශීය සහ කාලීන වෙනස්කම් සිදුව ඇති අතර, ගංවතුර උපද්‍රවය හේතුවෙන් අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ප්‍රජාව බහුල වශයෙන් බලපෑමට ලක්වන බවත් ගංවතුර උපද්‍රවයේ බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා අනුවර්තන උපාය මාර්ග හඳුනා ගැනීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම අවශ්‍ය බවත්, නිගමනය කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *අනුවර්තන උපාය මාර්ග, ආර්ථික ගැටලු, කාලීන වෙනස්කම්, ගංවතුර උපද්‍රවය*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sansala990d@gmail.com

Not Presented

රිළා-මිනිස් ගැටුමේ අවකාශීය හා කාලික රටාවඃ ශ්‍රී ලංකාවේ අලව්ව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන්

එච්. පි. ඩි. කේ. ඩි. දිසානායක [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ, මිනිස් ජනාවාස රිළවුන් ආක්‍රමණය කරන ප්‍රදේශවල, රිළා-මිනිස් ගැටුම වර්ධනය වන අභියෝගයක් බවට පත්ව ඇත. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි; (අ) රිළා-මිනිස් ගැටුමේ ස්වභාව එහි අවකාශීය සහ කාලික රටා විශ්ලේෂණය කිරීමෙන් පරීක්ෂා කිරීම සහ (ආ) අභියෝග ජය ගැනීම සඳහා හේතු සහ විසඳුම් හඳුනාගැනීම එකී ප්‍රධාන අරමුණු දෙකයි. ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වදේශික ප්‍රයිමේටාවන් වන රිළවුන් සාමාන්‍යයෙන් වනාන්තරවල ජීවත් වේ. කෙසේ වෙතත්, වේගවත් වනහරණය, කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්තිය සහ නේවාසික ප්‍රදේශවල වර්ධනය හේතුවෙන්, මෙම සතුන්ට මිනිසුන් විසින් ආධිපත්‍යය දරණ භූ දර්ශනවලට අනුවර්තනය වීමට බලකෙරී ඇත. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස, මිනිසුන් සහ රිළවුන් අතර අන්තර්ක්‍රියා වැඩි වී ඇති අතර, එය බොහෝ විට ගැටුම් ඇති කරයි. ආහාර හෝ නවාතැන් සොයන රිළවුන් මිනිස් ජීවනෝපායන්, දේපළ හෝ ආරක්ෂාවට බාධා කරන විට ගැටුම් ඇති වේ. ඊට ප්‍රතිචාර වශයෙන්, සමහර ප්‍රජාවන් ඔවුන් මරා දැමීම හෝ උගුලට හසු කිරීම, ආතතීන් උත්සන්න කිරීම වැනි හානිකර පිළිවෙත් අනුගමනය කරයි. අලව්ව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ තෝරාගත් ස්ථාන දෙකක සෘජු නිරීක්ෂණ මත පදනම් වූ මෙම ගවේෂණාත්මක අධ්‍යයනයෙන් එවැනි ගැටුම් බහුලව සිදුවන ප්‍රදේශ කෙරෙහි අවධානය යොමු කෙරේ. ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණවලින් හෙළි වූයේ රිළා - මිනිස් අන්තර්ක්‍රියා නිතර සිදුවන අතර එම ක්‍රියා බොහෝ විට සතුරු වන බවයි, විශේෂයෙන් වනාන්තර සහ ගොවිබිම් අසල වියළි කාලයේදී ගැටුම වඩාත් දරුණු වන අතර, ආහාර හිඟය නිසා රිළවුන් මිනිස් ජනාවාසවලට සමීප වේ. ප්‍රධාන හේතු අතරට ඉඩම් පරිහරණ වෙනස්කම් හේතුවෙන් වාසස්ථාන අහිමි වීම, ජනාවාස ප්‍රසාරණය වීම සහ රිළවුන් සඳහා ස්වාභාවික ආහාර ප්‍රභවයන් අඩු වීම ඇතුළත් වේ. රිළවුන්ගේ හැසිරීම්, හානි සහ මිනිසුන් සමග ගැටුම්වලදී කාලය හා අවකාශයේ පැහැදිලි රටා හඳුනාගෙන ඇත. මෙම රටා විශ්ලේෂණය කිරීමෙන්, ජෛව බාධක නිර්මාණය කිරීම, රිළවුන්ගේ චලනයන් පුරෝකථනය කිරීම සහ මහජන දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කිරීම වැනි ඵලදායී විසඳුම් ගැටුම් අඩු කිරීමට සහ කළමනාකරණය කිරීමට උපකාරී වේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *අවකාශීය සහ කාලික රටා, ජෛව බාධක, රිළා-මිනිස් ගැටුම, වන විනාශය, වාසස්ථාන අහිමි වීම*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dewdisanayake@gmail.com

An Assessment of Soil Properties Influencing Tea Cultivation in Waturugama Grama Niladhari Division, Gampaha District, Western Province, Sri Lanka

K. A. C. P. Kodippiliarachchi [1]

Tea (Camelia sinensis) is one of Sri Lanka's key cash crops, yet its cultivation is influenced by various environmental factors. This study evaluates the suitability of soil properties for tea cultivation in Waturugama Grama Niladhari Division (GND), situated in the wet zone of Sri Lanka. Primary data were collected using soil sample tests, including 14 soil samples (collected using the X method), and analyzed for pH, electrical conductivity (EC), moisture content, and texture. A structured questionnaire was administered to 30 cultivators selected by tea cultivation experience. Results showed that only 2 of the 14 soil samples were within the optimal pH range (4.5–5.5) for tea, with values ranging from 5.16 to 7.65. All samples recorded EC values below 200 µS/cm, indicating low salinity, a favorable condition for tea growth. However, soil moisture levels were mostly below 15%, lower than the average requirement. Most soil samples were clay and clay loam dominated soil textures, some with the presence of sandy loam and loam textures. Survey findings revealed that tea is largely grown as a secondary crop, with coconut as the primary crop. Only 16.7% of farmers had conducted prior soil testing, and 90% lacked adequate knowledge of proper yielding practices. While most farmers viewed tea cultivation as moderately successful, only 30% planned to expand plantations. The study concludes that tea cultivation in Waturugama GND is moderately viable, recommending soil testing, irrigation management, optimized fertilizer use, farmer training, and government-supported land-use planning and soil conservation for sustainable yield.

Keywords: *Soil Properties, Tea Yield, Waturugama GND, Wet Zone of Sri Lanka.*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
chamodyakodippilarachchi@gmail.com

Shifting from Bulb Crops to Root Crops as an Adaptation Strategy to Climate Change: A Study Conducted with the Galewela Divisional Secretariat Division

B. S. M. D. S. Basnayake [1]

This study was conducted to examine the transition from bulb crops to root crops as an adaptation strategy in response to climate change. The shift involves moving from the cultivation of crops like onions, which store nutrients in bulbs, to more climate-resilient crops such as turmeric and ginger, which store nutrients in underground stems or roots. This change reflects farmers' efforts to mitigate the adverse effects of changing climatic conditions by adopting more sustainable and profitable agricultural practices. The core focus of the study is to determine whether farmers currently cultivating bulb crops are shifting to root crops, and to identify the key factors driving this transition. A total of 50 farmers from the Galewela Divisional Secretariat were purposively selected for the study, including 13 onion farmers, 18 turmeric farmers, and 19 ginger farmers. Data were collected through questionnaires, field observations, and secondary sources. The collected data were analysed using computer software to assess the effects of climate change on onion cultivation and its sustainability. The findings revealed that 81% of farmers who previously cultivated bulb crops have transitioned to root crops in the area, due to ease of cultivation, reduced risk, and increased financial returns. On average, a farmer who cultivated bulb crops previously earned 242,500 rupees per acre, whereas they now earn a gross income of 1,594,000 rupees per year from root crop cultivation. As a result, it was calculated that onion production has significantly declined by 98% compared to previous years. The findings also revealed that, in response to climate change, farmers have been able to reduce their vulnerability by transitioning to more climate-resilient crops. Furthermore, farmers were able to reduce risks further by cultivating root crops, as these crops are less prone to pest infestations and require lower inputs of fertilizers and agrochemicals. As a result, the cultivation of turmeric and ginger has been on the rise, with a growing trend of other farmers showing interest in adopting this transformation in the future, which leads to sustainable agriculture.

Keywords: *Bulb to Root Crop Transition, Climate Change Adaptation, Sustainable Agriculture*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
duleekabasnayake@gmail.com

ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ අභියෝග සහ උපායමාර්ගඃ මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

එන්. එස්. ඒ. එස්. පෙරේරා [1]

මෙම පර්යේෂණයේ දී ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ, මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ අභියෝග හා උපායමාර්ගයි. එහි දී පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ අභියෝග හා උපායමාර්ග හඳුනාගැනීම සඳහා ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය කිරීමේ වර්තමාන තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම, එහිදී මුහුණ දිය හැකි අභියෝග හඳුනාගැනීම, සහ එම අභියෝග අවම කර ගැනීමට නවීන උපායමාර්ග හඳුනාගැනීම යන උප අරමුණු ත්‍රිත්වය යොදාගන්නා ලදි. මෙය උද්ගාමී තර්කන ප්‍රවේශයෙන්, ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත භාවිත කර මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලද විස්තරාත්මක පර්යේෂණයකි. ප්‍රදේශයේ පදිංචිකරුවන් 50 දෙනෙකු අහඹු ලෙස තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, සිද්ධි අධ්‍යයනයන්, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණයන් ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදි. පර්යේෂණයට අදාළ ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීමේ දී තලවතුගොඩ ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ ග්‍රාම නිලධාරී වාර්තා, අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ භෞතික හා සංස්කෘතික දත්ත හා තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ සම්පත් පැතිකඩ වාර්තා, මහරගම මහ නගර සභාවේ වාර්තා, පර්යේෂණ ලිපි, වාර්තා, පොත්, සඟරා, පුවත්පත්, සහ අන්තර්ජාලය ඔස්සේ මූලාශ්‍ර යොදා ගන්නා ලදි. EXCEL මෘදුකාංග භාවිතයෙන් දත්ත සකස් කර, දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදි. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල වශයෙන් ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍යවල ප්‍රධාන ගැටලු ලෙස ප්‍රතිචක්‍රීකරණ පහසුකම් අවම වීම, නීතිමය හා ආයතනික ක්‍රමවේද අවම වීම, පාරිභෝගික අවබෝධය අඩු වීම, සහ ආර්ථික දිරිගැන්වීම් නොමැති වීම හඳුනා ගත හැකි වූ අතර එම අභියෝග අවම කර ගැනීමට පහත සඳහන් උපායමාර්ග පර්යේෂණයෙන් ගොනු කරන ලදි. සම්පත් සංවර්ධනය, ප්‍රතිචක්‍රීකරණ ක්‍රම හඳුන්වා දීම, නීතිමය පදනම ශක්තිමත් කිරීම, සමාජීය වශයෙන් දැනුවත් කිරීම, සහ තාක්ෂණික හා ආර්ථික දිරිගැන්වීම් යනාදිය යෝජනා කළ හැකිය. ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය කළමනාකරණය සඳහා කාර්යක්ෂම හා ප්‍රායෝගික ක්‍රමවේදයක් ඇති කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර එය තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා පිටුවහලක් වේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *අභියෝග, ඉලෙක්ට්‍රොනික් අපද්‍රව්‍ය, උපායමාර්ග, කළමනාකරණය, මහරගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
senuriavishka7@gmail.com

Earthquake Risk and Public Awareness in Sri Lanka: Case Studies from Buttala, Kundasale, and Lunugamwehera Divisional Secretariat Divisions

A.V. Hapuarachchi [1]

Natural disasters continue to have profound impacts globally, with earthquakes among the most devastating due to their sudden onset and destructive capacity. While Sri Lanka is situated on the relatively stable Indo-Australian Plate and lies away from major active plate boundaries, the recent rise in minor seismic events has raised growing concerns about the country's earthquake risk. Traditionally viewed as an aseismic zone, Sri Lanka has given limited attention to seismic preparedness, resulting in a significant gap in public awareness and readiness. This study explores the emerging earthquake risk in Sri Lanka by examining both the spatial and temporal distribution of seismic activity and assessing the level of public awareness and preparedness. The research particularly focused on the Divisional Secretariats of Buttala, Kundasale, and Lunugamwehera, which were selected due to their potential exposure to seismic activity. A mixed-methods approach was employed, integrating both quantitative and qualitative techniques. Data were collected through structured questionnaires and focus group discussions with 50 residents from the Pallekele and Pelwatta Grama Niladhari Divisions, areas that have shown signs of seismic sensitivity. Findings indicate that 86% of respondents had experienced at least one tremor in recent years. However, 80% displayed low or very low awareness of earthquake-related information and safety measures, and 82% expressed a lack of confidence in their ability to respond effectively to an earthquake, resulting in a significant disconnect between the growing seismic risk and the level of public preparedness across study areas. The study concludes that targeted education campaigns, practical drills, and enhanced community engagement are urgently needed to improve public resilience. Implementing these measures is essential to bridge the gap in awareness and preparedness, reducing the long-term impacts of future seismic events in Sri Lanka.

Keywords: *Awareness, Buttala, Kundasale, Lunugamwehera, Seismic Risk*

[1] Department of Geography, University of Kelaniya
adithyahapu00@gmail.com

මැණික් කැණීම් කර්මාන්තයේ නව තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේ වැදගත්කම: රත්නපුර, කුරුවිට ප්‍රදේශය පදනම් කරගත් අධ්‍යයනයක්

ආර්. වයි. එම්. පාතගම [1]

මෙම පර්යේෂණයේදී ඉදිරිපත් කරනු ලබන්නේ නව තාක්ෂණය මැණික් පතල් කර්මාන්තයට යොදා ගැනීමේ වැදගත්කම හඳුනාගැනීමයි. පර්යේෂණය ප්‍රධාන අරමුණු 03 කි. ඒවා නම් නව තාක්ෂණය මැණික් පතල් කර්මාන්තයට යොදා ගැනීමේ වැදගත්කම හඳුනාගැනීම, නව තාක්ෂණය භාවිතයේ ශක්‍යතා සහ දුබලතා හඳුනාගැනීම, සහ මැණික් පතල් කර්මාන්තය සඳහා හඳුන්වා දිය හැකි නව්‍ය තාක්ෂණයන් හඳුනා ගැනීමයි. උද්ගාමී තර්කන ප්‍රවේශයත්, ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත භාවිත කර මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස කුරුවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පාතගම ග්‍රාම නිළධාරී වසම තෝරා ගන්නා ලදි. පතල් කම්කරුවන් 25දෙනෙකු සහ මැණික් කැපුම් ශිල්පීන් 10 දෙනෙකු යොදා ගනිමින් 35 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියක් තෝරාගත් අතර ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණය ඔස්සේ පතල් 20ක ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීම සිදු කල අතර, ද්විතීයික දත්ත රැස් කිරීමේදී ආයතනික දත්ත සහ වාර්තා උපයෝගී කර ගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මකව සහ ගුණාත්මකව දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. ඒ සඳහා Excel මෘදුකාංගය සහ ArcGIS මෘදුකාංගය භාවිත කරන ලදී. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස, නව තාක්ෂණය කාර්යක්ෂම ලෙස භාවිත කිරීම නිසා වන ජීවිත අවධානම අවම වීම, ව්‍යාජ මැණික් හඳුනා ගත හැකි වීම, ජාත්‍යන්තර වෙළඳපළ ජයගත හැකිවීම යනාදිය පෙන්වා දිය හැකි අතර ම, නව්‍ය තාක්ෂණයන් ලෙස පූර්ණ ස්වයංක්‍රීයකරණය, හරිත තාක්ෂණය, සහ රොබෝ තාක්ෂණය හඳුන්වා දෙමින් ප්‍රායෝගික පතල් කර්මාන්තයක් ස්ථාපිත කළ හැකි බව ද පෙන්වා දිය හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *දුබලතා, නව තාක්ෂණය, මැණික් පතල්, වැදගත්කම, ශක්‍යතා*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
yashodhamaheshi666@gmail.com

Effectiveness of Urban Poverty Alleviation Strategies: A Study Based on Low-Income Communities in Moratuwa Municipal Council

A. H. N. De Alwis [1]

Urban poverty had emerged as a development challenge of global importance with growing concerns about poverty dynamics in rapidly urbanizing areas characterized by inadequate housing, unemployment, and unavailability of basic services among low-income communities. In Sri Lanka, this is particularly well demonstrated in urban centers like Moratuwa, where poverty alleviation is a major challenge. The primary objective is to assess the effectiveness of urban poverty alleviation strategies in low-income communities in the Moratuwa Municipal Council. This involves identifying urban poverty alleviation strategies, assessing the challenges faced by low-income communities, assessing the awareness, reach and impact of these strategies in improving living conditions, and providing recommendations to improve the effectiveness of urban poverty alleviation efforts in Moratuwa. The research was conducted under a quantitative descriptive research design using an inductive research approach and qualitative data. The study area of the research was the two Grama Niladhari Divisions of Angulana North and Egodauyana South of the Moratuwa Municipal Council. A sample of 75 slum dwellers was selected through purposive sampling and primary data was collected through a structured questionnaire. Data sources such as municipal council reports, documents, and internet articles were used in secondary data collection. Data were analyzed through SPSS version 26 software. The results of the study showed that the effectiveness of poverty alleviation programs implemented in the Moratuwa Municipal Council is clearly ineffective in identifying several key issues faced by low-income slum dwellers living in the Moratuwa Municipal Council, such as the high cost of living, lack of affordable housing, lack of sanitation facilities, and unemployment or underemployment. In order to tackle urban poverty effectively, a comprehensive approach is needed which integrates skill development, affordable housing, financial assistance, sustainable means of livelihoods, better service delivery and active involvement of the community in the preparation of the development plan.

Keywords: *Low-Income Communities, Poverty Alleviation Strategies, Urban Poverty*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
hansaninimshika2000@gmail.com

A Study on Culinary Tourism Opportunities Based on 591 Hirivadunna Grama Niladhari Division

W. C. H. Wickramasingha [1]

This research examines the culinary tourism opportunities in 591-Hirivadunna Grama Niladhari Division located in the Palugaswewa Divisional Secretariat Division. Accordingly, the main objective of the research was to identify culinary tourism opportunities in Hirivadunna Grama Niladhari Division. The sub-objectives were (i) to examine opportunities for sourcing ingredients for the culinary tourism industry within the Grama Niladhari Division, (ii) to explore opportunities for preparing food using local methods and techniques in an attractive manner, and (iii) to identify market-based opportunities for culinary tourism. This descriptive study was conducted using a mixed-method research design that incorporated both qualitative and quantitative data with an inductive approach. A purposive sampling method was used to select 79 respondents, including service providers, tourist guides, and members of the local community. Primary data were collected through questionnaires, interviews, case studies, and field observations, while secondary data were obtained from books, institutional reports, internet sources, magazines, and journal articles. The research objectives were analyzed using the Tourism Area Life Cycle Model. The findings revealed several opportunities for the development of the culinary tourism industry in the study area. These included the potential to enhance foreign tourist attraction. However, the study also highlighted a lack of understanding of the tourism market among stakeholders. It was concluded that with proper planning and strategic promotion, Hirivadunna Grama Niladhari Division could be developed into an effective and attractive destination for culinary tourism.

Keywords: *Culinary Tourism, Ingredients, Local techniques, Market, Opportunities*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
chamikahansani547@gmail.com

Exploring the Interrelationship Between Financial Literacy and Financial Management Practices of the Rural Youth Farming Community: A Case Study of the Rajanganaya Farming Colony

R. D. L. W. Rajapaksha [1]

This study seeks to explore the interrelationship between financial literacy and financial management practices within the rural youth farming community, focusing on the Rajanganaya Farming Colony in Anuradhapura District, where financial decision-making significantly influences agricultural productivity, livelihood sustainability, and long-term rural economic resilience. Adopting a mixed-method approach, data were gathered through structured questionnaires and in-depth interviews with 84 young farmers. Preliminary field observations informed the design of the questionnaire, which was pilot-tested with 10 participants to ensure reliability and validity. Quantitative data were analyzed using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS) and Microsoft Excel, while qualitative data from interviews were examined through thematic analysis. This integration of quantitative and qualitative techniques enhanced the accuracy and depth of the findings. The research draws on key theoretical and practical concepts related to financial literacy and financial management and explores their interrelationship through both statistical and qualitative analyses. The findings indicate a significant, though not entirely satisfactory, link between financial literacy and financial management among the target group. The study reveals that the youth in the Rajanganaya farming community experience a notable deficiency in essential financial skills such as budgeting, saving, investment planning, and debt management. Despite theoretical support for a mutual influence between financial literacy and effective financial management, the practical application of these skills remains weak among the study population. Given Sri Lanka's ongoing development trajectory-particularly in agriculture and rural labor-this study emphasizes the urgent need to guide rural youth farmers toward enhanced financial competence. There is a critical need for targeted educational interventions and policy frameworks that address financial behavior, promote prudent financial practices, and enhance the decision-making capacity of young farmers. The research ultimately recommends a renewed focus on equipping rural youth with practical financial literacy to ensure sustainable livelihoods and community resilience.

Keywords: *Farming Colony, Financial Literacy, Financial Management, Young Farming Community*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
layaniwa2@gmail.com

Spatial Variations in Women's Economic Empowerment: A Comparative Analysis of Aswedduma and Dematagoda Grama Niladhari Divisions

T. M. A. K. Thennakoon [1]

Women's economic empowerment shows significant spatial variation in Sri Lanka, largely influenced by both physical and human factors, with notable gaps between rural and urban areas.Women's ability to engage in paid employment, earn stable incomes, access financial services, and exercise decision-making autonomy is often determined by geographic context. This study examines the differences in women's economic empowerment between two contrasting Grama Niladhari Divisions, Aswedduma, a rural area, and Dematagoda, an urban area in the Colombo District. The primary objective was to identify spatial disparities in selected indicators of women's empowerment, including employment, income, autonomy, and access to financial services. Data was gathered using purposive sampling from 80 women (40 from each location), all aged 18 and above. The Average Dissimilarity Index was applied to quantify inequality, while ArcGIS was used for spatial representation and Python was used for data processing. The findings revealed a considerable empowerment gap, with an overall ADI score of 0.9, indicating high spatial inequality. Employment showed the widest disparity, as 94.87% of urban women were engaged in paid work compared to only 35% in the rural setting. Income levels were also uneven, averaging Rs. 73,269 for urban women and Rs. 48,833 for rural women. Urban women demonstrated greater autonomy in financial decision-making and better access to financial institutions, whereas rural women faced cultural and structural limitations that reduced their economic participation. These results highlight the importance of geographic context in shaping women's economic outcomes. The study suggests the need for targeted, spatially aware policy to bridge rural and urban gaps and promote equitable empowerment opportunities for women across Sri Lanka.

Keywords: *Average Dissimilarity Index, Economic Inequality, Spatial Disparity, Women's Economic Empowerment*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
akavindya76@gmail.com

නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යානවල සමාජ - ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සහ විභවතාවයන්: ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර කෝට්ටේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ජී. ඒ. ජී. එම්. සංධීපනී [1]

වර්තමානය වන විට මිනිසා මුහුණ දෙන දේශගුණික විපර්යාස, නාගරික ජෛව විවිධත්වය අහිමි වීමේ අභියෝග මධ්‍යයේ නාගරික තෙත්බිම් මඟින් සපයන තීරණාත්මක පරිසර පද්ධති සේවාවන් සඳහා වේගවත් පිළිගැනීමක් ලබා ගනිමින් සිටී. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ජයවර්ධනපුර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් කෝට්ටේ රැම්පාර්ට් බැද්දගාන සහ නාවල නාගරික තෙත්බිම් සම්බන්ධ සමාජ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සහ විභවතා හඳුනාගැනීමය. තෙත්බිම් උද්‍යාන පිළිබඳ මහජන දැනුවත්භාවය පරීක්ෂා කිරීම, නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යාන ආශ්‍රිත ප්‍රතිලාභ හා විභවතා අතර සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණය කිරීම සහ එම ප්‍රතිලාභ හා විභවතා තිරසාරව වර්ධනය කිරීම සඳහා ක්‍රමෝපායන් හඳුනාගැනීම මෙහි උප අරමුණු වෙයි. මෙය ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත භාවිතයෙන් සිදුකළ මිශ්‍ර ක්‍රමවේදී විස්තරාත්මක පර්යේෂණයකි. දත්ත රැස් කිරීම සඳහා උද්‍යාන භාවිත කරන්නන් 60 ක්, වෙළෙන්දන් 10 ක් සහ ආයතනික නිලධාරීන් 5 ක් ඇතුළත් අහඹු නියැදුම් ක්‍රමවේදයක් යටතේ තොරතුරු ලබාගෙන ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා මයික්‍රෝසොෆ්ට් එක්ස්සෙල් (Microsoft excel) පරිගණක මෘදුකාංග, ශ.දු.අ.ත (SWOT) යොදා ගන්නා ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යාන පිළිබඳ දැනුවත්භාවයක් සහිත පුද්ගලයින් ඉතා සීමිත බවයි. එය 10% ක් තරම් සුළු ප්‍රතිශතයකි. තෙත්බිම් 03 අතර සංසන්දනාත්මක විශ්ලේෂණයේ දී අනාවරණය වූයේ සංචාරක ආදායමෙන් වැඩි ප්‍රතිලාභයක් බැද්දගාන තෙත්බිම් උද්‍යානය උපයන බවයි. එය මෙම උද්‍යාන තුන අතරින් 77% ක ප්‍රතිශතයකි. එමෙන්ම මෙහි දී ඉදිරිපත් කොට ඇති ශ.දු.අ.ත විශ්ලේෂණයෙන් අනාවරණය වූයේ වැඩි ශක්තීන් ප්‍රමාණයක් බැද්දගාන තෙත්බිම් උද්‍යානයෙන් සහ නාවල නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යානහයෙහි පවතින බවත්, වැඩි දුර්වලතා ප්‍රමාණයක් කෝට්ටේ රැම්පාර්ට් තෙත්බිම් උද්‍යානය තුළ දැකගත හැකි බවත්ය. එමෙන්ම, නාවල නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යානයේ සහ බැද්දගාන තෙත්බිම් උද්‍යානය තුළ වැඩි අවස්ථාවන් ප්‍රමාණයක් පවතී. කෝට්ටේ රැම්පාර්ට්, බැද්දගාන හා නාවල නාගරික තෙත්බිම් අවට පවතින සමාජ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ වර්ධනය කිරීම සහ නොපවතින විභවතා සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා පරිසර හිතකාමී ව්‍යාපෘති, නවීන ජල කළමනාකරණ ක්‍රම, සමාජ සහයෝගීතාවය සහ නව නීති රීති සහිත තිරසාර ප්‍රතිපත්ති අනුගමනය කිරීම අත්‍යවශ්‍ය වේ. තෙත්බිම් හරිත අවකාශ නොව, බහු ප්‍රතිලාභ සහිත පරිසර පද්ධති ලෙස විග්‍රහ කිරීමෙන් නාගරික සංවර්ධනය හා පාරම්පරික සම්පත් ආරක්ෂාව එකසේ පවත්වාගෙන යා හැකිය.

මූඛ්‍ය පද: *නාගරික තෙත්බිම් උද්‍යාන, ප්‍රතිලාභ, ප්‍රතිස්ථාපනය, විභවතා*

1 භූගෝලවිද්‍යා අධ්‍යනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
maheshikasandeepani131@gmail.com

Studying Socio-Economic Trends Related to Spatial Variations in Groundwater Quality in Coastal Areas: A Study Based on Kalutara Divisional Secretariat Division

K. V. Sewwandi [1]

Groundwater is a limited resource; therefore, this research aims to identify the spatial distribution of groundwater quality in coastal areas and its associated socio-economic impacts. Kalutara DSD was selected as the study area for the research. The objectives are to identify the spatial variations in groundwater quality in the study area, and identifying the socio-economic impact associated with groundwater quality, and submitt appropriate proposals to minimize these impacts. The primary data collection was done by collecting 13 water samples from 6 buffer zones created at 1km, 2km, 3km, 4km, 5km and 6km intervals from a selected coastal mid-point in the area. Water samples were taken from two wells in each buffer zone. In the 1st buffer zone took 3 water samples were taken from 3 wells. And laboratory tests were done to measure dissolved Oxygen (DO), Electrical Conductivity (EC), Total Dissolved Solids (TDS), Salinity, pH, and Hardness. To obtain other primary data, a questionnaire was administered to 54 families, including families using wells from which water samples were taken, 9 families from each buffer zone, representing 15% of the total number of families using groundwater. Various research journals and the internet have been used as secondary data. Data Analysis was performed with the integrative use of MS Excel and ArcGIS. Maps and graphs were used to present the information. As a result of the study, the DO content of groundwater in the area ranges between 5.47 mg/L- 8.52 mg/L. The EC content of groundwater in the area ranges between 43µs/cm - 418µs/cm. Furthermore, the TDS content of groundwater in the area ranges between 20.62 mg/L- 201.5 mg/L. The salinity of groundwater in the area ranges between 0.02‰ - 0.2‰. The pH of groundwater in the study area ranges from 4.55 - 8.03. The hardness of groundwater in the study area ranges between 20.1869mg $CaCo_3$/L - 150.135 mg $CaCo_3$/L. It was identified that the quality of groundwater has changed when moving from near the coast towards the land. The impact with the highest socio-economic impact was identified as reduced access to safe drinking water and increased economic burden on households. The research identified a number of practical solutions to mitigate these impacts. Proper water management, sustainable planning, and practical implementation of plans are required to mitigate in groundwater quality and socio-economic impacts.

Keywords: *Buffer Zone, Coastal Area, Groundwater Quality, Groundwater, Water Quality Parameters*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
vinodyasewwandi20@gmail.com

Impediments to Effective Youth Participation in Rural Community Development: With Special Reference to Kukulnapaya Village

K. T. O Kumarapeli [1]

Youth is the lifeblood of development. Youth participation plays a vital role in the sustainable development of rural communities. However, in many Sri Lankan villages, such as Kukulnapaya, the effective involvement of youth in community development initiatives remains limited. This study explores the key impediments to effective youth participation in rural community development, focusing on the specific context of Kukulnapaya village. This research employed both qualitative and quantitative approaches, utilizing primary and secondary data for analysis. In obtaining primary data, a sample of 85 young people in the village was collected through structured questionnaires and semi-structured interviews with youth, community leaders, and local development officers, and field surveys were conducted using stratified proportional random sampling based on age. The collected data was analyzed using software such as SPSS, Excel, ArcGIS and thematic analysis. The data were presented with the help of graphs, tables, and percentages. Thematic analysis revealed several interrelated obstacles, including low awareness of development opportunities, socio-cultural norms that marginalize youth voices, economic challenges, institutional inefficiencies, and limited access to education and skills training. The findings highlight the need for targeted interventions to enhance youth engagement, such as awareness programs, inclusive decision-making processes, and capacity-building initiatives. By identifying and understanding these barriers, the study provides valuable insights for policymakers, development practitioners, and local authorities seeking to promote more inclusive and participatory development processes.

Keywords: *Community Development, Participation, Rural Development, Thematic Analysis, Youth.*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
tenuriodara2000@gmail.com

Assessment of Criteria for Sustainable Land Use Management in a Village Associated with Forest: A Case Study from Thanthirimalaya Grama Niladhari Division

K. W. G. T. D. Weerasinghe [1]

This study examines the assessment of criteria for sustainable land use management for a village associated with forest. The problem of this research is to identify what are the criteria for sustainable land use management that can be introduced for Villages associated with forests. The study was implemented as a case study over the Thanthirimalaya Grama Niladhari Division, located within the 1.6 km radius of protected forest buffer zone of Wilpattuwa National Park in Sri Lanka, as forest-associated village. Despite national policy restrictions, the buffer area has experienced significant land degradation over the past two decades. The study was subjected to assessment of sustainable land use management criteria to forest-associated villages, with three specific sub-objectives focused on identifying land use patterns and trends, analyzing environmental and socioeconomic impacts on forest village ecosystem, and formulating criteria and recommendations for sustainable land use management. Using a mixed-methods approach that included spatial analysis of land use change (2004–2024), field surveys, and observations, the data were analyzed through priority analysis and multiple response analysis using SPSS and Excel. The study found that three land use trends in land use as declining, increasing, and no significant changes. Forest cover declined from 51% to 28%, accompanied by an increase in chena cultivation, home gardens, and scrublands. Seven key criteria for sustainable land use management were developed: forest buffer zone protection, climate-smart agriculture, secure land tenure, integrated water resource management, diversified livelihoods, community-based governance, and environmental education. The findings revealed the need for an integrated, participatory approach to land use management that balances ecological conservation with socio-economic development.

Keywords: *Forest Degradation, Forest-Associated Village, Land Use Trends, Sustainable Land Use Management*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
kwgthilanka@gmail.com

Lifestyle Transformation as a Long-term Impact of the Kadawatha Expressway

M. M. S. Dilshara [1]

The Kadawatha Circular Expressway represents a major infrastructure development that has exerted a considerable influence on the local environment and community lifestyles, particularly within a 2 km buffer zone surrounding the interchange. The current study aims to establish how the expressway has led to lifestyle changes in the area. The study assesses the impacts on land use by agricultural lands, self-employment, migration, everyday living, household income, and happiness among the people. Both primary and secondary sources of data were utilised, with 32 samples by using Cochran's formula. The study employs a combination of quantitative and qualitative information. Secondary data reveal that 1,139.5 acres of agricultural land were acquired to construct the highway, and residential land use accounts for 25.6% of the land around the interchange. Self-employment increased by 14%, pointing towards an altering socio-economic landscape. Migration to the area was estimated at 45% of respondents saying there was an influx of people, and 35% stating no significant migration. Reduction in travel time has greatly improved daily life, with 68% of respondents saying there is improved productivity, 57% saying improved leisure time, and 72% saying improved or enhanced work-life balance. In the area of changes in lifestyle, 48% stated changes in leisure, 35% an increase in working hours, and 22% noted work location changes. Household income has increased across the board, with 42% noting a substantial increase and 33% noting some increase. Community impacts are the positive and negative effects in terms of less traffic congestion (65%), improved ease of travel (71%), and fears about increasing accidents (30%) and urban-related issues (20%). The study points out the complex interaction between infrastructure development and sustainable social impacts.

Keywords: *Infrastructure, Kadawatha Expressway, Land Use, Lifestyle Change, Self-Employment*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
dilsharasavindu@gmail.com

Identification of Seasonal Patterns of Dengue Distribution in the Beruwala Medical Officer of Health Division

K. G. D. I. Pathirathna [1]

Dengue fever is the most common and deadly infectious disease in the tropical region of the world, and it is the main mosquito-borne infectious disease in Sri Lanka, which recurrently poses a life-threatening risk. The main objective of this study is to identify the relationship between the spatial distribution of dengue larvae and seasonal rainfall patterns in the Beruwala Medical Officer of Health Division in the years 2021, 2022, 2023, and 2024. Both primary and secondary data were collected for this study. Secondary data on monthly reported positive dengue larvae and monthly mean rainfall data were obtained from the National Institutes of Health and the meteorology department, respectively, for the specific years 2021, 2022, 2023, and 2024. Dengue larvae prevalence distribution was identified using the Kernel Density technique employing ArcGIS 10.8 software. The relationship between the spatial distribution of dengue larvae and rainfall was analysed using regression analysis employing Microsoft Excel software. It was identified that there is a high prevalence of dengue vectors in the Public Health Inspector Divisions of Maradana, Mahagoda, Beruwala, Aluthgama and Maggona. It was also revealed that a high number of patients were reported in those Public Health Medical Officer divisions. A positive relationship ($R^2 = 0.71$) between rainfall and reported dengue cases was identified, and rainfall contributed 50% to the spread of dengue in the Southwest monsoon period in the said range of years. This study further suggests that measures such as infrastructure improvement, promoting waste management, planned urban development, increasing community participation and implementing school-related programs to reduce the spread during the Southwest monsoon period.

Keywords: *Beruwala, Dengue Larvae, Seasonal Rainfall Patterns, Spatial Distribution.*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
dulanjalipathirathna@gmail.com

Dynamics of Pre-Contract Agreement Strategies between Companies and Soybean Cultivators: A Case Study at Galenbindunuwewa Divisional Secretariat Division

A. M. R. M. Alahakoon [1]

Soybean cultivation has traditionally been viewed as a profitable farming activity alongside rice farming. Recently, this practice has increasingly involved pre-contract systems with private companies. This study focuses on Sri Lanka's dry zone, aiming to evaluate the strategic dynamics of these pre-contract agreements and their impact on the economic well-being of soybean farmers. The key objectives are to analyze how soybean growers engage in cultivation under pre-contract arrangements with companies, evaluate the economic impact of these arrangements under three specific conditions, and assess the long-term sustainability of the system. Using a mixed-method approach, the study gathers both primary data (through questionnaires and interviews with 55 randomly selected farmers and 5 company representatives in the Galenbindunuwewa Divisional Secretariat Division) and secondary data. One key finding is that price assurance is considered a major benefit of the pre-contract farming system. Unlike traditional farming, where soybean prices can fluctuate significantly due to volatile market conditions and global economic factors, the pre-contract model provides farmers with a guaranteed price before harvest. This guarantee reduces market uncertainty and encourages farmers to participate in pre-contract agreements. However, price fluctuations within the contract system still pose a significant challenge, negatively affecting farmers' economic stability. To mitigate uncertainty and promote stable market conditions, 35% of the sample farmers are partially using organic fertilizers. Although a growing number of younger farmers, mainly under the age of 30, are entering the field, overall participation in soybean cultivation is declining. Land fragmentation and increasing population pressure have created land use constraints, further complicating the expansion of cultivation under the pre-contract farming system. Despite these challenges, some farmers adopt sustainable practices such as crop rotation and appropriate spacing, suggesting potential for improved outcomes. Finally, the study found that strengthening farmers' commitment to the pre-contract system and adopting modern agricultural technologies can boost the economic viability and sustainability of soybean farming in the region.

Keywords: *Economic Viability, Land Fragmentation, Pre-Contract Farming, Soybean Cultivation, Sustainable Agricultural Practices*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
alahakoonruwanthi54@gmail.com

Impacts of Stress and Job Satisfaction on the Teaching Performance Level of Female School Teachers: The Case of National Schools of Kelaniya Education Division

M. T. D. Gunasekara [1]

This study focuses on identifying the impacts of stress and job satisfaction on the teaching performance level of female school teachers in national schools of the Kelaniya education division of Sri Lanka. Teaching is a demanding profession, and female teachers often suffer a lot of stress due to workload, student behavior, and pressure from professional duties and personal responsibilities. While teachers are important in the education system, few studies focus on the effects of these stresses on job performance. The primary objective of this research is to analyze the relationship between job stress, job satisfaction, and teaching performance among female schoolteachers. Using a mixed-methods approach, the study collected data from 65 female teachers by combining quantitative data from structured questionnaires and qualitative data from open-ended questions. The sample was selected using the stratified sampling method from three national schools representing both primary and secondary teachers. Findings show that a higher level of stress negatively affects teaching performance by lowering motivation, classroom engagement, and emotional well-being ($r = 0.381$). Conversely, job satisfaction powered by recognition, administrative support, and professional development opportunities positively affects teaching quality and resilience against stress. Teachers with higher job satisfaction were better able to manage stress and maintain performance. The study highlights the need for gender-sensitive workplace policy measures, enhanced mental health support services, and positive school environments to enable female teachers to cope with stress and improve job satisfaction. Enchantments in these areas can help to improve teachers' performance and student learning outcomes. This study provides practical suggestions for future educational reforms and professional development strategies targeting teacher retention and student outcomes in the Sri Lankan education system.

Keywords: *Female Teachers, Job Satisfaction, Job Stress, National Schools, Teaching Performance*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
mtdgunasekara@gmail.com

Impact of Climate Change on Vegetable Cultivation and Sustainable Strategies: A Study in the Udapalatha Divisional Secretariat Division, Sri Lanka

H. S. Karunasingha [1]

This study aims to explore the impact of climate change on vegetable cultivation and find sustainable strategies to mitigate its effects. The research was carried out in the Udagama Grama Niladhari Division of the Udapalatha Divisional Secretariat. A mixed-methods approach was adopted, combining both qualitative and quantitative techniques to ensure a holistic understanding of the issue. A sample of 40 vegetable farmers was randomly selected, and primary data were collected through a structured questionnaire. In addition, secondary data from relevant sources were analyzed to support the findings. The study focused on key climatic variables, i.e. rainfall and temperature, and revealed considerable changes over the past thirty years. Rainfall patterns had increased by approximately 42% while average temperatures rose by 5%. These shifts have significantly affected the production and productivity of major vegetable crops such as beans, cabbage, capsicum, tomatoes, and radishes. Farmers reported a decline in yields, considerably due to increased pest attacks and plant diseases, which are believed to have worsened due to changing climate patterns. Over 80% of the farmers surveyed revealed the negative changes due to climate change. The resulting increase in pest and disease-related damage has led to higher production costs, reduced yields, and narrower profit margins. Consequently, many farmers in the area are experiencing a decline in their livelihoods. To address these challenges, the study recommends the adoption of climate-resilient farming practices. These include the use of appropriate technologies, crop rotation, and the cultivation of vegetable varieties better suited to withstand climatic variability. Implementation of such sustainable agricultural practices is essential for helping local farmers adapt to the ongoing and future impacts of climate change.

Keywords: *Adaptation Strategies, Climate Change, Pest and Disease, Sustainable Agriculture, Vegetable Cultivation*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
harshanishashikala566@gmail.com

Impacts of Climate Change on the Livelihoods of Paddy Farmers and their Adaptation Strategies (From the Mahindagama Grama Niladhari Division of the Welikanda Divisional Secretariat)

R. P. I. Madusanka [1]

Climate change has attracted national and international attention today. Climate change has become a major issue in both developed and developing countries. Sri Lanka is no exception. It is experiencing a range of social, economic, and environmental consequences associated with changing climate patterns. Among the most affected are dryland paddy farmers. These communities are vulnerable to erratic rainfall, prolonged droughts, and high temperatures. This affects crop yields and food security. The aim of this research is to identify the nature of the impact of climate change on various aspects of paddy cultivation and to identify the adaptation methods of paddy farmers to climate change. Both primary and secondary data were used to substantiate the objectives of the research. Questionnaires, interviews, and field studies were used to collect primary data, while secondary data were collected from books, journals, and articles published on the internet. The sample for this study was selected from Mahindagama Grama Niladhari Division of the Welikanda Divisional Secretariat. The purposive random sampling method was used in selecting the study sample, and data were collected from 115 paddy farmers representing 10% of the 1145 paddy farmers engaged in paddy cultivation. The sample was selected to represent 20% of the first generation, 60% of the second generation, and 20% of the third generation. Both quantitative and qualitative methods were used in data analysis, and the IDW interpolation method available in ArcGIS technology was used for mapping and analysis of the study area. The data analyzed using EXCEL software was represented through media such as graphs, tables, and maps. The study confirmed that climate change has an impact on various aspects of rice cultivation. The greatest impact is on seed selection, with 94 rice farmers stating that climate change has a very high impact on seed selection. 87 farmers state that climate change has a very high impact on harvesting. 73 farmers state that climate change has a minimal impact on land preparation for rice cultivation. The study confirmed that paddy farmers in Mahindaga Grama Niladhari Division have used both general adaptations and personal adaptations to climate change. The general adaptations include the use of water conservation, clearing of ravines, and intercropping, while the personal adaptations include the use of climate-resistant seeds, the use of diverse cultivation methods, and the maintenance of paddy fields. The impact of climate change on rice cultivation can be minimized by introducing new cultivation methods to rice farmers, providing guidelines for climate-friendly agricultural projects, introducing rice varieties that are resistant to changing climatic conditions, renovating the tank irrigation system in the area, and strengthening farmer organizations.

Keywords: *Adaptation, Climate Change, Livelihoods, Paddy Farmers*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
oishanmadusanka555@gmail.com

සැලසුම්ගත නාගරික මධ්‍යස්ථානවල පසුගාමීත්වයට බලපාන සාධක මහවැලි "සී" කලාපයේ ගිරාඳුරුකෝට්ටේ නගරය ඇසුරෙන්

ඒ. ජී. එන්. ටී. සඳරුවන් [1]

මහවැලි 'සී' කලාපයේ සැලසුම්ගත නාගරික මධ්‍යස්ථානයක් ලෙස ස්ථාපිත වූ ගිරාඳුරුකෝට්ටේ නගරය බලාපොරොත්තු වූ සංවර්ධන මට්ටමට ළඟාවීමට නොහැකිව පසුගාමීත්වයට ලක්වීමේ සාධක හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යනයේ මූලික අරමුණ වේ. සිද්ධි අධ්‍යයනය ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ දී ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ගවේෂණ ක්‍රම ඒකාකාරව යොදාගන්නා ලදි. ග්‍රාම සේවා වසම් 07කින් ස්තෘත සසම්භාවී නියැදි ක්‍රමය යටතේ තෝරාගත් පුද්ගලයින් 30 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් පවත්වන ලද අතර ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ හා ද්විතීයික දත්ත ද උපයෝගී කරගන්නා ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා (GIS) භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති මෘදුකාංගය සහ EXCEL යොදාගන්නා ලද අතර, සිතියම්, ප්‍රස්තාර සහ වගු මඟින් සංකීර්ණ නාගරික දත්ත නිරූපණය කරන ලදි. අධ්‍යයනයෙන් හඳුනාගත් ප්‍රධාන සාධක වන්නේ සැලසුමේ ගැටලු ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අඩුපාඩු, ප්‍රවාහන පද්ධතියේ අකාර්යක්ෂමතාව, යටිතල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොමැති වීම. කෘෂිකාර්මික ආර්ථිකයේ සීමාකම් සහ ධූරාවලියක් යටතේ ඉඩම් බෙදාදීමේ ගැටලුය. ගිරාඳුරුකෝට්ටේ නගරයේ පසුගාමීත්වය බහුවිධ සාධකවල සංකීර්ණ අන්තර්ක්‍රියාවක ප්‍රතිඵලයක් වන අතර, නගර සැලසුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ සහ ඒකාබද්ධ සංවර්ධන උපායමාර්ග අවශ්‍ය බව නිගමනය වේ. මෙම අධ්‍යයනයෙන් ඉදිරිපත් කරන ප්‍රධාන යෝජනා වන්නේ, නව නාගරික සැලසුම් ක්‍රමවේදයන් යටතේ නගර ප්‍රතිසංවර්ධනය, ජනතා සහභාගීත්ව මට්ටම ශක්තිමත් කිරීම, නව කර්මාන්ත ස්ථාපනය හරහා ආර්ථික පදනම පුළුල් කිරීම, ප්‍රවාහන පද්ධතිය නවීකරණය සහ මධ්‍යම - පර්යන්ත සම්බන්ධතාව වැඩිදියුණු කිරීම ය. මෙම නිර්දේශ ක්‍රමවත්ව ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් සැලසුම්ගත නාගරික මධ්‍යස්ථානවල කාර්යක්ෂමතාව හා තිරසාර සංවර්ධනය සම්පාදනය කළ හැකි බව පෙන්නුම් කරයි.

මුඛ්‍ය පද: *ගිරාඳුරුකෝට්ටේ, නගර සංවර්ධනය, නාගරික මධ්‍යස්ථාන, මහවැලි ව්‍යාපෘතිය, සැලසුම්ගත නගර*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sandaruwannimesh26@gmail.com

Assessing the Contribution of Urban Theme Parks as a Driver of Social Well-being and Economic Growth: A Case Study of Diyasaru Park

D. H. S. K. Dombawela [1]

Current global trends indicate a rapid increase in urbanization. In developing countries, socio-economic challenges associated with urban areas have significantly intensified relative to rapid urbanization. Rapid infrastructure development in Sri Lanka's Colombo metropolitan area has led to changes in population density and land use. In rapidly expanding urban areas, the concept of urban theme parks is recognized as a pioneering approach to protecting biodiversity while enhancing sustainability and improving quality of life. Accordingly, the objective of the study is to analyze the social benefits and economic advantages provided by the Diyasaru wetland park, an urban Wetland Park. Using the convenience sampling method, identified as a non-probability sampling technique, a sample of 50 individuals was selected from among the park users. Primary data was collected through a questionnaire administered to visitors and interviews. Excel software was used for data analysis, and a risk assessment model was applied to evaluate changes in flood risk before and after the park's development in 2017. Accordingly, the study's findings revealed that, as a social benefit, 76% of respondents reported a reduction in flood risk in the area after the park's construction. Public opinion regarding the biodiversity education programs conducted by the park was largely positive, with 58% of respondents agreeing that they were beneficial. Additionally, 72% of respondents agreed that the park contributes to promoting physical health, and 64% agreed that it is beneficial for relieving urban stress. In terms of economic benefits, 70% of respondents acknowledged the park's role in boosting tourism, entrepreneurship, and job creation. In comparison, 74% reported that land values in the area had increased due to the park. A total of 78% of respondents gave positive feedback that the park contributes to creating employment opportunities for local residents. Based on these findings, the study concludes that Diyasaru Park, while spearheading wetland conservation, provides significant positive contributions to a range of urban social and economic benefits. Furthermore, these findings suggest prioritizing urban theme parks as an innovative means to promote biodiversity conservation while fostering social and economic development in rapidly urbanizing regions.

Keywords: *Community Health, Local Economy, Theme Parks, Sustainability, Urban Wetlands*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
krishandombawela@gmail.com

Opportunities and Challenges in the Adventure Tourism Industry: A Case Study of the Kithulgala Area

R. A. C. D. Pathmasiri [1]

Tourism is a vital industry in the modern economy, making a significant contribution to national economies and overall well-being. Within this sector, adventure tourism has gained widespread popularity across many countries, but it remains less developed in Sri Lanka. Therefore, this study aims to identify the opportunities and challenges for adventure tourism in Sri Lanka, with a focus on the Kitulgala area. A mixed-methods approach was adopted for the study, and primary data were collected from 146 randomly selected persons through questionnaire surveys, semi-structured interviews, and field observations. Secondary data was gathered from official sources such as the Sri Lanka Tourism Board. The collected data was analysed using SWOT analysis, and a quantitative study was conducted using Microsoft Excel and SPSS software. The findings reveal significant opportunities, such as natural attractions, adventure-based activities, economic and employment benefits, government and private sector support, and growth in both local and international tourist arrivals in the Kithulgala area. However, the industry also confronts several challenges, including negative attitudes and behaviors among local communities, environmental and sustainability issues, safety risks associated with adventure activities, inadequate infrastructure (particularly regarding accommodations), seasonal fluctuations in tourism, economic instability, and competitive pressures from other destinations. The study proposes a range of practical solutions and strategic recommendations, including streamlining regional planning and research, providing legal and technical guidance to enhance quality, and promoting environmentally friendly and long-term sustainable models that aim to strengthen the adventure tourism sector in Kitulgala and beyond, addressing the identified challenges.

Keywords: *Adventure Tourism, Challenges, Opportunities, Sri Lanka*

---

1 Department of Geography, University of Kelaniya
chamaradinusha2000@gmail.com

Sustainable Rural Development Strategies to Mitigate Geographical Isolation: A Study at Nanperial State Village, Sri Lanka

S. H. I. Anjalika [1]

Despite technological advancements in society, geographical isolation persists in many parts of the world, often due to a combination of natural and socio-economic factors. Sri Lanka, too, has areas that experience such isolation. Geographical isolation refers to the separation of a community or region from the rest of society, often caused by physical barriers such as mountains, forests, or inadequate infrastructure, which limit interaction, access to services, and development opportunities. The objective of this study is to explore how sustainable rural development can help overcome the challenges of geographical isolation, thereby improving the quality of life for the people. Nanperiyal Estate Village, located in Belihuloya, Ratnapura District, has been purposively selected as a case study due to its geographical setting, relative isolation, and the challenges it faces in achieving sustainable rural development. This study employed a mixed-method approach, combining field observations and stakeholder discussions with the analysis of relevant secondary data to gain an understanding of the availability and accessibility of services and facilities in the surrounding area. In addition, network analysis techniques were applied to identify geographical isolation. The findings suggest that inadequate transport infrastructure, limited communication facilities, restricted access to education and essential services, and insufficient government support are key factors contributing to the persistence of isolation in the area. Furthermore, it reveals that geographical isolation has had an adverse impact on the village's development and that opportunities exist for village development through sustainable rural development strategies. Therefore, mitigating geographical isolation requires a multifaceted approach that includes improving transportation and connectivity, planning and implementing development projects, strengthening community participation, expanding access to education, establishing local health clinics, securing support from non-governmental organizations, empowering women, promoting self-employment opportunities, and fostering sustainable tourism.

Keywords: *Community Participation, Infrastructure Access, Network Analysis, Sustainable Rural Development*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
ishangnai019@gmail.com

Factors Affecting the Efficiency and Productivity of Chena Cultivation: A Case Study from the Anamaduwa Divisional Secretariat Division

R. P. M. K. Karunadasa [1]

This research examines the factors that affect the efficiency and productivity of chena cultivation in Sri Lanka. Chena cultivation, a traditional farming practice primarily found in geographically dispersed areas, is characterised by undulating terrain, low population density and seasonal rainfall. The objective of this study is to investigate the key factors influencing the efficiency and productivity of chena cultivation, to identify their adverse effects and to propose sustainable solutions. A mixed-methods research design was adopted, integrating both qualitative and quantitative approaches. Secondary data were collected from the regional resource profile and agricultural records of the Anamaduwa Divisional Secretariat, while primary data were obtained through case studies, structured interviews, and questionnaires. The study focused on the Anamaduwa Divisional Secretariat as the selected case area, with a randomly chosen sample of 50 chena farmers participating in the data collection process. Data were analysed using Microsoft Excel and ArcGIS 10.7 software. The study's findings revealed that social factors account for a 67% impact and economic factors for a 75% impact on the efficiency and productivity of chena cultivation. Consequently, calculations indicated an overall decline of 71% in the effectiveness of this agricultural system. To address these challenges, several strategies are proposed, including enhancing farmers' access to resources, promoting environmentally sustainable farming practices, expanding market opportunities, safeguarding traditional knowledge, and encouraging intergenerational knowledge transfer. Implementing such measures is expected to strengthen the long-term sustainability of chena cultivation while also revitalizing farmers' interest and participation in this sector.

Keywords: *Chena Cultivation, Efficiency, Land Fragmentation, Productivity, Sustainable Agricultural Practices*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
madhuwanthikumari76@gmail.com

Household Economic Development of Small-Scale Confectionery Manufacturers with Special Reference to Matugama Divisional Secretariat Division

D. M. D. M. Premasinghe [1]

This study investigates the key factors influencing household economic development among small-scale confectionery manufacturers in the 802 B Yatadola Grama Niladhari Division of the Matugama Divisional Secretariat in Sri Lanka. The primary objective of this study is to evaluate the impact that small-scale confectionery manufacturing has on job creation, financial stability, and income enhancement at the household level. The study also seeks to identify the key challenges these enterprises face, including market competition, raw material costs, legal constraints, and sustainability issues. A mixed-method approach was applied, integrating quantitative data from structured questionnaire surveys with 49 small-scale confectionery households and qualitative insights from field observations. Statistical analysis using SPSS complemented thematic evaluation to understand economic trends, business dynamics, and social impacts. The study revealed that small-scale confectionery enterprises play a key role in diversifying household income and empowering women through informal employment. They also strengthen local value chains by sourcing materials from nearby markets. However, limited access to capital, low technology adoption, and weak digital engagement hinder long-term growth. The findings reveal that small-scale confectionery manufacturing significantly contributes to income diversification, financial stability, and gender empowerment at the household level. The sector supports informal employment and strengthens local value chains by sourcing raw materials from nearby markets. However, small-scale confectionery manufacturers face several obstacles, including limited access to financial capital, outdated technology, and regulatory constraints. Challenges such as a lack of branding and marketing skills, as well as minimal digital engagement, hinder growth potential and sustainability. The study recommends targeted support, including microfinance, training, and improved infrastructure, to formalize and expand small-scale confectionery businesses, thereby making them key drivers of poverty reduction and inclusive economic growth in Sri Lanka.

Keywords: *Confectionery Industry, Household Economic Development, Informal Sector, Rural Entrepreneurship, Small-scale Manufacturing*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
dilakshimekhala@gmail.com

හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂණයේ බලපෑම් පිළිබඳ මහනුවර දිගන ප්‍රදේශය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

ටී. කේ. ජී. ඩී. සී. ජයතිලක [1]

හුණුගල් කර්මාන්තය ආර්ථික සංවර්ධනයට සැලකිය යුතු දායකත්වයක් ලබා දෙනු ලැබුව ද හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂණය මානව ජන ජීවිතවල පැවැත්ම සහ පාරිසරික තිරසාරත්වය කෙරෙහි අභියෝග රැසක් එල්ල කරනු ලබයි. එබැවින් හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂණයේ බලපෑම් යන පර්යේෂණ මාතෘකාව ඔස්සේ මෙම අධ්‍යයනය සිදු කර ඇත. දැනුමෙහි පවතින හිඩැස ඇසුරින් නිර්මාණය කර ගත් පර්යේෂණ ගැටලුව විසඳීම සඳහා ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ, හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂණය නිසා ඇති වී තිබෙන බලපෑම් පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමය. උප අරමුණු වශයෙන් දිගන ප්‍රදේශයේ පවතින වායු ගුණාත්මක මට්ටම හඳුනාගැනීම, හුණුගල් කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වායු විමෝචනය සම්බන්ධව පවතින නීති රීති සහ මාර්ගෝපදේශ පිළිබඳව ජනතාව සතු දැනුවත්භාවය හඳුනාගැනීම සහ හුණුගල් කර්මාන්ත ආශ්‍රිත වායු දූෂණය අවම කර ගැනීම සඳහා පිළියම් හඳුනා ගැනීම ය. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා කුණ්ඩසාල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ දිගන ඩොලමයිට් ප්‍රදේශයට අයත් විජයශ්‍රීගම, අළුත් පල්ලකැලේ, අඹකොටේ, රජවැල්ල උතුර, රජවැල්ල දකුණ, අහස්පොකුණ උතුර, අහස්පොකුණ දකුණ, කුඹුක්කදුර උතුර, කුඹුක්කදුර දකුණ සහ ගෝණවල දකුණ යන ග්‍රාම නිලධාරී වසම් දහය තෝරා ගැනුණි. මෙහිදී අරමුණුගත නියැදිය යටතේ හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත ඊකියාවල නිරත සේවකයන් 30 දෙනෙකු සහ දිගන හුණුගල් කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල පදිංචි ජනතාවගෙන් 30 දෙනෙකු ලෙස සමස්ත නියැදිය 60 ක් තෝරා ගැනුණි. පර්යේෂණ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම උදෙසා ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක යන ක්‍රමවේද දෙක ම සහිත මිශ්‍ර ක්‍රමයක් භාවිත කිරීම සිදු විය. ප්‍රශ්නාවලි, ප්‍රධාන තොරතුරු සපයන්නන්ගේ සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණය හරහා රැස් කරගත් ප්‍රාථමික දත්ත සහ වෙබ් අඩවි, ආයතන සහ වාර්තා ආදිය මඟින් රැස් කර ගත් ද්විතීයික දත්ත යන දෙවර්ගය ම පර්යේෂණ සඳහා යොදා ගන්නා ලදි. එසේම විස්තරාත්මක සහ සංඛ්‍යාත්මක විශ්ලේෂණය ක්‍රම ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සිදු කළ අතර වගු, ප්‍රස්තාර ආදිය මඟින් දත්ත නිරූපණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය හරහා දිගන නගරයේ වායු ගුණාත්මකභාවය අඩු මට්ටමක පවතින බව සොයා ගෙන ඇත. හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂක විමෝචනය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ සහ නීතිමය පියවර පිළිබඳව ප්‍රදේශයේ ජනයා සතු දැනුවත්භාවය අවම මට්ටමක පවතින බව සහ හුණුගල් කර්මාන්ත ආශ්‍රිත ප්‍රදේශවල සමාජ, ආර්ථික සහ පාරිසරික බලපෑම් අධික වීමට හුණුගල් කර්මාන්තය ආශ්‍රිත වායු දූෂක හේතුවී ඇති බව හඳුනාගන්නා ලදි. මෙම බලපෑම් අවම කර ගැනීම උදෙසා ප්‍රජා වායු තත්ත්ව අධීක්ෂණය කෙරෙහි අවධානය යොමු කිරීම, ස්වාරක්ෂක කලාප නිර්මාණය කිරීම, සුළං බාධක නිර්මාණය කිරීම, ආරක්ෂිත උපකරණ භාවිතය, වායු දූෂණයට ප්‍රතිරෝධක ශාක වගා කිරීම සහ වායු දූෂණය හා සම්බන්ධ මාර්ගෝපදේශ සහ නීතිමය දැනුවත්භාවය ලබාදීම වැනි ක්‍රියාත්මක කළ හැකි විවිධ විසඳුම් හඳුනාගත හැකිවිය.

මුඛ්‍ය පද: *වායු ගුණාත්මකභාවය, වායු දූෂක, වායු දූෂණය, හුණුගල් අංශු, හුණුගල් කර්මාන්තය*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
danshikajayathilake@gmail.com

Not Presented

ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජ-ආර්ථික ගැටලු පිළිබඳ මීගමුව වෙරළ තීරය ආශ්‍රිත භූගෝල විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

පී. ජී. එන්. සෙව්වන්දි [1]

වෙරළබඩ ස්වාභාවික හා මිනිසා විසින් ඇති කරන ලද සාධක මඟින් මෙහෙයවනු ලබන පාරිසරික වෙනස්කම් භෞතික හා සමාජීය භූ දර්ශනය සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් කර ඇති අතර එය දේශීය ජීවනෝපායන් සහ යහපැවැත්මට බලපායි. මෙම අධ්‍යයනය මීගමුව වෙරළ තීරය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ වෙරළබඩ ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජ-ආර්ථික අභියෝග පිළිබඳ භූගෝලීය විමර්ශනයක් ඉදිරිපත් කරයි. මීගමුව වෙරළබඩ තීරයේ ජීවත් වන ප්‍රජාව මුහුණ දෙන සමාජ-ආර්ථික බලපෑම් මොනවා ද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව හරහා මෙම අධ්‍යයනය බැඳී පවතින අතර පර්යේෂණයේ අරමුණු වන්නේ වෙරළබඩ භූ දර්ශනයේ තාවකාලික හා අවකාශීය වෙනස්කම් හඳුනාගැනීම, ප්‍රජා යහපැවැත්මට මෙම වෙනස්කම්වල බලපෑම් පරීක්ෂා කිරීම, දේශීය අනුවර්තන උපාය මාර්ගවල කාර්යක්ෂමතාව තක්සේරු කිරීම සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා තිරසාර මැදිහත්වීම් යෝජනා කිරීමයි. මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රමාණාත්මක සමීක්ෂණ සහ ගුණාත්මක සම්මුඛ සාකච්ඡා මෙන්ම අවධානය යොමු කණ්ඩායම් සාකච්ඡා ඒකාබද්ධ කරන මිශ්‍රක්‍රම පර්යේෂණ සැලසුමක් මත සිදුකරන ලදි. එමෙන්ම වෙරළබඩ අභියෝගවලින් බලපෑමට ලක් වූ සියලුම ප්‍රධාන ජීවනෝපාය කණ්ඩායම් ඇතුළත් කිරීමේ වැදගත්කම හඳුනාගනිමින් ස්තරීකෘත නියැදිය යොදාගන්නා ලදි අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ පවුල් සංඛ්‍යාව මත පදනම්ව ප්‍රතිචාර දක්වන්නන් 60 දෙනෙකුගෙන් යුත් නියැඳියක් තෝරාගන්නා ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා තේමාත්මක සහ විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයන් ඒකාබද්ධ කොට මිශ්‍ර ක්‍රම ප්‍රවේශයක් භාවිත කරන ලදි. සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ සාම්ප්‍රදායික ජීවනෝපායන්ට තර්ජනයක් වන අභියෝගවලට ප්‍රජාව මුහුණ දෙන බවයි. ඒ අනුව ප්‍රතිචාර දැක්වූවන්ගෙන් 34% ක් වන ප්‍රමාණයක් වෙරළ ඛාදනය ප්‍රදේශයේ ප්‍රමුඛ ගැටලුවක් ලෙස හඳුනාගත් අතර දේශගුණික විපර්යාස ප්‍රජාවගේ ජීවනෝපායට බලපාන නැඟී එන ගැටලුවක් බවට පත් වී ඇත. ධීවර කර්මාන්තයේ යෙදෙන පිරිස් මත්ස්‍ය අස්වැන්න අඩු වීමෙන් 38% ක පිරිසක් දැඩි ලෙස පීඩා විඳින බව පෙනී යයි. එමෙන් ම ලවණතාවය ඉහළ යාම හේතුවෙන් ප්‍රදේශයේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට 43% ක බලපෑමක් පවතින බවත් ජලජ ජීවී වගා ආශ්‍රිත ජීවනෝපායන් 54%ක ජල දූෂණයේ විපාක හමුවේ පසුබෑමකට ලක් වී ඇත. සියලු කාරණා මත පදනම්ව ප්‍රදේශයේ අඩු ආදායම්ලාභී ප්‍රජාවන් බහුලව ජීවත් වන බවත් 73%ක් ප්‍රජාව ණය පහසුකම් මත රැඳී සිටිමින් දරිද්‍රතාවයේ සහ ආර්ථික අවදානමකට මුහුණ දෙන බවත් තහවුරු විය. ප්‍රතිචාර වශයෙන්, 50% කුටුම්භ ආදායම් විවිධාංගීකරණයට යොමු වී ඇති අතර සහ දේශීය ආධාරක ජාල සමඟ සහයෝගීතාවය ඇතුළු විවිධ මුහුණ දීමේ යාන්ත්‍රණ අනුගමනය කරමින් සිටී. කෙසේ වෙතත්, ප්‍රමාණවත් නොවන යටිතල පහසුකම්, දුර්වල ආයතනික සම්බන්ධීකරණය සහ සමාජ-ආර්ථික අසමානතාවය වැනි බාධක ඵලදායී අනුවර්තනයට බාධා කරයි. දිගුකාලීන තිරසාර සංවර්ධනයට සහාය වන සහ අවදානමට ලක්විය හැකි වෙරළබඩ ජනගහනයේ අනුවර්තන ධාරිතාව ශක්තිමත් කරන සහභාගීත්ව, දේශීය වශයෙන් පදනම් වූ විසඳුම් සඳහා හදිසි අවශ්‍යතාවය අධ්‍යයනයෙන් ඉස්මතු කෙරේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *අනුවර්තන උපාය මාර්ග, ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව, තිරසාර සංවර්ධනය, මීගමුව, වෙරළබඩ ප්‍රජාව, සමාජ-ආර්ථික අභියෝග*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sewwand-hs190496@stu.kln.ac.lk

කර්මාන්තපුර ප්‍රාදේශීය ආර්ථික සංවර්ධනයට ඇති කර ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: ගලිගමුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ජී. ආර්. එන්. කුමාරි [1]

කර්මාන්තපුර වනාහි ප්‍රාදේශීය ආර්ථික සංවර්ධනයේ ප්‍රධාන උපාය මාර්ගවලින් එකකි. මෙවන් කර්මාන්තපුර කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ කර්මාන්ත ලෙස ව්‍යාප්ත කරමින් ආයෝජන තාක්ෂණ හා මිනිස් ශක්තිය කේන්ද්‍රීයකරණය කරන ආර්ථික මධ්‍යස්ථාන ලෙස ක්‍රියා කරයි. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ, කර්මාන්තපුර ප්‍රාදේශීය ආර්ථිකයට සිදුකර ඇති බලපෑම හඳුනාගැනීම වේ. මෙම පර්යේෂණය ප්‍රදේශ පාදක සංවර්ධන ප්‍රවේශය සමඟ ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක දත්ත භාවිත කර මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලද විස්තරාත්මක පර්යේෂණයකි. මෙහිදී කර්මාන්තපුර සේවකයන් 50 දෙනෙකු අහඹු ලෙස තෝරාගෙන ප්‍රශ්නාවලී, සම්මුඛ සාකච්ඡා, සිද්ධි අධ්‍යයනයන්, ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදි. පර්යේෂණය සඳහා විවිධ සාහිත්‍ය මූලාශ්‍ර, ග්‍රන්ථ, ලිපි, පර්යේෂණ පත්‍රිකා ආදිය ද්විතීයික දත්ත රැසක් භාවිත කරන ලදි. EXCEL මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් දත්ත සකස් සකස් සකස් කර විද්‍යාත්මක සංඛ්‍යානමය දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කර ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ නිගමනය ලෙස කර්මාන්තපුර ප්‍රදේශයේ ආර්ථික සංවර්ධනයට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇතිකරන බව නිගමනය විය. කර්මාන්තපුර පවත්වාගෙන යාමේදී පවතින අභියෝග වශයෙන් පාරිසරික සහ සමාජීය බලපෑම් හඳුනාගනු ලැබිණි. අවසාන වශයෙන් මෙම අධ්‍යයනයේදී කර්මාන්තපුර ප්‍රශස්තව දීර්ඝකාලීනව පවත්වාගෙන යෑම සඳහා නවයෝජනා ලෙස, ප්‍රදේශයේ ජනතාවගේ වෘත්තිය හා බැඳී පවතින රබර් කිරි කර්මාන්තශාලාවක් ආරම්භ කිරීම, කර්මාන්තපුර ප්‍රතිරූපය ඉහළ නංවා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම සහ කර්මාන්තපුර නිසි නඩත්තු කටයුතු සිදුකිරීම, තාක්ෂණය හා නවීන යන්ත්‍ර සූත්‍ර භාවිත කිරීම, රැකියා සඳහා බඳවා ගැනීම සඳහා නිසි ක්‍රියා පටිපාටියක් අනුගමනය කිරීම යෝජනා විය. ගලිගමුව ප්‍රදේශයේ පිහිටා ඇති කර්මාන්තපුර පිළිබඳව අවධානය යොමු කරමින් එය නිසි ලෙස කළමනාකරණයක් සැලසුම්කරණයක් තුළින් ප්‍රදේශයේ ආර්ථික සංවර්ධනයට මෙන් ම ජාතික ආර්ථික සංවර්ධනයට ද ප්‍රශස්ත ලෙස යොදා ගැනීමේ හැකියාව පවතී.

මූඛ්‍ය පදඃ *ආර්ථික සංවර්ධනය, කර්මාන්තපුර, තිරසර සංවර්ධනය, ප්‍රාදේශීය බලපෑම*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
kumarig-hs190789@stu.kln.ac.lk

උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය සංවර්ධනය කෙරෙහි ඇතිකර ඇති කාලීන බලපෑම: ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගංගේයාය ග්‍රාම නිළධාරී වසම ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. ටී. එම්. එම්. කේ. වී. බණ්ඩාර [1]

උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික හා ජල සම්පත් කළමනාකරණයේ මුල පිරීමක් වන අතර මූලික වශයෙන් අවධානය යොමු කරන්නේ වලවේ ගංගා ද්‍රෝණි ජලය ප්‍රයෝජනයට ගැනීම හා උඩවලව ජලාශය උපයෝගී කරගෙන කෘෂිකර්මාන්තයට අවශ්‍ය ජලය ලබා ගැනීමටයි. මෙය කෘෂිකාර්මික ඵලදායිතාව, ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය සහ ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය කාර්යභාරයක් සිදු කරයි. මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන පරමාර්ථය වන්නේ, උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවන උපාය සංවර්ධනය කෙරෙහි ඇති කළ මෑත කාලීන බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීමයි. මීට අමතරව උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය කෙරෙහි ඇති වී ඇති අභියෝග හා එම අභියෝගවලට විසඳුම් පිළිබඳවත් මෙම පර්යේෂණයේ අවධානය යොමු කරයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය හා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කරන ලදි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කයේ ඇඹිලිපිටිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගගේයාය ග්‍රාම නිළධාරි කොට්ඨාසය මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වේ. ඒ සඳහා ගඟේයාය ග්‍රාම නිලධාරි කොට්ඨාසයේ වාසය කරන ගොවින් 30 ක් ඉලක්ක කර ගනිමින් ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීම සිදුවිය. මෙම අධ්‍යනයේ සොයාගැනීමක් ලෙස උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියක් නිසා ජලය බෙදා හැරීමේ මාර්ගය තුළ ජනාවාසකරණය වැඩිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් නිගමනය කළ හැකිය. එමෙන්ම මෙම ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය හිතකර බලපෑම් ඇති වී තිබෙන අතර වෙනත් කෘෂිකාර්මික වගා කටයුතු සිදුකිරීමට දිරිගැන්වීම හා භෝග විවිධාංගිකරණයක් ඇති කිරීම යෝජනා අතර පවතී. තව ද උඩවලව ජලාශය කාලයත් සමඟ ජලය සිඳී යෑමේ ගැටලුවට දීර්ඝ කාලීනව හා කෙටිකාලීනව විසඳුම් ලබා ගැනීම මෙහි දී සිදුවේ. උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය මඟින් ග්‍රාමීය ජීවනෝපාය සංවර්ධනය කෙරෙහි ඇතිකර ඇති කාලීන ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීම මඟින් ජනතාවගේ ආර්ථික, පාරිසරික, සමාජීය ක්‍රමවේදය කාලයක් සමග වෙනස්කම්, වෙනස්වීම ඇති වීමත් එම ආර්ථික, පාරිසරික හා සමාජීය අභියෝග හඳුනාගෙන එයට විසඳුම් මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ඉදිරිපත් කර ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *උඩවලව වාරිමාර්ග සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය, කෘෂිකාර්මික කාලීන බලපෑම, ග්‍රාමීය ජීවන උපායන් සංවර්ධනය, බෝග විවිධාංගීකරණය*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
vishvamilanga@gmail.com

අර්ධකාලීන රැකියාවල නියැලෙන උපාධි අපේක්ෂකයින්ගේ අභියෝග පිළිබඳ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා පීඨයේ සිව්වන වසරේ සිසුන් ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

එච්. ඒ. වයි. රසාදරි [1]

ලෝක විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය තුළ විවිධ අවශ්‍යතාවයන් හමුවේ අර්ධකාලීන රැකියාවේ නිරත වන උපාධි අපේක්ෂකයන් ලොව පුරා වේගයෙන් වර්ධනය වෙමින් පවතී. ග්‍රාමීයත්වය හමුවේ පවතින දුෂ්කරතා මධ්‍යයේ ආර්ථික අපහසුතාවයෙන් පෙළෙන උපාධි අපේක්ෂකයින් ඔවුන්ගේ අවශ්‍යතාවයන් සපුරා ගැනීම සඳහා අර්ධකාලීන රැකියාවෙහි නියුක්ත වන බව හඳුනාගත හැකිය. එතුළින් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ උපාධි අපේක්ෂකයින් අර්ධකාලීන රැකියාවල නිරතවීමේ දැඩි ප්‍රවණතාවයක් හඳුනා ගත හැකි අතර ඔවුන් අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙන බව හඳුනාගැනීම හේතුවෙන් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජ විද්‍යා පීඨයේ අර්ධකාලීන රැකියාවල නියුක්ත වන විශ්වවිද්‍යාල උපාධි අපේක්ෂකයින් මුහුණ දෙන අභියෝග පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි මූලික පරමාර්ථය වේ. එතුළින් උපාධි අපේක්ෂකයින් නිරත වන අර්ධකාලීන රැකියාවන්, අර්ධකාලීන රැකියාවල නිරත වීමට හේතු සහ ඒ තුළින් බලපෑම් කරනු ලබන සමාජ, ආර්ථික හා අධ්‍යාපනික අභියෝග ද මෙහි අරමුණු කරයි. අධ්‍යයන අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සමාජ විද්‍යා පීඨයේ සිව්වන වසර විද්‍යාර්ථයින්ගේ සංගහනය තුළින් අධ්‍යයන පාඨමාලා සියල්ල නියෝජනය වන පරිදි 5% යටතේ විද්‍යාර්ථයන් 37 දෙනෙකු සරල සසම්භාවී නියදුම් ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. මෙහි දී ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ ක්‍රම තුළින් දත්ත රැස් කරමින් MS Excel, Google Earth Pro සහ ArcGIS වැනි මෘදුකාංග භාවිතයෙන් දත්ත විශ්ලේෂණය කරනු ලබයි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵලයන් ලෙස අත්පත්‍රිකා බෙදා හැරීම සඳහා උපාධි අපේක්ෂකයින් දැඩි ප්‍රවණතාවක් පෙන්නුම් කරමින් මූල්‍යමය අවශ්‍යතාවයන් මූලික කරගෙන මොවුන් අර්ධකාලීන රැකියාවෙහි නිරත වන බව හඳුනාගැනීමට හැකි විය. අර්ධකාලීන රැකියා තුළින් උපාධි අපේක්ෂකයින් සමාජයීය, ආර්ථික හා අධ්‍යාපනික වශයෙන් සමාජ ආශ්‍රය අඩු වීම, ආදායම් අඩු වීම, ප්‍රතිලාභ දීමනා නොමැති වීම, දේශනවලට සහභාගිවීමේ ගැටලු, අධ්‍යාපනය සඳහා කාලය නොමැති වීම වැනි අභියෝග රැසකට මුහුණ දෙන බව හඳුනාගත හැකිවිය. එම අභියෝගයන් සඳහා සාධාරණ වැටුප් ක්‍රමයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, වෘත්තීය අනාරක්ෂිත භාවය පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම වැනි විසඳුම් ක්‍රියාමාර්ග රැසක් මෙම පර්යේෂණ නිබන්ධය තුළ හඳුනාගත හැකි අතර උපාධි අපේක්ෂකයින්ගේ අර්ධකාලීන රැකියාවෙහි අභියෝගයන්ට විසඳුම් ගෙනෙමින් විශ්වවිද්‍යාලය තුළ උපාධි අපේක්ෂකයිනගේ අඳුරු පැතිකඩක් ආවරණය වේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *අර්ධකාලීන රැකියා, උපාධි අපේක්ෂකයින්, සමාජ, ආර්ථික සහ අධ්‍යාපනික අභියෝග*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
rasadari990316@gmail.com

Not Presented

Spatio-Temporal Assessment of Land Cover Changes of Paddy Cultivation in Pannala Divisional Secretariat Division, Sri Lanka

P. G. M. Wijebandara [1]

As an agricultural nation in the South Asian region, where rice serves as a staple food, Sri Lanka, amidst rapid population growth and urbanization, must prioritize addressing its Land Use and Land Cover (LULC) changes. A significant problem has arisen in the Pannala Divisional Secretariat Division (DSD), characterized by high urban growth and a corresponding decline in agricultural land. Therefore, this study aims to examine the spatiotemporal changes in agricultural land cover from 1956 to 2023, identifying changes in paddy cultivation and predicting future agrarian changes in the Pannala Divisional Secretariat Division, Sri Lanka. Land cover maps of the years 1956, 2000, 2014, and 2023 were created using ArcGIS Pro software. Change detection matrices were designed to analyze spatiotemporal change. An artificial neural network was utilized to predict the land cover for the years 2030 and 2040. According to the results, 180.98 sq km, 135.98 sq km, 71.31 sq km, and 43.76 sq km of agricultural land were identified in 1956, 2000, 2014, and 2023, respectively. It indicated a clear decline in agricultural land cover and an increase in urban land cover. By 2023, urban areas secured 42% of the total extent of the Pannala DSD division. The areas under rice cultivation decreased by up to 43.76 sq. km in 2023. Land cover predictions indicate a further significant decline in agricultural cover by 2030 and 2040. Therefore, sustainable strategies, such as land management and other policy interventions, should be implemented to mitigate the reduction of agricultural land cover.

Keywords: *Cellular Automata Model, Geographic Information System, Land Cover Changes, Paddy Cultivation, Pannala Divisional Secretariat Division*

1 Department of Geography, University of Kelaniya
madhushikawijebandara63@gmail.com

ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ විරැකියාවට බලපාන සාධකඃ ගලගොඩ ගම්මානය ආශ්‍රිත සිද්ධි අධ්‍යයනයක්

ආර්. ඩී. කේ. ද සොයිසා [1]

විරැකියාව යනු, ජනතාවට සෘජුව හා දැඩි ලෙස බලපාන සාර්ව ආර්ථික ගැටලුවකි. ගෝලීය වශයෙන් රැකියා වියුක්තිය විශාල ගැටලුවක් වන අතර කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව ද වර්තමාන ගෝලීය සන්දර්භය තුළ ද ගැටලුවක් ලෙස හඳුනා ගැනේ. ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව ශ්‍රී ලංකාව තුළ ප්‍රමුඛ සංවර්ධන ගැටලුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇති පසුබිමක, මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන ම අරමුණ වූයේ ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ රැකියා වියුක්තිය කෙරෙහි බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම වේ. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ හික්කඩුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගලගොඩ ග්‍රාම නිලධාරි වසම තෝරා ගන්නා ලදි. ගලගොඩ වසමෙහි තෝරා ගන්නා ලද සේවා වියුක්ත කාන්තාවන් 153 අතුරින් වයස අවුරුදු 15-64 පරතරය තුළ 60 දෙනෙකු ස්ථරීකෘත නියැදිය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලද අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානමය ක්‍රමවේදය සහ තේමා විශ්ලේෂණය යොදා ගන්නා ලදි. මෙහිදී ගලගොඩ ග්‍රාමයේ කාන්තාවන්ගේ විරැකියාවට ආර්ථික, සමාජීය, ප්‍රජාවිද්‍යාත්මක හා භූගෝලීය සාධක මූලික වශයෙන් බලපාන බව අනාවරණය විය. කාන්තාවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම, වයස, විවාහ මට්ටම, පවුලේ සහාය, පවුලේ ආදායම් සහා ආර්ථිකමය යැපෙන්නන් සහ සමාජීය සම්ප්‍රදායන් මෙන් ම ග්‍රාමීය පරිසරය, යටිතල පහසුකම් සහ සම්පත් වෙත පවතින ප්‍රවේශය ආදිය කාන්තාවන්ගේ විරැකියාවට බලපාන බව මෙම පර්යේෂණය මඟින් සොයාගන්නා ලදි. වෘත්තීය පුහුණුව සහ අධ්‍යාපනය ලබාදීම, මූල්‍ය සහාය සහ ණය පහසුකම් ලබාදීම, ප්‍රජා අවබෝධය සහ දැනුවත් කිරීම්, යටිතල පහසුකම් සහ සෞඛ්‍ය ආරක්ෂාව ලබාදීම, රාජ්‍ය අංශයේ සහයෝගය ලබාදීම වැනි ක්‍රියාමාර්ග මඟින් ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ රැකියා වියුක්තිය අවම කරගත හැකි බව මෙම පර්යේෂණය තුළින් අනාවරණය විය.

මුඛ්‍ය පදඃ *කාන්තා විරැකියාව, ග්‍රාමීය කාන්තාව, තේමාත්මක විශ්ලේෂණය*

---

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dilmikaveesha49@gmail.com

Spatial Trends and Patterns of Urban Expansion: A Case Study of the Gampola Urban Council Area

W. D. T. N. Senavirathna [1]

This paper investigates spatial trends in urban expansion based on the *Gampola* Urban Council area from 2005 to 2025 and its driving factors. Urban sprawl is a significant issue in both developed and developing countries. As a developing country, Sri Lanka experiences urban sprawl due to unplanned city and country development. The study used both primary and secondary data collection techniques. Questionnaire interviews were used as the primary data collection tool to identify the driving factors. One hundred seven participants were selected as the sample size under the 90% confidence level. To collect secondary data, satellite images and diagrams were extracted from Google Earth Pro. The data obtained in this way were used to create maps using ArcMap 10.7 software to study changes and patterns in the built-up area from 2005 to 2025. According to the analysis, the results show that *Gampola* city underwent expansion from 2005 to 2010, 2015, 2020, and 2025, spreading from the city centre to both sides, following a commercial ribbon expansion pattern, and representing a scattered urban expansion towards the northeast and west. Accordingly, there is also ribbon expansion along main roads, such as *Gampola-Nawalapitiya, Gampola-Kandy, and Gampola-Nuwara Eliya*. The city has a scattered expansion in the west, north, and east directions. Additionally, the primary drivers of the city's expansion are population growth, migration from rural to urban areas, and the development of improved facilities. The Mahaweli River, which flows through the town, is also facing a significant threat due to the expansion of the town. According to the study, it provides the following: Therefore, it is essential to consider further development with a proper city plan for sustainable urbanism.

Keywords: *Commercial Ribbon Development Pattern, Spatial Patterns, Urban Expansion, Urban Growth*

1 Department of Geography, University of Kelaniya.
nimtherasenavirathna@gmail.com

වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝගවල අවකාශීය ව්‍යාප්තිය: ගඟවට කෝරළේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ආර්. එම්. කේ. එස්. රත්නායක [1]

ලෝකයේ අද්‍යතනය වන විට වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝගීන් මිය යන සංඛ්‍යාව ඉහළ යමින් පවතින අතර මෙය ලෝකය තුළ හඳුනාගත හැකි නව ප්‍රවණතාවයකි. එහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ ද අද්‍යතනය වන විට වායු දූෂණය අධික බව විවිධ පර්යේෂණ හරහා හඳුනාගෙන ඇත. එහිදී මෙම වායු වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝග ප්‍රමාණය ද වර්ධනය වෙමින් පවතී. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ, මහනුවර නගරය ආශ්‍රිත ගඟවට කෝරළේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝගවල අවකාශීය ව්‍යාප්තිය විශ්ලේෂණය කිරීමයි. එහිදී ශ්වසන රෝග ව්‍යාප්තිය කෙරෙහි බලපා ඇති භෞතික හා සමාජ ආර්ථික සාධක හඳුනාගැනීම පර්යේෂණයේ උප අරමුණු වේ. මෙහි අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලද පර්යේෂණයකි. එහිදී වායු දූෂණය ආශ්‍රිත ශ්වසන රෝගවලින් පෙළෙන පුද්ගලයින් 40 දෙනෙකු අහඹු ලෙස තෝරා ගනිමින් ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණයන් ආදිය ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කරන ලදි. පර්යේෂණයට අදාළ ද්විතීයික දත්ත මහනුවර ජාතික රෝහල, මහනුවර දිස්ත්‍රික් ලේකම් කාර්යාලය, ශ්‍රී ලංකා මිනින්දෝරු දෙපාර්තමේන්තුව, ජන හා සංඛ්‍යා ලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව ආදි ද්විතීයික දත්ත මූලාශ්‍ර යොදා ගන්නා ලදි. එම ලබා ගන්නා ලද ද්විතීයික සහ ප්‍රාථමික දත්තයන් Excel මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් සහ භූගෝලීය තොරතුරු පද්ධති (GIS) මෘදුකාංගය හරහා විශ්ලේෂණය කොට ඇත. එහිදී ද්විතීයික දත්ත භාවිතයෙන් ශ්වසන රෝගීන්ගේ අවකාශීය ව්‍යාප්තිය විශ්ලේෂණය කළ අතර, ප්‍රාථමික දත්ත භාවිතයෙන් ශ්වසන රෝග ඇතිවීම කෙරෙහි බලපා ඇති භෞතික, සමාජ, ආර්ථික සාධක හඳුනාගන්නා ලදි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස, ගඟවට කෝරළේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ වායු දූෂණය හේතුවෙන් ඇතිවන ශ්වසන රෝගවල අවකාශීය ව්‍යාප්තිය 2020-2024 තුළ වර්ධනය වෙමින් ව්‍යාප්ත වී ඇති බවත්, ශ්වසන රෝගීන් වාර්තා වීමේ උණුසුම් කලාප ලෙස, මහනුවර, අස්ගිරිය, කටුකැළේ, බහිරවකන්ද සහ මහයියාව ආදි ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාස හඳුනා ගත් අතර, පේරාදෙණිය, අම්පිටිය වැනි ප්‍රදේශ අවශේෂ උණුසුම් කලාප ලෙස හඳුනාගත හැකිවිය. මෙහි දී අවකාශීය ව්‍යාප්තියේ විචලනය සඳහා බලපා ඇති සාධක අතර භූවිෂමතාවය මෙන් ම වර්ධනය වන නාගරීකරණය, කාර්මික කටයුතු ආදිය හේතුවෙන් වායුව දූෂණය වීම ආදි භෞතික මෙන් ම සමාජ ආර්ථික සාධක බලපා ඇති බව හඳුනාගැනීමට හැකිවිය. ඒ අනුව භෞතික සාධක මෙන් ම ආර්ථික සාධක ද ශ්වසන රෝග කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරනු ලබයි. මේ අනුව අනාගතයේ දී මෙම ශ්වසන රෝගීන් වාර්තා වීම අවම කර ගැනීම සඳහා අවශ්‍ය ආරක්ෂා වීමේ ක්‍රියාවලිය සඳහා මහජනතාව දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් වඩා වැදගත්වන උපායමාර්ගයක් ලෙස දැක්විය හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *අවකාශීය ව්‍යාප්තිය, මහනුවර, වායු දූෂණය, ශ්වසන රෝග*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
kaushirathnayake01@gmail.com

කැලණිය-කඩුවෙල ප්‍රදේශයේ ගංවතුර උවදුර සඳහා දුර්වල ජනාවාස සැලසුම්කරණයේ බලපෑම පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්

ජේ. එම්. යූ. එස්. ජයසිංහ [1]

ගංවතුර යනු, ස්වාභාවික විපතක් වන අතර එය ගංවතුරේ ස්වභාවික නිම්නය ගංවතුර ප්‍රදේශයට පිටාර ගලන විට එහි පදිංචිකරුවන්ගේ ජීවිත හා දේපළවලට හානි සිදු වූ විට අනතුරක් බවට පත්වේ. කැලණිය කඩුවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගංවතුර උපද්‍රවය ආශ්‍රිත දුර්වල ජනාවාස සැලසුම්කරණයේ බලපෑම කෙසේද යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව වේ. මෙම විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනය තුළින් කැලණිය, කඩුවල ප්‍රදේශයේ නාගරික කලාප හඳුනාගැනීම, ජනාවාස සැලසුම්කරණය සමඟ ගංවතුර ඇතිවීමේ විෂමතාවය පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීම සහ ඒ සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීම අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික දත්ත භාවිත කරමින් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත භාවිත වූ අතර, ප්‍රදේශයේ ගංවතුරේ අවකාශීය සහ කාලික වෙනස්කම් හඳුනාගැනීම සඳහා 2018, 2019, 2024, ගංවතුර වර්ෂවලට අදාළ අවතැන් වූ පවුල් සංඛ්‍යාව පිළිබඳ ද්විතීයික දත්ත භාවිත කරමින් *ArcGIS* මෘදුකාංගය යොදා ගනිමින් විශ්ලේෂණ සිදු කර ඇත. බලපෑමට ලක් වූ ග්‍රාම නිලධාරි වසම් 05 ක් ලෙස මැ වැල්ල, කැලණිමුල්ල, පට්ටිවිල, බියගම, ගෝණහේන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශ තුළ තෝරාගත් පවුල් 50ක් තුළින් ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණයක් සිදු කරන ලද අතර, එයින් ආවරණය වන ආපදාවට ලක්වන ජන සංඛ්‍යාව ආසන්න වශයෙන් 390ක් පමණ වේ. මානව අත්දැකීම් තුළින් බිම් සත්‍යාපනය සඳහා ස්තෘත සසම්භාවී නියැදි ක්‍රමයක් භාවිත කරමින්, එක් එක් ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසයන් හි සමස්ත බලපෑමට ලක් වූ පවුල්වලින් 5%ක නියැදියක් ලබා ගනිමින් මුළු පවුල් සංඛ්‍යාව 50ක් තෝරා ගන්නා ලදි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව මීටර් 50 - 150 ක උන්නතාංශ අතර පිහිටි ග්‍රාම නිලධාරී වසම් 05 ලෙස මැ වැල්ල, කැලණිමුල්ල, පට්ටිවිල, බියගම, ගෝණහේන ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවලට, 2019, 2024 වර්ෂවල දී ගංවතුර උපද්‍රවයට දැඩි ලෙස බලපා ඇත. ගංවතුර මට්ටමේ උස අනුව ගංවතුරෙන් අඩි 0-5ත්, අඩි 5-10ත් සහ අඩි 10ට වැඩි වන මෙම ප්‍රදේශයේ නිවාස ගංවතුරෙන් පීඩාවට පත්ව ඇත. ජනතාව දැනුවත් කිරීම, ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ ආපදාකළමනාකරණ අංශය තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීම සහ දුර්වල ජනාවාස සැලසුම්කරණයේ හා අවිධිමත් නාගරික කලාපවල අවකාශීය විෂමතා අවම කිරීම සඳහා යෝජනා කළ හැකිය. එසේම, අනවසර ඉදිකිරීම් නැවැත්වීම හා ජලය බැස යන ඇල මාර්ග පවිත්‍ර කිරීම වැනි කරුණු ගංවතුර අවදානමේ ඇති කාලික සහ අවකාශීය විෂමතා අවම කිරීමට යෝජනා ලෙස හඳුනාගත හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *අවකාශීය විෂමතා, අවිධිමත් නාගරි කලාප, ගංවතුර උපද්‍රවය, ජනාවාස සැලසුම්කරණය*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
jmus.umesha@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය දරුවන්ගේ යහපැවැත්ම කෙරෙහි ආහාර අනාරක්ෂිතතාවයෙහි බලපෑමː පන්විල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

එම්. එම්. එන්. සී. නවනැලිය [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය දරුවන් අතර නිදන්ගත ආහාර හිඟය, මන්දපෝෂණය, මානසික ආතතිය සහ සීමිත අධ්‍යාපන ප්‍රතිඵල අතර සම්බන්ධතා හඳුනාගත හැකිය. මෙහිදී ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන්හි ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය සහ දරුවන්ගේ යහ පැවැත්ම අතර පවතින සම්බන්ධතාවය නිරූපණය කෙරේ. ග්‍රාමීය කුටුම්භවල ආහාර අනාරක්ෂිතතාවයේ මට්ටම හඳුනාගැනීම, එය ළමා යහ පැවැත්මේ විවිධ අංශවලට බලපාන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම සහ මෙම අහිතකර බලපෑම් අවම කිරීම සඳහා ප්‍රායෝගික විසඳුම් යෝජනා කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු වේ. ග්‍රාමීය දරුවන්ට ආහාර අනාරක්ෂිතභාවයේ ප්‍රතිවිපාක හඳුනාගැනීමට මෙම පර්යේෂණය තුළින් උත්සහ දරා ඇත. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ගෘහස්ථ මට්ටමේ තත්ත්වයන් සහ ඒවා දරුවන්ගේ යහ පැවැත්මට සෘජුවම බලපාන ආකාරය පිළිබඳ අවධානය යොමුකොට ඇත. මේ සඳහා අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස පන්විල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ගෝමරය ග්‍රාම නිලධාරී වසම තෝරා ගන්නා ලදි. මෙහිදී ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත සම්බන්ධ කරමින් මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලද අතර වයස අවුරුදු 18ට අඩු දරුවන් සිටින කුටුම්භවලින් අහඹු නියැදුම් ක්‍රමය ඔස්සේ අධ්‍යයන ඉලක්ක ජනගනයෙන් 15% ලෙස දරුවන් 40ක් තෝරා ගෙන දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කරන ලදි. ආහාර අනාරක්ෂිතභාවය හා ළමා ජීවිතයේ යහපැවැත්ම තවදුරටත් තහවුරු කරගැනීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ මඟින් ගුණාත්මක දත්ත රැස් කරන ලදි. විස්තරාත්මක සංඛ්‍යා ලේඛන භාවිතයෙන් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලද ගැඹුරු අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා ගුණාත්මක දත්තයන් තේමාත්මකව විශ්ලේෂණය කර ඇත. සංඛ්‍යානමය දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා Excel මෘදුකාංගය භාවිත කරමින් ප්‍රස්ථාර, වගු ඇසුරෙන් දත්ත නිරූපණය කර ඇත. මෙම පර්යේෂණ මඟින් ලබා ගත් ප්‍රතිඵල සාකච්ඡා කිරීමේ දී ප්‍රධාන වශයෙන් හඳුනාගත හැකි වූයේ ග්‍රාමීය අංශයේ දරුවන්ගේ යහපැවැත්ම කෙරෙහි ආහාර අනාරක්ෂිතතාව මඟින් විවිධ අභියෝග එල්ල කර ඇති බවයි. සමීක්ෂණයන්ට අනුව මෙම කුටුම්භවල ප්‍රධාන සොයා ගැනීම් වලින් හෙළි වූයේ ග්‍රාමීය දරුවන් අතර මධ්‍යස්ථ සිට දැඩි ආහාර අනාරක්ෂිතතාවයක් අත්විඳින බවයි. මෙම තත්ත්වය නිසා මෙම ග්‍රාමීය දරුවන් මානසික ආතතිය, තෙහෙට්ටුව සහ සාමාන්‍ය ජීවන කටයුතුවල ගුණාත්මකභාවය අඩු වීම වැනි චිත්තවේගී පීඩා තත්වයන් පෙන්නුම් කරයි. පාසල් මට්ටමින් පෝෂණ වැඩසටහන් ඉහළ නැංවීම, දෙමාපියන් දැනුවත් කිරීම සහ මනෝ සමාජීය සහයෝගය ඇතුළත් වැඩසටහන් ආදිය ප්‍රවර්ධනය කිරීම වඩාත් වැදගත් වේ. මෙවැනි ප්‍රවර්ධනයන් මඟින් ආහාර අනාරක්ෂිතතාව ළමා යහපැවැත්මට සිදු කර ඇති අහිතකර බලපෑම් සැලකිය යුතු ලෙස අඩු කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පදː *ආහාර අනාරක්ෂිතතාව, කුටුම්භ, ග්‍රාමීය ප්‍රජාවන්, මන්දපෝෂණය, ළමා යහපැවැත්ම*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nawaneliyanomeesha@gmail.com

Not Presented

ගංගා පිටාර ගැලීම ආශ්‍රිත සමාජ - ආර්ථික ගැටලු: තවලම ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරෙන් සිදුකරන අධ්‍යයනයකි

කේ. එච්. සී. යූ. ප්‍රියංකර [1]

ස්වභාවිකව මෙන් ම මානව කටයුතු හේතුවෙන් ඇතිවන ආපදා තත්ත්වයක් ලෙස ගංවතුර හැඳින්විය හැකිය. ශ්‍රි ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශ ගංවතුර අවදානමට මුහුණ දෙනු ලබයි. මේ හේතුවෙන් සමාජ හා ආර්ථික ගැටලු රැසක් ඇති වී ඇත. ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ තවලම ප්‍රාදේශිය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ගංවතුර උපද්‍රවය ආශ්‍රිතව සමාජ ආර්ථික ගැටලු බහුලව දක්නට ලැබේ. එබැවින් මෙම ප්‍රදේශයට විශේෂ අවධානයක් මෙම පර්යේෂණයේ දී යොමු කෙරේ. ගංගා පිටාර ගැලීම ආශ්‍රිත සමාජ ආර්ථික බලපෑම හඳුනා ගැනීමට 2017-2024 දක්වා යන වර්ෂවල ද්විතීයික දත්ත ලබාගන්නා ලදි. එම දත්ත පදනම් කරගෙන Arc GIS 10.7 මෘදුකාංගයේ IDW ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් වර්ෂාපතනයේ ව්‍යාප්තිය ද, භූ විෂමතාවයේ ස්භාවය අනුව ගංවතුර ව්‍යාප්තිය මෙහි දී ඉදිරිපත්කර ඇත. ඒසේම සම්මුඛ සාකච්ඡා හා ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය මඟින් ග්‍රාම නිලධාරිවසම් 16ක් තොරා ගනිමින් පර්යේෂණය සිදුකිරීම සඳහා අවධානය යොමු කරන ලදි. එම දත්ත Microsoft Excel මෘදුකාංගය හා SPSS මෘදුකාංගයේ ප්‍රතිගාමී විශ්ලේෂණය ක්‍රමය යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල මත වර්ෂාපතන සාධකයන්, භූවිෂමතාව හා මානව සාධකය ගංගා පිටාර ගැලීමට දායක වි ඇත. එමෙන්ම සිදුවන ආපදාවෙන් කෘෂිකාර්මික හානිය 32% හා දේපලහානිය 37% කට ආසන්නව සිදු වේ. හානි අවම කිරිමේ ක්‍රියාමාර්ග ලෙස ජනතාව දැනුවත් කිරිම, පූර්ව අනතුරු පද්ධති සවිකිරිම, අනවසර ඉදිකිරිම් නැවත්වීම, ජලය බැසයන මාර්ග පවිත්‍ර කිරිම වැනි කරුණු යෝජනා ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *අවම කිරිමේ පියවර, ආර්ථික බලපෑම්, ගංවතුර උපද්‍රවය, බලපෑම් කරන සාධක, සමාජ බලපෑම්*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chamaraudaya98@gmail.com

කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීම සහ ඔවුන්ගේ දරිද්‍රතාව අවමකිරීම සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතයː මඩදෙණිය ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

ඩබ්. ජී. එච්. දිනේශා කරුණාතිලක [1]

තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල කාන්තාවන් සවිබල ගැන්වීමට සහ දරිද්‍රතාව අඩු කිරීමට දායක විය හැකි ආකාරය මෙම අධ්‍යයනයෙන් විමර්ශනය කරයි. ග්‍රාමීය අංශයේ කාන්තාවන් අධ්‍යාපනය, ආර්ථික අවස්ථා සහ ඩිජිටල් මෙවලම් සඳහා සීමිත ප්‍රවේශය ඇතුළු බොහෝ අභියෝගවලට මුහුණ දෙයි. එවැනි බාධක ජය ගැනීමට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ප්‍රවේශය සහ පුහුණුව උපකාරී වන්නේ කෙසේදැයි පරීක්ෂා කිරීම මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණයි. පර්යේෂණය සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර, මඩදෙණිය ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ වයස අවුරුදු 18-60 අතර කාන්තාවන් 40 දෙනෙකු අතර බෙදා හරින ලද ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලියක් භාවිත කරමින්, සන්දර්භීය අවබෝධයක් ලබා ගැනීම සඳහා, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ යොදා ගත් අතර, ලබා ගත් තොරතුරු විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා Excel මෘදුකාංගය භාවිත කර තිබේ. විශ්ලේෂණය මඟින් හෙළි වන්නේ බොහෝ කාන්තාවන්ට මූලික සන්නිවේදන උපාංග පැවතිය ද, අන්තර්ජාල පහසුකම් සහිත තාක්ෂණය සහ ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව වර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ප්‍රවේශය සීමිත බවයි. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ පුහුණු වැඩසටහන් සමඟ සම්බන්ධ වූ අය වාර්තා කළේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය හේතුවෙන් ආදායම් අවස්ථා වැඩි වීම, සන්නිවේදන කුසලතා වැඩිදියුණු වීම සහ රජයේ මාර්ගගත සේවාවන් වෙත ප්‍රවේශ වීමේ දී වැඩි විශ්වාසයක් ඇති බවයි. පිරිවැය, දැනුවත්භාවය නොමැතිකම සහ සමාජ සීමාවන් වැනි අභියෝග පැවතිය ද, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය කාන්තාවන්ගේ ආර්ථික හා සමාජ සංචලතාවට ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති කරන බව පෙන්වා දී ඇත. ඉලක්කගත තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය මැදිහත්වීම්, ඩිජිටල් සාක්ෂරතා වැඩසටහන් සහ ඇතුළත් ප්‍රතිපත්ති ග්‍රාමීය කාන්තාවන්ගේ හැකියාවන් සැලකිය යුතු ලෙස වැඩිදියුණු කළ හැකි බව අධ්‍යයනයෙන් නිගමනය කෙරේ. අන්තර්ජාල ප්‍රවේශය පුළුල් කිරීම, දේශීයකරණය කළ ඩිජිටල් පුහුණුව ලබා දීම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධන සැලසුම්කරණයට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ඒකාබද්ධ කිරීමේ නිර්දේශ අතර වේ.

මුඛ්‍ය පදː *කාන්තා සවිබලගැන්වීම, ග්‍රාමීය සංවර්ධනය, ඩිජිටල් සාක්ෂරතාව, තොරතුරු සහ සන්නිවේදන තාක්ෂණය, දරිද්‍රතාව*

1 භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
karunathilakahiruni4@gmail.com

උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය කෘෂිකාර්මික අංශයට ඇති කර ඇති බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්; බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ උඩපේරුව ග්‍රාම නිලධාරී කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ටී. එම්. ඒ. එස්. මාරසිංහ [1]

උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යනු, ශ්‍රී ලංකාවේ මහවැලි සංවර්ධන ව්‍යාපෘතියට පසුව ක්‍රියාත්මක වූ විශාලතම බහුකාර්ය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය යි. ගිනිකොණ දිග වියළි කලාපයේ ජල හිඟය සමනය කිරීම සඳහා උමා ඔය ද්‍රෝණියේ සිට කිරිඳි ඔය ද්‍රෝණියට වාර්ෂිකව අතිරික්ත ජලය ඝනමීටර මිලියන 145 ක් පරිසරයට බලපෑම් නොකර හරවා යැවීම මෙම ව්‍යාපෘතියේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. කෙසේ වුව ද මෙම ව්‍යාපෘතියෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රතිලාභවලට සාපේක්ෂව අනපේක්ෂිත ඍණාත්මක සමාජ-පාරිසරික බලපෑම් ද ඇති වී තිබේ. ඒ අනුව උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ආශ්‍රිත කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට සිදු වී ඇති හානියේ වත්මන් තත්ත්වය පිළිබඳව අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය හේතුවෙන් කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට සිදුවී ඇති හානියේ වත්මන් තත්ත්වය කෙබඳු ද? යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙහි පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර ඒ යටතේ දත්ත එක් රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්ෂණය යන ක්‍රම ශිල්ප යොදා ගන්නා ලදි. මෙම අධ්‍යයනයේ නියැදි තෝරා ගැනීමේ දී සරල සසම්භාවී නියැදි ක්‍රමයත් අරමුණු සහගත නියැදි ක්‍රමයත් භාවිත කරන ඇත. මෙම පර්යේෂණයේ දත්ත විශ්ලේෂණය තේමා දත්ත විශ්ලේෂණය, Excel සහ SPSS යන මෘදුකාංග භාවිත කරමින් සිදුකර ඇත. මෙහිදී උමා ඔය සංවර්ධන ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් පසු කෘෂිකාර්මික අංශය විශාල පසුබෑමකට ලක් වී ඇති බව අනාවරණය විය. එහිදී හඳුනාගැනීමට හැකි වූ ප්‍රධානම ගැටලුව ජල හිඟය යි. ඊට අමතරව යෙදවුම් මිල ඉහළ යාම, සම්පත් හිඟය, පළිබෝධ හානි වැඩිවීම සහ අස්වනු ප්‍රමාණය අඩුවීම වැනි ගැටලු රාශියකට මුහුණදීමට ගොවියන්ට සිදුව ඇත. මේ හේතුවෙන් වර්තමානය වන විට කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් ඉවත්ව සිටින ගොවීන් නැවත වගාවන්ට යොමු කිරීම සඳහා ඔවුන්ට අවශ්‍ය පහසුකම් සැලසිය යුතුව තිබේ. මේ යටතේ මූලිකවම ජල සම්පත ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම, සාධාරණ වන්දි සහ ඉඩම් ලබාදීම, කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් සහ සම්පත් සැපයීම, තිරසාර කෘෂිකාර්මික පිළිවෙත් ක්‍රියාත්මක කිරීම, මූල්‍ය ආධාර, රක්ෂණ යෝජනා ක්‍රම සහ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය ආදී ක්‍රියාමාර්ග වර්ධනය කළ යුතු වේ. මේ අනුව කෘෂිකාර්මික කටයුතුවලින් ඉවත්ව සිටින ගොවීන් නැවත කෘෂිකර්මාන්තයට යොමු කිරීමත් ඔවුන් දිරිගන්වමින් නැවත නගාසිටුවීමත් සිදුකළ යුතුය.

මුඛ්‍ය පද: *උමා ඔය, කෘෂිකර්මය, ගොවීන්, ජල හිඟය*

[1] භූගෝල විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
akalankasankalpana10@gmail.com

Department of History

Sripada and Its Surroundings as Depicted in Samanthakuta Vannana

U. L. N. S. Dayarathna [1]

Sripada is a Buddhist shrine built on the top of *Samanala* Mountain. It is believed that the Buddha has placed the emblem of his foot on top of this mountain. Thus, it became a sacred place of worship. *Samanthakuta Vannana* is a sublime poetic work praising this monument. This was written by a monk named *Vedesha*, who lived during the Dambadeni Period. It consists of approximately 796 stanzas, with the description of *Samanthakuta* Mountain starting from the 725th stanza. The aim of this research was to trace the manner in which the surroundings of the *Samanthakuta* at that time had been described in this book. Historical methodology was applied. For this purpose, both primary and secondary sources were utilised. Accordingly, the research question was whether the description of *Samanthakuta* and its environs in *Samanthakuta Vannana* can be identified as an authentic description. Verses 721 to 784 of the *Samanthakuta Vannana* contain a praise of *Samanthakuta*. As mentioned in these verses, it is a place filled with beautifully blooming flowers, birds and trees. Moreover, a list of various kinds of fish found in the lakes around the *Samanthakuta* was also given. They are *Maguru, Peti, Luhulu, Sugu, Reheru and Moodu. Domba, Sapu, Kinihiri, Hidithala, Kelida, Hopalu, Mora, Thelasetu, Kolam, Thibiri* and *Sal* are endemic plants in the vicinity, according to this book. Also, *Mahari, Hela, Yohobu, Rathnetul, Kaneru, Katukradu, Lapnarn* and *Sihini* are flowers found on and around the *Samanthakuta*. Animals of this kind were also mentioned: *Samuwa, Enimuwa, Vidala, Rurumuwa*, and *Kurunga Muwa*. The names of birds endemic to Sri Lanka are also mentioned here. The book describes the charms of *Samangira*, the mountain range, which is filled with trees such as *Lunuvarana, Liyanagala, Suwadahota*, and *Beru*, as well as springs of water. Thus, it can be concluded that this primary source contains an authentic description of the surrounding environment of the *Samanathakuta*.

Keywords: *Environment, Literary Works, Samanthakuta Vannana, Sripada Mountain*

---

1 Department of History, University of Kelaniya
shashikalanuwanthi118@gamil.com

A Historical Investigation of *Bogambara Wewa*

H. A. S. Sathsarani [1]

From the beginning of civilisation, humans have lived in a social system based on irrigation. In ancient Sri Lanka, although settlements were initially centred on the riverbanks, with the shift of the capital to the South and Southwest, irrigation systems deteriorated immensely in the Rajarata area. In the course of time, some of the settlements gradually shifted to the mountain area in the centre of the Island. And the independent state called the Kandyan Kingdom emerged towards the end of the 16th century. With this historical development, a new mode of irrigation has emerged that is suitable for the mountainous conditions. One such example of irrigation is the *Bogambara* Tank, also known as a *wewa*. The story of the origin of the Tank and the culture surrounding it reveals a significant amount of information regarding the socio-cultural, religious, and political conditions of the Kandyan Kingdom. The research question was whether the irrigation work denoted by the names *Bogambara Wewa* and *Nuwara Wewa* was the same. This study employed a historical methodology, drawing on information from both primary and secondary sources. It can be concluded that although it is the widespread belief that they are the same, the *Bogambara Wewa* and *Nuwara Wewa* are not the same. *Bogambara Wewa* cannot be seen today in its original form, and the irrigation work that exists near the Temple of the Tooth Relic can be identified as the *Nuwara Wewa.*

Keywords: *Bogambara Tank, Irrigation, Kandyan Kingdom, Nuwara Tank*

---

1 Department of History, University of Kelaniya
sandunikasathsarani824@gmail.com

Not Presented

The Kandyan Aristocracy under the Nayakkar Kings

W. M. I. C. Weerasinha [1]

During the last phase, the Kandyan Kingdom, was ruled by the Nayakkar dynasty. During that period, from Sri Vijaya Rajasinghe to Sri Wickrama Rajasinghe, the nobles in the kingdom were highly influential politically. This research aims to investigate the nature of the relationship between the Nayakkar kings and the nobles, as well as the historical consequences of this relationship. The study was based on a research question of whether the nobles lost their powers and privileges after the Nayakkar Dynasty came into power. Historical methodology was applied, with special reference to primary sources, both local and foreign. The study revealed that the goodwill between the two parties fluctuated over time due to various personal and political reasons. However, it is clear that, at least under the rule of the last Nayakkar king, Sri Wickrama Rajasinghe, the powers and privileges of some prominent nobles were curtailed. Thus, it can be concluded that the conflict that arose from the situation mentioned above led to the cession of the kingdom to the British in 1815.

Keywords: *Aristocracy, British, Kandyan Kingdom, Nayakkar Dynasty, Nobles*

---

1 Department of History, University of Kelaniya
imalkachamalee008@gmail.com

Utilising the Deposits in the National Archives for Historical Research

M. M. P. N. Rathnathilaka [1]

Historical sources play a vital role when studying the history of Sri Lanka. Therefore, institutions such as the National Archives or museums, which have collections of invaluable source material, are very important for historians. However, not only the public but also young historians who are starting their careers as researchers have yet to discover the importance of these deposits in these institutions. The objective of this study was to examine the importance of such collections of sources in carrying out historical research. The field of study was the source material deposited in the Department of National Archives of Sri Lanka. The research was conducted based on the hypothesis that the collection of sources deposited in the National Archives can be utilised, particularly in studying the modern period of Sri Lanka's history. Historical methodology was applied, and the accessible collection in the Department of National Archives of Sri Lanka served as the primary source. Secondary sources were also used. It can be concluded that, although the number of documents is limited, the collections pertaining to Sri Lanka's ancient period comprise a significant part of the collection, which is relevant to the modern period. Moreover, the collections can be instrumental in studying the colonial history of Sri Lanka, as indicated by some of the pioneering and notable studies carried out during the period from the second half of the 20th century to the first quarter of the 21st century.

Keywords: *Historical Research, Modern Period of Sri Lankan History, National Archives of Sri Lanka, Sources*

1 Department of History, University of Kelaniya
nisansalarathnathilaka7@gmail.com

Sri Lankan Historiography Tradition and the Bowl Relic

R. H. L. Dissanayake [1]

The Bowl Relic, which was given to the country as a result of the Mahindagamanaya, is very special sacred object. The Bowl Relic, along with the Tooth Relic, later became symbols of statehood as a result of the notion that whichever party who was able to acquire these sacred objects was considered fit to rule the country. Works such as Dalada Sirita and Bodhivamsa which were attribute to sacred objects such as the Tooth Relic or the Bo Sapling can be seen, in Sri Lanka literature. However, no separate chronicle or work has been compiled on the Bowl Relic. However, the historical phenomena associated with it show that the Bowl Relic is a very important sacred object in the history of Sri Lanka. The objective of this research is to examine the way the Bowl Relic has been depicted in the Sri Lankan literary works. It is investigated why the history of the Bowl Relic was not written as a sacred object and how the historical information related to the bowl relic is presented in other than literary sources. The aim of the research is to analyze the view expressed by the Sri Lankan historiographical tradition related to the Bowl Relic. Historical methodology was applied, with special reference to primary sources, both local and foreign. Some information has been analyzed comparatively using those sources. When examining the historiography on the Bowl Relic, it appears that a literature of the type prepared for the Tooth Relic, Bodhi and stupas may not have been created because there were only a few Bowl Relics. It may have been depicted as a political symbol rather than a sacred object. Accordingly, although the chalice is a relic which was used by the Buddha, it seems that Sri Lankan historians have not shown interest in it. However, it can be recognized that Sri Lankan chronicles have not forgotten to provide detailed information about this sacred object, may be due to its symbolic importance in the political sphere.

Keywords: *Bowl Relic, Chronicles, Consumable Relic, Historiography, Political Symbol*

1 Department of History, University of Kelaniya
hirushadissanayaka2000@gmail.com

ලක්දිව රාජත්වය සහ මහායාන බුදුසමය අතර සම්බන්ධය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්. එම්. ආර්. ටී. විජේනායක [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ථේරවාදී ආගමික සම්ප්‍රදායට අමතරව ව්‍යාප්ත වූ තවත් එක් බෞද්ධාගමික සම්ප්‍රදායක් වූයේ මහායාන බෞද්ධාගමික සම්ප්‍රදායයි. භාරතයේ කණිෂ්ක රජ සමයේ පැවැත් වූ සතරවැනි ධර්ම සංගායනාවේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් මහායාන බෞද්ධාගමික සම්ප්‍රදාය විධිමත් අයුරින් සංවිධානය වූ බව පෙනෙයි. ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණි මහායානික බෞද්ධ සම්ප්‍රදාය ලාංකේය දේශපාලන, සමාජ, ආර්ථික සහ ආගමික යන සෑම ක්ෂේත්‍රයක් කෙරෙහිම බලපෑම් ඇති කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව තුළ මහායාන බුදුසමය ව්‍යාප්තිය හා පරිහානියට ලාංකේය පාලකයන්ගේ බලපෑම කෙබඳු වී ද යන්න විමසා බැලීමයි. පර්යේෂණ ගැටලුව බවට පත්වූයේ මහායාන බුදුසමය ලක්දිව පාලන සංවිධානය කෙරෙහි බලපෑමක් සිදුකර තිබේ ද යන්න විමර්ශනය කිරීමයි. ඓතිහාසික පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඇසුරින් මෙම පර්යේෂණය සිදු කර තිබේ. එහිදී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයන් සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍රයන් අධ්‍යයනය කරන ලදි. ලක්දිවට මහායානික අදහස් පැමිණි පසුව එය බොහෝ රජවරුන්ගේ පාලන සංවිධානය කෙරෙහි බලපෑම් ඇති කරන ලදි. මෙහිදී මහායානික අදහස් පිළිගත් රජවරුන් සේම ඒවා මැඩ පැවැත්වීමට කටයුතු කරන ලද රජවරුන් ද සිටි බව පෙනෙයි. එසේම මහායානයට පමණක් අනුග්‍රහ දැක් වූ රජවරුන් සේම මහායානයට මෙන්ම ථේරවාදයට ද අනුග්‍රහ දැක් වූ රජවරුන් ද සිටි බව පෙනෙයි. ඒ අනුව මහාවිහාරය ප්‍රමුඛ ථේරවාදී නිකාය, අභයගිරිය ප්‍රමුඛ ධර්මරුචි නිකාය හා ජේතවනාරාමය ප්‍රමුඛ සාගලික නිකාය යන ත්‍රෛනිකායට අනුග්‍රහ දක්වන ලද රජවරුන් සිටි බව පෙනෙයි. මෙම අධ්‍යයනය යටතේ හඳුනාගත හැකිවූයේ මහායාන බෞද්ධාගමික සම්ප්‍රදාය බොහෝ රජවරුන්ගේ පාලන සංවිධානය කෙරෙහි තීරණාත්මක අයුරින් බලපෑම් සිදුකර ඇති බවයි.

මුඛ්‍ය පදඃ *අනුරාධපුර යුගය, ථේරවාදී බුදුසමය, පාලන සංවිධානය, මහායාන බුදුසමය*

1 ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ruvindini2000@gmail.com

A Study of the Social, Political, Religious, and Economic Conditions as Aspects Revealed by the Sinhala *Sandesha* (Messenger Poems) of the Kandyan Period

J. P. S. Nimeshika [1]

Sandesha is a unique form of poetry written in the style of sending a message through a messenger. The earliest known Sandesha in the world literature is the *Meghadūta* by the great poet Kālidāsa. Sinhala Sandesha began during the Gampola Period and reached its golden era in the Kotte Period. Later, such poems continued to be composed during the Sitawaka and Kandyan periods. This study investigates how Sinhala Sandesha poems written during the Kandyan Period reflect the social, political, religious, and economic conditions at the time. The primary objective is to identify and analyze this information in order to evaluate the importance of these Sinhala Sandeshas as primary historical sources. Historical Methodology was applied. It can be concluded that the Sandesha composed from the beginning of the Kandyan Period such as Kahakurulu Sandesha, Ketakirili Sandesha, Kirala Sandesha, Diyasewul Sandesha, provide significant insights into the structure of social structure, systems of governance, religious beliefs and rituals, economy and cultural values of that time.

Keywords: *Kandyan Period, Religious Beliefs, Sandesha, Structure of Society*

[1] Department of History, University of Kelaniya
senurinimeshika7@gmail.com

නිශ්ශංකමල්ල රජු රාජත්වය තහවුරු කරගැනීමට බුදුදහම භාවිත කළ ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ටී. ඩී. ඩී. එන්. රාජපක්ෂ [1]

නිශ්ශංකමල්ල රජුගේ රාජත්වය පිළිබඳ විමසීමේදී දිස්වන කරුණක් නම් හෙතෙම රාජ්‍ය උරුමය සම්බන්ධයෙන් සිය අයිතිවාසිකම් කියා පෑම ලක් ඉතිහාසයේ අන් රජෙකු නොකළ විරූ අයුරින් නොයෙකුත් උපක්‍රම යෙදූ බවයි. එහිදි ආගම පිළිබඳ කරුණ වැදගත් වන්නේ සිහසුනට පත්වන තැනැත්තා බෞද්ධයකු විය යුතු නිසාවෙනි. නිශ්ශංකමල්ල විදේශිකයකු ලෙසින් බෞද්ධාගම මුල් බැසගත් රටක බෞද්ධාගමට ලැදි පුද්ගලයකු සේ ආගම හා සබැඳිව රාජ්‍ය ගොඩනැංවීමට උත්සාහ ගෙන ඇත්තේ එම හේතුව නිසා විය හැකිය. නිශ්ශංකමල්ල රජු රාජත්වය තහවුරු කර ගැනීමට ආගම භාවිත කළ ආකාරය හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වේ. රාජත්වයත් බුදුදහමත් අතර සම්බන්ධතාවය නිශ්ශංකමල්ල රජුට සිය රාජත්වය තහවුරු කර ගැනීමේ දී අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වූවා ද යන්න ඓතිහාසික දෘෂ්ටියකින් අවධානයට ලක් කිරීම යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත දත්ත රැස්කරන ලදී. විදේශීය පාලකයකු ලෙස නිශ්ශංකමල්ල රජු පොදු ජනතාවගේ පක්ෂපාතීත්වය තමා වෙත රඳවා ගනිමින් දිවයිනේ දේශපාලන තන්ත්‍රය හෙබවූ සෙසු පාලකයින්ට නොදෙවෙනිව තම ක්‍රියාපටිපාටිය ගෙනයාමට උත්සාහ කළේය. 'කාලිංග වංශයට ලක්දිව බුද්ධශාසනයට ප්‍රතිපක්ෂ බෞද්ධ චෝඩ පාණ්ඩ්‍යා දී රජුන් නොපිහිටි විය යුත්තේ යැ විජය රාජ කුමාරයන් කෙරෙහි පටන් ලක්දිව හිමි කාලිංග වංශයෙහි රජ දරුවන්ට යැ....' සහ 'මැදිහත් රජුන් ලැබීම බුදුන් ලැබීම සේයැයි....' යනුවෙන් සෙල්ලිපි අනුසාරයෙන් පැවසීමට නිශ්ශංකමල්ල රජු උත්සාහ ගනුයේ තමන්ගේ උරුමයත්, තමා බෞද්ධයකු සේ ඒත්තු ගැන්වීමටත් ය. එලෙස රාජ්‍ය පාලකයකුගේ බලතල රටවැසියා කෙරෙහි ඉටුවිය යුතු යුතුකම් පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් ධර්ම ග්‍රන්ථවලින් ද ආභාසය ලබමින් එයට බෞද්ධ මුහුණුවරක් එක් කරමින් සූක්ෂම ආකාරයෙන් ජනතාවගේ පක්ෂපාතීත්වය දිනා ගැනීමට නිශ්ශංකමල්ල රජු කටයුතු කර ඇත. එබැවින් කාලිංගයකු වුව ද අන් විජාතිකයකු නොකළ විරූ අයුරින් සිංහල රජෙකු මෙන් නිශ්ශංකමල්ල රජු බෞද්ධාගමට අනුග්‍රහය දැක්වූයේ රාජත්වය තහවුරු කර ගැනීමට බව පැහැදිලිව පෙනෙන කරුණකි.

මුඛ්‍ය පද: *නිශ්ශංකමල්ල රජු, පොළොන්නරු යුගය, බුදුදහම, රාජ්‍යත්වය*

[1] ඉතිහාස අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
ugc.20.darshani@gmail.com

Department of International Studies

Not Presented

The Impact and the Role of Social Media in Educating Human Rights Violations in Sri Lanka

Chanuli Senadheera [1]

This study investigates the influence and implications of social media in promoting human rights awareness and freedom of speech in Sri Lanka. As social media platforms such as Facebook, Instagram, and Twitter have become essential tools for raising awareness, mobilising activism, and amplifying marginalised voices. They pose threats through misinformation, surveillance, and state-imposed restrictions, particularly considering the Online Safety Act. The objectives of this study are twofold: to analyse the role of social media in promoting human rights education and to evaluate the importance of unrestricted Internet access in supporting freedom of expression. This study approached a mixed method, incorporating a survey conducted among law students at the University of Colombo and semi-structured interviews with selected participants. The survey gathered quantitative data on social media usage and qualitative insights into user perceptions. The study had limitations in sample selection, and the viewpoints collected are restricted to a certain academic and institutional setting. The findings show that social media enables real-time activism and builds a participatory digital culture, though it remains vulnerable to manipulation and state control. The study concludes that social media is a transformative force for civic engagement in Sri Lanka. However, its potential can only be fully realized through stronger digital literacy, platform responsibility, and legal protections for free of expression.

Keywords: *Civic Engagement, Digital Activism, Freedom of Speech, Human Rights, Online Safety, Social Media*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
chanulisenadheera@gmail.com

Analysing Sri Lanka's Tourist Visa Extension Policies: Weaknesses, Implications, and Challenges for the Local Community

K. M. Vithanawasam [1]

The research presents the implications of weaknesses in Sri Lanka's tourist visa extension policies on local communities dependent on the tourism sector. Tourism plays a vital role in Sri Lanka's economy and social fabric, yet the country's visa management framework has often been criticized for inefficiencies and policy gaps. Despite its importance, limited scholarly attention has been given to how such shortcomings affect local stakeholders. This study addresses this gap by examining the weaknesses in the visa extension process, assessing their negative effects on the livelihoods of local actors, and identifying strategies the government can adopt to strengthen policy responses. The research adopts a mixed-methods design. Primary data were collected from 33 participants, comprising 30 local stakeholders in down south, including tour guides, hotel and restaurant owners, surfing instructors, transport providers, and training academy representatives. Furthermore, three institutional representatives from the Sri Lanka Tourism Development Authority and the Department of Immigration and Emigration were involved in primary data collection. Primary data were gathered through semi structured interviews and surveys. The sample size was determined using the central limit theorem to ensure validity. Secondary data from government statistics, annual reports, policy documents, and relevant literature supplemented the primary findings. Data analysis combined descriptive statistical techniques for quantitative data and thematic analysis for qualitative data, thereby enabling triangulation of results. The findings of this research reveal that foreign immigration waves, combined with global and local events, as well as a surge in visa extensions during times of crisis, have created significant policy impacts on local communities. Weak screening mechanisms and administrative delays further exacerbated these challenges. In summary, the study highlights that Sri Lanka's current tourist visa extension policy fails to strike a balance between national economic interests, legal obligations, and the welfare of local communities. Without proper reforms and effective enforcement, the policy risks fostering exploitation, deepening inequality, and reducing tourism-related income for the very communities it is intended to benefit. Therefore, there is an urgent need for a people-centered, economically viable, and legally robust tourism model—one that upholds global goodwill while safeguarding national credibility.

Keywords: *Government Responsibility, Local Community, Policy Weaknesses, Tourism, Visa Extension Policy*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
kavindramadhushanie@gmail.com

Progress and Challenges of Achiving Sustainable Development Goals in Sri Lanka: A South Asian Context with Special Reference to SDG 13

P. K. S. Thashmila [1]

This study examines the achievements and challenges related to Sustainable Development Goal 13 in Sri Lanka, a country highly vulnerable to climate change within South Asia. Climate change poses severe risks to the region, which is increasingly exposed to extreme weather events and environmental degradation. The research aimed to assess Sri Lanka's progress and identify the persistent obstacles to achieving this goal. A mixed-methods approach was employed, integrating both qualitative and quantitative data. Secondary data from policy documents, government reports, and case studies were thematically analyzed to identify key patterns and themes. Quantitative data on renewable energy adoption, carbon emissions, and climate finance were examined through descriptive statistical analysis to highlight trends and outcomes. The theoretical framework drew on resilience theory and the Environmental Kuznets Curve, which provided insights into the country's adaptive capacity and the relationship between economic growth and environmental impact. The findings indicate that Sri Lanka has made notable progress, including diversifying its renewable energy portfolio, integrating climate policies into national planning, and implementing ecosystem preservation initiatives. However, significant challenges persist, such as limited access to international climate finance, weak institutional coordination among government bodies, and low levels of public engagement in climate action. These challenges reflect broader regional trends across South Asia. Despite advancements in renewable energy and policy integration, ongoing financial and institutional barriers continue to hinder the full realization of SDG 13. The study highlights the need for policymakers to pursue comprehensive reforms and enhance regional collaboration to strengthen climate resilience. Future research should further investigate the role of local interventions and cross-border cooperation in advancing climate action in Sri Lanka and the wider South Asian region.

Keywords: *Climate Action, Climate Challenges, Climate Governance, SDG 13, South Asia*

---

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
sashanithashmila@gmail.com

Safeguarding Child Rights in Childcare Centers in Hambantota District, Sri Lanka

Aneesa Azeem [1]

Safeguarding the rights of children in childcare centres remains a crucial priority in Sri Lanka. In the Hambantota District, despite the nation's commitment to international frameworks such as the United Nations Convention on the Rights of the Child, significant challenges continue to undermine the effective implementation of children's rights in childcare centers. Resource constraints, weak monitoring mechanisms, and systemic inefficiencies compromise the overall well-being and safety of children in these centres. This study investigates the effectiveness of existing legal and institutional frameworks in safeguarding child rights, with particular attention to emotional well-being, healthcare access, education, and protection from abuse. The research also identifies major challenges and examines the role of governmental and non-governmental organisations in the monitoring and implementation process. A mixed-method approach was used, combining qualitative and quantitative techniques. Primary data was collected from 31 participants, including caregivers, District Child Protection Officers, and Probation Officers, through semi-structured questionnaires. Secondary sources such as government reports, policy documents, and United Nations Convention on the Rights of the Child guidelines were analysed to assess existing policies and practices. The finding reveals that many childcare centers face persistent issues such as inadequate staffing, limited resources, and insufficient monitoring systems. Although basic standards are met, critical gaps remain in mental health support and community engagement. The child-based approach highlighted systemic weaknesses in service delivery, demonstrating that child protection efforts lack consistency and sustainability. The study concludes that safeguarding child rights in the Hambantota District requires the enhancement of government funding, capacity-building programs for staff, and a transition towards community-based care models. Raising awareness, ensuring children's participation in decision-making processes, strengthening cross-sector collaboration, and establishing consistent monitoring mechanisms are essential steps toward creating safer and more responsive institutional care environments. These measures can ensure the long-term sustainability of childcare centers and the effective protection of child rights.

Keywords: *Child Rights, Childcare Centers, Hambantota District, Institutional Care, Safeguarding*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
aneesasiththi@gmail.com

The Paradox of Progress: How Tourism Development and Cultural Imperialism Threaten Sri Lanka's Authentic Appeal

P. H. G. Praveena Kawmini [1]

Over the years, Sri Lanka has emerged as one of the top tourist destinations in the world attracting millions of international visitors and thus earning a global recognition across various platforms. In 2024, the country recorded a significant increase in tourist arrivals compared to 2023, and arrivals have already surpassed one million by mid-2025. In response to this growth, the Sri Lankan government and private sector have launched numerous development projects aimed at enhancing tourism infrastructure. However, this rapid development raises concerns about the potential loss of Sri Lanka's unique cultural and natural authenticity that form the core of its tourism appeal. This study explores how excessive development, while intended to promote tourism, may paradoxically undermine it by eroding the very authenticity that attracts visitors. The analysis draws on Butler's Tourism Area Life Cycle model to examine how destinations evolve from exploration to development, stagnation, and possible decline if growth is not carefully managed. Then, the study looks through the concept of cultural imperialism to argue that tourism development is not only physical but also cultural, shaped by global power dynamics that can erase local identities. Using both primary and secondary data, the research investigates how Sri Lanka's local culture and natural beauty have been the main reasons of its tourism attraction in recent years. This study with both qualitative and quantitative features argues that although the development is a huge requirement towards the progress of Sri Lankan tourism, it can also be a major reason behind the future decay of tourism in Sri Lanka. The research ultimately aims to evaluate the balance between tourism development and the preservation of Sri Lanka's cultural and environmental identity within the framework of sustainable tourism.

Keywords: *Cultural Imperialism, Future Decay of Tourism, Rapid Development, Sustainable Tourism, Tourism Area Life Cycle*

---

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
kawminipraveena545@gmail.com

Analyzing the Effectiveness of the Law of the Sea in Resolving Maritime Border Disputes: A Case Study of the South China Sea

G. M. Walakulpola [1]

The South China Sea is a focal point of international sea tensions, with overlapping claims from China, Vietnam, the Philippines, Malaysia, Brunei, Indonesia, and Taiwan. This research investigates the efficacy of the dispute resolution mechanisms, including United Nations Convention on the Law of the Sea in resolving such conflicts, highlighting legal, geopolitical, and institutional dimensions of the South China Sea dispute. Despite the presence of mechanisms for the resolution of disputes under United Nations Convention on the Law of the Sea as well as the interference of regional players such as the Association of Southeast Asian Nations, the dispute remains unresolved. This is largely due to the lack of binding enforcement mechanisms, the priority accorded to state sovereignty, and the strategic interests of great powers, particularly China's refusal to honor international awards such as the 2016 arbitral award. Utilising the qualitative case study approach, this research combines secondary data analysis and involved 10 expert interview perspectives related to foreign service, maritime security and legal studies to assess the constraints of prevailing legal and diplomatic frameworks. It also investigates the gap between international legal provisions and implementation within a politically contentious maritime context. With the aim of overcoming these challenges, the study proposes a hybrid framework of conflict resolution that blends international legal systems with formalised diplomatic negotiations, multilateral exchange, scientific cooperation, and measures of confidence building. The proposed model is intended to present an expanded, enforceable, and context-appropriate path toward achieving a sustainable resolution of the South China Sea conflict. The research contributes to the broader body of knowledge on maritime governance and responds to the need for innovative, multi-level conflict resolution mechanisms in spaces where legal systems alone fail to suffice. It also highlights the functions of regional cooperation, strict adherence to international law, and strategic Association of Southeast Asian Nations involvement in dialogue building and stability in the Indo-Pacific.

Keywords: *Hybrid Dispute Resolution, International Maritime Law, Maritime Boundary Conflicts, South China Sea Dispute, United Nations Convention on the Law of the Sea.*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
gimhaniwalakulpola@gmail.com

Legalizing the Sex Industry and its Implications in Sri Lanka: A Study Based on Western Province

K. A. Chathurika [1]

The sex industry in Sri Lanka, particularly within the Western Province, continues to operate under informal and often precarious conditions due to its illegality. Despite its criminalized status, the industry's persistence has generated complex debates concerning public health, human rights, law enforcement capacity, and socio-cultural norms. This research examines the prospective implications of legalizing the sex industry in Sri Lanka, offering a multidimensional analysis that addresses legal, economic, social, and cultural dimensions. The study aims to inform evidence-based policymaking and contribute to scholarly discourse on a topic marked by social sensitivity and policy complexity.The objective is to investigate how legalization may influence the rights and welfare of sex workers, the functionality of public institutions, and societal perceptions. It also explores whether regulated frameworks can mitigate the harms associated with criminalization. Using a mixed-methods research design, the study integrates quantitative data from structured surveys with qualitative insights from semi-structured interviews. Participants include sex workers, legal experts, healthcare professionals, law enforcement personnel, and policymakers within the Western Province. This methodological triangulation supports a comprehensive understanding of both lived experiences and institutional perspectives. Findings indicate that legalization holds potential for improving occupational safety, expanding access to healthcare, reducing exploitation, and generating state revenue through taxation. However, cultural and religious resistance, institutional inertia, and enduring stigma present barriers to legal reform. These challenges underscore the complexity of implementing a regulated, rights-based model. The study concludes that successful legalization must be supported by a robust legal framework, institutional accountability, and targeted public education. Policy recommendations emphasize human rights protections, inter-agency coordination, and socioeconomic integration of sex workers into formal systems.

Keywords: *Human Rights, Law Reform, Legalization, Mixed Methods Research, Public Health, Sex Industry, Social Stigma, Sri Lanka, Western Province*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
achinihewage2000@gmail.com

India's Rise as a Global Power and its Impact on the Relevance of Halford Mackinder's Heartland Theory

C. D. Suduwelikanda [1]

Halford Mackinder's Heartland Theory, which asserts that control of Central Eurasia assures global domination, is under intense scrutiny as India rises in the 21st century. This research investigates how India's strategic partnerships in the Indo-Pacific, engagement with BRICS and the Shanghai Cooperation Organisation, and rapid economic growth, require a rethinking of geographic determinism particularly, considering post-Soviet Russia's relative collapse. The study intends to examine India's maritime and multilateral outreach, assess its participation in regional organisations, and measure the influence of its economic growth on global trade and resource flows. Using a qualitative methodology, the study utilizes scholarly analyses, policy reports, and case studies from forums such as the Quadrilateral Security Dialogue (Quad), Indian Ocean Rim Association, BRICS, and Shanghai Cooperation Organisation. The findings show that India's networked strategy, which emphasises maritime cooperation, economic interdependence, and institutional innovation, challenges the land-centric assumptions of conventional geopolitics. Initiatives such as Security and Growth for All in the Region and Indo-Pacific Oceans Initiative, as well as balanced Quad participation and leadership in BRICS and Shanghai Cooperation Organisation, highlight the growing relevance of soft power, technology, and rules-based frameworks. India's rise as the world's fastest-growing major economy stands in sharp contrast to Russia's post-1991 stagnation, underscoring that contemporary influence is shaped more by connectivity and strong institutions than by territorial dominance. Ultimately, India's trajectory demonstrates the limitations of Mackinder's Heartland Theory and calls for new models that incorporate economic agency and networked alliances. This study contributes to current geopolitical discourse by demonstrating how developing nations can exert global influence beyond typical geographical pivots.

Keywords: *Economic Connectivity, Heartland Theory, India's Indo-Pacific Strategy, Multilateral Diplomacy, Strategic Adaptability*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
daupadisuduwelikanda@gmail.com

Exploring the Impact of the USA and China on Marine Biodiversity in the Indian Ocean Region

G. R. Y. M. Gamlath [1]

This study critically investigates the impact of two major global powers, the United States and China, on marine biodiversity in the Indian Ocean Region during the 21st century. As a vital ecological and geopolitical hotspot, the Indian Ocean Region faces increasing environmental degradation amid intensifying power rivalries. Drawing from the theoretical frameworks of realism and sea power theory, the research explores how strategic competition manifested through infrastructure development, naval presence, resource extraction, and environmental diplomacy has reshaped the marine ecosystem of the region. The method used in the study is a combination of both quantitative and qualitative forms of research combining academic literature, policy briefs, and international environmental frameworks to provide a basis of analysis. Qualitative inputs were given by expert interviews of policymakers, marine scientists and regional practitioners, whereas secondary quantitative data on biodiversity indicators, fisheries, pollution and conservation measures were analyzed. Descriptive statistics were used to analyze quantitative data, whereas thematic analysis was implemented in analyzing the qualitative data, which is only possible to conduct the in-depth evaluation of the United States and Chinese effects on the marine biodiversity in the Indian Ocean Region. Results reveal that China's Belt and Road Initiative, distant-water fishing, and port construction have caused habitat destruction, overfishing, and pollution, while the United States naval dominance and strategic alliances also contribute to ecological disturbances, despite parallel conservation efforts. Importantly, the research identifies emerging opportunities for sustainable governance, regional cooperation, and the formulation of policy solutions to balance geopolitical interests with biodiversity preservation. The significance of this study lies in addressing a notable gap in existing literature by providing a focused, interdisciplinary analysis of how great-power dynamics affect marine biodiversity in the Indian Ocean Region. It offers valuable insights for policymakers, environmental advocates, and scholars concerned with maritime sustainability. Nonetheless, the study is limited by its regional and temporal scope, and its primary data is contextually centered on Sri Lanka, which may constrain the broader applicability of its conclusions. Even so, the findings underscore the urgent need for integrated, cooperative marine management strategies in an increasingly contested oceanic space.

Keywords: *China, Environmental Impact, Geopolitical Influence, Indian Ocean Region, Marine Biodiversity, United States of America.*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
yashodhagamlath120@gmail.com

Comprehensive Analysis in Sri Lanka's Blue Economy and its Future Prospects

S. R. C. J. Rathnayaka [1]

Sri Lanka's Blue Economy, a sector of paramount strategic importance, faces significant system, policy, and governance challenges hindering its full potential. Critically, a discernible research void persists in comprehensive academic literature specifically examining Sri Lanka's unique governance structures, policy efficacy, and strategic pathways for attracting Foreign Direct Investment within this domain. This study directly addresses this gap, providing an integrated analysis essential for informing robust policy reforms and fostering sustainable development strategies, thereby signifying its crucial contribution to national progress. Employing a qualitative research approach, this dissertation relies exclusively on secondary data sources, including academic literature, government reports, and publications from international organizations. A thematic analytical framework guides the investigation, focusing on three core areas: the efficacy of existing policy and governance frameworks for sustainable Blue Economy development, the multifaceted challenges to Blue Economy expansion in Sri Lanka, and effective strategies for attracting Foreign Direct Investment in Sri Lanka's Blue Economy. The methodology incorporates qualitative content analysis to identify recurring trends and patterns, complemented by a comparative analysis against international best practices, particularly from South Asia and Europe. The findings reveal that Sri Lanka's Blue Economy governance is characterized by fragmentation, leading to policy inconsistencies and bureaucratic inefficiencies. Significant challenges to expansion include the overexploitation of marine resources, environmental degradation, inadequate infrastructure, insufficient technological capabilities, socio-economic inequalities, limited regional cooperation, and geopolitical vulnerabilities. Furthermore, the investment climate is hampered by macroeconomic instability, regulatory complexities, and institutional weaknesses, deterring crucial Foreign Direct Investment inflows. This research underscores the urgent need for a holistic and integrated approach to ocean resource management, advocating for robust policy reforms, institutional strengthening, enhanced stakeholder participation, and targeted investment promotion strategies. This research offers a strategic blueprint for strengthening governance and investment frameworks, thereby positioning Sri Lanka to emerge as a resilient and sustainable Blue Economy leader in the Indian ocean region.

Keywords: *Blue Economy, Foreign Direct Investment, Governance, Sri Lanka, Sustainable Development.*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
chandupa.j.rathnayaka@gmail.com

Policy Shifts in Sri Lanka's Foreign Ministry: Addressing Challenges in Regulating Non-skilled Migrant Housemaid Employment in Saudi Arabia

U. G. G. Randika [1]

The economic migration of non-skilled housemaids from Sri Lanka to Saudi Arabia, as part of wider Gulf labour migration, continues to raise serious concerns about protection, rights, and regulation. Despite several policy efforts by the Sri Lankan Foreign Ministry, many housemaids still face abuse, poor working conditions, and limited legal support. This study aims to identify key challenges in regulating this labour migration, evaluate the effectiveness of existing policies, and propose practical improvements. A mixed-method approach was used, combining online surveys and phone interviews with 20 Sri Lankan housemaids currently employed in Saudi Arabia, alongside semi-structured interviews with 10 government officials from the Sri Lanka Bureau of Foreign Employment and the Foreign Ministry. Thematic analysis identified recurring challenges, while survey data provided quantitative support. A key limitation was the absence of returnee perspectives and the lack of Saudi-specific official data. Findings reveal that although measures such as pre-departure training and bilateral agreements exist, major problems remain. Weak monitoring systems, the absence of country-specific statistics, short and impractical training sessions, and low awareness of rights continue to expose workers to exploitation. For instance, more than half of surveyed housemaids reported that training was insufficient, and most were unaware of embassy complaint mechanisms. The study concludes that stronger coordination is required between the Foreign Ministry, embassies, and recruitment agencies. Policies must be more practical and responsive to the real-life experiences of migrant workers. Academically, the research highlights migrant voices often overlooked, while at the policy level it contributes recommendations to strengthen Sri Lanka's foreign employment governance.

Keywords: *Foreign Ministry, Labour Migration Regulation, Non-Skilled Housemaids, Policy Shifts, Saudi Arabia*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
gayanirandika123@gmail.com

Post-*Aragalaya* Analysis of Male Labor Migration from Sri Lanka to Middle East

O. S. Guruge [1]

Male labor migration from Sri Lanka to Middle East has significantly increased as a result of the country's recent economic crisis, that raised a socioeconomic impact on the male community. The process is the result of productive labor being taken away from the domestic pool, and most migrants subject themselves to low awareness of their rights and protection, greater family breakup, and exploitative working circumstances. Even though it happens instantly, male labor migration is not as well-researched as that of women. This study is concerned with the impact of increased male labor migration on Sri Lanka's labor force and migrant physical health during the post-*Aragalaya* period. It considered migration trends, migrants' policy awareness, familiarity with legal mechanisms, aid channels, and key socio-economic determinants of migrants' decisions. Using a mixed-method design, the study combines thematic analysis of qualitative data from semi-structured questionnaires and descriptive analysis of numerical data. The primary data were collected from 50 Sri Lankan male migrants in Kuwait, Saudi Arabia, and Oman, and the sample size is justified by the Central Limit Theorem. The secondary data sources are institutional reports, academic publications, case studies, websites, and e-books. Evidence suggests that unemployment, inflation, and currency devaluation have all contributed to a dramatic rise in migration. Although remittances are essential to state revenue and household incomes, migrants are not well-informed about legal processes, entitlements, and institutional support. Many decided on illegal or exploitative recruitment practices, making them vulnerable to wage theft, violation of their contracts, and unsafe environments. Institutional Theory is employed to structure the analysis and highlight the weak regulatory structures and a lack of information that push risky migration choices and worker marginalization. The study highlights the need for stronger legal frameworks and enforcement mechanisms to safeguard migrant workers. It emphasizes the importance of targeted awareness campaigns, stricter regulation of recruitment practices, and enhanced bilateral cooperation between countries to ensure comprehensive and systemic protection for migrants.

Keywords: *Legal Awareness, Male Labor Migration, Middle East, Migrant Rights, Post-Aragalaya Context*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
oshanisewmini2019193@gmail.com

The Role of the Supreme Court in Safeguarding Fundamental Rights: A Critical Analysis

J. A. M. K. Jayasinghe [1]

This research critically examines the role of the Supreme Court of Sri Lanka in safeguarding fundamental rights under 1978 Constitution. Although the Supreme Court is vested with exclusive jurisdiction to adjudicate fundamental rights violations under Article 126, its effectiveness remains constrained by procedural barriers, limited enforcement of decisions, and political interference. The study seeks to evaluate whether the Court fulfills its constitutional mandate in protecting individual liberties and ensuring access to justice. A qualitative methodology is employed, combining doctrinal legal analysis with empirical data gathered through semi-structured interviews with lawyers and victims. Landmark judicial decisions are examined alongside real-life experiences to assess how the Court responds to both longstanding and emerging rights issues, particularly concerning equality, freedom from torture, arbitrary arrest, and digital rights. Findings reveal a dual reality: while the Supreme Court has issued progressive rulings in select cases, systemic obstacles often prevent consistent protection of rights. The research identifies weaknesses in judicial independence, procedural frameworks, and practical enforcement, which disproportionately affect marginalized communities. The thesis concludes that meaningful reform is necessary to strengthen the judiciary's institutional capacity, enhance procedural fairness, and foster a rights-based legal culture. By linking legal theory with field-based evidence, this study contributes to the broader discourse on constitutional law, judicial accountability, and human rights in Sri Lanka.

Keywords: *Constitutional Law, Fundamental Rights, Judicial Reform, Procedural Barriers, Supreme Court of Sri Lanka*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
jayasinghamethmi@gmail.com

Revisiting the Heartland Theory: Examining China's Belt and Road Initiative in Central Asia through Case Studies of Kazakhstan and Uzbekistan

M. F. F. Fazna [1]

Halford Mackinder, a prominent figure in geopolitics, is widely recognized for his influential Heartland Theory, which emphasizes the strategic importance of land power. He argued that whoever controls the "pivot area" would dominate the world. In the modern context, this pivot corresponds to Central Asia, a region with unique geopolitical features and abundant natural resources, particularly energy reserves. Historically, the theory faced challenges from maritime power perspectives and was heavily disrupted by the world wars and the Cold War. However, after the collapse of the Soviet Union, Central Asia re-emerged as a strategically vital region, drawing interest from both regional and extra-regional powers. While many scholars interpret this renewed competition through frameworks like the New Great Game or Brzezinski's Grand Chessboard theory, these often overlook the enduring relevance of the Heartland Theory. This study addresses that gap by addressing Mackinder's theory through the lens of China's Belt and Road Initiative, particularly its "Belt" component, which focuses on overland connectivity across Eurasia. Using a qualitative approach and relying primarily on secondary data, the study employs case studies of Uzbekistan and Kazakhstan, two key pivot states in Mackinder's Heartland. Thematic and content analysis are used to examine the alignment between Belt of Road Initiative strategies and the Heartland concept. The main objective of this study is to assess the extent to which the Belt of Road Initiative reflects a modern reinterpretation of Mackinder's theory. The study concludes that while the Heartland Theory remains relevant, its application has evolved beyond military conquest. It is evident that China exercises Mackinder's Heartland through infrastructure diplomacy, economic initiatives, and soft power. This highlights how classical geopolitical theories can adapt to explain contemporary global power dynamics.

Keywords: *Belt of Road Initiative, Central Asia, Heartland theory, Kazakhstan, Uzbekistan*

1 Department of International Studies, University of Kelaniya
fazna9405@gmail.com

Scrutinizing the Intersection Human Rights of Transgender Societies in Sri Lanka: Socio-Legal Marginalization and Future Landscape

R. L. R. C. P. Rajapaksha [1]

This study analyses the relationship between human rights and transgender rights in the law and society of Sri Lanka. As understanding of transgender identities increases worldwide and particularly in South Asia, this research explored transgender individuals in Sri Lanka still suffer due to socio-legal marginalization. The research aimed to highlight systemic barriers and socio-cultural attitudes that hinder the realization of transgender human rights, while proposing pathways for socio-legal reforms to foster inclusion and equity. This study used both qualitative and quantitative data gathered using both approaches. Researchers depended on scholarly articles, policy-related documents and frameworks on human rights developed by international organizations for the key explanations. Interviews and case studies with 30 transgender individuals were selected. The quantity of the sample applied base on the central limit theorem. Furthermore, attorneys, policy experts, and human rights activists contribute diverse insights into the common challenges faced by transgender individuals, enriching the understanding of exclusive factors through the lens of different disciplines with in the society. Quantitative data were analysed using descriptive statistics, while thematic analysis was applied to qualitative data. According to the evidences as well as the theoretical findings old laws, discrimination from institutions and social stigma make it difficult for transgender people to get access to justice, health care, education and employability. According to the study, present legal protections were insufficient and it emphasized the importance of entrenching more comprehensive actions such as recognizing gender identity, passing anti-discrimination laws, advancing education and improving healthcare for trans individuals. The reforms could have led people to enjoy more equality, dignity and are accepted into society. The limitations include working with a small group and required the need to respect participants' privacy on a sensitive discipline. Placing Sri Lanka in the context of both the South Asian region and the global arena at large, this work strengthens existing scholarship and gives practical suggestions to support policy and advocacy. It emphasised to support efforts toward stronger legal reform and exclusive social change, fostering a more just and inclusive society for transgender individuals.

Keywords: *Gender, Human Rights, Legal- Marginalization, Social Marginalization, Transgender*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
rangumrajapaksha99@gmail.com

Not Presented

Influence of China on Sri Lanka's National Security

W. M. D. E. Rupasingha [1]

This research investigates the growing economic influence of the China on Sri Lanka and its implications to the national security from 2001. In the context of China's Belt and Road Initiative, Sri Lanka has become a strategic maritime hub, attracting substantial Chinese investments in infrastructure, ports, and telecommunications. While these investments contribute to economic development, they have also raised concerns about economic dependency, debt sustainability, and the erosion of strategic autonomy. Accordingly, this research addresses the Chinese influence on Sri Lanka's national security through their economic strategies and the situation may cause for Sri Lanka's place in international system. The objectives of this study were to examine how Chinese influence on national security of Sri Lanka and its future implications, future recommendations that the government need to balance Chinese influence. The study adopted a mixed-methods approach. Primary data were collected through open ended interviews with five senior academic experts in international relations and economics, along with two officials from Sri Lanka's Ministry of Foreign Affairs. Secondary data sources include scholarly articles, government documents and policy briefs. Quantitative data are analysed using descriptive statistics and presented through tables, graphs, and figures, while qualitative data are examined using thematic analysis. In this study theoretical framework, used two theories including Securitization theory and Realism theory. Findings indicate that while Chinese economic engagement has offered Sri Lanka significant development opportunities, it has simultaneously exposed the country to strategic vulnerabilities. The research concludes that this economic influence is reshaping Sri Lanka's national security landscape by creating a dual dependency economic and strategic that could undermine long-term sovereignty and policy independence. It offers policy recommendations for enhancing economic resilience, improving foreign investment governance, and balancing strategic partnerships to safeguard national interests.

Keywords: *Belt and Road Initiative, Chinese Influence, Economic Engagements, National Security, Strategic Balance*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
dilrupasingha@gmail.com

India’s Role in the Quadrilateral Security Dialogue: The Dilemma of State Sovereignty and Minilateralism in Promoting Regional Stability in the Indian Ocean Region

Sanduni Iddagoda [1]

The Quadrilateral Security Dialogue, a strategic partnership among India, the United States, Japan, and Australia, aims to promote regional stability in the Indo-Pacific, with a particular focus on the Indian Ocean Region. The minilateral forum was initiated in response to the 2004 tsunami and revived in 2017 to address the assertive growth of China, with significant involvement in strategic partnerships aimed at promoting a free, open, and inclusive Indo-Pacific. While the Quadrilateral Security Dialogue offers a platform to strengthen the regional maritime security and counterbalance the increasing influence of China, the involvement of extra-regional powers in the Indian Ocean Region poses a threat to the state sovereignty and autonomy of India. Thus, the study examines the intricate interplay between India’s aspiration for strategic autonomy in the Indian Ocean Region and the collective commitments through the Quadrilateral Security Dialogue, resulting in the dilemma of state sovereignty with the involvement of Quadrilateral Security Dialogue members. The study is based on qualitative and secondary data gathered from academic journal articles, research papers, joint statements, and exploratory case studies of Quadrilateral Security Dialogue initiatives. The research questions are addressed through the theory of structural realism, following a descriptive analysis of the collected data. Accordingly, the study demonstrates that India’s participation in the Quadrilateral Security Dialogue has a profound impact on state sovereignty, with the involvement of the Quadrilateral Security Dialogue members and China’s reaction to India’s Quadrilateral Security Dialogue participation. Furthermore, the strategic entrapment and challenges in strategic balancing are consequences of India's sovereignty dilemma in its Quadrilateral Security Dialogue alignment. Consequently, the study's findings aim to highlight the evolving nature of India’s involvement in the Quadrilateral Security Dialogue, focusing on the dilemma between engaging in the minilateral framework and upholding state sovereignty. Thus, this study examines how India navigates its collaborative aspirations within the Quadrilateral Security Dialogue, with an emphasis on regional stability, while attempting to uphold its state sovereignty and influence within the region.

Keywords: *Dilemma, Indian Ocean Region, Quadrilateral Security Dialogue, State Sovereignty*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
ss.iddagoda@gmail.com

Shaping Sri Lanka's Foreign Policy Towards ASEAN: Economic, Political, Socio-Cultural and Security Imperatives

H. E. I. G. P. Gunarathna [1]

Sri Lanka's strategic positioning in the Indian Ocean and its historical ties with Southeast Asia highlight the importance of developing a consistent foreign policy towards the Association of Southeast Asian Nations. Despite its growing importance, Sri Lanka's engagement with this bloc has remained limited, hindered by changing political leadership and a lack of long-term strategic vision. This study examines the economic, political, socio-cultural, and security imperatives that influence Sri Lanka's foreign policy towards this bloc. The objective of this study is to examine the economic, political, socio-cultural, and security factors that shape Sri Lanka's foreign policy towards the bloc by analyzing challenges for policy continuity and providing strategic recommendations for a solid approach. This study employs a mixed-methods approach, combining both qualitative and quantitative data. Primary data was collected through semi-structured, open-ended interviews with government officials, experts, and academics in International Relations and Politics. Secondary data was obtained from government documents and relevant literature. Additionally, thematic analysis was used to analyze primary data, while content analysis was used to investigate secondary data. The scope encompasses Sri Lanka's post-2015 foreign policy trajectory, with a special emphasis on its relationships with Association of Southeast Asian Nations member states, including Indonesia, Malaysia, and Thailand. The study finds that while this region offers vast advantages to Sri Lanka, policy inconsistencies, limited trade frameworks, and geopolitical imbalances hinder its growth. The findings highlight the necessity for an effective Association of Southeast Asian Nations-focused foreign policy based on strategic alignment rather than reactive actions. The research concludes that a well-structured Association of Southeast Asian Nations-focused foreign policy will not merely promote economic growth and regional cooperation but also safeguard Sri Lanka's long-term national security and diplomatic autonomy, minimize Sri Lanka's reliance on major powers, and position the country as a credible actor in the broader Indo-Pacific region.

Keywords: *Association of Southeast Asian Nations, Economic Approach, Foreign Policy, Political Factors, Security Dimensions*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
gunarathnaeshini@gmail.com

The Impact of Educational Exchanges on China-Sri Lanka Bilateral Relations

H. M. D. S. Herath [1]

Sri Lanka's strategic location in the Indian Ocean has long attracted global interest, laying the foundation for its enduring bilateral relationship with China, a partnership now evolving under the Belt and Road Initiative. Educational exchanges have emerged as a key pillar of China-Sri Lanka bilateral relations under the Belt and Road Initiative, and this study examines their impact within this framework. While much of the extensive scholarly attention on the Belt and Road Initiative has focused on its economic and political dimensions, the role of educational exchanges as a tool of soft power has remained underexplored. The study aims to examine the impact of educational exchanges on bilateral relations between China and Sri Lanka within the framework of the Belt and Road Initiative. The primary objective is to assess how these exchanges function as instruments of soft power and contribute to the creation of sustainable bilateral relations. This study specifically explores the role of both governments, the mechanisms of educational exchanges, and the long-term diplomatic implications of these exchanges. For this research, a qualitative methodology was employed, incorporating both primary data collected through semi-structured interviews with 22 participants, including a foreign policy maker, representatives of Confucius Institutes, students, and academics, as well as secondary data, including official reports, policy documents, and academic literature. Thematic analysis was used to gain insight into the cultural, diplomatic, and strategic dimensions of educational exchange programmes. The findings reveal that educational exchanges have become a key pillar of China's soft power strategy in Sri Lanka. While Sri Lanka also employs these exchanges strategically, its role is relatively limited due to structural and policy constraints. By addressing this imbalance through a more strategic and coordinated approach, Sri Lanka will be able to develop more sustainable and reciprocal bilateral relations with China.

Keywords: *Belt and Road Initiative, Bilateral Relations, China-Sri Lanka, Educational Exchanges, Soft Power*

1 Department of International Studies, University of Kelaniya
dulakshiherath87@gmail.com

Child Well-being Programmes at Nawagaththegama Zone in the Puttalam District in Sri Lanka: Challenges and Achievements

H. R. H. M. N. K. Herath [1]

This research examines the challenges and achievements encountered by the staff members of the World Vision Organization in implementing child well-being programs in the Nawagaththegama zone of the Puttalam district, Sri Lanka. The study is grounded in the understanding that child well-being is a critical component for sustainable development and social transformation, particularly in marginalized and underserved regions. Nawagaththegama is particularly significant as a case study because it represents one of the most underserved zones in Sri Lanka, where socio-economic vulnerabilities deeply affect child well-being. The primary objective is to analyze how non-governmental organizations, especially the World Vision Organization, address the complex socio-economic and cultural barriers in ensuring holistic child development. The methodology adopted is qualitative, with data collected through interviews, field observations, and document analysis involving non-governmental organizations staff, education officers, parents, and children. Findings reveal that, despite logistical, financial, cultural, human resource, and infrastructural constraints, World Vision has made significant progress in improving financial sustainability, legal management, cultural upheaval, human resource sustainability, educational access, psychosocial support, and family engagement in child development. The organization's success is attributed mainly to its grassroots involvement, community-based strategies, and adaptive approaches in navigating rural challenges. The study concludes that World Vision's integrated and participatory model can serve as a replicable framework for child well-being interventions in similarly disadvantaged contexts. This research fills a significant gap by focusing on the perspectives and lived experiences of non-governmental organizations staff, offering practical insights into the sustainability and impact of child-focused development programs in rural Sri Lanka.

Keywords: *Child Development, Child Well-being, Community Engagement, Non-Governmental Organizations, Programme Implementation, Staff Challenges, World Vision.*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
hrhmnelum@gmail.com

Women Empowerment Strategies in South Asia: Impact on Socio-Economic Development

K. D. S. Sathsarani [1]

Despite numerous policies and initiatives aimed at empowering women, gender inequality remains a persistent barrier to socio-economic development in South Asia. Women continue to face systemic challenges such as limited access to education, healthcare, and economic opportunities, compounded by entrenched socio-cultural norms that restrict their participation in decision-making processes. This study addresses the problem of the unclear and uneven impact of existing women empowerment strategies across South Asian countries. The primary objectives of this research are to identify and categorize women empowerment strategies implemented in the region, analyze the influence of cultural, social, and economic factors on their effectiveness, assess their measurable impacts on socio-economic indicators such as income, employment, and education, and examine the interplay between governmental policies and community initiatives. Employing a qualitative methodology, the study relies on secondary data analysis, drawing from government reports, international organization databases, and recent academic literature published within the last decade. The analysis reveals that while legislative frameworks and targeted policies, such as reserved seats in governance and financial inclusion programs, have been introduced, their effectiveness is often limited by resource constraints and deeply rooted societal norms. The findings indicate that strategies integrating community involvement and context-specific approaches yield better outcomes, but significant disparities persist across countries and between urban and rural areas. The study highlights the importance of context-sensitive, evidence-based interventions and strengthened collaboration among governments, non-governmental organizations, and international agencies. By highlighting both successful initiatives and ongoing challenges, this research provides actionable recommendations for policymakers and practitioners seeking to advance gender equality and promote sustainable socio-economic development for women in South Asia.

Keywords: *Empowerment Strategies, Policy Analysis, Socio-economic Development, South Asia, Women Empowerment*

[1] Department of International Studies, University of Kelaniya
sathsaranishayani@gmail.com

Evaluating the Impact of China's Financial Assistance on Sri Lanka's Economic Stability and Political Sovereignty

R. A. M. Karunarathna [1]

The study examines the impact of China's financial assistance particularly through the Belt and Road Initiative on Sri Lanka's economic stability and political sovereignty. The Belt and Road Initiative, launched in 2013, has become a cornerstone of China's foreign policy, offering infrastructure development and financial aid to over 140 countries. Sri Lanka, a key node in the Maritime Silk Road, has received significant Chinese investment in strategic projects such as the Hambantota Port and Colombo Port City. While these projects have supported infrastructural development and trade capacity, they have also contributed to a rising debt burden and raised concerns over economic dependency and erosion of political autonomy. The research explores whether the Belt and Road Initiative represents a balanced partnership or a pathway to debt dependency that compromises state sovereignty. Using a mixed-methods approach, this study integrates qualitative analysis of policy documents, academic literature, and case studies with quantitative assessment of economic indicators and debt statistics. It critically evaluates the Belt and Road Initiative's dual role in promoting international financial stability and expanding China's geopolitical influence. The study is grounded in theoretical frameworks of power, state sovereignty and economic development, offering insight into how financial aid can shift geopolitical alignments and national decision-making autonomy. The findings are significant not only for understanding China Sri Lanka relations but also for informing policy in other developing countries considering large-scale foreign investments. Ultimately, the study contributes to global debates on the strategic and economic consequences of infrastructure diplomacy in the Global South. China's financial assistance has contributed significantly to Sri Lanka's infrastructure development, it has also led to increased external debt, raising concerns about long-term economic stability. China's growing influence has affected Sri Lanka's foreign policy decisions and diplomatic relationships, particularly with Western nations. The strategic location of these assets also raises national security concerns beyond economic factors.

Keywords: *Belt and Road Initiative, China, Economic Development, Political Sovereignty, Sri Lanka.*

---

[1] Department of International Studies, University of Sri Lanka
ashanimkarunarathna@gmail.com

Department of Mass Communication

Clean Sri Lanka Program, Television News Reporting and Public Awareness

M. G. D. M. Thumbovita [1]

This study investigates the role of television news in generating public awareness about the recently launched "Clean Sri Lanka Program," initiated under the leadership of President Anura Kumara Dissanayake. Given the program's reliance on community participation, media coverage, particularly through television news, plays a critical role in informing and engaging the public. The research seeks to answer the problem: Does television news reporting create public awareness about the Clean Sri Lanka Program? and if so, how is this awareness shaped? A mixed-methods approach was employed, combining qualitative content analysis and quantitative survey research. Purposive sampling was used to select news segments from Derana TV, Hiru TV, the Independent Television Network, and the Sri Lanka Rupavahini Corporation. These were analyzed thematically to assess the tone and focus of the coverage. Additionally, a structured questionnaire was distributed to 100 randomly selected individuals from three districts in the Western Province, and the responses were analyzed using SPSS. The findings reveal that Hiru TV largely reported on the program with a negative bias, while Derana TV presented it positively. Both Independent Television Network and the Sri Lanka Rupavahini Corporation emphasized the program's benefits, necessity, and importance. However, the Sri Lanka Rupavahini Corporation devoted minimal airtime to the topic, suggesting a lack of responsible coverage despite its status as a state-run media outlet. The quantitative data further indicate that television news has not been effective in creating substantial public awareness about the program. These results underscore the need for more responsible and strategic media engagement in public initiatives of national importance.

Keywords: *Clean Sri Lanka Program, Government Television Channels, Private Television Channels, Public Awareness, Television News Reporting*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
dewmimaljini@gmail.com

The Role of Social Media Platforms in Promoting Small-scale Confectionery Businesses of Women Entrepreneurs

Dinusha Prabodani Kumarasinghe [1]

This research examines how small-scale women entrepreneurs promote their confectionery products through social media platforms such as Facebook and TikTok. Accordingly, three research questions are addressed in this study: their reasons for using social media, the features used for business promotion on those social media platforms, and the challenges faced by the women entrepreneurs in promoting their businesses on social media. To achieve the above research questions, this research was conducted using a qualitative research method. The semi-structured interviews with a sample of ten female entrepreneurs who promoted their small confectionery businesses using social media between 2020 and 2024 were conducted to gather primary data. The findings of the research were discussed based on the resource-based vision theory and the electronic word of mouth theory. It was found that participants use social media primarily for its advantages, including creating consumer awareness, increasing followers, gaining endorsements, facilitating connections with consumers, and easily sharing information. Research findings further identified that hashtags, posting feedback, offers and giveaways, short videos, post boosts, adding confectionery recipes, linking social media accounts, using social groups, and highlighting are the features that small-scale women entrepreneurs used in their business promotion. Meanwhile, financial constraints, transportation difficulties, social pressure, family and friends' influence, copyright theft, and ignorance about technology are the main challenges faced by them in using social media for their business promotion. In conclusion, social media platforms offer greater opportunities for female small-scale entrepreneurs to promote their businesses.

Keywords: *Business Promotion, Confectionery Production, Social Media Businesses, Women Entrepreneurs*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
dinushaprabodani776@gmail.com

Promotion of Small- scale Online Clothing Businesses in Sri Lanka Through TikTok

Raveesha Rathnayaka [1]

Originally released as an entertainment app in China in 2016, TikTok has developed into a potent marketing tool that small business owners use all over the world, including Sri Lanka. This study investigates the use of TikTok by Sri Lankan small-scale online clothing businesses to advertise their products. The study intends to explore distinctive qualities of the platform and the tactics used by business owners to raise their companies' profile and level of engagement. The study was based on qualitative research method. Ten well-known TikTok-based clothing entrepreneurs, each with more than 10,000 followers, participated in semi-structured interviews to gather primary data for the study. The data's thematic analysis identified several platform-specific elements that support business promotion, including the "For You Page", short-form video content, integration with other social media platforms, and user attraction through hashtags For You Page, trending sounds, filters, and storytelling. The study also emphasizes the use of visually appealing content and influencer partnerships to engage users emotionally and to establish credibility. The contents were also linked to their other social media platforms. Many entrepreneurs showed little understanding of the fundamentals of digital marketing, even despite their success. Overall, the findings highlight TikTok's potency as a marketing tool for Sri Lankan small-scale online clothing companies, providing an affordable and significant path to business promotion.

Keywords: *Business Promotion, Marketing Communication, Online Business, TikTok*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
raweesharathnayke@gmail.com

The Role of Women in the Linear Production Process of Sri Lankan Cinema

Rasangi Umayangana [1]

The cinema industry is a male-dominated field. Cinema, while being a form of art, is also a collaborative process involving various professionals based on its underlying technical operations. Among these artistic disciplines, film production is a key component. When examining the gender ratio involved, it becomes evident that women's professional engagement is limited in the linear film production process. Thus, the main objective of this research is to identify the participation and potentiality of women within the linear production process. This is a qualitative study based on a case study approach. Primary data was gathered through interviews with individuals who are experienced and actively engaged in the film industry, selected using purposive sampling. The secondary data was obtained from literature and library sources. Qualitative data collected was analysed using thematic analysis method. Key findings of the study revealed that although Sri Lanka's linear production remains as a male dominated industry, there has been a relative increase in female participation compared to the past. However, cultural barriers, societal attitudes, professional challenges, and economic issues faced by women working in this industry were identified as challenges. Accordingly, it was observed that women are engaged in the cinema field primarily due to their own skills and passion for the field, rather than due to external encouragement or systemic support. In conclusion, although the film industry was historically a male-dominated field, due to technological advancements and increased cinema literacy, female participation is at a more positive level at present. Women's involvement in the film production industry is now at a more progressive level, challenging cultural conformity based not on gender, but on skill.

Keywords: *Cinema Production, Linear Production, Sri Lankan Cinema, Women*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
rasangiumayangana@gmail.com

The Role of Social Media in Personal Branding: A Study on Use of Facebook by Sri Lankan Cricketers

T. D. M. L. Kumara [1]

Personal branding, building value around their names, is not a new concept as it is used by leaders, artists, and entrepreneurs since ancient times. It has been used to generate economic, political, and social value for them. Today, personal branding is largely achieved through social media. Accordingly, this study is conducted with the main research question: What is the role of Facebook in building the personal branding of Sri Lankan cricketers? The objectives were to explore the content of photographs used by Sri Lankan cricketers for personal branding, to study the creative strategies used by them for personal branding, to examine how Sri Lankan cricketers present their personal image through Facebook and to analyze the content of videos uploaded by Sri Lankan cricketers on their Facebook accounts. A qualitative research method with an interpretive approach was adopted. As a strategy, case study analysis was used, and primary data were collected through semi-structured interviews and content analysis. Among the cricketers of the Sri Lankan national cricket team, three players with the highest number of followers on their official Facebook - Kusal Mendis, Angelo Mathews, and Wanindu Hasaranga, were selected. From each player's account, three posts that received the highest audience engagement (likes) during the period from January15, 2024, to January 15, 2025, were chosen for the content analysis. Additionally, interviews were conducted with three social media managers who maintain these players' Facebook accounts. The collected data were thematically analyzed based on the themes outlined in Tom Peters' theory of personal branding. Key findings of the study include that the players primarily used photo uploads as a strategy for personal branding. They presented their masculinity and personality through their cricketing skills. Contents that showcase players' talents received the highest audience engagement (likes). Audience responses (comments) were largely influenced by both the strengths and weaknesses demonstrated by the players.

Keywords: *Cricketer Branding, Facebook Social Media Contribution, Personal Branding, Theory of Personal Branding, Tom Peter's theory.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
malindalakmaltd@gmail.com

Promotion of the Emerald and Singer Brands on Facebook Parallel to the 2024 Presidential Election Campaign

Nadeesha Udayangani Herath [1]

This study examines how production companies use political advertising, theme strategies, and advertising campaigns to promote their brands on social media platforms, with special attention on Facebook, during the 2024 presidential election campaign of Sri Lanka. It explores the similarities between commercial and political communication strategies in a dynamic media environment, focusing on Emerald International and Singer Sri Lanka PLC. There are three main objectives of the study: to identify similarities between commercial and political advertising, to identify how companies use political advertising to influence consumer opinion and to assess the impact of using political themes to enhance brand reputation. Using qualitative method, the study included a content analysis of social media campaigns along with interviews with eight key informants, including marketing executives, graphic designers and public relations officers from both Emerald and Singer. The analysis is based on Brand Alliance Theory, which provides an understanding of the strategic alignment between politics and brand messaging. Findings reveal that both Emerald and Singer effectively leveraged the political campaign of the 2024 Presidential election to expand their brand presence. However, Emerald's campaign demonstrated a higher level of engagement with consumers, and it achieved stronger perception compared to Singer. The results highlight the power of corporate branding and political synergy and suggest that creative branding, public opinion shaping and marketing can be used to enhance engagement during politically divisive periods.

Keywords: *2024 Presidential Election, Corporate Branding, Facebook Campaigns, Political Advertising, Social Media Marketing.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
nadeeshaudayangani99@gmail.com

Not Presented

Enhancing Sri Lanka's Appeal as a Wellness Tourism Hub: A Public Relations Strategy to Attract German Travelers

A. F. Ifham [1]

This study explores how Public Relations strategies can be employed to promote Sri Lanka as a leading wellness tourism destination, specifically for German travelers. With Sri Lanka aiming to reach three million tourist arrivals by 2025, wellness tourism presents a valuable opportunity to attract high-value, low-impact visitors. Despite its strong Ayurvedic traditions, natural beauty and spiritual offerings, Sri Lanka lacks a well-structured Public Relations approach to effectively communicate these strengths to international audiences. Using a qualitative research design, this study gathered insights from industry experts, including government officials and educators, travel agents and wellness resort managers. It also analysed official websites of the Sri Lanka Tourism Development Authority, the Ministry of Tourism, the Export Development Board and the Sri Lanka Tourism Promotion Bureau. The research was guided by the Elaboration Likelihood Model, which explains how persuasive messages influence decision-making. Findings showed that German travelers are highly interested in authentic, sustainable and nature-based wellness experiences. However, poor coordination between ministries, lack of policy support and weak marketing efforts were identified as major challenges. The study concludes that a balanced Public Relations strategy, combining informative content with emotional and visual appeal can effectively position Sri Lanka in the global wellness tourism market. Recommendations include targeted campaigns, influencer collaborations, better branding and clearer communication between stakeholders. These efforts can not only help achieve the 2025 tourist target but also support long-term sustainable tourism growth.

Keywords: *Destination Marketing, German Travelers, Public Relations, Sri Lanka Tourism, Wellness Tourism,*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
amnahifham@gmail.com

Recreation, Sri Lankan Youth, and YouTube First-Person Shooter/Third Person Shooter Video Game Live Streaming

A. K. C. Pasindu Perera [1]

Recreation is an activity that an individual chooses primarily for personal satisfaction during their leisure time to fulfill a personal need or desire. In a new media environment driven by technology, live-stream video game programs belonging to the First-Person Shooter and Third Person Shooter genres on platforms such as YouTube have achieved immense popularity among the younger generation. Accordingly, the aim of this study is to explore the relationship between watching First-Person Shooter/Third Person Shooter video game live programs on YouTube and the attainment of recreation among Sri Lankan youth. The objectives of the study are to investigate whether youth gain recreation through YouTube live video game programs of the First-Person Shooter/Third Person Shooter genres, to explore the relationship between the preference shown by Sri Lankan youth for watching these programs and their aggressive behaviors and to examine whether these live programs help resolve issues arising during gameplay. This research adopts quantitative method through a deductive approach, using surveys as the data collection method and questionnaires as the data collection tool. Primary data was collected by distributing questionnaires to 100 respondents aged between 15 and 29. The data collected were analyzed using statistical methods. It was found that the game Player Unknown's Battlegrounds (PUBG) holds a special place among most youth, and that many viewers gather on the YouTube platform to watch these live video games. However, most watch them for a duration of 30 minutes to one hour, suggesting that they may not be addicted to them. A moderate positive correlation was identified between youth preferences for live video game programs and their level of relaxation. Additionally, a strong relationship was found between the use of these live programs to resolve gaming issues and the recreation experienced through such programs.

Keywords: *First-Person Shooter Video Games, Recreation, Third Person Shooter Video Games, Video Game Live Streaming*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
a.k.c.pasinduperera@gmail.com

Use of Facebook in Personal Branding: A Study on Television Presenters

P. G. C. T. Lakshani [1]

This research examines the role of Facebook in personal branding, especially on television presenters. The main aim of the study is to investigate how television presenters strategically use social media to maintain their image along with their professional popularity. The primary objectives of the research are two folded: to study the importance of using social media for personal branding and to gain an understanding of the relevance of social media in their profession as presenters. The qualitative research method was used to gather primary data. Five television presenters working in major television media organizations in Sri Lanka were selected for the interviews using purposive sampling method. In addition, primary data was also collected through content analysis. The Facebook activities of the selected television presenters were specifically analysed in the study. Accordingly, it can be concluded that the contents uploaded on Facebook by television presenters can add importance to their personal branding in building their brand through Facebook and add value to their professional lives.

Keywords: *Facebook, Personal Branding, Personal Image, Role of Presenter.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
tharukalakshani055@gmail.com

Not Presented

The Role of Anura Kumara Dissanayake's Official Facebook Page in the 2024 Presidential Election Campaign

S. N. L. S. Weerawansha [1]

This study critically examines how the official Facebook page of the winning candidate at the 2024 Sri Lanka Presidential Election, Anura Kumara Dissanayake, was utilised as a tool for political election campaign. The study had employed a deductive approach based on Agenda-Setting Theory, and content analysis was employed as the research strategy. All 478 posts published on the page and 500 comments at random from users, that is, from July 26 to September 18, 2024, were analysed qualitatively. The study indicated that various types of contents, including photo albums, graphic artworks, videos, Reels, live streams, and shares, were utilised extremely tactically and intentionally. Main political themes of his campaign, economic crisis, anti-corruption, public well-being, creating a new political culture, and blaming the opponents, were emphasised in Facebook contents. User comments' analysis attested to active candidate support, criticism of the existing system, satisfaction with leadership characteristics, and high voting popularity. In conclusion, it can be said that the Facebook page was effective in mobilizing voters and shaping public opinion with a multi-model and interactive communication strategy. The study is a useful contribution to the scholarly literature on digital politics in Sri Lanka and has potential for further research. Limitations of the study include sample size limitations, the subjectivity of researcher interpretation, and the intrinsic challenge of measuring the actual agenda-setting effect directly.

Keywords: *Election Campaigning, Facebook, Political Communication*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
lahirusweerawansha@gmail.com

Women Candidates' Election Campaign Strategies and Facebook: A Study on 2024 General Election

O. S. I. K. Udawaththa [1]

Women represent the majority of the Sri Lankan population which is 50.7%. However, women's representation in the Parliament of Sri Lanka did not exceed 6.5% until 2024. In 2024 General Election, twenty-one female Members of Parliament were elected to the parliament, the highest number of female candidates, in the history. The main objective of the study is to identify the Facebook campaign strategies used by female candidates in the 2024 General Election. Accordingly, the objective is to identify the unique campaign themes that are used by female candidates. Data was collected through interviews and content analysis under a qualitative research method. Female members who were elected to the parliament representing the Central Province were selected as the research sample. Data was also collected through interviews with scholars on women's politics. Secondary data was collected by studying the Facebook accounts of female Members of Parliament. Thematic analysis was used for data analysis. The research found that female candidates commonly use themes such as education, personal achievements, advocacy for social issues and the importance of women's representation in politics. It was identified that female candidates use both the themes of the traditional woman and the woman who challenges tradition. Another fact revealed by the study is that female candidates are influenced by political parties when using an independently accessible political campaign medium like Facebook. It was found that Facebook content was also used to respond to negative reactions directed at female candidates. It can be suggested that female candidates should pay further attention to digital literacy when using social media and use Facebook more effectively for their political campaigns' activities. Similarly, women candidates should be allowed to campaign independently, without being restricted by party policies. Women candidates also need to use their campaign themes to suit existing social needs.

Keywords: *2024 General Election, Facebook, Female Politics, Political Campaign, Sri Lanka*

[1] Department of Mass communication, University of Kelaniya
simalsha184@gmail.com

A Study on the Relationship Between News Websites and Social Media in Sri Lanka: A Special Focus on Facebook

D. M. M. Dasanayaka [1]

This study was conducted on the relationship between news websites and social media in Sri Lanka with a specific focus on Facebook. The primary objective of this research is to examine whether news websites in Sri Lanka can exist independently of social media. Additionally, the study investigates the influence of demographic factors on news consumption among Sri Lankan Facebook users, and it analyzes the methods by which users access news websites while exploring user perceptions of the links connecting Facebook to these websites. This research was conducted using a quantitative methodology, employing a questionnaire for data collection. Microsoft Excel was utilized for organizing quantitative data, while SPSS software was used for data analysis. Descriptive and statistical analysis methods were used to analyse the numerical data, whereas thematic analysis was employed for the data gathered from an open-ended question in the questionnaire. According to the key findings, it was found that news websites have a very high dependency on social media, with a particularly prominent reliance on Facebook. Furthermore, it was statistically confirmed that among demographic factors, age significantly influences Facebook news consumption. It was also found that the users showed a preference for watching video news over clicking links to access the website. As a conclusion, it is recommended that news organisations should focus on developing technical and strategic plans to utilize Facebook as a promotional tool for their websites, rather than attempting to minimize their dependency on Facebook. Additionally, as indicated by users, adopting a more strategic policy towards advertisements can positively impact on the quality of news on both web and Facebook platforms. Therefore, this research indicates that while global studies show that news websites often maintain a high level of independent user access, a similar environment is not prevalent in Sri Lanka.

Keywords: *Facebook Users, News Websites, Social Media*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
dasanay-hs190938@stu.kln.ac.lk

A Study on Beer Brand Awareness among Beer Consumers in the Colombo District

M. N. M. Silva [1]

Despite the strict legal restrictions on beer product advertising in Sri Lanka, consumer awareness is a crucial factor for business success. According to the data recorded in 2023, the Colombo district has the highest number of drug users in Sri Lanka, and 1,687,872,951 liters of beer were sold among alcoholic beverages. Thus, with this background, the main aim of this study was to explore how beer brand awareness is created among beer consumers in the Colombo district. The research objectives were to identify which beer brands consumers in the Colombo district are aware of and to study how those consumers are aware of those beer brands. Primary data was collected through a survey method using a simple random sampling method using a quantitative strategy for data collection. A sample size of 399 was calculated using the Yamane Method. The survey counted with the participation of 411 respondents from 13 Divisional Secretariat divisions in the Colombo district. It was found that the beer brand that the consumers were most aware of was 'Lion', and it was the most popular choice among those in the age group of 26-35 years. The Lion beer brand was preferred by the female group, while the Carlsberg beer brand was the most popular among men. The consumer was more inclined towards the taste factor when choosing a beer brand in addition to the qualities such as taste, aroma, and Smart Packaging. Most have become aware of the brands through their friends or acquaintances. Moreover, consumer awareness of beer brands in the Colombo district grew positively due to the factors of identifying consumer needs, searching for information, evaluating alternatives, and making a purchase decision. Due to Sri Lanka's strict advertising restrictions on alcohol, public relations campaign methods such as word of mouth and social media for beer companies can be used to increase consumer awareness.

Keywords: *Advertising Restrictions, Beer Brands, Colombo District, Consumer Awareness*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
nethmimsilva@gmail.com

Exploring Ethical Challenges in Documentary Filmmaking: A Study on Sri Lankan Filmmakers

A. S. Aluthwaththa [1]

Documentary films differ from feature films as they bring the real world to the audience. Documentary filmmaking is a complex process. This is because the documentary filmmaker must deal with the real world and present his creation to society within ethical boundaries. Accordingly, the research problem was to study the nature of how documentary filmmakers in Sri Lanka handle ethical challenges in documentary film production. The aim of this research is to study what ethical challenges documentary filmmakers face in documentary filmmaking and how they handle those challenges. To achieve this aim, an extensive review of the literature on ethical challenges in documentary filmmaking was conducted. The study was based on qualitative research methods, and the primary data was collected using interview method. For this purpose, nine documentary filmmakers in Sri Lanka were chosen for the research using purposive sampling method. According to the data analysis, seven major ethical constraints faced by documentary filmmakers in making documentaries were identified. Presenting reality without changing it, maintaining the confidentiality of the documentary subject, obtaining prior knowledge and consent, being thoughtful in making wildlife documentaries, being concerned about accuracy, working with transparency, and dealing with sensitive subjects with caution were the ethical constraints filmmakers must face in creating documentaries. Accordingly, if a documentary director does not obey these ethical concerns, it can be concluded that it is a violation of ethical constraints.

Keywords: *Challenges, Documentary, Documentary Filmmakers, Ethics, Sri Lanka*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
awisewmi@gmail.com

Not Presented

Strategic Foundations of Public Relations in Sri Lanka: A Study on VYA PR (Pvt) Ltd, Sri Lanka

H. D. G. S. Karunarathne [1]

This research explores the strategic and organizational factors that contributed to the emergence of the public relations industry in Sri Lanka. It addresses the lack of documented analysis on how the public relations industry originated in the country, focusing on the strategic elements that facilitated its development. As the first public relations agency in Sri Lanka, VYA PR (Pvt) Ltd has demonstrated resilience in a rapidly evolving communications landscape through the integration of ethical practices, consistent branding, and client-centric strategies. The Sri Lankan public relations industry began with the establishment of VYA PR (Pvt) Ltd, which was influenced by the global public relations agency Burson-Marsteller in the 1980s. It supports both local and international organizations through media communications. To maintain ethical standards, the agency avoids political public relations and follows a one-client-per-industry policy to ensure loyalty and prevent conflicts of interest. Using a qualitative case study approach, data was gathered through interviews, direct observations, and content analysis of media sources and industry reports. The study is framed within three theoretical models—Grunig and Hunt's Excellence theory, the Two-Way Symmetrical model, and Dialogic theory—which provide a conceptual lens for analyzing VYA's strategic public relations operations. The findings reveal that factors such as media partnerships, internal training, consistent quality delivery, ethical constraints, and a deep understanding of the local media environment have contributed to VYA's enduring success. The research also highlights the agency's influence on the development of public relations in Sri Lanka, including its role in introducing business journalism to mainstream newspapers. This study contributes to the limited scholarly literature on public relations agency startups in South Asia and offers insights into communication professionals seeking sustainable strategies in competitive and culturally complex markets.

Keywords*: Public Relations Agencies, Public Relations, Sri Lankan Landscape of Public Relations, VYA PR (Pvt) Ltd.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
gayanisandunika67@gmail.com

Use of YouTube Media, Personal Image and Youth in Sri Lanka

Dilhara Madhumali Bandara [1]

Currently, YouTube has become an extremely popular medium among youth. Young people are increasingly using YouTube to build their personal image by creating unique channels and releasing videos designed to attract viewers. This research investigates how the youth community in Sri Lanka utilizes YouTube to enhance their personal image. The main research question is whether, and how, Sri Lankan youth have constructed their personal image on YouTube. The objectives are to identify the ways in which youth engage in self-promotion on YouTube and to examine the factors necessary for building a successful personal and professional image through this platform. The research employs a deductive research approach, with primary data collected through online interviews. The sample consists of eight Sri Lankan YouTube channel owners aged 20-30, all of whom have established a significant presence on the platform and whose channels are recognized as important works by graphic agencies. The study reveals that YouTube offers opportunities for young people to showcase their talents, ideas, and creativity, build social connections, and earn money professionally. It examines in detail the strategies, challenges, and factors influencing the success of young people's YouTube channels. According to the findings, young YouTubers develop content based on specific concepts, maintain live connections with their audience, build brands, and strengthen their personal image through social media. Their creative content spans entertainment, educational, social, and cultural topics, serving diverse audiences. In conclusion, YouTube is emerging as an excellent medium for Sri Lankan youth to build their personal image, access entertainment, earn income, and develop skills. It makes a fundamental contribution to the professional, personal, and social development of Sri Lankan youth.

Keywords*:* *Personal Image, Youth, YouTube Media.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
dilharamadhumali9@gmail.com

Service Quality and Customer Satisfaction of People's Bank: A Study on the Katugastota Branch

Asela De Silva [1]

This research is a study conducted on the service quality and customer satisfaction of the People's bank, Katugastota branch. The research problem was to explore the gap between customer expectations and actual service delivery, and to evaluate how service quality influences customer satisfaction. The key objectives were to examine the factors affecting customer satisfaction at the branch, assess the current service quality, analyse the relationship between these variables and provide recommendations for improvement. Adopting deductive approach and using a case study, data were collected through semi structured interviews with a sample of customers and employees, and they were analysed thematically. The results reveal that the Katugastota branch has implemented several initiatives to enhance service quality and customer satisfaction. The branch's recent renovations and developed physical appearance, especially the expanded space and automated banking facilities, have directly contributed to positive customer satisfaction. High customer confidence has been built on the accuracy of transactions and financial security, and the knowledge, competence and professionalism of the staff have also been praised by customers. Measures such as the speed of digital services and the deployment of additional staff during peak hours demonstrate the efficiency of customer response. And the staff's efforts to identify customer needs and provide personal attention have been appreciated by customers. Despite these strengths, issues such as seating facilities in the mortgage section, delays in delivering promised benefits, inefficiencies in some service processes and difficulties in coordinating telephone inquiries have been identified as areas that need further improvement. In conclusion, while the Katugastota branch has made commendable progress in enhancing service quality, continuous improvement in the identified areas is essential to sustain and further increase customer satisfaction.

Keywords*:* *Banking, Customer Satisfaction, Model, People's Bank, Service Quality*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
desilvamadu3@gmail.com

Exploring the Continued Use of Press Releases in Traditional Media: A Study of Innovative Media Public Relations (Pvt) Ltd

P. A. G. Wasana Nandasena [1]

This study examines the continued reliance on traditional media press releases in public relations practice, with a focus on clients of Innovative Media Public Relations (Pvt) Ltd in Sri Lanka. Although digital platforms offer real-time engagement, cost efficiency, and measurable analytics, many clients continue to prioritize traditional media channels. The research addresses the central question: Why do clients continue to prefer traditional media press releases over digital alternatives in an increasingly digital communication landscape? While prior research emphasizes the advantages of digital public relations, few studies have examined the client-side rationale behind for this traditional preference. This study fills that gap by analyzing perceptual, strategic, and contextual factors shaping media choices. Adopting a qualitative case study research strategy, the research draws on semi-structured interviews with eight participants, including clients, a public relations professional, and a media editor. Thematic analysis revealed three key factors explaining the preference for traditional media: credibility and trustworthiness, alignment with target demographics, and institutional legacy practices. Additionally, the study identifies a strategic hybrid approach where traditional media establish legitimacy and digital platforms enhance reach. The findings reaffirm the relevance of the Public Information Model by Grunig and Hunt and suggest that traditional press releases remain vital in high-stakes communication. The study offers practical implications for public relations practitioners and contributes to scholarly discourse by highlighting the enduring role of traditional media within a hybrid public relations strategy.

Keywords: *Digital Platforms, Media Credibility, Press Releases, Public Relations, Traditional Media*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
wasananandasena20@gmail.com

Audience Attitudes Towards the Tactics Used in Reporting Crime News on Television

W. Nilukshi Kumari [1]

This study investigates audience perceptions regarding the methods used in crime news reporting within Sri Lankan television media. It explores public opinions and beliefs on the techniques applied in crime coverage, as well as the resulting social implications and the necessary transformations expected within media practices. Data were collected through sixty questionnaires administered to television viewers and in-depth interviews conducted with ten media professionals. The data were analysed using a qualitative method. The findings revealed that although audiences found certain crime reporting techniques are engaging, these methods often exerted emotionally charged and sensationalised effects on viewers. Consequently, the study emphasises the need to enhance the quality of techniques used in crime news reporting on television. Furthermore, it presents a few recommendations aimed at improving ethical and responsible practices in crime-related media coverage.

Keywords*:* *Crime News, Sensational Reporting, Television Media.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
nilukshikumari403@gmail.com

Promotion of Sri Lankan Reality Television Programs and YouTube Media

S. S. Nimesha [1]

Surpassing the traditional potential of print and radio media by providing a combined audiovisual experience to home audiences, television quickly grew in popularity, attracting increasing numbers of viewers. Reality programs emerged with the introduction of new television formats portraying real-life situations in a more authentic and relatable manner. A significant number of viewers began to favor reality programs, which coincided with the rise of modern social media activity. This study focuses on exploring the possibilities for promoting contemporary Sri Lankan reality television programs. Specifically, it investigates whether the use of YouTube social media platform directly impacts the promotion of such programs. A qualitative research approach was employed under the deductive methodology. Data collection involved the use of case studies, with interviews serving as the primary data collection method, and research reports, books, magazines, and periodicals serving as secondary sources. The primary data was analyzed using thematic analysis. The study pays particular attention to the way YouTube facilitates broader audience reach that enables viewers to re-watch program segments, and allows for immediate audience feedback. These features, along with active social media engagement, have contributed to the growing popularity of Sri Lankan reality television programs. Furthermore, the research examined key elements such as program content, advertising strategies, audience interaction, and technological trends. In the context of the modern Internet era, where social media plays a dominant role, all television channels have increasingly turned to digital platforms for program promotion. While YouTube has had a positive influence on the promotion of reality television programs, the findings of this study suggest that YouTube functions more effectively as a viewing platform than as a dedicated promotional tool.

Keywords: *Promotion, Reality Programs, Television Media, YouTube*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
sajinin01@gmail.com

Not Presented

The Usefulness of the Facebook Social Media Platform for Publishing Poetry by Emerging Poets

R. M. Erangi Subodha Rajapaksha [1]

In the current digital era, many people use social media as they can achieve their communication goals and needs more effectively than traditional media. A literary creator is a communicator, and his goal is to take his creations to the readers. Nowadays, many literary creators in Sri Lanka also use social media as their medium of expression rather than traditional media. Especially, social media platforms like Facebook have created a platform for literary creators to express their creative content. Accordingly, the problem of this research is to study the utility of the Facebook social media platform for new poets in expressing their poetic creations. The purpose of this research is to investigate the utility of Facebook social media in expressing the poems of new poets. Primary data collection was carried out under the qualitative method as the data collection method. According to the purposive sample, ten poets who engage in poetry through Facebook and who have published poetry books between 2022 and 2025 were interviewed. The data obtained from them was analyzed under the thematic analysis method. The main conclusion reached through this study is that Facebook has created a training platform for a new poets to start writing and continuously improve their writing skills. It was identified that there are various reasons for novice creators to choose Facebook as their medium of expression, that there is a greater tendency to lean towards social media due to their limited access to traditional media of expression, that the issue of intellectual property is the main problem they have to face, and that finding a proper solution to that problem has been a challenge for novice creators. It was also concluded that Facebook has provided numerous opportunities for newcomers to develop their creativity.

Keywords*:* *Facebook, New Poets, Published Media, Social Media*

[1] Department of Mass communication, University of Kelaniya.
erangisubodha999@gmail.com

Leveraging Facebook to Enhance Brand Identity: A Case Study of Spa Ceylon as a Luxury Ayurveda Provider

K. M. G. C. Rasaduni [1]

Today's world is dominated by digital platforms where social media plays a vital role in shaping brand identities and consumer relationships. With over 5.24 billion social media users globally in early 2025, businesses increasingly depend on platforms like Facebook to connect with audiences and build brand identity. But even though social media has a growing value in brand management, there is limited research on how local brands leverage Facebook to enhance their brand identity, particularly in Sri Lanka's Ayurveda and wellness sector. This addresses this gap by analyzing how Spa Ceylon, a leading luxury Ayurveda brand from Sri Lanka, leverages Facebook to enhance its brand identity. Using Kapferer's Brand Identity Prism as a theoretical framework and employing a mixed-method approach, the research analyzes Spa Ceylon's Facebook content through thematic content analysis (qualitative) to identify the strategies they leverage to enhance their brand identity. Also, it surveys its engaged followers to see whether the branding strategies influence consumer perceptions and enhance its brand identity. Findings reveal that Spa Ceylon effectively leverages Facebook to enhance its brand identity. Spa Ceylon effectively leveraged key branding strategies such as consistent visual identity (Physique), sensory-driven language and storytelling (Personality), cultural heritage emphasis (Culture), active consumer engagement (Relationship), aspirational messaging reflecting target audience identity (Reflection), and emotion-driven messaging shaping consumer self-image (Self-Image) to influence consumer perceptions and enhance its brand identity. The study highlights the effective use of digital branding by local luxury Ayurveda brands. It offers practical insights for businesses using social media for brand differentiation in competitive markets. This research contributes to the broader understanding of digital brand management, especially within niche luxury wellness sectors, and highlights Facebook's key role in modern brand-building efforts.

Keywords*:* *Brand Identity, Consumer Perception, Facebook, Social Media Branding, Spa Ceylon*

---

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
gishanichamodya29@gmail.com

Not Presented

Using Political Advertisement Tricks to Change Public Opinion: With Special Reference to Mr. Ranil Wickremesinghe's Print Media Campaign in 2024

Uththara Sewwandi Abeyrathna [1]

This research focuses on the tricks used by political advertisements to manipulate public opinion. The main objective of the research was to analyze the tricks of newspaper advertisements to change the public opinion of voters through political advertisements, and other objectives were to assess the impact of these advertisements on voter perception, analyze the content of the advertisements, analyze the symbols, messages and identify discourse systems. This research is based on primary data collected from a sample of advertisements in 'Lankadeepa' and 'Divaina' newspapers, published from the date of nominations submission for the Presidential Election _2024 to the date of the end of the election campaign. Also, 10 Key Informant Interviews were conducted with experts in the fields of political science and mass communication, and with newspaper journalists. The semi-structured interview method was used as the main data collection technique in the research. Qualitative research methodology, mainly the content analysis, was used to analyze the collected data. Also, an analysis was made of the colours, images, themes, language, etc., used in Ranil Wickremesinghe's print media advertising campaign. Taking the collected data in general, Ranil Wickremesinghe's political advertising tricks were identified separately, and a comparative thematic textual analysis was conducted. The findings of the study reveal that the tricks used in Ranil Wickremesinghe's print media advertising campaign in the Presidential Election 2024 have failed to have a significant impact on public opinion.

Keywords*:* *Newspaper Advertising Tricks, Newspaper Advertising, Political Communication, Public Opinion*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
uththara0729@gmail.com

A Study of the Contribution of Influencer Marketing to the Fashion Buying Behavior of the 'Gen Z' Generation in Sri Lanka.

S. M. Ruchini Sandunika Siyamudali [1]

Influencer marketing is a powerful tool used in the marketing field in today's digital world. In this process, various consumers are currently being addressed, and among them, the Gen Z generation can be identified as a consumer segment that is strongly associated with influencer marketing. Accordingly, the primary goal of this research is to study the contribution of influencer marketing to the fashion buying behavior of the Gen Z generation in Sri Lanka. The objectives of this study also focus on how the said generation's trust in influencers affects, how influencers work to spread awareness about new fashion trends, new trends, etc., and how effective influencer marketing is compared to traditional advertisements. Accordingly, primary and secondary data were collected under the qualitative research methodology. In-depth interviews were used to collect primary data. A purposive sample of five people who follow at least one influencer who is highly interested in fashion among Gen Z was used. The data collected was analyzed through thematic analysis. It was confirmed that trust plays a broad role in influencer marketing among followers. It also revealed how the Gen Z generation comes to purchasing decisions based on the trust they place in influencers. This process was proven to be more effective than traditional marketing. Accordingly, this research highlights that influencer marketing makes a strong contribution to the fashion choices of the Gen Z generation in Sri Lanka.

Keywords*:* *Fashion Buying Behavior, Fashion Trends, Gen Z Generation, Influencer Marketing, Trust*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
ruchinisandunikasiyamudali@gmail.com

Problems and Challenges in Starting and Running a New Television Channel: Specifically for Monara TV channel

H. M. C. D. Heenkenda [1]

This study explores the challenges and obstacles encountered in initiating and sustaining a new television channel, with a specific focus on the Monara Television Network, which was established in Sri Lanka in the recent past but has since ceased operations. The central research question investigated in this study is: What are the key challenges and issues involved in launching and maintaining a new television channel? Data for the study were collected using qualitative research methods. The study is driven by two objectives. The first objective is to identify and examine the key factors that contributed to the termination of Monara Television's operations. The second objective is to understand, from the perspectives of institutional stakeholders, the challenges and obstacles faced by Monara Television during its operation as a newly established television channel. To analyze the collected data, the Resource-Based View theoretical framework was employed. The findings reveal that the primary factor contributing to the shutdown of Monara Television was weak organizational management. Furthermore, financial difficulties and constraints were identified as the most significant challenge faced in sustaining operations as a new television broadcaster. Key recommendations derived from the study include the necessity of defining clear and effective media ownership structures, diversifying revenue streams, and adopting strategic partnerships as means of ensuring long-term sustainability for television channels.

Keywords*: Defunct Television Channels, Industrial Issues, Social Media Challenges, Technological Problems and Challenges*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
ugc.chamod1999@gmail.com

A Study on How Sri Lankan Youth Use Face Editing Applications in Selfie Photography: Specifical Reference with Colombo Divisional Secretariat Division

P. P. G. U. Kaushani [1]

In the current era of digital publishing, the use of face editing applications (Apps) in selfie photography has become highly popular among people worldwide. The raw selfie is just the beginning of the selfie photography process; in fact, the actual publication of a selfie is the result of a long and complex editing process. This research explored how face editing Apps are used in selfie photography among the youth community in the Colombo Divisional Secretariat, Sri Lanka. Although, similar studies have been done in other countries, a research gap was identified in the Sri Lankan context. The aim of this study was to identify the awareness of Sri Lankan youth regarding face editing applications used in selfie photography, the purposes for using these Apps, and their usage patterns. These objectives were addressed using hypotheses based on Blumler and Katz's Uses and Gratifications Theory. Primary data were collected via an online questionnaire using a simple random sampling method among 105 young people aged 20–24 in the Colombo Divisional Secretariat. Data were analyzed using descriptive analysis. Findings revealed that many young people use these apps mainly for entertainment. Most users lacked a proper understanding of how to use these apps accurately. Many believed that editing selfies helps build a personal identity and reported receiving positive responses on social platforms. They also spent more time using the apps for entertainment than for regular editing. In conclusion, user awareness is not the key factor behind App usage. Identity building increased social interaction, and entertainment value all contribute to the repeated use and popularity of face editing apps.

Keywords*: Face Editing Apps, Selfie Photography, Social Platforms, Sri Lankan Youth Community, Uses and Gratifications Theory*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
udeshikakaushani4@gmail.com

Content Analysis of Policy Manifestos and Facebook Policy Communication in the 2024 Presidential Election

K. M. V. K. Rathnayaka [1]

A policy manifesto is a central element of election campaigns, serving as a written document that expresses the intentions and views of a candidate or political party. Beyond outlining policies, manifestos function as communication tools to attract voters, particularly in presidential elections. In the 2024 Sri Lankan presidential election, policy proposals were formulated by prioritizing public needs. This study examines the manifestos of the three leading candidates Anura Kumara Dissanayake, Sajith Premadasa, and Ranil Wickremesinghe and the role of Facebook in communicating their policies. The research had three key objectives: to identify the candidates' ideologies and views on contemporary social issues, to analyze the main themes and priorities within their manifestos, and to explore how Facebook was used as a medium of policy communication. Qualitative research design was employed, using an analytical approach. Primary data were collected through policy manifestos and live broadcasts published on the candidates' official Facebook pages. Findings reveal that policies were largely framed as responses to the economic crisis, rising cost of living, and youth unemployment. Policy priorities emphasized by the candidates included the economy, education, national security, foreign policy, foreign exchange, human rights, constitutional reform, public service, and health. Facebook was used primarily to highlight economic policies, often communicated through symbols, videos, songs, and other creative strategies. However, while these methods attracted attention, Facebook was not effectively utilized to provide a comprehensive understanding of the full policy frameworks outlined in the manifestos.

Keywords*: Facebook, Manifestos, Policy Communication, Social Media.*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
kalpanir778@gmail.com

Not Presented

Using Social Media as a Teledrama Promotion Strategy

M. S. I. Kumara [1]

Teledrama, a central form of television entertainment since 1928, has sustained the popularity of television channels. With the rise of the internet and social media in the 1990s, traditional media consumption declined, leading television networks to adopt digital platforms for distributing and promoting teledramas. As a result, promotional strategies increasingly integrate social media. This study examines the effectiveness of such methods in Sri Lanka. The research focuses on four objectives: identifying the need for teledrama promotion, determining which social media methods are employed, evaluating their effectiveness, and highlighting the most popular platforms. The study is limited to Facebook and YouTube, analyzing *Nadagamkarayo* and *Kodi Gaha Yata* teledramas, chosen through preliminary questionnaire data. A mixed-methods approach was applied, combining a survey of 100 purposively selected participants in Kiribathgoda and semi-structured interviews. Additionally, ten field observers (five from each teledrama) contributed interviews. Data was analyzed thematically. Findings emphasize the continuing importance of teledrama, the widespread use of social media in promotion, and the demonstrable success of these strategies. Facebook and YouTube were identified as the most effective platforms, with social media promotion shown to be both profitable and popular. The study also highlights challenges, including questions of responsibility for teledrama promotion in Sri Lanka and obstacles in using social media effectively. The research concludes that social media is a vital and successful strategy for teledrama promotion, ensuring the relevance of the genre in an evolving media environment.

Keywords*:* *Promotional Strategies, Social Media, Teledrama, Television Audience*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
kumaram-hs190108@stu.kln.ac.lk

Not Presented

Women's Labor is Representation in Sri Lankan Teledramas

S. J. M. Nirosha Sandhamali [1]

Television is a mass medium that exerts a significant influence on society. Among television productions, teledramas stand out as a category of programming that powerfully impacts social thinking and cultural patterns. The portrayal of female characters in television dramas has become increasingly diverse over time. However, Sri Lankan television teledramas continue to predominantly center on female characters and have done so since 1982. Despite this focus, the representation of women in these dramas often remains stereotypical and one dimensional. The central research problem of this study is to examine how women's labor is represented in teledramas. A key objective of the study is to explore the value attributed to women's labor as portrayed in Sri Lankan teledramas. Adopting a qualitative research approach grounded in the interpretive paradigm, data were collected through semi-structured interviews and a content analysis of 20 selected episodes from two teledramas. The study involved interviews with 9 participants. Thematic analysis was used to analyze the data, and Marxist feminism served as the theoretical framework. The primary conclusion of this research is that women's labor in Sri Lankan teledramas is portrayed through complex character representations that reflect ideological constructions and cross-sections of broader Sri Lankan society. Another significant finding is that the value attributed to women's labor is largely negative and undervalued in these portrayals. The study recommends that both women's and men's labor should be represented equally, and that teledrama creators should first study social realities and engage with existing research findings before developing content.

Keywords: *Labor, Representation, Teledrama, Television, Women*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
sandham-hs1910322stu.kln.ac.lk

Challenges and Issues in the Professional Practice of Computer-Generated Imagery Technology in Contemporary Sri Lankan Cinema

A. S. Wijewantha [1]

This study investigates the challenges and limitations in the professional practice of Computer-Generated Imagery in contemporary Sri Lankan cinema. It aims to critically examine the structural and operational barriers faced by Computer-Generated Imagery professionals, while also identifying the strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) related to the development of this emerging creative field. Additionally, this study aims to assess the current status of Computer-Generated Imagery professionalism in the context of Sri Lanka's film industry. Data were collected from both primary and secondary sources, including popular media content. In-depth interviews were conducted with five experienced Computer-Generated Imagery artists and two senior film directors who have engaged with Computer-Generated Imagery in their cinematic productions. The research adopts a qualitative methodology, drawing upon the Resource-Based Theory and the Theory of Disruptive Innovation as conceptual frameworks. SWOT analysis is employed as the principal method of data interpretation. Thematic analysis was used to analyze the qualitative data. Findings suggest that Computer-Generated Imagery in Sri Lanka remains in its early stages, characterized by the absence of formal academic training, limited technical advancement, and a lack of institutional support. The profession often functions as a sub-sector within the wider cinematic landscape rather than as a recognized independent discipline. However, the research highlights substantial potential for professional growth, job creation, and technological innovation in the local industry. The study recommends establishing structured educational programs in Computer-Generated Imagery, promoting commercial production, implementing regulatory frameworks, fostering government awareness, integrating Computer-Generated Imagery into educational curricula, enhancing industry communication, developing professional standards, and creating knowledge-sharing platforms for Computer-Generated Imagery practitioners.

Keywords*:* *Computer-Generated Imagery Profession, Computer-Generated Imagery Technology, Sri Lankan Cinema, SWOT Analysis*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
asithas2000@gmail.com

A Study on the Audience Response to the Teledrama 'Take Care': Via Facebook

Isuri Edirisinghe [1]

Television delivers moving images and sound from a source to a television set using electronic technology. Among all television genres, the teledrama stands out as unique. On June 1, 2024, the teledrama Take Care premiered as a television series. The story of 'Take Care' was originally written for a YouTube audience, but once it aired on Independent Television Network, it attracted responses from viewers on Facebook. This study explored how audiences responded to Take Care, how their reactions related to the creator's intended message, and what attitudes viewers held towards a story centered on family relationships. The researchers used a conclusive approach and a combination of research methods, including semi-structured interviews and surveys. They collected the main data by selecting and analyzing 20 posts/videos and 25 comments and reactions from the Independent Television Network Facebook page, the Take Care Facebook page, and other relevant Facebook groups. The team also interviewed the teledrama's director, scriptwriter, and producer. To analyze the data, the researchers used content analysis tools. The findings show that audiences accepted Take Care as their own teledrama. Viewers on Facebook mostly responded positively, although they sometimes expressed negative views too. The analysis of comments and reactions shows that the public generally understood Take Care in a neutral way.

Keywords*: Facebook Responses, Family and Sexuality, Take Care Teledrama, Teledrama, Television*

---

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
isuriedirisinghe252@gmail.com

A Study on the Issues Faced by the Journalists in Reporting Court News: A Focus on Newspaper Journalists

K. P. D. Nilushi Nilunika Kumari [1]

Court reporting is a specialized field within journalism that plays a vital role in ensuring transparency and accountability in the judicial system. This study investigates the issues faced by print journalists in gathering and reporting court-related information. The research focuses on four main objectives: identifying the practical difficulties encountered during court reporting, examining the legal limitations applicable to journalists, exploring relevant ethical boundaries, and assessing Journalists awareness of legal procedures and professional ethics related to court reporting. A qualitative research methodology was employed using the inductive approach, and data were collected through semi-structured interviews. Seven court reporters from magistrate courts in the Colombo urban area were purposively selected as participants. The findings indicate that the lack of an established mechanism for accessing court information is a primary challenge. Journalists also face issues such as limited access to clear and accurate legal information, insufficient facilities within courts, external pressures from legal authorities, and psychological stress due to the complexity of legal proceedings. The study emphasizes the importance of improving access to court information, providing legal protection for journalists, ensuring better working conditions within court premises, and offering professional legal training. These steps are crucial to support journalists in delivering accurate and ethical court reporting to the public.

Keywords: *Court News Reporting, Ethics, Issues, Journalists*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
nilunikanilushi@gmail.com

Metaphysical Communication Present within the Law of Universal Attraction

K. M. C. Kumari [1]

Despite remarkable advancements in science and technology, spiritual beliefs and behaviors among individuals remain deeply rooted in ancient natural responses. In Sri Lankan society, notions of the metaphysical and supernatural, such as rituals, pacification practices, sacrifices, astrology, yantra, mantra, and magical instruments, continue to shape human thought patterns from antiquity to the present. Currently, the concept of the Law of Universal Attraction has gained significant popularity on social media within the Sri Lankan context. Since it was found that the term "Law of Universal Attraction" is used in various ways across different religions and fields, this research was conducted to investigate its meaning. Accordingly, the main objective of the research was to study how metaphysical communication in the Law of Universal Attraction occurs, and the research problem was to determine the form of metaphysical communication in the Law of Universal Attraction. This study employed the theory of occult communication within a qualitative research framework. Data was collected through semi-structured interviews. Findings revealed that individuals who practice the Law of Universal Attraction engage in communication with the universe through various methods. They use the law to harness universal energies and to strengthen and empower the mind. Based on the form of communication identified through the research, a new communication model has been proposed. This model includes yanthra, mantra, rituals, modes of sacrifices, meditation techniques, healing sounds, symbols, Pirith (Buddhist chants), and written forms as methods of communication. It identifies spiritual beings such as gods, demons, ghosts, Nithika, and wolf spirits as receivers of these communications. The responses are manifested through various signs, including dreams, symbols, angel numbers, and other intuitive experiences. The study revealed that individuals engaging with the Law of Universal Attraction must possess specific skills or abilities to effectively initiate and sustain metaphysical communication.

Keywords: *Invisible Forces, Law of Attraction, Metaphysical Communication, Paranormal Energy, Spiritual Energy, Universal Energy*

---

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
malshachathurika2000@gmail.com

Not Presented

Political Image Building and Political Dialogue Programs in Sri Lanka: Specifical Reference with 2024 Presidential Election

S. A. Dushanthi [1]

This study investigates how political talk programs on Sri Lankan television influenced citizens' perceptions of political candidates in the run-up to the 2024 presidential election. The influence of television political talk shows on the creation of the perceptions of political candidates running for president in 2024 is a significant field of research. In consideration of the 2024 presidential election, the main research problem underlying the research is which political discussion programs on television aid in the creation of political candidate images. The study's goals include analyzing the shows' structural structures, the amount of time allotted to each candidate, how presenters and candidates are portrayed, the media tactics used, and the degree of objectivity upheld in image development. The study uses agenda-setting and framing theories as its analytical framework and takes a qualitative research technique. Content analysis and semi-structured interviews were used to gather data. Based on Lanka Market Research Bureau rankings, four of the most well-known political talk programs in Sri Lanka in 2024 - 360, Satana, Salakuna, and Tulawa were chosen through purposive sampling. Analysis was done on 29 political debate programs that were broadcast between August 15, 2024 (the nomination date) and September 18, 2024 (the campaign period's conclusion). The data was interpreted using thematic analysis, which was preceded by pilot testing. The results suggest that the formation of candidate images is heavily influenced by the format and structure of political talk programs, the distribution of airtime, the structuring of presenter and candidate roles, strategic media activities, and apparent loyalty. Collectively, these factors influence how the public views and constructs the image of presidential candidates during the election campaign.

Keywords*: Advertising, Candidate, Political Talk Shows, Presidential Election, Television Media*

[1] Department of Mass Communication, University of Kelaniya
dushant-hs191149@stu.kln.ac.lk

The Symbolic Use of Flowers as a Public Relations Tool

G. H. C. P. Jayarathna[1]

Since ancient times, flowers have been used by humans in their daily lives. Accordingly, flowers used for religious ceremonies, cultural events etc., have become commercialized today. Public relations are about developing goodwill. Various methods are used to develop goodwill, and the use of flowers as a symbol can be seen in this. Although there is research on various methods that can be used to develop public relations, there has been little research on the use of flowers to develop public relations in Sri Lanka. Therefore, my studies were conducted on the logical background of whether a flower as a symbol really develops public relations, and based on my basic question of why flowers are used as a public relations tool, what are its symbolic properties? Why are flowers used in public relations? And what are the socio-cultural factors that led to it? Aiming to study the symbolic use of flowers as a public relations tool, the study was conducted to identify the symbolic use and how public relations appeared. In this study, 100 people were randomly selected from the University of Kelaniya, and a questionnaire was prepared and printed. Responses were then obtained. The data obtained were analyzed in the form of graphs using Excel software. Conclusions were also drawn using the stimulus-response theory. It was found that people primarily use flowers to express emotions, that the likes and dislikes of flowers are determined by the receipt or non-receipt of flowers, that flowers are used in various ways for all these social, cultural, political and economic purposes, and that many institutions and brands have addressed the sensory organs of people using the symbol 'flower' to develop public relations as a whole. This means that it was possible to conclude that 'flower' is used symbolically to develop public relations.

Keywords: *Flowers, Public Relation, Symbol, Tool*

1 Department of Mass Communication, University of Kelaniya
chamojaya123@gmail.com

Department of Library and Information Science

An Exploratory Study of the Challenges Faced by Public Libraries in Developing Soft Skills Among Adolescent Readers

G. Ruchini Sapunika [1]

Soft skills are interpersonal qualities that enable an individual to interact effectively with others. These include communication, teamwork, leadership, socialization and innovation skills. The development of soft skills can be a determining factor in the well-being and development of a society. Public libraries are an institution that serves the learning, decision-making, etc. of the public. Developing soft skills in adolescent people who are about to enter the workforce of the future has become a social necessity to grow a country's economy. This research aims to identify the challenges public libraries face in developing the soft skills of adolescent readers. Among 981 ranked (ranked by the National Library and Documentation Services Board) public libraries, 09 public libraries were used as a first sample of the study, considering the literacy level according to the provinces of Sri Lanka through a multi-stage sampling method and a purposive sampling method. Eighteen (18) adolescent readers were selected as the second sample under random sampling. The research methodology used for this study is mixed research, and the research strategy was survey research. Accordingly, questionnaires were used to collect data from the public librarians, and data were also collected through structured interviews with adolescent readers. This study revealed that although 100% of public libraries provide reader services targeting readers, they do not directly target adolescents, and soft skills development. Public libraries face various challenges and problematic situations in providing reader services. Lack of adequate financial resources, low reader participation, and a lack of understanding among adults and adolescents regarding the significance of soft skills, inadequate technical equipment, and inadequate staff are some of the challenges faced by public libraries. Hence, public library reader development programs should be well-organized, target priority adolescent readers, involve parent institutions and knowledgeable staff, and use new, affordable resources to increase participation.

Keywords: *Adolescent Reader, Libraries, Public Libraries, Reader Service, Soft Skills*

---

[1] Department of Library & Information Science
grsapunika@gmail.com

Impact of Physical Facilities in School Libraries on the Educational Process of Students in the Gampaha District, Sri Lanka

D. A. Prabodha [1]

The development of physical facilities in school libraries is essential for the success of the educational process of students. The objectives of this study are to investigate the impact of physical facilities in school libraries on the educational process of students, to assess students' attitudes towards the physical facilities available in school libraries, and to identify the problems faced by students when using these facilities for their educational activities. Mixed research methodology was used as the research method. National schools in the Gampaha District were selected as the study population from among all the national schools in Sri Lanka. From the study population, ten national schools were selected to represent all four education zones using a stratified random sampling method. One hundred school students and ten librarians from ten national schools were selected for the sample under the convenience sampling method. The questionnaire method and the interview method were used as the primary data collection methods. The data obtained through the questionnaire were analyzed through quantitative analysis, and the data obtained through the interviews were analyzed through thematic analysis. It was found that the physical facilities of the school library are not at the required level to make the educational process of school students effective. Furthermore, the shortage of audio-visual and technical equipment, lack of digital information resources, limited use of information technology, barriers to equitable educational opportunities were found as challenges. To address these highlighted issues, suggestions were made such as implementing advisory programs and enforcing the School Library Committee in the implementation of funding programs for school libraries, providing open access hours, implementing a mobile library day, creating a reading space outside the school library, and creating open access for the use of Internet facilities.

Keywords: *Educational Impact, Learning Process, Physical Facilities, School Libraries, Schools*

[1] Department of Library and Information Science
probodh-hs190764@stu.kln.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණයේ දී සමාජ මාධ්‍ය ජාල භාවිතය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පුස්තකාලය ඇසුරෙන්

ආර්. එම්. එන්. ඩී. රත්නායක [1]

සාම්ප්‍රදායික ප්‍රවර්ධන ක්‍රම අභිබවා යමින්, අද වන විට සමාජ මාධ්‍ය පුස්තකාල සේවා අලෙවිකරණයට සහ පරිශීලකයන් සමඟ අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වයට අතිශය ප්‍රබල මෙවලමක් ලෙස ඉස්මතු වී තිබේ. වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණයේ දී සමාජ මාධ්‍ය ජාල කොපමණ දුරට භාවිත කරන්නේද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත පදනම්ව අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදී. විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය ජාල භාවිතය අධ්‍යයනය කිරීම, විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය ජාල භාවිතයේ පවතින ගැටලු හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණු විය. අධ්‍යයනය සඳහා පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරනු ලැබූ අතර පර්යේෂණ ක්‍රම උපාය ලෙස සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රම උපාය යොදා ගනු ලැබීය. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයීය පුස්තකාලයෙහි පාඨකයන් සහ අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලය සංගහනය වූ අතර එම සංගහනය තුළින් ස්ථරගත අහඹු නියැදි ක්‍රමය ඔස්සේ නියැදිය තෝරාගන්නා ලදී. නියැදියට අයත් පාඨකයන් වෙත ප්‍රශ්නාවලි යොමු කිරීම හරහාත්, පුස්තකාල අධ්‍යයන කාර්ය මණ්ඩලය සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය ඔස්සේත් ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීමට රැස් කරන ලදී. ප්‍රශ්නාවලි ඔස්සේ රැස්කර ගත් දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා Excel හා SPSS මෘදුකාංග භාවිත කළ අතර සම්මුඛ සාකච්ඡාව හරහා ලබා ගත් ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමය භාවිත කරමින් විශ්ලේෂණය කරනු ලැබීය. මෙම අධ්‍යයනයේ දී විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාලවල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණය සඳහා වෙබ් පිටු හා සමාජ මාධ්‍යයන්ට මූලිකත්වයක් ලැබී ඇති බව සහ සමාජ මාධ්‍ය හරහා පුස්තකාල තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණයේ දී ෆේස්බුක් සමාජ මාධ්‍ය බහුලව ම භාවිත වන බව ද අනාවරණය විය. සමාජ මාධ්‍ය හරහා තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණය පිළිබඳ දැනුවත් වීමේදී ගැටලු කිහිපයක් ද මෙම අධ්‍යයනය මඟින් හඳුනාගෙන ඇත. එයින් ප්‍රධාන වනුයේ තොරතුරු බහුලත්වය නිසා අදාළ යාවත්කාලීන තොරතුරු සොයා ගැනීම දුෂ්කර වීමයි. මෙම ගැටලු අවම කර ගැනීම සඳහා තොරතුර සාක්ෂරතා වැඩසටහන් දියත් කිරීම හරහා තොරතුරු අධි ප්‍රවාහය හේතුවෙන් අදාළ තොරතුරු සොයා ගැනීම අපහසු වීම වළක්වා ගැනීමට ක්‍රියා කිරීම, තොරතුරු අලෙවිකරණය හා එහි වැදගත්කම පිළිබඳ පාඨකයින් දැනුවත් කිරීම සඳහා වැඩමුළු, වෙබිනා(ර්) සංවිධානය කිරීම, කෘතිම බුද්ධිය භාවිතය හරහා සමාජ මාධ්‍ය හරහා තොරතුරු අලෙවිකරණය වැඩි දියුණු කිරීමට කටයුතු කිරීම යනාදී යෝජනාවන් ඉදිරිපත් කරන ලදී.

ප්‍රමුඛ පද: *තොරතුරු සේවා අලෙවිකරණය, තොරතුරු සේවා, විශ්වවිද්‍යාල පුස්තකාල, සමාජ මාධ්‍ය*

[1] පුස්තකාල හා විඥාපන විද්‍යා අධ්‍යනාංශය
nisadana993@gmail.com

A Study on Marketing Strategies of Book Publishers in Sri Lanka

H. M. S. R. Herath [1]

The book publishing industry is an information sector that deals with editing written content. In studying this industry, it is observed that the book distribution process takes a different form for each institution. Accordingly, the primary objective of this research was to study the marketing strategies used by book publishing houses in Sri Lanka. A qualitative research method was implemented for this investigation. The study population covered book publishing houses in Sri Lanka, from which a sample of 143 members affiliated with the Sri Lanka Book Publishers Association was identified. Subsequently, a purposive sampling technique was used to select the top 10 publishers that exhibited the highest number of publications in 2024, as determined by the data of the National Library and Documentation Services Board. Primary data were obtained through structured interviews administered to the marketing managers of these 10 selected publishers. The resulting data was subjected to rigorous content analysis and thematic analysis techniques. It was found that book publishers use various marketing techniques to market their published books to different customer groups. It was clear that they use both online and traditional marketing strategies. Moreover, it was revealed that book publishers in Sri Lanka, in particular, use various marketing strategies in their business behaviour. It was further found that they use marketing strategies unique to their institution to overcome the barriers to marketing activities caused by the COVID-19 pandemic and government economic policies, and to gain a large customer base for their institution. They have used the marketing mix method directly or indirectly for this. In conclusion, Sri Lankan book publishers use different marketing strategies to sell their books.

Keywords: *Book Publishing Houses, Book Publishing Industry, Marketing Strategies, Sri Lanka*

---

[1] Department of Library and Information Science
shashiniruwanthiherath@gmail.com

An Exploratory Study on the Challenges Faced by Visually Impaired Students in Using Library Web Services: A Study of the University of Kelaniya Main Library

R. W. Dilhani [1]

In higher education, university education provides equal opportunity for all students including those with visual impairments. Visually impaired students also have equal rights. Library services are one of the main services provided by the university to enhance students' research and academic activities. Among the services provided in the library, modern information technology, including library web services, significantly supports their academic progress. This study explored the challenges faced by visually impaired students in accessing library web-based services. This study aimed to suggest practical advice for enhancing web accessibility in accordance with global standards, such as the Web Content Accessibility advice. Using a qualitative case study approach, the study focused on the Kelaniya University Library, its Inclusion Center, and 14 Visually Impaired Students. Semi-structured interviews explored students' interaction with facilities and data was analyzed using thematic analysis. The university library website was also evaluated using a checklist based on IFA guidelines. The research found that visually impaired library users face many accessibility challenges while browsing the web. The findings revealed that small fonts, poor color contrast, screen reader errors (especially for Sinhala text with Talkback), and lack of alt text for images in web site are main challenges faced by them. Additional challenges included a lack of subject-specific audiobooks, limited awareness of library services, and inadequate support for physical library access. Although the library website was designed in accordance with the university's web policy, the study highlights the urgent need for accessible website design, technical guidance, and student training. The research further highlights the need for practical guidelines to improve library web accessibility and to ensure compliance with Web Content Accessibility advice standards.

Keywords: *Information Communication Technology, Library Services, Visually Impaired Education, Web-based Reader Services*

[1] Department of Library and Information Science
wasanadilhani752@gmail.com

The Role of Library Reference Services in Addressing the Information Needs of Defence Faculty Students: A Case Study of General Sir John Kotelawala Defence University

N. A. Kalana Saminthra [1]

Library reference services are vital for supporting the academic and research needs of students, especially in specialized fields such as defence and strategic studies. This study evaluates the effectiveness of the library reference services at General Sir John Kotelawala Defence University in fulfilling the information needs of undergraduate students in the Faculty of Defence and Strategic Studies. Using a descriptive quantitative research design, primary data were collected through a structured questionnaire from a purposive sample of 74 students and analyzed with SPSS. The results reveal that 90% of students consider reference services essential to their academic success, yet only 54% actively use these services, with an awareness level of 59%. Satisfaction with the services was reported by 97% of respondents, although 84% indicated a need for more subject-specific support. Additionally, nearly half (49%) of the students had not received formal training on how to utilize reference services effectively. These findings suggest moderate engagement and awareness, which may hinder the optimal use of library resources. Therefore, it is recommended that General Sir John Kotelawala Defence University library implement comprehensive user training programs, enhance promotion of reference services, and develop tailored subject-specific assistance to better meet students' needs. Such improvements are expected to increase user engagement, satisfaction, and ultimately support academic achievement within defence education. This study provides evidence-based insights to guide policy and service enhancement at General Sir John Kotelawala Defence University.

Keywords: *Defence Education, Information Needs, Library Reference Services, Student Engagement, User Satisfaction*

---

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
arachch-hs190093@stu.kln.ac.lk

Interior Design of Children's Libraries as Educational Centres

M. P. D. Tharushika [1]

As libraries evolve beyond traditional bookstores, their role in supporting children's education and development has become increasingly important. The importance of creating child-friendly learning environments has become a central concern in contemporary educational and architectural discourses. The main objective of this research is to assess how interior elements such as spatial layout, furniture, lighting, use of colour, and accessibility contribute to children's learning, creativity, comfort, and engagement. A secondary objective is to develop a suitable module for the interior design of children's libraries. A mixed methods approach was adopted for data collection, including field observations, structured surveys, and semi-structured interviews with children. Five libraries in the Western Province were selected to provide a broad understanding of diversity and existing design practices. Findings indicate that well-designed interior environments significantly enhance children's participation and reading engagement. Approximately 80 per cent of children expressed a preference for white as a peaceful and attractive colour. About 90 per cent indicated that they prefer to read in a quiet, imaginative setting, and similarly, 90 per cent preferred spaces with access to natural light. However, the research revealed that many children's libraries in Sri Lanka lack appropriate interior design standards, which contributes to low attendance rates. Librarians reported facing challenges such as limited budgets, lack of design knowledge, and inadequate facilities when designing or improving library interiors. The study concludes that the development of thoughtful, child-centred interior design is essential to promote lifelong learning and educational inclusion. It highlights the need for a structured design module and increased institutional support to improve the educational performance of children's libraries in Sri Lanka.

Keywords: *Children's Education, Children's Libraries, Educational Centres, Interior Design Standards, Interior Design*

---

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
tharushikatharu5@gmail.com

Not Presented

Challenges and Problems Faced in the Library Staff Training Process in Public Libraries in Sri Lanka

K. W. G. Sanjula [1]

Public libraries, often described as public universities, serve as vital institutions that meet the diverse information needs of communities in a democratic manner. The effectiveness of these services largely depends on the presence of well-trained library staff equipped with a broad range of skills. Within this context, staff training emerges as a crucial element in ensuring the quality and sustainability of library and information services. This study investigates the challenges and issues associated with staff training in public libraries in Sri Lanka, with particular attention to training needs, types, levels, and priorities. A survey method was employed, focusing on six public libraries representing three local government bodies—Municipal, Urban, and Pradeshiya Sabha—within the Galle district. Data was collected through questionnaires administered to librarians, reading club members, and general readers, complemented by an interview with a community development officer. Thematic analysis was used to interpret the qualitative data. The findings reveal significant gaps in the current staff training process. Key challenges include the absence of systematic training needs analysis, insufficient identification of priority areas, limited availability of training programs, inadequate preparation for library automation and Information and Communication Technology applications, scarcity of qualified trainers, weak institutional commitment, and inadequate provision of training facilities. The study highlights the urgent need to integrate staff training into library development policies and broader local government strategies. Addressing these challenges requires coordinated efforts, with librarians and community development officers playing a pivotal role in advancing effective solutions.

Keywords: *Library and Information Services, Library Staff Training, Public Libraries, Reader Services, Staff Training*

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
gayanisanjula0000@gmail.com

A Study on the Modern Reading Services Provided by the Library for the Information Needs of University Medical Students in Sri Lanka: Based on the Colombo, Jayewardenepura and Kelaniya Medical Faculty Libraries

G. A. K. Dilrukshi [1]

Libraries are advancing day by day with the speed of information generation due to the changes in modern technology. Here, reader services in a library are a concept of primary importance. In the field of higher education, information resources are widely used for learning and research activities of medical students through reader services. Modernization of libraries is necessary to provide services that meet the current technological trends and the great expectations regarding digital resources. The purpose of this study is to conduct a current assessment of the modern reader services available in the medical faculty libraries of Sri Lanka. The population of this research is the medical faculties of Sri Lanka, and its sample is three medical faculties in the Western Province. This research was conducted under a simple random sample and three university medical faculties in the Western Province were selected as Colombo, Kelaniya and Sri Jayewardenepura. A total of 75 students, 25 medical students from each university, were selected. A questionnaire was used to collect the data. Data collection was done through interviews with the librarians. The diversity in modern reading services among the medical faculties was seen. The conclusion of this study is that there is a different nature of modern reading services in the medical faculties of Jayewardenepura, Colombo and Kelaniya. These medical libraries, which are controlled by the University Grand Commission, are not unified and modern reading services are not provided. Overall, there are problems in the current state of modern reading services and the response levels shown by the students compared to the previous period. In order to overcome these problems, suggestions have been made to further develop reading services using this modern technology. A research article summary of medical literature powered by artificial intelligence technology should be built, and practical experiences should be gained by medical students about surgical procedures, human anatomy and surgical procedures, and diagnostic cases. Reader services can be developed by further improving them in line with the latest technology.

Keywords: *Medical Faculty Library, Medical Students, Modern Reader Services, Reader Services, Sri Lankan Universities*

[1] Department of library and information science, University of Kelaniya
kdilrukshi620@gmail.com

An Exploratory Study on the Use of Digital Museums for the Preservation and Promotion of Sri Lankan Cultural Heritage

H. M. I. Priyangani [1]

The modern world is driven by information and communication technology, which has become a key measure of progress in every sector of society. While technology advances, the preservation of past heritage remains essential. Digital museums represent a convergence of these needs by combining modern technology with the conservation of cultural history. This study explores the use of digital museums for preserving and promoting Sri Lanka's cultural heritage, with particular focus on the digitization process in museums. It examines how digitization is applied in institutions with rare collections, the challenges encountered, and the impact of intellectual property laws and related legal frameworks. The research also studies the relationship between the national museum and the museum library, current digitization practices, and the need for structured frameworks in developing digital museums. Using qualitative methodology, data were collected through observation, interviews, and case studies to gain a comprehensive understanding of the status and future direction of the Sri Lankan Museum sector. Findings highlight the importance of adopting technological methods in cultural preservation and promotion, offering insights beneficial to museum users, researchers, professionals, students, and the wider society. Moreover, this study emphasizes the need to enhance staff knowledge of modern technologies and effective digitization practices. It concludes that new, well-defined policies are required to strengthen Sri Lanka's digital museum sector, which is currently limited by insufficient funding and inadequate technical expertise among staff.

Keywords: *Conservation, Cultural Heritage, Digitization, Museums, Promotion*

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
priyang-hs190560@stu.kln.ac.lk

Not Presented

Social Media Contribution to Improving the Image of State University Libraries in Sri Lanka

Y. Sanduni Udeshika [1]

Libraries and information centers are non-profit organizations, but service organizations that are inextricably linked to meeting the information needs of their library patrons on a regular basis. University libraries hold a special place among academic libraries. These libraries strive to provide the necessary facilities to meet the information needs of the users. The use of social media websites is one of the best ways to share knowledge with the users. With the rapid development of technology, social media is a tool that communicates information more quickly. University libraries are expanding from traditional services and embracing technology, using social media to raise awareness, promote use, and attract customers to their services. Libraries use social media to share ideas about their libraries and also to enhance the image of the library. There are 17 state university libraries in Sri Lanka. Out of these libraries, three university libraries were selected under stratified random sampling. Under the simplified rule, the total sample size here is three academic librarians from each university. The study collected primary and secondary data, and a mixed research method was used for this purpose. Data was collected through interviews with librarians and questionnaires with library scientists. In this study titled "The Contribution of Social Media to the Image Development of University Libraries", libraries that use social media as well as libraries that do not use social media were selected and studied to achieve the objectives. It has studied how social media contributes to the development of library images in libraries that use social media, and how it develops the images of libraries that do not use social media. This study revealed that the use of social media in university libraries in Sri Lanka is still at an early stage. Some university libraries use social media while others do not use social media at all. Even if social media is used in this way, its growth potential is not visible. Reasons for this include the lack of a proper policy for social media governance, the absence of dedicated officers for social media administration, failure to consider the information needs of students, and lack of attractiveness.

Keywords: *Image Building, Library, Social Media, Sri Lanka, University Library*

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
sanduniudeshika232@gmail.com

Designing a Program Model for Enhancing Communication Skills of Children in Children's Home through Bibliotherapy: A Study Based on Sabaragamuwa Province

Y. S. U. Thilakarathna [1]

Reading is a powerful and effective tool for improving communication skills, and bibliotherapy, a therapeutic approach based on reading, is proposed to develop these skills in children living in orphanages. This study aims to create a program model for enhancing communication skills through bibliotherapy in children's homes in the Sabaragamuwa Province. The research was conducted using a quantitative approach, based on primary data collected through questionnaires from a randomly selected sample of 93 children from four purposefully chosen children's homes in the province. Data analysis revealed that while all children's homes in Sri Lanka have libraries, none employ professional library staff. It was found that there was a lack of awareness of the concept of book therapy among children's home matrons. The study found that bibliotherapy contributes to a 91 per cent improvement in communication skills, and 40 per cent of respondents acknowledged the importance of reading books for skill development, concluding that bibliotherapy significantly impacts communication skills. Consequently, this study emphasizes expanding programs to improve children's communication skills by incorporating the best global practices. Accordingly, a program model called "Bibliocamp" is proposed to enhance communication skills, including speaking, writing, listening, eye contact, body language, and reading, through bibliotherapy in children's homes. No prior model uses bibliotherapy to enhance the communication skills of children in an orphanage. Its therapeutic design supports their mental well-being.

Keywords: *Bibliotherapy, Children, Children's Home, Communication Skills, Libraries*

---

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
sasiniurmilayd@gmail.com

A Critical Study on the Applicability and Awareness of the Right to Information Act No. 12 of 2016 in Obtaining Information for Research by University Students: Final Year Students of the Bachelor of Arts (Special) Degree in the Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya

M. A. N. T. Karunarathna [1]

This study critically examines the use and awareness of the Right to Information Act no.12 of 2016 of Sri Lanka among the special degree final year undergraduate students in the Faculty of Social Sciences, University of Kelaniya, who conduct research project as part of their curriculum. The Right to Information Act, which was enacted to promote transparency and accountability in government institutions, has considerable potential as a tool for academic research, especially in accessing government-owned data that is otherwise difficult or not possible to obtain. However, despite its value, university students appeared to be unaware of its relevance and practical use in academic research. This research follows a qualitative research methodology and involves in-depth interviews and questionnaires with final year students from 13 departments within the Faculty of Social Sciences. In addition, expert opinions were obtained through interviews with experienced media professional and legal experts on the Right to Information Act. Thematic analysis of the relevant research data revealed a consistent pattern of study. Students have a little understanding of the Right to Information Act, its purpose and the procedures for submitting information requests. Majority of participants indicated that they relied solely on secondary data sources of data, being unaware that the Act could be used to obtain accurate primary information relevant to their research. These findings further highlight the limited role played by universities in educating students about the practical uses of the Right to Information Act. The study concludes that the Right to Information Act is a powerful research information retrieval tool, but its potential is being underutilized by university students due to weaknesses in awareness-building and guidance. It is recommended that education on the Right to Information Act be integrated into university curricula, awareness-raising workshops, and active involvement of faculty in guiding students in using the Act for academic research. By doing so, universities can empower students to access public information and achieve academic success, and promote a more informed, research-based academic culture.

Keywords: *Information Right, Right to Information Act no.12 of 2016, Undergraduate Students, University Education*

[1] Department of Library and Information Science, University of Kelaniya
nadunkarunarathna215@gmail.com

A Study on the Recent Trend in Information Services Provided to Readers with Special Needs in University Libraries in Sri Lanka: Reference to the Kelaniya and Sri Jayewardenepura University Libraries

B. P. Lakshani [1]

In studying the recent trends in information services provided to readers with special needs in university libraries in Sri Lanka, it is a fundamental responsibility of university libraries to provide services to readers with special needs and provide equal access to information. People with special needs are defined as people with vision problems, hearing difficulties, mobility limitations and mental disabilities. To meet their information needs, university libraries should provide Bra lle books, large print books and technological devices for accessibility. Although such services are provided to readers with special needs to some extent, such services are not sufficient to properly satisfy their information needs. They face many problems in using libraries, including accessibility barriers, barriers to obtaining information and lack of staff support. In providing services to readers with special needs, the staff needs special training, and it is essential to understand the needs of readers with special needs and maintain a friendly and open approach. Lack of technical facilities, lack of trained staff can be identified as the problems faced by the library staff in this process. Therefore, building a sustainable and accessible library service system for readers with special needs, policy development and collaborative measures are needed.

Keywords: *Assistive Technology Devices, Information Services, Library Accessibility, Library Resources, Readers with Special Needs, University Libraries*

---

[1] Department of Library & Information Science, University of Kelaniya
lakshanipradeepa01@gmail.com

Record Conservation Strategies: Special References to the National Archives of Sri Lanka

K. T. Thushara [1]

The National Archive in any country plays a prominent role in collecting documents that record important historical events. It is also where valuable historical records related to places, organisations or families are conserved. As such, the Department of National Archives is also a prominent place for conserving national heritage for future generations. However, in the last five years, no research has been carried out to determine the current status of record conservation at the National Archives of Sri Lanka. Therefore, this study was carried out to find out the preservation strategy of the Department of National Archives of Sri Lanka, to identify the status of archival records used, and to find out the problems faced by records conservation. The Department of National Archives of Sri Lanka was purposively selected for the study using purposive sampling. Qualitative research methodology was used along with the case study strategy. Structured interviews were used to collect data. According to qualitative analysis, the national archive strives to preserve archival records prominently. Also, taking prompt actions accurately when needed. To preserve the existing records, proper placement of the records, taking advice on how to access the records, and taking steps to ensure the records' safety by controlling environmental, chemical, and biological factors were identified. In the archival building, cleaning activities and maintaining a monitoring system were done in a good way. It was revealed that this institution faces problems such as a lack of human resource development with specific knowledge, insufficient financial allocation, and issues with purchasing scanners and materials required for conservation. The solutions to these problems include recruiting officers by the conservation division, developing cooperation between various institutions to train officers for this position, utilising technological equipment and improving digital storage programs, and maintaining links with international communication institutions and organisations.

Keywords: *Conservation and Preservation Strategies, Conservation and Preservation, Department of National Archives of Sri Lanka, Record Conservation*

---

[1] Department of Library & Information Science, University of Kelaniya
thilinithushara522@gmail.com

Department of Philosophy

Political Consciousness among the Women in Kandy

M. K. G. A. P. Bandara [1]

This research explores the Political Consciousness of Women in Kandy, examining the historical, cultural, and social factors that shape their political engagement. The study aims to understand how these influences contribute to their awareness, participation, and representation in political processes. The research aims to explore the extent of women's participation in contemporary political processes, including electoral participation, political activism, and leadership roles. It further explores how Kandy women perceive governance and decision-making while analyzing the role of education, civil society, and government policies in fostering their political empowerment. Employing a mixed-method approach, the research integrates both quantitative and qualitative data collection techniques. A structured questionnaire was used to collect data from a sample of 132 women in the Yatinuwara Divisional Secretariat Division of the Kandy District, offering insights into their levels of political awareness and engagement. Additionally, key informant interviews providing qualitative perspectives were conducted with female Members of Parliament involved in Kandy politics to understand the challenges they face in political participation. Quantitative data were analyzed to determine levels of political engagement, revealing that while a majority of women possess a basic understanding of electoral processes, active political involvement—such as leadership or activism—remains limited. The findings suggest that while political consciousness among women in Kandy is growing, significant structural and attitudinal challenges must be addressed to foster meaningful political empowerment and representation. While political awareness is increasing, many women still face structural and cultural barriers that limit their active involvement. The study concludes that political consciousness among women in Kandy is growing, but meaningful political participation remains low. To strengthen women's political roles, targeted education, stronger civil society involvement, and supportive government policies are essential. These findings highlight the need for sustained efforts to ensure women's full and equal participation in political life.

Keywords*:* *Feminism, Kandy Women, Political Consciousness, Political Participation, Political Representation.*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
amalipiyumini@gmail.com

Inter-communal Conflict Management Module: A Case Study of Hulandawa-Akuressa

H. M. Sadeesha [1]

The inter-communal conflict in Hulandawa, a small rural village in Sri Lanka, emerged from the installation of a Gana Devi statue, which sparked tensions between the Sinhalese Buddhist, Tamil Hindu, and Tamil Christian communities. The incident highlighted long standing religious and cultural differences that have characterized inter-religious relations in Sri Lanka. This study explored the factors that led to the conflict, examined the responses of various religious communities, and investigated the role of political and religious leaders in either resolving or escalating the situation. It aimed to analyze the causes and impacts of the conflict and provide policy recommendations to address inter-communal tensions in similar communities. The major objective of this study was to identify the key factors contributing to the inter-communal conflict, understand the responses of the different religious communities, and explore potential solutions for fostering religious tolerance and inter-communal cooperation. The study utilized a qualitative approach, employing case study methodology to examine the events surrounding the Gana Devi statue installation. Data were gathered through in-depth interviews with community members and religious leaders. A thematic analysis was conducted to identify patterns and insights related to conflict dynamics, stakeholder involvement, and possible solutions for long-term peacebuilding. The research findings indicate that while traditional mechanisms such as mediation by religious leaders and community elders play a significant role, challenges persist. These include limited resources, lack of formal training for mediators, and inadequate infrastructure to support sustained peacebuilding efforts. Additionally, there is a noticeable gap in integrating modern conflict management strategies with existing traditional practices. Based on the inter-religious and socio-cultural tensions in the Hulandawa-Akuressa area, this study reveals that the existing conflict management approaches are limited and unstructured. There is a clear need to develop a modern, practical conflict management module built upon traditional practices. This module should incorporate community dialogue, the active involvement of religious and social leaders, and grassroots level conflict management strategies. Through such a model, it is possible to foster religious coexistence, mutual trust, and long-term peace. As a way forward, this module should be implemented with the support and collaboration of community stakeholders, religious leaders, and government representatives, ensuring inclusive and sustainable conflict management in the area.

Keywords*: Conflict Management Strategies, Hulandawa-Akuressa, Inter-communal, Traditional Mediation*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
samadiupeksha423@gmail.com

Community Engagement Investigating Ethnic Coexistence in Haldummulla Village, Sri Lanka

L. A. S. U. Dilhani [1]

Sri Lanka is a multi-ethnic and multi-religious country that has experienced both peaceful coexistence and ethnic tension throughout its history. The Haldummulla region, in particular, provides a unique example of sustained ethnic harmony among Sinhala, Tamil, and Muslim communities. Despite broader national challenges, Haldummulla has maintained inter-ethnic cooperation through shared cultural practices, religious tolerance, and community-level interaction. Hence, this study examines the mechanisms that support this coexistence and explores why Haldummulla stands out in comparison to other regions. Accordingly, the primary objective of this research is to investigate ethnic coexistence in Haldummulla area and specific objectives are to identify social, cultural, and religious factors influencing peaceful coexistence, to study the causes and factors leading to potential ethnic conflicts in the region and promote cooperation to support peaceful living, to examine how ethnic harmony has been maintained over time and recommend ways to minimize conflicts. The study also explores the potential threats to this harmony and the ways in which cooperation can be further strengthened. The study is qualitative in nature and primary data has been collected through structured interviews with community members from various ethnic and religious backgrounds. Government reports, official records, books, dissertations related to ethnic coexistence has been used for collecting secondary data. Findings reveal that religious leaders, government programs, and active community participation play key roles in maintaining peace in that area. Cultural exchange, inter-religious events, and mutual economic dependence have further solidified trust among groups. However, language barriers and historical grievances still pose risks. The study suggests enhancing inter-cultural dialogue, implementing inclusive education programs, and increasing state support for grassroots peacebuilding efforts to strengthen and sustain ethnic harmony in Haldummulla.

Keywords: *Cultural Diversity, Conflict Prevention, Ethnic Coexistence, Inter-Ethnic Relations, Peace Building*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya,
samadiupeksha423@gmail.com

Not Presented

A Study on Social and Emotional Conflict Resolution Skills in Mediation Board in Sri Lanka: Kolonnawa Urban Council

E. M. N. T. Edirisuriya [1]

This research examines the effectiveness of mediation practices at the Kolonnawa Urban Council Mediation Board by analyzing the application of social and emotional conflict resolution skills in a multi-ethnic context. Employing a qualitative research design, the study draws on in-depth interviews with mediators and uses thematic analysis to explore how competencies such as empathy, active listening, cultural sensitivity, and emotional regulation influence mediation outcomes. The findings are structured around six key themes: recognition of essential soft skills, challenges in their application, mediators' experiential insights, training gaps, practical recommendations, and the peacebuilding impact of mediation. The study reveals that while mediators in Kolonnawa possess a strong awareness of the value of emotional intelligence in resolving disputes, they often face constraints, including emotional fatigue, limited training opportunities, and institutional shortcomings. Despite these challenges, mediators demonstrate the ability to transform adversarial interactions into constructive dialogue, especially through emotionally attuned facilitation techniques. Their role extends beyond dispute settlement, contributing to trust-building and social cohesion within diverse communities. The research concludes that community mediation is a transformative practice rooted in human-centred principles. To enhance its effectiveness, the study recommends structured and continuous training, peer learning mechanisms, psychological support systems, and greater institutional recognition. These measures are essential to sustaining mediation as a tool for justice, reconciliation, and grassroots peacebuilding in post-conflict, multi-ethnic societies such as Kolonnawa.

Keyword*: Community Mediation, Cultural Sensitivity, Emotional Intelligence, Kolonnawa, Peacebuilding*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya

Not Presented

An Ethical and Legal Analysis of Client Rights in Psychological Counseling

K. D. Sandaruwani [1]

Psychological counseling is a professional interpersonal relationship between a trained counselor and a client. In order to build and maintain a productive professional relationship between the two parties, the consultant must act to protect the rights of the client in a manner that upholds the dignity of his or her profession, adhering to ethical principles, laws, and regulations. However, there is currently a growing trend of violations of client rights in the counseling field. Accordingly, this study was conducted to complete the Bachelor of Arts (Hons.) degree under the research title An Ethical and Legal Analysis of Client Rights in Psychological Counseling. The main objective of this research is to identify the challenges and opportunities to protect and strengthen client rights by analyzing how professional ethical standards and legal frameworks relate to protecting client rights in psychological counseling. Data was collected through a literature review of international and Sri Lankan ethical guidelines, legal frameworks, and professional standards, using a qualitative research methodology. As psychological counseling continues to develop as a professional discipline, the need to maintain client autonomy, confidentiality, informed consent, and the right to be treated with respect has become more important. This study examines whether existing ethical guidelines, laws and regulations are in place to protect those rights or whether there are gaps in them. Accordingly, while ethics and legal provisions are essential in shaping professional conduct and ensuring the safety of clients, this study confirms that implementation is often weak due to a lack of enforcement, limited awareness, and cultural or institutional challenges.

Keywords*: Client Ethics, Client Protection, Counseling Ethics, Ethical Principles, Legal Frameworks*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
info.sandaruwani@gmail.com

හියුගෝ ග්‍රෝෂස්ගේ ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ සංකල්පය සහ නූතන දේශපාලන බල අරගලයඃ ඉන්දියානු සාගරය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

ඩී. කේ. පීරිස් [1]

ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ සංකල්පය දිගු කලක් දේශපාලන දර්ශනයේ සහ ජාත්‍යන්තර සබඳතාවල කේන්ද්‍රීය තේමාවක් වී ඇත. මෙම අධ්‍යයනය හියුගෝ ග්‍රෝෂස්ගේ ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ න්‍යාය විමර්ශනය කරන අතර ඉන්දියානු සාගර කලාපයේ නූතන දේශපාලන බල අරගල සන්දර්භය තුළ එහි අදාළත්වය සහ යෙදුම පරීක්ෂා කරයි. මෙම පර්යේෂණයේ දී ආමන්ත්‍රණය කරන ලද මූලික ගැටලුව වන්නේ ග්‍රෝෂස් විසින් සංකල්පනය කරන ලද ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ සම්භාව්‍ය සංකල්ප සහ ඉන්දියානු සාගරයේ සමකාලීන රාජ්‍යයන් සහ ගෝලීය බලවතුන් විසින් ක්‍රියාත්මක කරන ලද දේශපාලන අධිකාරිය සහ පාලනයේ මාරුවන ගතිකත්වය අතර ආතතිය යි. අධ්‍යයනයේ මූලික අරමුණු වන්නේ ස්වෛරීභාවය පිළිබඳ ග්‍රෝෂස්ගේ අදහස් විවේචනාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම, ඉන්දියානු සාගරයේ ඓතිහාසික හා සමකාලීන භූ දේශපාලනික වර්ධනයන් ගවේෂණය කිරීම සහ වත්මන් කලාපීය බල අරගල තේරුම් ගැනීමේදී ග්‍රෝෂස්ගේ අදහස්වල අදාළත්වය තක්සේරු කිරීමයි. පශ්චාත් යටත් විජිත ඉන්දියානු සාගර ජාතීන්ගේ සිද්ධි අධ්‍යයන විශ්ලේෂණය සහ චීනය, ඉන්දියාව සහ එක්සත් ජනපදය වැනි ප්‍රධාන බලවතුන් අතර උපායමාර්ගික අන්තර්ක්‍රියා සමඟ ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික මූලාශ්‍රවල පෙළ විශ්ලේෂණය ඇතුළුව ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයක් අධ්‍යයනය භාවිත කරයි. සොයාගැනීම්වලින් පෙනී යන්නේ ග්‍රෝෂස්ගේ මූලධර්ම ස්වෛරී අයිතිවාසිකම් සහ සමුද්‍රීය නිදහස පිළිබඳ මූලික අවබෝධයක් ලබා දෙන අතරම, නූතන යථාර්ථයන් ආර්ථික තරඟකාරිත්වය, මිලිටරි පැවැත්ම සහ උපායමාර්ගික සන්ධාන හේතුවෙන් වැඩිවන සංකීර්ණතා හෙළි කරන බවයි. ග්‍රෝෂස්ගේ අදහස් දාර්ශනික වටිනාකමක් රඳවා ගත්ත ද, ගෝලීයකරණය වූ සහ තරඟකාරී සමුද්‍රීය වසමක රාජ්‍ය බලයේ සහ කලාපීය ස්වෛරීභාවයේ පරිණාමය වන ස්වභාවය ආමන්ත්‍රණය කිරීම සඳහා ඒවාට විවේචනාත්මක නැවත අර්ථකථනයක් අවශ්‍ය බව අධ්‍යයනය නිගමනය කරයි.

මුඛ්‍ය පදඃ *ඉන්දියන් සාගරය, ජාත්‍යන්තර සබඳතා, දේශපාලන බලය, පශ්චාත් යටත් විජිත රාජ්‍යයන්, භූ දේශපාලනික අරගලය, සමුද්‍රීය දේශපාලනය, ස්වෛරීභාවය, හියුගෝ ග්‍රෝෂස්*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dinithikpieris15@gmail.com

Not Presented

ශ්‍රී ලංකාවේ එල්ලංගා පද්ධතිය පිළිබඳ පරිසර ආචාරධර්මීය විමර්ශනයක්: පරිසර කේන්ද්‍රවාදී, ජෛව කේන්ද්‍රවාදී සහා මානව කේන්ද්‍රවාදී ප්‍රවේශ ආශ්‍රයෙන්

එස්. හෂාන් මදුවන්ත සේනාධීර [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ඓතිහාසික එල්ලංගා පද්ධතිය ජල සම්පත් කළමනාකරණය සහ තිරසාර ප්‍රජා ජීවිතය පිළිබඳ සම්ප්‍රදායික ප්‍රඥාව පිළිබිඹු කරයි. එල්ලංගාවක් යනු, වියළි කලාපයේ ක්ෂුද්‍ර ජල පෝෂකයන්හී හු දර්ශනය තුළ කාලීන ජල ධාරාවකින් ලැබෙන ජලය, ගබඩා කිරීම, ප්‍රවාහනය සහ ජල භාවිතය පිණිස සංවිධානය කරන ලද එකිනෙකට සම්බන්ධිත වැව් මාලාවක් වශයෙන් හැඳින්විය හැකිය. මෙම ගෝලීය උරුමය පිළිබඳ විවිධ පර්යේෂකයින් පර්යේෂණ කර තිබුන ද, දාර්ශනික පදනමක් මත පර්යේෂණ සිදු වී නොමැත. මෙම නිබන්ධයේ අරමුණ වුයේ, එල්ලංගා පද්ධතිය තුළින් පිළිබිඹු වන ආචාරධර්මීය ලක්ෂණ හඳුනාගැනීම ය. පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස එල්ලංගා පද්ධතිය තුළින් පිළිබිඹු පරිසර ආචාර්ධර්මීය ලක්ෂණ කවරේ ද? යන්න ය. එහි දී පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ සංකල්ප විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදාගනු ලැබිණ. ඒ යටතේ එල්ලංගා පද්ධතියේ සංකීර්ණ සංරචක, පරිසර කේන්ද්‍රීය, ජෛව කේන්ද්‍රීය සහ මානව කේන්ද්‍රීය යන ප්‍රවේශයන් හරහා විශ්ලේෂණාත්මකව පරීක්ෂා කළේ ය. මෙහි දී හඳුනාගත හැකි වුයේ, එල්ලංගා පද්ධතිය සහජයෙන් ම ශක්තිමත් පරිසර කේන්ද්‍රීය සහ ජෛව කේන්ද්‍රීය ආචාරධර්ම මූර්තිමත් කරන බවත්, එහි දී මානව ක්‍රියාකාරකම් පුළුල් පරිසර පද්ධතිය තුළ සුසංයෝගීව ඒකාබද්ධ වී ඇති බවත්, සියලු ජීව ස්වරූපවල සහ පරිසරයේ ම ආවේණික වටිනාකම සහ අන්තර් සම්බන්ධිතභාවය හඳුනා ගන්නා බවත් ය. විශේෂයෙන්, 'මහ වැව', 'කුළුවැව', 'ගස්ගොම්මන' සහ 'කට්ටකාඩුව' වැනි සංරචක, මානව උපයෝගීතාව සඳහා පමණක් නොව පරිසර පද්ධති සෞඛ්‍යය සහ ජෛව විවිධත්ව සහය සඳහා නිර්මාණය කර ඇති ශක්තිමත් ජෛව කේන්ද්‍රීය සහ පරිසර කේන්ද්‍රීය මූලධර්ම නිරූපණය කරන බවත් අනාවරණය විය. එල්ලංගා පද්ධතිය හා සම්බන්ධ සාම්ප්‍රදායික භාවිතයන් සාමූහික වගකීම තවදුරටත් අවධාරණය කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය මානව කේන්ද්‍රීය නොවන වටිනාකම් තුළ ගැඹුරින් මුල් බැසගත් පුරාණ තිරසාර පද්ධතියක ප්‍රායෝගික උදාහරණයක් සපයමින් පාරිසරික ආචාරධර්ම සඳහා සැලකිය යුතු අගය කිරීමක් එක්කරනු බව සඳහන් කළ හැකි ය. එසේම කාලීන අර්බුදයන්ට මුහුණ දීම සඳහා එල්ලංගා පද්ධතියේ සමස්ථ පාරිසරික ආචාරධර්ම උරුමයට ගරු කරමින්, එහි කල් පවතින තිරසාරභාවය සහතික කිරීම සඳහාත් සංරක්ෂණ සහ කළමනාකරණ ප්‍රතිපත්ති සංවර්ධනය කිරීම සඳහාත් ඒකාබද්ධ ප්‍රවේශයක් අවශ්‍ය බව මෙම පර්යේෂණයෙන් තහවුරු විය.

මුඛ්‍ය පද: *එල්ලංගා පද්ධතිය, ජෛව කේන්ද්‍රවාදය, පරිසර ආචාරධර්ම, පරිසර කේන්ද්‍රවාදය, මානව කේන්ද්‍රවාදය*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
senadheerahashan2000@gmail.com

'The Healthy Mind and the Self ' A Humanistic Philosophical Analysis of Carl Rogers' Concept of the Self

K. P. K. H. Kumarasinghe [1]

Carl Rogers, a central figure in the humanistic approach, profoundly engaged with various philosophical traditions. Accordingly, Rogers' concept of self is considered a fundamental notion within the humanistic framework. The broad and dynamic image a person holds about oneself for alternatively, the feelings one has about oneself, also known as selfhood can be defined as the self-concept. This study addresses the research problem of how the use of a healthy mind facilitates the motivation for self-actualization. That is, it reflects the necessity of a healthy mind for a person to reach their inner potential. The main objective of this research is to investigate the use of a healthy mind, from the perspective of Rogers' humanistic theory, as a motivational force for achieving self-actualization. Additional objectives include examining the modern applications of the self-concept and exploring its effectiveness in promoting mental well-being. In today's fast-paced and complex world, Rogers' self-concept and its practical use in cultivating a healthy mind have gained significant relevance. This study was conducted as a qualitative research, using secondary sources for data collection. According to Rogers' humanistic perspective, a healthy mind is a condition where there is congruence between a person's real self and their lived experiences. The development of the self-concept is influenced by the conflict between a person's real self and ideal self, and achieving congruence between them is essential for the individual to recognize their true potential and move toward self-actualization. However, when there is incongruence between the real self and the ideal self, individuals may experience distressing psychological conditions. Rogers' self-concept, introduced as a core concept in his humanistic theory, continues to play a significant role in the fields of counseling, education, and management today. By analyzing the cultural, cognitive, political, and Buddhist philosophical aspects and moral characteristics of the self-concept, this study effectively illustrates how individuals can reach their full potential through a healthy self-concept. Therefore, it can be concluded that the use of a healthy mind is particularly important in motivating self-actualization.

Keywords: *Healthy Mind, Ideal Self, Real Self, Self-Actualization, Self-Concept*

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
hasinthakalani572@gmail.com

Not Presented

අන්තර් පරම්පරාත්මක වෙනස්කම් මාතෘත්වය කෙරෙහි බලපාන ආකාරයඃ ස්ත්‍රීවාදී දාර්ශනික දෘෂ්ටිකෝණය ඇසුරෙන්

එච්. එම්. එම්. ප්‍රසාදිනී [1]

මාතෘත්වය යනු පරම්පරා ගණනාවක් හරහා අඛණ්ඩව විකාශනය වන සංකීර්ණ හා බහුවිධ සංකල්පයකි. මාතෘත්වය පිළිබඳ අධ්‍යයනය සඳහා ස්ත්‍රීවාදී න්‍යාය සමඟ සංකීර්ණ හා පරිණාමය වන සම්බන්ධතාවයක් ඇති අතර එය සමාජ අපේක්ෂාවන්, පුද්ගලික අනන්‍යතාව සහ අන්තර් පරම්පරා බලපෑම් අතර ගතික අන්තර් ක්‍රියාකාරිත්වයක් පිළිබිඹු කරයි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් "පරම්පරා පරතරය තුළ මාතෘත්වය පිළිබඳ දරණ ආකල්ප වෙනස් වන්නේ කෙසේද?" යන මූලික ගැටලුවට විසඳුම් සොයනු ලබන අතර අන්තර් පරම්පරාවන් අතර මව් පදවිය පිළිබඳව පවතින විවිධ අදහස් සහ පරස්පර ආකල්ප අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණයි. මෙහිදී ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් ද්විතීයික දත්ත මුල්කර ගනිමින් මෙම පර්යේෂණය සිදුකරනු ලබයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ස්ත්‍රීවාදී දර්ශනය සහ මාතෘත්වය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයන්, මාතෘත්වය ඓතිහාසික පරිණාමය සහ අන්තර් පරම්පරාත්මක වෙනස්කම් පිළිබඳව රචිත ශාස්ත්‍රීය පොත්, සඟරා ලිපි, පර්යේෂණ වාර්තා, දේශීය සහ විදේශීය විශ්වවිද්‍යාල නිබන්ධන සහ අනෙකුත් ප්‍රකාශන පුළුල් ලෙස විමර්ශනය කරයි. මෙහිදී විශේෂ අවධානයක් යොමු වන්නේ දැනට ජීවමාන ලෙස මාතෘත්වය යන භූමිකාවට පණ පොවනු ලබන පරම්පරාවන් වන බේබි බූමර් පරම්පරාව (1946-1964), X පරම්පරාව (1965-1980), මිලේනියලස් පරම්පරාව (1981-1996) සහ Z පරම්පරාව (1997-2012) යන පරම්පරාවන් පිළිබඳවයි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් මාතෘත්වය යනු ඒකාකෘතික, විශ්වීය තත්ත්වයක් නොව, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවයේ සම්මතයන්, බල සම්බන්ධතා සහ පරම්පරාගත හැඟීම් සමඟ ගැඹුරින් බැඳුණු ගතික, පුද්ගල අත්දැකීමක් බව පැහැදිලි වෙයි. එක් එක් පරම්පරාව තමන්ගේ අනන්‍යතා, භූමිකා සහ ආශාවන් හරහා මාතෘත්වයේ අර්ථය නැවත අර්ථකථනය කර ඇති ආකාරය මෙහිදී අවධාරණය කෙරේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *අන්තර් පරම්පරාත්මක වෙනස්කම්, පරම්පරා පරතරය, මාතෘත්වය, ස්ත්‍රීවාදය, ස්ත්‍රීවාදී දෘෂ්ටිකෝණය*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
muthushaprasadinee@gmail.com

Not Presented

A Philosophical Study of Learned Helplessness as Conceptualized by Martin Seligman

R. M. N. S. L. Rathnayaka [1]

The concept of learned helplessness, which analyzes the complex nature of the human psyche, is not just a psychological theory, but a philosophical problem that attempts to analyze the complexities of human existence. The study of human psychological states, including learned helplessness, has a long history. However, it was Martin Seligman who conceptually organized negative emotional states such as anxiety, alienation, and frustration into the framework of learned helplessness. Accordingly, this research is conducted under the theme 'A Philosophical Study of Learned Helplessness as conceptualized by Martin Seligman'. This research identifies how the concept of learned helplessness is expressed in Sri Lankan contexts through philosophical and psychological ideologies from the historical period. The hypothesis presented here suggests that there is a significant trend towards the development of learned helplessness in economic, social, political, and professional contexts from prehistoric times to the contemporary era. This research is to conduct a philosophical examination of learned helplessness, conceptually organized by Martin Seligman. This study uses a qualitative methodology. This analysis confirmed that, according to Martin Seligman, learned helplessness is a psychological state in which, after prolonged exposure to negative events, one comes to believe that circumstances are uncontrollable, even though they are controllable. Moreover, although learned helplessness has not been formally defined before, it was revealed that individuals have historically experienced negative emotional states similar to learned helplessness caused by adverse social, economic, and political contexts from ancient times to the contemporary era. The study demonstrates the interrelationship between psychology and philosophy and how both disciplines have contributed to understanding human mental states. Accordingly, this entire thesis philosophically presents the increasing prevalence of learned helplessness in economic, political, social, educational and professional contexts from prehistoric times to the present-day Sri Lankan social system.

Keywords*: Human Mentality, Learned Helplessness, Martin Seligman, Philosophy, Psychology*

---

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
rathnayakanithya@gmail.com

A Philosophical Study of Vandana Shiva's Activism in Ecofeminism

B. A. N. Pabasara [1]

Ecofeminism, recognized as a school of feminism, is a field that has received recent attention. Ecofeminism is the study of the relationship between violence against women and the destruction of nature. Dr. Vandana Shiva is an ecofeminist, and the topic of this research is the philosophical study of Vandana Shiva's activism in ecofeminism. The main objective is to study the political, philosophical, social, cultural, legal, and religious features of Shiva's ecofeminism. This research has been conducted using secondary sources under the qualitative methodology. Shiva is a scholar who has contributed philosophical ideas to the development of ecofeminism by criticizing the oppression of women and nature under globalization, patriarchy, and industrial agriculture. Shiva, who opposes environmental destruction, develops philosophical ideas for keeping a sustainable environment based on climate justice, environmental justice, and seed sovereignty. This philosophy, which values the value of Indigenous knowledge and emphasizes women's responsibilities in supporting environmental sustainability, values community governance, and analyzes women as unique figures who can take responsibility through the idea of "women as guardians of the environment." Shiva, who criticizes the environmental destruction caused by the Western capitalist economy, science, and development, focuses on legal measures to stop those adverse effects. Rural and Indigenous women in India represent a community heritage and a community identity through the collection and saving of seeds during farming activities. Women, as custodians of environmental knowledge transmitted over generations, protect Indigenous culture by resisting Western scientific and economic paradigms. Shiva also raises the spiritual idea that women's liberation is linked to the liberation of nature and that to achieve it, women and nature must work together. Care, cooperation and love are central features of Shiva's ecofeminism, where Shiva's ecofeminism stands for the moral background of Shiva. When analyzed from a socialist perspective, Shiva strongly criticizes the capitalist economy and patriarchal models that oppress women and nature and shows that women are not passive workers. Shiva's ecofeminist philosophy provides a legal framework for ecosystems, and Shiva explains that legal systems should move away from anthropocentrism and mechanistic models and move towards a holistic environmental jurisprudence. Shiva's philosophical views can be identified as a philosophical approach, as well as an environmental movement, due to the presence of political, philosophical, social, cultural, legal, and religious features.

Keywords*:* *Ecofeminism, Nature, Philosophy, Vandana Shiva, Women's Oppression*

---

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
pabasaranethmi62@gmail.com

The Ethics of Digital Consent: Autonomy, Power and Vulnerability in Social Media and Pornography

Pelaketiyage Samanshika Samarasinghe [1]

This research examines how digital technologies, including artificial intelligence and online platforms, impact individuals' ability to give meaningful consent in virtual spaces. As people increasingly engage with platforms like social media and online pornography, serious ethical concerns have emerged about how personal data is collected, used and often monetized. A key issue is that users are frequently unaware of how their information is managed or how algorithms influence what they see and do online, raising questions about the freedom and fairness of their choices. The aim of this study is to explore how these digital systems affect user autonomy and to suggest ethical approaches that can help strengthen consent in online environments. To achieve this, the research adopts a normative philosophical methodology supported by qualitative analysis. Ethical theories such as Kant's duty-based ethics and Mill's utilitarianism are applied to real-life platform practices to evaluate the moral dimensions of user interaction. The research also uses conceptual analysis to examine how design features, user interfaces and algorithmic targeting shape user decisions. Examples from widely used social media and pornography platforms are used to highlight patterns of manipulation, data exploitation and lack of transparency. The findings show that many users accept complex terms without fully understanding them and that platforms often prioritize commercial interests over ethical responsibility. As a result, digital consent often becomes a formality rather than a genuine, informed choice. This research argues for the need to redesign consent mechanisms, calling for clearer communication, greater transparency and stronger user control over personal data. These measures are essential to protect human dignity, personal freedom and ethical accountability in the evolving digital world.

Keywords: *Autonomy, Digital Consent, Ethical Technology, Pornography, Social Media,*

---

[1] Department of Philosophy, University of Kelaniya.
ssamanshika@gmail.com

වරදකාරී හැඟීම ආශ්‍රිත සදාචාරාත්මක පදනම පිළිබඳව දාර්ශනික අධ්‍යයනයක් - වික්ටර් හියුගෝගේ මනුතාපය කෘතිය ඇසුරෙන්

කේ. ජේ. එච්. සංදීපනී [1]

මෙම අධ්‍යයනය තුළ වික්ටර් හියුගෝගේ මනුතාපය (Les Misrables) කෘතිය ඇසුරෙන් වරදකාරී හැඟීම (Guilty Feeling) සම්බන්ධ සදාචාරාත්මක (ethical/moral) සහ දාර්ශනික (philosophical) පදනම විග්‍රහ කරනු ලැබේ. අධ්‍යයන ගැටලුව වන්නේ, වික්ටර් හියුගෝ ගේ මනුතාපය නවකතාව තුළ වරදකාරී හැඟීම පිළිබඳව සදාචාරාත්මක පදනමක් අන්තර්ගත වේද? ඒ තුළ ඇති දාර්ශනික පසුබිම කවරේද? යන්නයි. මෙම අධ්‍යනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වනුයේ, වික්ටර් හියුගෝගේ 'මනුතාපය' කෘතියේ වරදකාරී හැඟීම සදාචාරාත්මක දාර්ශනික පදනම මත විග්‍රහ කිරීමයි. එහිදී සුවිශේෂී අරමුණු ලෙස, වරදකාරී හැඟීම මඟින් පුද්ගලයාගේ සදාචාරාත්මක ජීවිතය හා වගකීම් පිළිබඳ චින්තන ස්වභාවය විස්තර කිරීම සහ 'මනුතාපය' කෘතිය තුළ වරදකාරී හැඟීමේ ප්‍රධාන සංකල්ප හඳුනාගැනීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කර, කෘතියේ ප්‍රධාන චරිත ජීන් වැල්ජීන් මඟින් පෙන්වා දෙන වරදකාරී හැඟීම්, පසුතැවීම්, සමාව දීම සහ සදාචාරාත්මක පරිවර්තනය යන මූලික කරුණු විග්‍රහ කර ඇත. පර්යේෂණයෙන් පැහැදිලි වන්නේ වරදකාරී හැඟීම මිනිසාගේ සමාජීය හා මානසික සංවර්ධනයට යහපත් ආකාරයෙන් බලපාන අතර, එය නව සදාචාරාත්මක පරිසරයකට ගමන් කිරීමට දායක වන ආකාරය වේ. වික්ටර් හියුගෝගේ මනුතාපය කෘතිය තුළින් මිනිසා තුළ ඇති වරදකාරී හැඟීම් මඟින් ලැබෙන පළිගැනීම, පසුතැවීම හා සමාව යන ක්‍රියාවලීන් සදාචාරයේ මූලික අංග බවට පත්වීම දැක්වෙයි. මෙම කෘතියේ චරිත විග්‍රහය සහ දාර්ශනික විවරණාත්මක විග්‍රහය මඟින් වරදකාරී හැඟීම සදාචාරාත්මක පදනමක් ලෙස ගවේෂණය කරමින්, එය මිනිස් මනසෙහි ගැඹුරු මානසික ස්වභාවයක් සහ සමාජ සංවර්ධනයේ ප්‍රමුඛ භූමිකාවක් දරන බව තහවුරු කරයි. එමෙන්ම, පර්යේෂණයේ සෙවීම් මඟින් මිනිසාගේ සදාචාරාත්මක වටිනාකම් සහ හැඟීම් අතර සංකීර්ණ සම්බන්ධතා අවබෝධ කරගැනීම සඳහා දාර්ශනික මූලිකයන් පිළිබඳ සවිස්තරාත්මක විශ්ලේෂණයක් ඉදිරිපත් කරයි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් වරදකාරී හැඟීම සදාචාරාත්මක පදනමක් ලෙස විග්‍රහ කිරීමේ වැදගත්කම හා එම හැඟීම මිනිසාගේ පරිකල්පනය, මානසික හා සමාජීය ජීවිතවල බලපෑම පිළිබඳ දාර්ශනික දෘෂ්ටිකෝණයකින් නව අවබෝධයක් ලබා දෙන බව ගම්‍ය වේ.

මුඛ්‍ය පද: *දාර්ශනික පදනම, මනුතාපය, මානසික සංවර්ධනය, වරදකාරී හැඟීම, සදාචාරාත්මක බව*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
hasarasandeepani174@gmail.com

පරාටේ නීතිය පිළිබඳව නෛතික සහ සදාචාරාත්මක දාර්ශනික අධ්‍යයනයක්

ජේ. ජේ. එම්. ශෂිනි ඉමංකා [1]

පරාටේ නීතිය පිළිබඳව වත්මන් ශ්‍රී ලංකා සමාජය තුළ කතා බහට ලක්වී ඇත්තේ කොවිඩ් - 19 වසංගතයත් සමඟ රට තුළ මතුවූ ආර්ථික අර්බුදය හේතු කර ගනිමිනි. පරාටේ නීතිය යනු රෝම ලන්දේසි නීතියක් වන අතර මේ තුළින් යම් දේපළක් බැංකුවට උකස්කර ණය මුදලක් ලබා ගත් පසු, ඒ ණය මුදල සහ ඊට අදාළ පොළී මුදල මුලින් එකඟ නියමිත කාලවකවානුවේ දී ගෙවීමට නොහැකි වුවහොත් බැංකුවට ණය මුදල ගෙවීම දිගින් දිගට ම පැහැරහැරිය විට අධිකරණ ක්‍රියාවලියකින් තොරව ණය අය කර ගැනීම සඳහා බැංකුවේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ තීරණයක් අනුව යමෙකු බැංකුවට උකස් කළ දේපළ ප්‍රසිද්ධ වෙන්දේසියක දී විකුණා එයින් බැංකුවට අය විය යුතු ණය හා පොළී මුදල අය කර ගැනීම පරාටේ නීතිය යනුවෙන් සරලව හැඳින්විය. පරාටේ නීතිය සම්බන්ධයෙන් ඇති නෛතික සමාජීය සහ සදාචාරාත්මක ගැටලු සහ වහල් යුගයේ ක්‍රියාත්මක කල පරාටේ නීතිය තව දුරටත් ස්වභාව ධර්මයේ නීතියට යටත්ව නූතන සමාජයට ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු ද යන්න අධ්‍යනය කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ වේ. පරාටේ නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන්නේ සහ බලාත්මක කරන්නේ කෙසේ ද යන්න අධ්‍යනය කිරීම සහ පරාටේ නීතිය ආචාර ධර්ම සමඟ සමපාත වන්නේ සහ අභියෝග කරන්නේ කෙසේ ද යන්න අධ්‍යනය කිරීම මඟින් පැහැදිලි විය. ගුණාත්මක ක්‍රමය යටතේ සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ලබාගත් දත්ත අනුව තේමා විශ්ලේෂණය මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී, පරාටේ නීතිය යටතේ කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාරිකයන් මුහුණ දෙන ගැටලු හඳුනාගැනීම, බැංකු හිමියන් මුදල් අය කරගැනීමේ දී මුහුණ පාන ගැටලුව සහ ඒ සම්බන්ධ ගැටලු හඳුනාගැනීම සිදු විය. කාලීන වශයෙන් පරාටේ නීතිය විවිධ සංශෝධනය කිරීම සහ ශ්‍රී ලාංකේය සමාජයට සුදුසු වන පරිදි නිර්මාණය කළ යුතු බව පැහැදිලි විය. සදාචාරමය අංශයෙන් හි පවතින වටිනාකම් පිළිබඳව ද අවබෝධය ඇති විය. නෛතික සහ සදාචාරමය යන අංශ දෙකෙහි ගැටීමක් පවතින නමුත් ආර්ථිකමය වශයෙන්ම රටෙහි සුරක්ෂිතතාවය කෙරෙහි මූල්‍ය පද්ධතියේ බිඳ වැටීම හේතුවන බව පැහැදිලි විය. එය අනුව මෙම නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සුදුසු විධිවිධාන සහ ක්‍රියාපටිපාටි මෙන් ම ඉහළ අධීක්ෂණය සහ නව ප්‍රතිසංස්කරණය වැනි දේ අවශ්‍යතාවය පැහැදිලි විය. පරාටේ නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී සදාචාරමය ගැටලු මතු වුව ද එය බැහැර කිරීමට නොහැකි බව පැහැදිලි වේ. වහල් යුගයේ ක්‍රියාත්මක කළ පරාටේ නීතිය තව දුරටත් ස්වභාව ධර්මයේ නීතියට යටත්ව නූතන සමාජයට ක්‍රියාත්මක කිරීම සුදුසු ද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම වේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵලය ලෙස පරාටේ නීතිය වර්තමාන සමාජය තුළ තවදුරටත් එහි සියලු ම පාර්ශ්වකරුවන්ට සාධාරණයක් සිදුවන පරිදි සදාචාරාත්මක ලෙස භාවිතයට ගත හැකි නීතියක් ලෙස පවත්වාගෙන යා හැකි බව නිගමනය කිරීමට හැකිය.

මුඛ්‍ය පදඃ *දේපළ, පරාටේ නීතිය, මූල්‍ය පද්ධතිය, වෙන්දේසිය, සදාචාරය, ස්වභාවධර්මයේ නීතිය*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
hashiniimanka14@gmail.com

"ක්වලියා" සංකල්පයේ දාර්ශනික පදනම් පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එල්. එම්. ටී. යූ. සෝමසිරි [1]

"ක්වලියා" යනු සවිඥානික සංජානනය සමඟ ඇතිවන ආත්මීය, පළමු පුද්ගල අත්දැකීම යන්න ය. එනම් වර්ණයක් දැකීම, රසයක් රස බැලීම හෝ වේදනාව දැනීම ආදී "දැනෙන" ආකාරයයි. "ක්වලියා" සංකල්පය ඓතිහාසිකව වර්තමානය තෙක් විකාශය වීමේ දී ඒ තුළ දැකගත හැකි දාර්ශනික පදනම් මොනවා ද යන්න මෙහි පර්යේෂණ ගැටලුව වෙයි. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණු වන්නේ "ක්වලියා" සංකල්පයේ විකාශය ආශ්‍රිත බටහිර දාර්ශනික මතවාදවල දාර්ශනික විග්‍රහය හඳුනාගැනීම, "ක්වලියා" සංකල්පය ආශ්‍රිත භාරතීය දාර්ශනික මතවාදවල දාර්ශනික විග්‍රහය අධ්‍යයනය කිරීම, "ක්වලියා" සංකල්පය පිළිබඳ ඉදිරිපත් වී ඇති නූතන මතවාද පිළිබඳ දාර්ශනික අර්ථ දැක්වීම සහ "ක්වලියා" සංකල්පයේ සංවර්ධන අවස්ථා අධ්‍යයනය කිරීම ඔස්සේ "ක්වලියා" සංකල්පයේ දාර්ශනික පදනම් මොනවාද යන්න හඳුනාගැනීමයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් තොරතුරු රැස්කිරීම සඳහා මාතෘකාව හා බැඳුණු ද්විතීයික හා තෘතීයික මූලාශ්‍ර භාවිත කර ඇත. මෙම අධ්‍යයනය තුළින් තහවුරු වූයේ පුරාණ ග්‍රීක සම්භවය තුළ ක්වලියා යන පදය භාවිත නොකළ ද ග්‍රීක දාර්ශනිකයන් සංජානනය සහ යථාර්ථය පිළිබඳ සිදුකළ මුල් සාකච්ඡා මඟින් "ක්වලියා" සංකල්පයේ විකාශය සඳහා අත්තිවාරම දමා ඇති බවත් භාරතීය දර්ශනය තුළ පුද්ගල ආත්මීය අත්දැකීම් ප්‍රත්‍යක්ෂය, සංජානනය, විඥානය වැනි "ක්වලියා" හා බැඳුණු අදහස් බටහිර දාර්ශනික අදහස් මෙන් භෞතිකවාදී නොවන බවත් ඒවා ආධ්‍යාත්මිකත්වයට නැඹුරු බවත් "ක්වලියා" පිළිබඳ නවීන හා සමකාලීන විවාද අතර "පැහැදිලි කිරීමේ පරතරය", භෞතික ක්‍රියාවලින්ට ආත්මයේ අත්දැකීම් සඳහා සම්පූර්ණයෙන් ම හේතු දැක්විය නොහැකි බව පෙන්වා දීමට උත්සාහ ගන්නා බවත් සහ සවිඥානිකත්වය පිළිබඳ න්‍යායික ආකෘති තුළින් "ක්වලියා" යන්න වෙනත් මුහුණුවරකින් අර්ථවත් කිරීමට උත්සාහ කරන බවත් ස්නායු විද්‍යාව, කෘත්‍රිම බුද්ධිය, පරිණාමීය ජීව විද්‍යාව වැනි ක්ෂේත්‍ර තුළ ක්වලියා යන්න විද්‍යාත්මක සහ ආනුභවික ක්ෂේත්‍රයකට යොමු කරමින් මනස පිළිබඳ දර්ශනය තුළ ක්වලියා පිළිබඳ ඇති දාර්ශනික ගැටලුව විසඳීමට උත්සාහ ගන්නා බවත් ය. ඒ අනුව "ක්වලියා" සංකල්පය පිළිබඳ පැරැණි පාරභෞතික විමසීම් අති නවීන අන්තර් විෂය විද්‍යා සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති ආකාරයත් ව්‍යංග දාර්ශනික උත්සුකතාවයන්ගේ සිට පැහැදිලි විද්‍යාත්මක ප්‍රශ්න දක්වා "ක්වලියා" පරිණාමනය වී ඇති ආකාරයත් මෙම පර්යේෂණය තුළින් ගම්‍යමාන විය.

මුඛ්‍ය පදඃ *ක්වලියා, පැහැදිලි කිරීමේ පරතරය, භෞතික ක්‍රියාවලීන්, විඥානය, සවිඥානිකත්වය*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
thakshalaudani1999@gmail.com

උපයෝගීතාවාදී ප්‍රවේශයක් ලෙස කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී මුහුණුවර පිළිබඳ දේශපාලන දාර්ශනික අධ්‍යයනයක්

යූ. ජී. ඩබ්. එස්. කුමාරි ප්‍රේමතිලක [1]

කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලන සංකල්පය වර්තමානයේ ප්‍රබල දේශපාලන කතිකාවක් බවට පත් වී ඇත. අතීතයේ සිට පෙරදිග සමාජ පාලනය තුළ පැවති සංකල්පයක් විය. බටහිර ලිබරල් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලනය තුළ මතු වූ ගැටලුවලට විසඳුම් දීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වර්තමානය තුළින් නැවතත් මෙම සංකල්පය භාවිත විය. සමස්තයක් ලෙස මුළු පෘථිවියම පාලනය කිරීමට පොදු පාලන ක්‍රමයක් නොමැති අතර එකී සමාජයේ ස්වභාවය හඳුනාගෙන පාලන ක්‍රමය සකස් කර ගත යුතුය. කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනය යනු උගත් හෝ හැකියාව ඇති පුද්ගලයින්ගෙන් සමන්විත පාලක හෝ බලගතු පංතියක් විසින් පාලනය කරන ලද සමාජයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකිය. දේශපාලන, සමාජීය හෝ ආර්ථික ක්‍රමය තුළ නායකත්ව බලය, තනතුරු හිමි වන්නේ ඔවුන්ගේ හැකියාවන් සහ කුසලතා මත පදනම්වය. ඊට ඔවුන්ගේ සමාජ, සංස්කෘතික හෝ ආර්ථික පසුබිම අදාළ කරගෙන නොවේ. කුසලතාවෙන් නියෝජනය කරනුයේ පරම්පරාගත රදළත්ව, ධනය, බලය නොව, පුද්ගලයා තුළ පවතින දේශපාලනය පිළිබඳ හැකියාව, උගත් බව, දක්ෂ හා අවංක බවයි. මෙම අධ්‍යයනය මඟින් කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනයේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ස්වරූපය උපයෝගීතාවාදය මුල්කරගෙන ක්‍රියාත්මක වේ ද, යන්න අධ්‍යයනය කිරීම මූලික අරමුණ වන අතර කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනයේ උපයෝගීතාව දී ලක්ෂණ දේශපාලන දාර්ශනික දෘෂ්ටිකෝණයකින් විශ්ලේෂණය කිරීම සහ කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනයේ නූතන භාවිතය පිළිබඳ සමාලෝචනය කිරීම ද අරමුණු වේ. අධ්‍යයනයේ දී දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යටතේ ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර හා ද්විතීයික මූලාශ්‍ර යොදා ගෙන ඇත. අධ්‍යයන සීමා වශයෙන් සිද්ධි අධ්‍යයනය යටතේ ලෝකයේ තුන් වන රටක් ලෙස පැවති සිංගප්පූරුව වර්තමානය වන විට ලෝකයේ බලවත් රටක් බවට තිබේ. ඒ සඳහා මූලික වශයෙන් බලපා ඇති දේශපාලනික ස්වරූපය, ප්‍රතිපත්ති සම්පාදනය, දේශපාලකයින්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය අධ්‍යයනය කර ඇත. එම තොරතුරුවලට අනුව සිද්ධි අධ්‍යයනයේ දී ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනයේ පවතින අර්බුදකාරී තත්ත්වයෙන් මිදීමට කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනය ආදේශ කර ගැනීමට ගත හැකි පියවර පිළිබඳ ව සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිතකර විශ්වවිද්‍යාල ආචාර්යවරුන් සමග අදහස් සාකච්ඡා කරන ලදී. තේමාන්විත විශ්ලේෂණය මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින දූෂිත දේශපාලන ක්‍රමය වෙනස් කිරීමට සිංගප්පූරු දේශපාලනය තුළ පවතින වැදගත් දේශපාලනික සංකල්ප ආදර්ශ කර ගැනීමට හැකිබව හෙළි විය.

මුඛ්‍ය පද: *උපයෝගීතාවාදී ප්‍රවේශය, කුසලතා අභිමුඛ දේශපාලනය, දූෂිත දේශපාලනය, පෙරදිග, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, සිංගප්පූරුව*

[1] දර්ශනය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
wsa25966@gmail.com

හර්මන් හෙසර්ගේ 'සිද්ධාර්ථ' කෘතිය තුළ පැනෙන සාංදෘෂ්ටිකවාදී මතවාද පිළිබඳ දාර්ශනික විමර්ශනයක්

කේ. පි. පවනි නිකේශලා බංඩාර [1]

'සිද්ධාර්ථ' නම් නවකතාව ජර්මන් ජාතික ලේඛකයෙකු වන හර්මන් හෙසර් විසින් රචනා කරන ලද්දකි. 'සිද්ධාර්ථ' කෘතිය පෙරදිග දර්ශනයන් පිළිබිඹු කිරීමක් වන අතර එය පෙර අපර දෙදිග දර්ශනයන් යා කරන කෘතියක් ලෙස ද හඳුනාගත හැකි ය. සමකාලීන දර්ශන සම්ප්‍රදායන් අතර සංදෘෂ්ටිකවාදී දර්ශන සම්ප්‍රදාය මූලිකත්වයක් ගනු ලැබේ. ලෝකයේ පාරභෞතික සත්‍යයන් පිළිබඳ හුදු චින්තාමය දර්ශනයන් ලොව ජීවත්වන මිනිසුන්ට තරම් ප්‍රයෝජනයක් නොමැති බවත් දර්ශනය මානව කේන්ද්‍රීය විය යුතු බවත් සාංදෘෂ්ටිකවාදීන් ඉදිරිපත් කළ අදහස විය. මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ හර්මන් හෙසර් විසින් රචිත සිද්ධාර්ථ කෘතිය තුළ පැනෙන සාංදෘෂ්ටිකවාදී මතවාද අවධාරණය කරමින් විමර්ශනයක යෙදීමයි. පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස හර්මන් හෙසර් විසින් රචිත සිද්ධාර්ථ කෘතියෙහි පැනෙන සාංදෘෂ්ටිකවාදී මතවාද කෙබඳු වේ ද? යන්න යොදා ගැනිණි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ග්‍රන්ථ සන්ධාර විශ්ලේෂණ ක්‍රම ශිල්පය උපයෝගි කරගෙන ඇත. 1922 දී හර්මන් හෙසර් විසින් රචිත 'සිද්ධාර්ථ' නවකතාව ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රය ලෙස භාවිත කර ඇත. 'සිද්ධාර්ථ' කෘතිය දාර්ශනික සංකල්පයන්ගෙන් පරිපූර්ණ නවකතාවක් වන අතර ජීවිතයේ අර්ථය, ස්වයං ගවේෂණය, සාම්ප්‍රදායික ආගමික, දාර්ශනික පද්ධතීන්ට අභියෝග කිරීම, පෞද්ගලික නිදහස වැනි සාංදෘෂ්ටික තේමාවන් මෙම නවකතාව තුළ හඳුනාගත හැකි විය. සිද්ධාර්ථගේ ජීවිත ගමන ඔහුගේ විනිශ්චයකින් හා අභ්‍යන්තර පරිවර්තනයෙන් යුතු ගවේෂණයක් වශයෙන් නිරූපණය වේ. එය ජීවිතය පිළිබඳ සාම්ප්‍රදායික අදහස්වලට පසුබැසී පුද්ගලික අත්දැකීම් සහ මනාපයන් මත පදනම් වූ තීරණ ගනු ලබන ආකාරයක් අනාවරණය කෙ රේ. මෙහිදී ඔහු ආගමික, දාර්ශනික සහ ලෞකික මාර්ගයන්ගෙන් යුත් අත්දැකීම් මඟින් විමසා බැලීම තුළින් ඔහු යම් සත්‍යයකට ළඟා වීම සඳහා විවිධ මාර්ග භාවිත කරමින්, තමන්ගේ ම මාර්ගය සෙවීමේ සාංදෘෂ්ටික හැඟීමක් ප්‍රකාශ කරයි. නවකතාව මඟින් මානසික ඒකාබද්ධතාව සහ ආධ්‍යාත්මික සන්සුන්භාවය යන මාර්ග විග්‍රහ කරන හෙයින් දාර්ශනික, මනෝවිද්‍යාත්මක සහ පුද්ගල සංවර්ධනයට වැදගත් අදාළත්වයක් සපයයි. එබැවින්, 'සිද්ධාර්ථ' කෘතිය පෞද්ගලික නිදහස, වගකීම, ජීවිතයේ අර්ථය සෙවීම යන සාංදෘෂ්ටික මූලිකත්වයන්ට අනුරූප සම්භාව්‍ය කෘතියක් ලෙස සැළකිය හැකි වේ.

මුඛ්‍ය පදඃ *දර්ශනය, නවකතාව, සාංදෘෂ්ටිකවාදය, සිද්ධාර්ථ*

[1] දර්ශනය අධ්‍යන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය.
pawaninikesha@gmail.com

බන්ධනාගාරගත සිරකාර කාන්තාවන් තම සෘණාත්මක චිත්තවේග කළමනාකරණය තුළ ආගමික හා ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් භාවිත කරන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ජේ. ඒ. කේ. එස්. ජයකොඩි [1]

බොහෝ පුද්ගලයන් සෘණාත්මක චිත්තවේග හේතුවෙන් අත්විඳින අපහසුතාවයන් කළමනාකරණය සඳහා විවිධ දරාගැනීම් ක්‍රමවේද ක්‍රියාත්මක කරයි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ බන්ධනාගාරගත සිරකාර කාන්තාවන් තම චිත්තවේගික අපහසුතා කළමනාකරණයේ දී භාවිත කරන ආගමික හා ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් අධ්‍යයනය කිරීමයි. මෙහිදී ප්‍රධාන වශයෙන්ම අවධානය යොමු වූ ගැටලු වන්නේ බන්ධනාගාරගත සිරකාරිනියන් තම චිත්තවේගික අපහසුතා කළමනාකරණයේදී යොදා ගන්නා ආගමික හා ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් මොනවාද? එම දරා ගැනීම් ක්‍රියාත්මක වන්නේ කෙසේද? යන්න හා ඒවා අනුගමනය කරන විවිධ අපහසුකාරී අවස්ථාවන් මොනවාද? යනාදියයි. අධ්‍යයනයේ නියැදිය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ විශාලතම බන්ධනාගාරය වන වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ කාන්තා අංශයේ සිරකාර කාන්තාවන් 22 දෙනෙකු විනිශ්චය නියැදීම් ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් තොරතුරු ලබා ගත් අතර එම දත්ත ගුණාත්මක අධ්‍යයන ප්‍රවේශය යටතේ තේමා විශ්ලේෂණය යොදා ගනිමින් විශ්ලේෂණය කර නිගමනවලට එළැඹිණි. ඒ අනුව, සිරකාරිනියන් විවිධ චිත්තවේගික අපහසුතාවයන්ට ලක්වන බව, ඒවා කළමනාකරණයකර ගැනීම සඳහා ආගමික, ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් බහුල වශයෙන් භාවිත කරන බව හා එම දරා ගැනීම් චිත්තවේගික අපහසුතා කළමනාකරණයේ දී අතිශය ප්‍රයෝජනවත් වන බව සනාථ විය. චිත්තවේගික අපහසුතාවය අනුව ඇතැම් සිරකාරිනියන් භාවිත කරන ආගමික, ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම්වල ස්වභාවය වෙනස් වන බව, ඔවුන් තම චිත්තවේගික යහපැවැත්ම පිණිස මෙන්ම තම පවුලේ සාමාජිකයන් හා අනෙකුත් සිරකාරිනියන්ගේ යහපත පිණිස ද, ඒවා ක්‍රියාත්මක කරන බව සහ ඊට පෙර විවිධ වත් පිළිවෙත් අනුගමනය කරන බවද, නිගමනය විය. ඔවුන් බන්ධනාගාරය තුළ අත්විඳින චිත්තවේගික අපහසුතා අවම කිරීමට ආගමික - ආධ්‍යාත්මික දරා ගැනීම් පිළිබඳ පුහුණුවීම් ඇතුළත් වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කළ යුතු බව, එම දරා ගැනීම් ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා බන්ධනාගාරය තුළ පවතින පහසුකම් සහ සිරකාර කාන්තාවන්ගේ සනීපාරක්ෂක පහසුකම් සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වැඩි කළ යුතු බව ආදිය යෝජනා විය.

මුඛ්‍ය පද: *ආගමිකත්වය, ආධ්‍යාත්මිකත්වය, සෘණාත්මක චිත්තවේග, දරා ගැනීම, බන්ධනාගාරගත සිරකාර කාන්තාවන්*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
kavinisulochana524@gmail.com

ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාවය (ASD) සහිත දරුවන් හේතුවෙන් දෙමව්පියන්ට ඇතිවන ක්ලමථය පිළිබඳ අධ්‍යනයක්

එල්. වයි. ඩී. ඩී. ප්‍රභාෂණී [1]

ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාවය සහිත දරුවන් හේතුවෙන් දෙමව්පියන්ට ඇතිවන ක්ලමථය පිළිබඳව මෙම පර්යේෂණය තුළින් අධ්‍යයනය කරනු ලබයි. ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාවය සහිත ළමුන් සහ දෙමාපියන් 50 දෙනෙකු ආශ්‍රයෙන් සිදුකරන ලද අධ්‍යයනයේ දී, දරුවන්ගේ හැසිරීම් දෙමාපියන්ගේ ක්ලමථයට හේතුවන බව හඳුනාගත හැකිවිය. මෙම අධ්‍යයනය දරුවාගේ තත්වයේ බරපතලකම සහ දෙමාපියන්ගේ ආතති මට්ටම් අතර සම්බන්ධතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරයි. DASS-21 ආතති උප පරිමාණය හරහා එකතු කරන ලද ප්‍රාථමික දත්ත භාවිත කරමින්, අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වන්නේ දෙමාපියන්ගෙන් සැලකිය යුතු ප්‍රමාණයක් අතිශය දරුණු මට්ටමේ ආතතියක් අත්විඳින බවයි. ප්‍රධාන සාධක අතරට සංවේදීතාවන්, විශේෂයෙන් ස්පර්ශයට සහ ශබ්දයට අධි සංවේදීතාව සහ සන්නිවේදන දුෂ්කරතා ඇතුළත් වන අතර එමඟින් දරුවාගේ අවශ්‍යතා සහ හැඟීම් ප්‍රකාශ කිරීමේ හැකියාව අදාල වන අතර එමඟින් දෙමාපියන්ගේ කලකිරීම සහ චිත්තවේගීය වෙහෙස වැඩි වේ. පර්යේෂණය ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාවයේ බරපතලකම සහ ආතති තීව්‍රතාවය අතර ධනාත්මක සහසම්බන්ධයක් ඉස්මතු කරයි, දෙමාපියන් සඳහා ඉලක්කගත මානසික සෞඛ්‍ය සහාය සඳහා අවශ්‍යතාවය ශක්තිමත් කරයි. මීට අමතරව, අධ්‍යයනය දෙමාපියන්ගේ පීඩාවට මුල් රෝග විනිශ්චය සහ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයෙහි බලපෑම හඳුනා ගනී, කාලෝචිත මැදිහත්වීමේ වැදගත්කම, ප්‍රවේශ විය හැකි සහාය සේවා සහ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව ගොඩනැගීමේ උපාය මාර්ග අවධාරණය කරයි. සමස්ත පවුලේ යහපැවැත්ම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා දරුවාගේ සහ රැකබලා ගන්නන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාලන සමස්ත, පවුල් කේන්ද්‍රීය ප්‍රවේශයන් සඳහා අවශ්‍යතාවය සොයාගැනීම් මඟින් අවධාරණය කෙරේ.

මුඛ්‍ය පද: *ඔටිසම් ප්‍රේක්ෂාවලි අක්‍රමතාව, ක්ලමථය, දෙමාපියන්, සන්නිවේදන දුෂ්කරතා, සංවේදීතාව*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dilshaprabashani82@gmail.com

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

එල්. එම්. එන්. ටී. දිසානායක [1]

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අතර ප්‍රේම සබඳතා බිඳවැටීම්වලින් සිදුවන මානසික පීඩාවන් පිළිබඳ අත්දැකීම් කෙබඳුද, යන්න අධ්‍යයනය කිරීම සහ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් මොනවාද යන්න ගවේෂණය කිරීමේ අරමුණින් මෙම අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනයේ දී විශේෂයෙන්ම ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් හි ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ සිසුන් අතර පවතින වෙනස්කම් පිළිබඳ විශ්ලේෂණය කිරීම මෙහි අරමුණ විය. අධ්‍යයනය සඳහා නියැදිය ලෙස කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ මානව ශාස්ත්‍ර පීඨය, කළමනාකරණ පීඨය, විද්‍යා පීඨය, සමාජීය විද්‍යා පීඨය හා තාක්ෂණ පීඨයේ අවසන් වසර උපාධි අපේක්ෂකයින් 50දෙනෙකු (ශිෂ්‍යයන් 25ක් සහ ශිෂ්‍යයාවන් 25ක්) සසම්භාවී නොවන නියැදි ක්‍රමය යටතේ පර්යේෂණයේ නියැදිය තෝරාගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය කර ඇත. මෙහිදී දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගූගල් පත්‍රිකා භාවිත කරමින් අධ්‍යයනයට අවශ්‍ය දත්ත රැස්කරනු ලැබිණි. විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ප්‍රශ්න 15කින් යුත් ප්‍රශ්නාවලියක් පර්යේෂකයා විසින් භාවිත කරන ලදි. විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාත්මක ක්‍රම හා ස්වාධීන නියැදි පරීක්ෂණ භාවිත කරමින් අධ්‍යයනයේ දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකරන ලදි. එහිදී කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ අවසන් වසර සිසුන් 50දෙනෙකු යොදාගෙන සිදුකරන ලද විශ්ලේෂණයට අනුව, ප්‍රේම සබඳතා බිඳවැටීමෙන් පසු සිසුන් බොහෝවිට ධනාත්මක වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් භාවිත කරන බවට හෙළිවී ඇත. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵලවලට අනුව, ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන් අතරින් විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයාවන් බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලනය කරගැනීම සඳහා සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය බහුල වශයෙන් සිදුකරනු ලැබීය. එහෙත් විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයන් වැඩි වශයෙන් වේදනාව මඟහරවා ගනිමින් වෙනත් කටයුතු කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් වේදනාව පාලනය කරගැනීමට කටයුතු කෙරේ. හැඟීම් යටපත් නොකර ප්‍රකාශ කිරීම, මිතුරන්ගේ සහය ලබාගැනීම, ක්‍රීඩා සහ ආධ්‍යාත්මික කටයුතුවල නිරතවීම යනාදී ක්‍රමවේදයන් ස්ත්‍රී/පුරුෂ භේදයකින් තොරව දෙපාර්ශවයම භාවිත කළද, ප්‍රේමය බිඳවැටීමේ වේදනාව පාලන ක්‍රමවේදයන්හි ස්ත්‍රී/පුරුෂ වෙනස්කම් පවතින බව අධ්‍යයනයෙන් මනාව පැහැදිලි වේ. සමාජ මාධ්‍ය බහුලව භාවිත කිරීම, සංවේදී හැසිරීම් හා උපදේශන සේවා පිළිබඳ දැනුවත්භාවය අඩුවීම යනාදිය අභියෝග ලෙස අධ්‍යයනයෙන් පෙනී තිබුණි. එමඟින් විශ්වවිද්‍යාල මට්ටමින් වඩාත් සක්‍රීය මනෝ සමාජීය සහයෝගය සහ මනෝවිද්‍යාත්මක උපකාර ක්‍රමවේදයන් සැලසිය යුතු අවශ්‍යතාවය අවධාරණය වේ.

මුඛ්‍ය පද: *ප්‍රේමය බිඳවැටීම, මානසික සෞඛ්‍ය, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්, වේදනාව පාලන ක්‍රමවේද*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dissanayakatheja@gmail.com

ඌණ අවධානය සහ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාවය සහිත දරුවන්ගේ චර්යාවන් හේතුවෙන් දෙමාපියන් අත්විඳින මානසික අතතිය පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

එම්. එන්. එෆ්. නිහ්ලා [1]

ඌණ අවධානය සහ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාවය යනු දරුවන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වයට සහ සංවර්ධනයට බාධා කරන අනවධානය හෝ අධි ක්‍රියාකාරීත්වයේ සහ ආවේගශීලීත්වය අඛණ්ඩ රටාවකින් සමන්විත මානසික අක්‍රමණතාවකි. මෙය මොළයේ අක්‍රමතාවයක් වන අතර එය ළමයෙකු අවධානය යොමු කරන ආකාරය සහ හැසිරීම් පාලනය කරන ආකාරය කෙරෙහි බලපායි. මෙම තත්ත්වය සාමාන්‍යයෙන් හඳුනාගත හැකි වන්නේ මුල් පාසල් අවධියේ දරුවෙකුට අවධානය යොමු කිරීමේ හා අධික්‍රියාකාරිත්වයේ ගැටලු ඇති විට ය. මෙය දරුවන්ට බලපාන වඩා සුලභ මානසික අක්‍රමණතාවයකි. අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරීත්වය ලෙස සරලව හඳුන්වනු ලබන්නේ ළමා වියේ වඩාත් සුලභ චර්යා ආක්‍රමණතාවයකි. මෙම අධ්‍යයනයෙහි අරමුණ බවට පත්ව ඇත්තේ අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී දරුවන්ගේ චර්යාවන් දෙමාපියන්ගේ මානසික ආතතියට සිදු කරන බලපෑම පරීක්ෂා කිරීම සහ අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී දරුවන්ගේ චර්යාවන් කෙරෙහි නිරාවරණය වන දෙමව්පියන් විසින් භාවිත කරන ක්‍රමවේද ගවේෂණය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය මඟින් ප්‍රායෝගික ගැටලුවක් අධ්‍යයනය කිරීම සිදු කරයි. මෙම අධ්‍යයනය සඳහා අවශ්‍ය දත්ත ලබා ගැනීමට ප්‍රාථමික දත්ත හා ද්විතීයික දත්ත වශයෙන් දෙයාකාරයකින් දත්ත ලබා ගැනීම සිදු කරනු ඇත. ප්‍රාථමික දත්ත ලබා ගැනීමේදී ප්‍රශ්නාවලි යන ක්‍රමවේදයෙන් භාවිත කොට තිබේ. ප්‍රශ්නාවලි ප්‍රධාන වශයෙන් පොදු තොරතුරු, අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී දරුවන්ගේ චර්යා ගැටලුවල ස්වභාවයන්, මෙවැනි දරුවන්ගේ චර්යාවන් දෙමාපිය ආතතියට බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීම පිළිබඳ ප්‍රශ්න අන්තර්ගත වෙයි. දරුවෙකුට ADHD හඳුනාගෙන තිබේද නැද්ද යන්න දෙමාපියන්ගේ ආතතිය සැලකිය යුතු ලෙස බලපාන බව මෙම අධ්‍යනයෙන් පෙන්නුම් කර ඇත. විස්තරාත්මක සහ අනුමාන විශ්ලේෂණවල සංයෝජනය දෙමව්පියන්ගේ අත්දැකීම් පිළිබඳ පුළුල් චිත්‍රයක් ලබා ලබාදෙයි. සොයා ගැනීම්වලින් පැහැදිලිව පෙනී යන්නේ බොහෝ දෙමාපියන් තම දෙමාපියන්ගේ භූමිකාවන් තුළ තුළ සෙනෙහස සහ තෘප්තිය අත්විඳින අතර ADHD සහිත දරුවන් සිටින අය සැලකිය යුතු ලෙස ඉහල ආතතියකට මුහුණ දෙන බවයි. මෙම පර්යේෂණ නිගමනයන් දෙමව්පියන්ගේ මානසික ආතතිය පිළිබඳ අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා පමණක් නොව ADHD සහිත දරුවන් සිටින පවුල්වලට සහාය වීම අරමුණු කරගත් මැදිහත් වීම් දැනුවත් කිරීම සඳහා ද අත්‍යවශ්‍ය වේ. දෙමාපියන් සහ දරුවන් දෙදෙනාගේම ආතතිය අවම කිරීම සහ ජීවන තත්ත්වය වැඩි දියුණු කිරීම සඳහා ඵලදායි උපාය මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම සඳහා මෙම අධ්‍යයනය ඵලදායි වේ.

මුඛ්‍ය පද: *අධි ක්‍රියාකාරී, අවධානය ඌණ, ආතතිය, චර්යාවන්, දෙමාපියන්*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
mnfnihila@gmail.com

කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය මඟින් සිදුවන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම

එම්. එම්. එස්. එස්. තිලකරත්න [1]

වර්තමානයේ විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය පිළිබඳව සමාජ මාධ්‍ය මඟින් ඇතිවන බලපෑම් අඩු වැඩි වශයෙන් උද්ගතව ඇති බව හඳුනාගත හැක. එහිදී මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ වූයේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය මඟින් ඇතිවන බලපෑමේ සහසම්බන්ධතාවය හඳුනාගැනීමයි. ඒ අනුව නියැදිය සඳහා එම විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන් 100ක් සරල අහඹු නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ තෝරාගත් අතර ඔවුන් වයස අවුරුදු 24-27 අතර ස්ත්‍රී හා පුරුෂ ලෙස පර්යේෂණ සඳහා දායක කරගන්නා ලදි. මාර්ගගත ප්‍රශ්නාවලියක් හරහා දත්ත රැස්කර ගැනීමෙන් අනතුරුව එම දත්ත MS Excel හා SPSS (Statistical Package of Social Sciences) මෘදුකාංග භාවිත කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය මඟින් ධනාත්මක බලපෑමක් ඇති නොවන බවට හඳුනාගන්නා ලදි. ඊට අමතරව ස්ත්‍රී පුරුෂ හෝ වයස් මට්ටම් වශයෙන් බලපෑමක් නොවන බව ද හඳුනාගන්නා ලදි. එමෙන්ම නියැදියේ 96% අඩු ආත්ම සම්මානයක් පෙන්නුම් කළ නිසාවෙන් කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර සිසුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය සඳහා සමාජ මාධ්‍ය මඟින් ධනාත්මක බලපෑමක් නොමැති වුවත් ඔවුන්ගේ ආත්ම සම්මානනය ඉතා අඩු බව පෙනී යන ලදි. ඒ අනුව මෙම නියැදියේ ආත්ම සම්මානනය නඟා සිටුවීම සඳහා කටයුතු කළ යුතු වන අතර ඒ සඳහා ආත්ම සම්මානය ගොඩනැගීමේ ක්‍රියාකාරකම් සිදුකිරීම, සමාජ සම්බන්ධතා වැඩිදියුණු කිරීම, දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම, ක්‍රීඩාව හා සෞඛ්‍ය දියුණු කිරීම සඳහා විශ්වවිද්‍යාල පරිපාලනය කටයුතු කළ යුතු බව හඳුනාගන්නා ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *අවසන් වසර සිසුන්, ආත්ම සම්මානනය, විශ්වවිද්‍යාලය, සමාජ මාධ්‍ය භාවිතය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sachinisithara23022@gmail.com

පස්වන ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධිය සහ ඔවුන්ගේ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වය අතර සහසම්බන්ධතාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

කේ. එම්. අයි. ඉසුරුණි [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ පවතින අධ්‍යාපන ක්‍රමයේ දැඩි තරඟකාරීත්වය හේතුවෙන් පස්වන ශ්‍රේණිය ශිෂ්‍යත්ව විභාගයට මුහුණ දීමට අපේක්ෂිත සිසුන් දැඩි ආතතියකට මුහුණ දෙනු ඇත. මෙම තරඟකාරී විභාගය තුළින් සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධියට සහ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණයන් තීරණය කිරීමට බලපෑම් කරනු ඇත. ඒ අනුව චිත්තවේගී බුද්ධිය සඳහා ඔවුන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයන් ද බලපෑම් කරනු ඇත. ශ්‍රී ලංකාවේ වත්මන් ආර්ථික තත්ත්වය මත සිසුන්ගේ අධ්‍යාපනික ජයග්‍රහණයන් ලබා ගැනීමට දරුවන්ට මෙන්ම දෙමාපියන්ට ද දැඩි ප්‍රයත්නයක් දැරීමට සිදු වී ඇත. පහ ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ චිත්තවේගීය බුද්ධිය සහ ඔවුන්ගේ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වය අතර සහසම්බන්ධතාවයක් පවතීද, යන්න විමසා බැලීම මෙම අධ්‍යයනයේ කේන්ද්‍රීය අරමුණ වේ. සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධි මට්ටම සහ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වයේ මට්ටම් හඳුනාගැනීම, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව චිත්තවේගී බුද්ධිය සහ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වයේ වෙනසක් පවතීද, යන්න විමර්ශනය කිරීම මෙහි උප අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ පර්යේෂණ සැලසුම වශයෙන් බස්නාහිර පළාතට අයත් ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ කැලණිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පාසල් 03 කින් සිසුන් 60 දෙනෙකු අහඹු නියැදීම යටතේ තෝරාගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක අධ්‍යයන ප්‍රවේශයක් භාවිත කරමින් දත්ත රැස්කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය යොදාගෙන ඇති අතර සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධිය මැනීමට The Bar-On Emotional Quotient Inventory: Youth Version (Bar-On EQ- i: YV) පරිමාණය ආශ්‍රිතව අයිතම 17 ක් යොදා ගන්නා ලදි. මෙම ප්‍රමිතිගත තක්සේරු මෙවලම භාවිත කරමින් පස්වන ශ්‍රේණිය සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධිය සහ උප පරිමාණයන් මැනීමට යොදා ගන්නා ලදි. සිසුන්ගේ සමාජ, ආර්ථික තත්ත්වය මැනීම සඳහා වන ප්‍රශ්නාවලියට භාවිත කර ඇත්තේ (The Parent Socio - Economic Status Scale) භාවිත කර ඇත. ඒ අනුව දෙමව්පිය සමාජ, ආර්ථික තත්ත්ව පරිමාණයක් ලෙස එය හැඳින්විය හැකිය. ලබා ගත් දත්ත SPSS මෘදුකාංගය උපයෝගී කරගෙන ANOVA, පියර්සන් සහසම්බන්ධතා සංගුණකය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කරනු ලැබීය. අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල මඟින් ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධියෙහි වෙනසක් නොපවතින බව සහ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වයෙහි වෙනසක් පවතින බවත් සනාථ විය. සිසුන්ගේ චිත්තවේගී බුද්ධියට අනුව ඔවුන්ගේ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය වෙනස් වන බවත්, චිත්තවේගී බුද්ධිය සහ සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය අතර සැලකිය යුතු ශක්තිමත් ධනාත්මක සහසම්බන්ධතාවයක් පවතින බවත් නිගමනය විය.

මුඛ්‍ය පද: *චිත්තවේගී බුද්ධිය, තරඟකාරී විභාග, පස්වන ශ්‍රේණියේ සිසුන්, ශ්‍රී ලංකාව, සමාජ ආර්ථික තත්ත්වය, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
imashaisuruni61@gmail.com

A Study on the Impact of Handedness on Psychological Well-being

S. N. B. M. K. P. Moragolla [1]

Handedness is an individual's tendency to preferentially use one hand over the other for a particular unimanual task. Handedness has been identified in two broad categories as left- or right-handed, while the trichotomous viewpoint of handedness classifies it as left-, right-, and ambidexterity. The present research aimed to examine the impact of handedness on psychological well-being. In addition, the effects of gender and employment status on the relationship between handedness and psychological well-being were investigated. The researcher utilized a sample of 200 (100 = Left-handed, 100 = Right-handed) undergraduates of universities of Sri Lanka, selected using the convenient sampling method. Psychological well-being was assessed using Ryff's Psychological Well-Being Scale-18. Data were analyzed using the SPSS software. Findings of this study pointed out no significant effect of handedness on psychological well-being, F (1, 198) = .177, p = .67. No significant mediation by gender on the psychological well-being of left- and right-handers was found, F (1, 198) = .91, p = .54. Yet, the variations of psychological well-being were significant based on employment status, the employed left-handed undergraduates showed the lowest psychological well-being, (F (1, 198) = 5.95, p = 0.01). In light of the conclusion that challenges in adapting to different contexts originally designed for right-handed use have significantly affected the psychological well-being of left-handers, the inclusivity of left-handers and necessary modifications of ergonomics of academic and occupational settings are implied.

Keywords: *Cerebral Lateralization, Handedness, Left-Handers, Neuropsychology, Psychological Well-Being*

[1] Unit of Psychology, Department of Philosophy, University of Kelaniya
kasunipreethi9@gmail.com

A Study of Difference in Self-awareness Levels of Final-year Undergraduates Specializing in Psychology vs. Other Subjects at University of Kelaniya

P. S. Ekanayaka [1]

Self-awareness, which involves monitoring and observing one's internal experience and behaviour, is an important aspect of emotional regulation and personal growth. Despite this, empirical investigations on differences in self-awareness based on field of study and gender in the context of undergraduate students in Sri Lanka are lacking. This study attempts to examine self-awareness levels in final-year psychology and non-psychology undergraduates at the University of Kelaniya, Sri Lanka. The primary objective was to compare general self-awareness among these two groups, while secondary objectives compared gender differences and private and public self-consciousness differences. The quantitative comparative design was the research design. The sample included 100 final year students (50 psychology students, 50 non-psychology students) who were chosen through convenience and snowball sampling. Data were collected using the Self Consciousness Scale-Revised (SCSR-22) and were analysed through independent samples t-tests and chi-square tests. The findings indicated that psychology students reported significantly greater overall self-awareness ($p = 0.015$) than their non-psychology counterparts. In addition, gender was found to be significantly associated with self-awareness ($p = 0.021$), with higher scores reported by female participants. No differences were found between groups for private self-consciousness ($p = 0.704$) and public self-consciousness ($p = 0.753$). The findings identify that academic discipline impacts global self-awareness and not its sub-dimensions, and that gender was a factor. The study demands the development of self-awareness programs for all academic disciplines and gender sensitive educational interventions, using findings towards career-counselling services, incorporating self-awareness development across all disciplines, etc.

Keywords: *Gender Differences, Private Self-consciousness, Psychology Undergraduates, Public Self-consciousness, Self-awareness*

---

[1] Unit of Psychology, Department of Philosophy, University of Kelaniya
sewwandiekanayaka2000@gmail.com

අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ ඉගෙනුම කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: කොළඹ දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින්

ඩබ්. ඩී. පී. එස්. දසනායක [1]

සුලබ ස්නායු සංවර්ධන අක්‍රමතාවක් වන, අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරි අක්‍රමතාව ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ ඉගෙනුමට සිදු කරන බලපෑම අධ්‍යයනය මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ විය. එම ප්‍රධාන පර්යේෂණ ගැටලුවට අමතරව අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරි අක්‍රමතාව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ (හෝමාගම කලාපයේ) ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන් අතර දක්වන ව්‍යාප්තිය සහ එහි ස්ත්‍රී පුරුෂ වෙනස හඳුනාගැනීම ද මෙහිදී අධ්‍යයනය විය. මෙම අධ්‍යයනයේදී, ප්‍රධාන පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස යොදා ගැනුණේ ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදයක් වන, සමීක්ෂණ ක්‍රමවේදය යි. ඒ අනුව කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ හෝමාගම කලාපයෙහි පාසල් දෙකක් තෝරාගෙන, සරල සසම්භාවී නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ එනම්, මෙම පාසල්වල ප්‍රාථමික අංශවලින් (1-5 ශ්‍රේණි දක්වා) එක් ශ්‍රේණියකින් දරුවන් 10 බැගින් අහඹු ලෙස ගෙන, එම ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතා මට්ටම හා ඉගෙනුම් කාර්යයසාධනය මැනීමට තක්සේරුකරණ මෙවලම් දෙකක් ඒ ඒ පන්තිභාර ගුරුවරුන්ට ලබා දුණි. මෙහිදී ගුරුවරු මෙම ප්‍රශ්නාවලි දෙකට දැක්වූ ප්‍රතිචාර අනුව ලකුණු ලබා දී, එම ලකුණු SPSS මෘදුකාංගය මඟින් විශ්ලේෂණය කර, පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල ප්‍රතිදානය කර ගැනුණි. මෙම පර්යේෂණයේ දී ලැබුණු ප්‍රතිඵල අනුව අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ගේ ඉගෙනුමට සෘණාත්මකව බලපාන බව, කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ හෝමාගම කලාපයේ ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන් අතර අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තියක් දක්වන බව හා කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ හෝමාගම කලාපයේ අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතා ව්‍යාප්තියේ ස්ත්‍රී පුරුෂ වෙනසක් පවතින බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව තුළින් ප්‍රාථමික පාසල් දරුවාගේ ඉගෙනුමට සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇතිවන බැවින්, අක්‍රමතාව සහිත දරුවන්ව මනෝ ප්‍රතිකාර සඳහා යොමුකළ යුතු බවත්, ඒ පිළිබඳව දෙමාපියන්ව හා ගුරුවරුන්ව මනාව දැනුවත් කළ යුතු බවත් මෙහිදී නිර්දේශ විය.

මුඛ්‍ය පද: *අවධානය ඌණ අධි ක්‍රියාකාරී අක්‍රමතාව, ඉගෙනුම, ප්‍රාථමික පාසල් දරුවා, ව්‍යාප්තිය, ස්ත්‍රී-පුරුෂ භාවය*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
pramudisandamini@gmail.com

පුනරුත්ථාපනයට ලක් වූ ගැහැණු දරුවන් නැවත සමාජගත වීමේ දී සමාජ කාංසාවට ලක් වීම පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: කඩවත රම්මුතුගල පරිවාස රැඳවුම ඇසුරින්

කේ. එච්. එන්. සෙව්වන්දි [1]

මෙම අධ්‍යයනය ශ්‍රී ලංකාවේ සහතික කළ බාලිකා පාසල් සහ පරිවාස මධ්‍යස්ථානවල ආයතනිකකරණය වූවන් කෙරෙහි විශේෂ අවධානයක් යොමු කරමින් පුනරුත්ථාපනයට ලක් වූ ගැහැණු දරුවන් සමාජයට නැවත ඒකාබද්ධ වීමේ දී සමාජ කාංසා අක්‍රමතාවයට ලක්වේ ද, යන්න විමර්ශනය කර තිබේ. සමාජ කාංසාවේ තීව්‍රතාව ගණනය කිරීම සහ සමාජ කාංසා අක්‍රමතාව ඇතිවීම සහ අධ්‍යාපන මට්ටම, පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ පවතින තෘප්තිය අතර සම්බන්ධතාව විමර්ශනය මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු විය. ශ්‍රී ලංකාවේ කඩවත රම්මුතුගල පුනරුත්ථාපන මධ්‍යස්ථානයෙන් වයස අවුරුදු 12 -18 ත් අතර පුනරුත්ථාපනය කරන ලද ගැහැණු දරුවන් 50 දෙනෙකු පහසු නියැදි ක්‍රමය ඔස්සේ තෝරා ගන්නා ලදි. ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ සැලැස්මක් භාවිත කරන ලද අතර Liebowitz සමාජ කාංසා පරිමාණය (LSAS) භාවිතයෙන් දත්ත රැස් කරන ලදි. ගණනය කරන ලද සමාජ කාංසාවේ මට්ටම් සම්මත අපේක්ෂාවන්ට වඩා සැලකිය යුතු ලෙස වෙනස් වේ ද යන්න තක්සේරු කිරීම සඳහා එක් නියැදි ටී-පරීක්ෂණ සහ බලපෑම් ප්‍රමාණයේ මිනුම් කෙරෙහි අවධානය යොමු කරමින් SPSS මෘදුකාංගය භාවිතයෙන් විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදි. මෙහි ප්‍රතිඵලවලින් 70.82 (SD = 7.72) ක සාමාන්‍ය සමාජ කාංසාවක් ලකුණු වන අතර, එය සාමාන්‍ය හෝ සායනික නොවන කාංසාව මට්ටම් පිළිබිඹු කිරීමට භාවිත කරන පොදු මිණුම් ලකුණක් වන 50 හි පරීක්ෂණ අගයට වඩා ඉහල අගයක් විය. t-පරීක්ෂණ ප්‍රතිඵලය සංඛ්‍යානමය වශයෙන් $t(49) = 19.073$, $p < .001$ හි සැලකිය යුතු වෙනසක් දක්වයි. එසේම Cohen's d අගය- 2.697 සහ Hedges' g අගය- 2.656 ක් විය. මෙම අධ්‍යයනයෙන් නිගමන ලෙස පුනරුත්ථාපනය කරන ලද ගැහැණු දරුවන් සමාජයට නැවත ඒකාබද්ධ වීමේ දී සමාජ කාංසාවට ලක්වන බව සහ සමාජ කාංසා අක්‍රමතාව ඇතිවීම සහ අධ්‍යාපන මට්ටම, පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ පවතින තෘප්තිය අතර සම්බන්ධතාවක් පවතින බව අනාවරණය විය. ඒ අනුව සමාජ කාංසාවේ බලපෑම ආමන්ත්‍රණය කරන පශ්චාත් පුනරුත්ථාපන මානසික සෞඛ්‍ය සේවා සඳහා පැහැදිලි අවශ්‍යතාවයක් පවතියි. එසේම අධ්‍යාපනික සහ පුනරුත්ථාපන ක්‍රියාවලිය තුළ නව මානසික යහපැවැත්ම උදෙසා වැඩසටහන් ඇතුළත් කිරීමට ප්‍රතිපත්ති ප්‍රතිසංස්කරණ ඇතුලත් කලයුතු බව නිර්දේශ කළ හැකි ය.

මුඛ්‍ය පද: *පශ්චාත් පුනරුත්ථාපනය, පුනරුත්ථාපනය, පුනරුත්ථාපනයට ලක් වූ ගැහැණු දරුවන්, මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයන, සමාජ කාංසා අක්‍රමතාව*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
khnethrasewwandi@gmail.com

Teachers’ Perceptions on Adolescents’ Mental Disorders in School-Setting

R. M. D. D. Karunathilaka [1]

In dealing with adolescent mental health, can present with non-specific behavioural issues, like irritability and procrastination. These issues are often neglected, which can negatively affect academic performance and overall development. Teachers hold a unique position to promote mental health and facilitate early identification of mental disorders. In Sri Lanka, a significant number of students experience psychological distress, but teachers often lack the necessary training and knowledge to identify and manage effectively to mental disorders. The aim of the research was to explore secondary school teachers’ perception of mental disorders, and exploring how education level, years of teaching experience, and gender influence their understanding. Using a quantitative approach to understanding perception. A total of 100 teachers were purposively sampled for data generation and data were collected through a structured questionnaire. Descriptive statistics and inferential analysis, including ANOVA and independent samples t-tests, were conducted using SPSS. The findings showed that while the overall perception level of teachers regarding mental disorders was moderate to high, significant knowledge gaps were present especially regarding lesser-known conditions like agoraphobia and the concept of eustress. The analysis showed no significant effect of teachers’ education level or teaching experience on their perception scores. Similarly, no gender-based differences were found. These results suggest that demographic factors do not substantially influence mental health perception among teachers. The study concluded that although teachers are generally aware of common mental disorders such as depression and anxiety, they lack comprehensive knowledge needed to support students effectively. This highlights the need for proper training programs that can aid in early identification, timely referrals for mental health evaluation, and the promotion of student’s mental health.

Keywords*: Anxiety, Depression, Mental Disorders, Mental Health Literacy, Teachers' Perception*

[1] Unit of Psychology, Department of Philosophy, University of Kelaniya
karunat-hs190972@stu.kln.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් අතර ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව හි ව්‍යාප්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩී. එම්. කේ. කේ. දිසානායක [1]

නව යොවුන් විය වයස අවුරුදු 10 සිට 19 දක්වා පවතින, ළමා සහ වැඩිහිටිභාවය අතර මානසික වර්ධනයේ තීරණාත්මක සංවර්ධන අවධියකි. මෙම අවධියේදී පෞරුෂ ආබාධ වැනි තත්ත්ව මතු විය හැකි අතර, පරිපූර්ණත්වය, දෘඩතාව සහ පාලනයට දැඩි අවශ්‍යතාවයකින් යුක්ත ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව එවැනි එක් තත්වයකි. ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව පිළිබඳ පර්යේෂණ බටහිර රටවල සිදු වී ඇති නමුත් ශ්‍රී ලංකාව තුළ එවැනි අධ්‍යයනයන් සිදු වී නැත. එම පර්යේෂණ රික්තය පූරණය කරනු වස් ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් අතර ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තිය කෙසේ ද හඳුනා ගැනීමට මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක් සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණ අරමුණු වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ නව යොවුන් වියේ ස්ත්‍රී සහ පුරුෂ අතර ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තිය සහ ඒ සඳහා බලපාන සාධක හඳුනාගැනීමයි. සම්පරීක්ෂණ ක්‍රමය පර්යේෂණ සැලසුම වශයෙන් භාවිත කරමින් සරල අහඹු නියැදි ක්‍රමය යටතේ නියැදිකරණය සිදුකරන ලදි. දෙහිඅත්තකණ්ඩිය, මහඔය, දිඹුලාගල සහ වැලිකන්ද යන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසවල වයස අවුරුදු 10-19 වයස් සීමාවේ නව යොවුන්වියේ පසුවන්නන් අතරින් රජයේ පාසල්වල 16, 17, 18 සහ 19 වයස් හි පසුවන්නන් 100 දෙනෙකු මෙම පර්යේෂණයේ නියැදිය ලෙස තෝරාගෙන තිබේ. නියැදිය වෙත DSM-5-TR රෝග විනිශ්චය නිර්ණායක යටතේ සකස් කරන ලද පිරික්සුම් ලැයිස්තුවක් ලබා දී, ඒකරාශී කළ දත්ත Excel සහ SPSS මෘදුකාංග ඇසුරෙන් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. පර්යේෂණයේ ප්‍රතිඵල අනුව නියැදියෙන් (රජයේ පාසල් තුළ) 39% ක් ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාවලක්ෂණ පෙන්නුම් කළ අතර 61% ක් එවැනි ලක්ෂණ පෙන්නුම් නොකළ නමුත් නව යොවුන් වියේ දරුවන් අතර ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තියේ, සාපේක්ෂව ඉහළ ව්‍යාප්තියක් පවතින බව මෙයින් නිගමනය කරයි. ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තියේ පුරුෂ සාමාන්‍ය 1.64 ක් වාර්තා වූ අතර, ස්ත්‍රීන්ට සාමාන්‍යය 1.58 ක් විය. ස්වාධීන සාම්පල t-පරීක්ෂණයේ ප්‍රතිඵලවලින් -0.06 ක් වූ මධ්‍යන්‍ය වෙනසක් සහ 0.003 ක p-අගයක් ($p < 0.05$) සහිත සංඛ්‍යානමය වශයෙන් සැලකිය යුතු වෙනසක් අනාවරණය වීමෙන් පුරුෂයින්, ස්ත්‍රීන්ට වඩා තරමක් ඉහළ ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව ව්‍යාප්තියක් පෙන්නුම් කරයි. Chi-square පරීක්ෂණ ප්‍රතිඵල මගින් නව යොවුන් වියේ ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාවලක්ෂණ වර්ධනය සඳහා ජීව විද්‍යාත්මක, මනෝවිද්‍යාත්මක සහ පාරිසරික සාධක සැලකිය යුතු බලපෑමක් ඇති කරන බව ද සොයා ගන්නා ලදී.

මූඛ්‍ය පද: *නව යොවුන් විය, ව්‍යාප්තිය, ග්‍රස්තීය-අනිවාර්යතා පෞරුෂ අක්‍රමතාව*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dissanayakekasurika@gmail.com

ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව පවත්නා අපකීර්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

එච්. එම්. පි. පි. රත්නායක [1]

වර්තමාන සමාජයේ මානසික රෝග සඳහා පුද්ගලයින් ප්‍රතිකාර ලබා ගන්නේද, යන්න තීරණය කරන වැදගත් සාධකයක් වන්නේ අපකීර්තියයි. "ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව පවත්නා අපකීර්තිය" යන මාතෘකාව යටතේ ගොඩනගන ලද, මෙම අධ්‍යයනයෙන් ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, ආගම, වයස් මට්ටම හා අධ්‍යාපන මට්ටම යන ජනවිකාශන සාධක මත පදනම්ව ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අපකීර්තිය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම මෙහි අරමුණ විය. මෙම අධ්‍යයනයේ ගැටලුව වන්නේ ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධයෙන් අපකීර්තියේ ස්වභාවය කෙසේද, යන්නයි. මෙම අධ්‍යයනයේ නියැදිය සඳහා ලෙස පහසු නියැදුම් ක්‍රමය භාවිතයෙන් අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ නොච්චියාගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පහළමාරගහවැව ග්‍රාමයේ අවු 20 - 40 අතර "තරුණ වැඩිහිටි" පුද්ගලයින් 50 දෙනෙකු තෝරා ගනු ලැබීය. එහිදී දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර කෙරෙහි අපකීර්තිය මැනීම සඳහා Day's Mental Illness Stigma Scale පරිමාණය භාවිත කොට ඇත. එසේ ලබාගත් දත්ත EXCEL මෘදුකාංගය සහ SPSS මෘදුකාංගය යොදා ගනිමින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය කර නිගමනවලට එළැඹෙන ලදි. ඒ අනුව පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම් ලෙස ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව ග්‍රාමීය ජනතාව මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අපකීර්ති මට්ටමේ වෙනසක් නොමැති බවට නිගමනය විය. එසේම ආගම අනුව ග්‍රාමීය ජනතාව මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධව පවත්නා අපකීර්ති මට්ටමේ සැලකිය යුතු වෙනසක් ඇති බවට හා වයස් මට්ටම් සහ අධ්‍යාපන මට්ටම් අනුව ග්‍රාමීය ප්‍රජාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අපකීර්තිය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් වෙනසක් ඇති බවට ද නිගමනය විය. තවද ග්‍රාමීය ජනතාව තුළ මානසික රෝග හා ප්‍රතිකාර සම්බන්ධයෙන් පවත්නා අපකීර්තිමත් පටු ආකල්ප ඉවත් කිරීම හා මානසික සෞඛ්‍ය අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය වැඩි දියුණු කළ යුතු බවට යෝජනා විය.

මුඛ්‍ය පද: *ග්‍රාමීය ජනතාව, ධනාත්මක සාධක, මානසික ප්‍රතිකාර, මානසික රෝග, සෘණාත්මක සාධක*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
poojimarathnayaka0428@gmail.com

ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතිය වර්ධනය කෙරෙහි රැකියාවේ බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩී. එම්. ඩී. එන්. කේ දිසානායක [1]

අද වන විට ලෝක ජනගහනයෙන් අඩක් වන කාන්තාවන් ලෝක ශ්‍රම බලකායේ සියයට හතළිහක් පමණ නියෝජනය කරන අතර වසරින් වසර ශ්‍රම බලකායේ කාන්තා නියෝජන අනුපාතය වැඩිවීමක් දැකගත හැකිය. විශේෂයෙන්ම ගර්භණී සමයේ දි පවා බහුතරයක් කාන්තාවන් අඛණ්ඩව සිය කටයුතු, රාජකාරි සහ වගකීම් ඉටු කරති. මෙලෙස ආර්ථික සංවර්ධනයෙහි ලා රැකියා නියුක්තියේ කාන්තා දායකත්වය ඉහළ යෑම රැකියා වනිතාකරණය ලෙස හඳුන්වයි. ගර්භණීත්වය හේතුවෙන් කාන්තාවන්ට ඇති වන ආතතිය සාමාන්‍ය තත්ත්වයක් වන අතර ඒ සඳහා ඔවුන් නියුක්ත රැකියාවන්හි ධනාත්මක හෝ ඍණාත්මක බලපෑම් පැවතිය හැකිය. එමනිසා ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතිය වර්ධනය කෙරෙහි රැකියාවේ බලපෑමක් පවතින්නේ ද, යන්න හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ කේන්ද්‍රීය අරමුණ විය. එසේම වයස් මට්ටමල ගර්භණී කාලය, රැකියා අංශය හා පදිංචි ප්‍රදේශය අනුව ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතියෙහි වෙනසක් පවතින්නේ ද යන්න හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ උප අරමුණු වේ. මෙය ප්‍රමාණාත්මක අධ්‍යයනයක් වන අතර පර්යේෂණ නියැදිය සඳහා ඌව පළාතේ හාලිඇළ සෞඛ්‍ය වෛද්‍ය නිළධාරි මධ්‍යස්ථානයට අයත් සායන පහකින් සසම්භාවී නොවන නියැදුම් ක්‍රමයක් වන පහසු නියැදීම යටතේ රැකියාවන්හි නියුක්ත ගර්භණී මව්වරුන් පනස් දෙනෙකු තෝරා ගන්නා ලදි. මෙහිදි ස්වයං ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදය යටතේ දත්ත රැස් කිරීම සිදු කරන ලදි. ලබාගත් දත්ත SPSS මෘදුකාංගය උපයෝගී කරගෙන විස්තරාත්මක සංඛ්‍යානය (Descriptive Statistics) සහ වන් වේ ඇනෝවා (One Way Anova) විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණය කරනු ලැබීය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයන ප්‍රතිඵල මඟින් ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතිය වර්ධනය කෙරෙහි රැකියාවේ බලපෑමක් පවතින බව හඳුනා ගන්නා ලදි. එසේ වුවත් ගර්භණී මව්වරුන්ගේ වයස අනුව, ගර්භණී කාලය අනුව, පදිංචි ප්‍රදේශය අනුව සහ නියුක්ත රැකියා අංශය අනුව ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතියෙහි වෙනසක් නොපවතින බව මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රතිඵල මඟින් තවදුරටත් තහවුරු විය. එමනිසා මෙම අධ්‍යයනයට අනුව ගර්භණී මව්වරුන්ගේ මානසික ආතතිය වර්ධනය කෙරෙහි රැකියාව සැලකිය යුතු ප්‍රබල බලපෑමක් සිදු කරන බව මෙම අධ්‍යයනයේ නිගමනය මඟින් පෙන්වා දී ඇත.

මූඛ්‍ය පද: *ආතතිය, ගර්භණී මව්වරුන්, රැකියා ආතතිය, රැකියාව, රැකියාවේ බලපෑම*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකයල දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
darshidissanayake2000@gmil.com

පියාගේ බීමත්කම හා ප්‍රචණ්ඩත්වය නිසා නව යොවුන්වියේ දරුවන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන මානසික ගැටලු පිළිබඳ මනෝවිද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්: ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කය ඇසුරින්

එස්. අබේසුන්දර [1]

පියවරු මත්පැන් පානයට යොමුවීම තුළ අක්‍රිය පවුල් ගතික භාවයක් ඇති වේ. මෙම පවුල් පරිසරය තුළ හැදී වැඩෙන දරුවන්ට නොසලකා හැරීම්, නිසි රැකවරණය නොමැතිවීම්, චිත්තවේගීය පීඩාවන් අත්විදීමට සිදුවේ. මත්පැන් පානය කරන පියවරුන් අනපේක්ෂිත හැසිරීම් හේතුවෙන් නව යොවුන් වියේ දරුවන් තුළ බිය හා අස්ථාවරත්වයේ හැඟීම් නිර්මාණය වීමත් සමඟම එය නවයොවුන් වියේ දරුවන්ගේ පෞරුෂ වර්ධනයට ප්‍රබල බාධාවක් විය හැකිය. එම නිසා, පියාගේ බීමත්කම හා ප්‍රචණ්ඩකාරී නිවෙස්වල හැදී වැඩෙන නව යොවුන්වියේ දරුවන්ගේ මානසික ගැටලු හඳුනාගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධානතම අරමුණ වේ. එහිදී ක්‍රමවේදය ලෙස දත්ත රැස්කිරීම සඳහා DASS-21 ප්‍රශ්නාවලිය භාවිත කරන ලදි. ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ නව යොවුන් වියේ දරුවන් 80 දෙනෙක් පිරිමි 40ක් ලෙසත් ගැහැණු 40ක් ලෙසත් නියැදිය ලෙස ගෙන ඇත. නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ විශාද මට්ටමේ අවදානමක් පවති. මානසික ආබාධ ත්‍රිත්වයටම අදාළ p අගයන් 0.05 වඩා කුඩා වීමෙන් අනාවරණය වන්නේ පියාගේ මත්පැන් භාවිතය සහ ප්‍රචණ්ඩත්වය සමඟ නවයොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණ දෙන මානසික ආබාධ අතර සම්බන්ධතාවයක් පවති. කයි වර්ග පරීක්ෂාවක් සිදු කරන අතර p අගය 0.950 කයිවර්ග පරීක්ෂණය 0.005 සීමාවට වඩා අඩු නොවූ බැවින් පියාගේ බීමත්කම හා ප්‍රචණ්ඩත්වයට ලක්වන නව යොවුන් වියේ පසුවන්නන් අතර මානසික ගැටලුවල බරපතලකම් තීරණය කිරීමේ දී ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය සැලකිය යුතු සාධකයක් නොවන බවයි.

මූඛ්‍ය පද: *නව යොවුන්විය දරුවන්, ප්‍රචණ්ඩත්වය, බීමත්කම, මානසික ගැටලු*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
abesundarasonali@gmail.com

උසස් අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ සඳහා විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන් යොදාගෙන ඇති අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨය ඇසුරින්

බී. එම්. ටී. ඩී. බස්නායක [1]

අභිප්‍රේරණය යනු සෑම සන්දර්භයක් තුළම ක්‍රියාවට නැංවෙන ප්‍රායෝගික තේමාවකි. ඒ අනුව අධ්‍යාපනික ක්ෂේත්‍රය තුළ ද අභිප්‍රේරණය සුවිශාල කාර්යයක් ඉටු කරයි. විශේෂයෙන්ම අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ සම්බන්ධයෙන් අභිප්‍රේරණයේ කැපී පෙනෙන දායකත්වයක් පවතී. පුද්ගල සාර්ථකත්වයට ඍජු ලෙස බලපෑම් කරන සාධකයක් ලෙස අභිප්‍රේරණය හඳුනාගත හැකි වෙයි. එබැවින් පරීක්ෂණමය වශයෙන් මේ බව හඳුනාගැනීම සඳහා මෙම අධ්‍යයනය සිදු කිරීම අවශ්‍ය විය. ඒ අනුව උසස් අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ ලැබූ විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන් තම ජයග්‍රහණ වෙනුවෙන් යොදාගෙන ඇති අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප මොනවාද? යන්න විමර්ශනය කිරීම මෙහි මූලික අරමුණ විය. එසේම ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය අනුව අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප භාවිතයේ වෙනසක් පවතින්නේද? යන්න සහ බාහිර සහ අභ්‍යන්තර අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්පයන්ගේ ඵලදායීතාවය ගවේෂණය කිරීම මෙහි සෙසු අරමුණු බවට පත් විය. ඒ අනුව අධ්‍යයන නියැදිය වශයෙන් මූලිකවම පහසු නියැදුම් ක්‍රමවේදය යටතේ කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨයේ අවසන් වසර විද්‍යාර්ථීන් 30 දෙනෙකු වෙත ප්‍රශ්නාවලියක් ලබා දෙමින්, ඔවුන්ගේ GPA අගයන් මත පදනම්ව උසස් අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ ලබා සිටින බවට හඳුනාගත් විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන් 14 දෙනෙකු තෝරා ගනිමින් සම්මුඛ සාකච්ඡා ආශ්‍රයෙන් දත්ත රැස් කර ගන්නා ලදි. එහිදී රැස් කරගත් දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය හරහා විශ්ලේෂණයට බඳුන් කෙරුණි. එහිදී ඉලක්ක ගොඩනැගීම, වර්ධන මානසිකත්වය, ධනාත්මක ශක්තිමත් කිරීම්, දෘශ්‍යකරණය සහ මානසික පෙරහුරුව, සමවයස් මිතුරන් සමඟින් කෙරෙන සහයෝගී ඉගෙනුම, ශිෂ්‍ය කේන්ද්‍රීය අධ්‍යාපන රටාව, ඉගෙනුමට ඇති කැමැත්ත, උපකල්පන ගොඩනැගීම සහ දිරිගැන්වීම් යන අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්පයන් විද්‍යාර්ථීන්ගේ උසස් අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ සඳහා දායක වන බව සනාථ විය. එසේම ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අනුව අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප භාවිතයේ විෂමතාවක් පවතින බවත්, බාහිර අභිප්‍රේරණයට සාපේක්ෂව අභ්‍යන්තර අභිප්‍රේරණය වැඩි ඵලදායී බවක් උසුලන බවත් නිගමනය විය. ඒ අනුව අභිප්‍රේරණයේ පවතින වැදගත්කම මෙන්ම ප්‍රායෝගිකව අධ්‍යාපන සන්දර්භය තුළට අභිප්‍රේරණය ව්‍යවහාර කිරීම සඳහා දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් මෙන්ම ඊට සමගාමීවන වැඩමුළු සංවිධානය කිරීම යෝග්‍ය බව නිර්දේශ විය.

මුඛ්‍ය පදඃ *අධ්‍යයන ජයග්‍රහණ, අභිප්‍රේරණ ක්‍රම ශිල්ප, අභිප්‍රේරණය, විශ්වවිද්‍යාල විද්‍යාර්ථීන්, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය*

[1] මනෝවිද්‍යා ඒකකය, දර්ශන අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dananjanabasnayaka@gmail.com

Department of Political Science

අධිකරණය මඟින් සිදුවන නඩු ප්‍රමාදය පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්: මහර මහේස්ත්‍රාත් හා දිසා අධිකරණ ඇසුරෙන්

යූ. එල්. ඩී. ජී. දිනඉසුරි [1]

නීති විනිශ්චය කොට යුක්තිය පසිඳලන ආයතනයක් වන අධිකරණය මඟින් සිදුවන නඩු ප්‍රමාදය වත්මනෙහි සාකච්ඡාවට බඳුන්වන කාලීන වැදගත්කමක් දරණ කාරණාවක් ලෙස හැඳින්විය හැක. අධිකරණ තුළින් ජනතාව අපේක්ෂා කරනු ලබන යුක්තිය ඉටුවීම යන කාරණය සම්බන්ධයෙන් පසුගිය දශක කිහිපය තුළ දක්නට ලැබුණේ අධිකරණය මඟින් ප්‍රමාද වීම වන අතර යුක්තිය ඉටුවීම යන කාරණය සාධාරණ කාලවකවානුවක් තුළ සිදුවිය යුතුය. ඒ අනුව මෙහිදී යුක්තිය ඉටුවීම යන කාරණය සඳහා නියමිත කාර්ය පටිපාටියක් හා අනෙකුත් සාධක තිබියදී සාධාරණ කාලයක් තුළ යුක්තිය ඉටු නොවීම අධ්‍යයන ගැටලුව බවට පත්ව ඇත. මෙම අධ්‍යයනය තුළින් අධිකරණය හරහා සිවිල් හා අපරාධන නඩු කල්යාමට එනම්, නඩු ප්‍රමාදයට බලපාන හේතු සාධක මොනවාද, යන්න පිළිබඳව විශ්ලේෂණය කිරීම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන අතර නඩු ප්‍රමාදයට අධිකරණ කාර්ය පටිපාටින්ගෙන් වන බලපෑම, නඩු ප්‍රමාදයට වෙනත් ආයතනයන්ගෙන් වන බලපෑම හා නඩුවල ප්‍රමාදය අවම කර ගැනීම සඳහා විසඳුම් යෝජනා කිරීම ලෙස, අතුරු අරමුණු කිහිපයක් ද සඵල කොටගෙන ඇත. ඉහත අරමුණු සාර්ථක කර ගැනීම සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත මුලාශ්‍රය ලෙස, මහර මහේස්ත්‍රාත් හා දිසා අධිකරණ පරිශ්‍රය තුළ සේවය කරන නීතිඥවරුන් යොදාගෙන ඇති අතර ද්විතීයික දත්ත මුලාශ්‍ර ද යොදාගෙන දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකොට ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව නඩු ප්‍රමාදය කෙරෙහි පොලිසියෙන් සිදුවන බලපෑම, අධිකරණ කාර්ය පටිපාටියෙන් වන බලපෑම, නීතිඥවරුන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම, විනිසුරුවන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම හා වෙනත් සාධකයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑම වගු, ප්‍රස්ථාර භාවිතයෙන් නිරූපණය කොට ඇත. නඩු ප්‍රමාදය වීම කෙරෙහි ඉහත සාධකයන්ගේ සිදුවන බලපෑම හේතුවෙන් පුද්ගල ජන ජීවිතයට සමාජීය, ආර්ථික හා මානසිකව සිදුවන බලපෑම පිළිබඳවත් පෙන්වා දෙයි. මෙම දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව අධිකරණයේ නඩු ප්‍රමාදවීම වත්මනෙහි කාලීන සමාජ ගැටලුවක් බවට පත්වී ඇති ආකාරය පැහැදිලි වේ. කෙසේ නමුත් කාලීන සමාජ ගැටලුවක් වී ඇති අධිකරණයේ නඩු ප්‍රමාද වීම වලක්වා ගැනීමට අධිකරණ අමාත්‍යංශයේ අවධානය ලැබිය යුතු බවත්, ඒ සඳහා සමාජයක් වශයෙන් වගකිවයුතු සියල්ලන්ගේම අවධානය ලැබිය යුතු බවත් ඒ තුළින් අධිකරණයෙන් අපක්ෂපාතී කඩිනම් සාධාරණ විනිශ්චයක් ලබා ගත හැකි වන බව අවසාන වශයෙන් නිගමනය කළ හැක.

මුඛ්‍ය පද: *දිසා අධිකරණය, නඩු ප්‍රමාදය, නීතිඥවරුන්, මහර, මහේස්ත්‍රාත් අධිකරණය*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
gimhanidinaisuri22@icloud.com

අස්වැසුම වැඩසටහනේ ක්‍රියාත්මකභාවය පිළිබඳ විග්‍රහයක්: කලුතර දිස්ත්‍රික්කයේ වලල්ලාවිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ 788-A ග්‍රාම නිළධාරී වසම ආශ්‍රයෙන්

කේ. ටී. ඩී. ටී. එස්. කුමාර [1]

ශ්‍රී ලංකාව මුහුණ දෙමින් සිටින ආර්ථික අර්බුදයෙන් මිදීමට ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදලෙහි ණය කොන්දේසිවලට යටත් වීමේ ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් හඳුන්වා දුන් දිළිඳු ජනතාව නගාසිටුවීමේ වැඩසටහනක් වශයෙන් අස්වැසුම වැඩසටහන හඳුන්වා දිය හැක. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනය අස්වැසුම වැඩසටහන දිළිඳුකම පිටුදැකීමට දක්වන දායකත්වය සැබවින්ම සඵලදායී ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත පදනම්ව සිදු කර ඇත. අස්වැසුම වැඩසටහනෙහි දායකත්වය සහ වැඩසටහනෙහි පවතින ශක්‍යතා සහ දුර්වලතා අවබෝධ කර ගැනීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. මෙම පර්යේෂණයෙහි දත්ත රැස් කිරීම සඳහා 2024 ඔක්තෝම්බර් මස 788-A මාකලන්දාව දකුණ ග්‍රාම නිළධාරී වසම තුළ අස්වැසුම ප්‍රතිලාභයට හිමිකම් කියන පුද්ගලයින් 30 සහ ප්‍රතිලාභ අහිමි පුද්ගලයින් 30 දෙනෙකු ද අහඹු ලෙස තෝරා ගත් නිළධාරීන් 10 දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියකින් ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිත කරන ලදි. ද්විතීයික දත්ත ලෙස ග්‍රන්ථ, සඟරා, පර්යේෂණ පත්‍රිකා මෙන්ම වෙබ් අඩවි භාවිතයට ගන්නා ලදි. අස්වැසුම වැඩසටහන සඳහා නිර්ණායක කිහිපයක් ඔස්සේ තෝරාගත් කණ්ඩායම් හතරකට සහනාධාර මුදල් හිමි වන බවත්, එම මුදල්වල වටිනාකම එකිනෙකට වෙනස් වන බවත් හඳුනාගත හැකි විය. ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය ඉහළ නැංවීමට අස්වැසුම සහනාධාරයට වඩා ඔවුන්ගේ ආදායම් මාර්ග බලපෑමක් ඇති කරවන බව අනාවරණය විය. අස්වැසුම වැඩසටහන පාදක කර ගත් තාක්ෂණික ක්‍රියාවලිය සහ නිර්ණායක හේතුවෙන් ගැටලු පැන නැගී ඇති බවත් ප්‍රතිලාභ ලැබිය යුත්තන්ට ප්‍රතිලාභ අහිමිව ඇති බවත් හෙළි විය. ඒ අනුව මෙම අධ්‍යයනයේ නිගමනය වන්නේ මෙරට දිළිඳුකම පිටුදැකීමේ ක්‍රියාදාමය සඳහා අස්වැසුම වැඩසටහන හරහා ලබා දෙන දායකත්වය ප්‍රමාණාත්මක නොවන බවය. එමෙන්ම, අස්වැසුම වැඩසටහන සඳහා ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමට භාවිත කළ නිර්ණායක වෙනසකට ලක් කිරීම සහ ග්‍රාමීය වශයෙන් අස්වැසුම වැඩසටහන පිළිබඳව ජනතාව දැනුවත් කිරීමට ක්‍රමවේද පුළුල් කිරීම යනාදී යෝජනා තුළින් දැනට වැඩසටහනෙහි පවතින දුර්වලතා මඟ හැරිය හැකිවනු ඇත.

මූඛ්‍ය පද: *අස්වැසුම, දිළිඳුකම පිටුදැකීම, ප්‍රතිලාභ, ප්‍රතිලාභීන් තෝරා ගැනීමේ නිර්ණායක, ශ්‍රී ලංකාව*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
thushara20st@gmail.com

විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණයේ භාවිතය: කළුතර මහ නගර සභාව ආශ්‍රිත සිද්ධි අධ්‍යයනයක්

එම්. එස්. එෆ්. සල්මා [1]

තාක්ෂණයේ දියුණුවත් සමඟ විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණය ලොව බොහෝ රටවල්වල ක්‍රියාත්මක වීම දක්නට ලැබේ. විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණයේ මූලික අරමුණු වන්නේ ජනතාවට කාර්යක්ෂමව, ඵලදායී සහ විනිවිදභාවයෙන් යුතුව සැපයීමයි. ශ්‍රී ලංකාවේ විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිපත්තිය හඳුන්වා දී වසර ගණනක් ගතව ඇත. රාජ්‍ය ආයතන විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිපත්තියට අනුගත වීමෙන් පසු ආයතන සුළු ප්‍රමාණයක් සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් පෙන්නුම් කළ ද, පළාත් පාලන ආයතන ද ඇතුලුව බොහෝ රාජ්‍ය ආයතන ඉන් නිසි ප්‍රගතියක් අත්පත් කර ගෙන නොමැති බව පූර්ව පර්යේෂණ තුළින් හෙළිවී ඇත. මෙම තත්ත්වය තුළ මහ නගර සභාවල ජාතික විද්‍යුත් පාලන ප්‍රතිපත්තිය කෙතරම් දුරට ක්‍රියාත්මක වන්නේද? සහ එය ක්‍රියාත්මක භාවය නිසි අන්දමින් සිදුවීමට හෝ සිදු නොවීමට කුමන සාධක බලපාන්නේද? යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලු වේ. මෙම පර්යේෂණය සඳහා අහඹු ලෙස කළුතර මහ නගර තෝරා ගන්නා ලද අතර සභාවේ පරිපාලන ක්‍රියාවලිය සහ සේවා සැපයීම වැඩිදියුණු කිරීමේදී විද්‍යුත් පාලන සේවාවන්හි සඵලදායික බව සහ කාර්යක්ෂමතාව ඇගයීම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ වේ. අධ්‍යයන නියැදිය වශයෙන් කළුතර මහ නගර සභාවේ සේවයේ නියුතු නිලධාරීන් 10ක් සහ මහ නගර සභාවට සේවා ලබා ගැනීමට පැමිණෙන සේවාලාභීන් 50ක් ඇතුළත් 60දෙනකු අහඹු ලෙස තෝරා ගැණුනි. ඔවුන් සඳහා ලබා දුන් ප්‍රශ්නාවලි ද්විත්වයක් මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගැනුණි. ද්විතියික දත්ත ග්‍රන්ථ, සඟරා, පර්යේෂණ පත්‍රිකා සහ වෙබ් අඩවි භාවිතයෙන් සිදු කෙරුණි. ක්ෂේත්‍ර අධ්‍යයනය 2024 දෙසැම්බර් - 2025 පෙබරවාරි යන තෙමස තුළ සිදු කළ අතර, දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී ඇංජැක මෘදුකාංගය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලදී. අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය වූයේ විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිපත්තිය පළාත් පාලන ආයතන තුළ ක්‍රියාත්මක වුවත් ජනතාව තුළ දැනුවත් බවක් නොමැති වීමත් විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ජනතාවගේ විශ්වාසය අඩුවීමත් හේතුවෙන් පුරවැසියන් එම ක්‍රමයට අනුගත වීමට අකැමැත්තක් දක්වන බවය. විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණය කාර්යක්ෂම වීමට මහ නගර සභා තුළ තිබෙන පරිගණක පහසුකම් සහ අන්තර්ජාල සම්බන්ධතා ප්‍රමාණවත් නොවීමත් හේතුවෙන් විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණයේ ප්‍රායෝගික භාවිතාව සම්බන්ධයෙන් ගැටලුකාරී තත්ත්වයක් මතු වී ඇති බව නිලධාරීන්ගේ අදහස විය. ආයතනික අංශය විසින් මහජනතාවට විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ සේවා පිළිබඳ දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීමෙන් ඒ පිළිබඳ පුරවැසි විශ්වාසය තහවුරු කිරීම කළ හැකි වේ.

මුඛ්‍ය පද: *කළුතර මහ නගර සභාව, කාර්යක්ෂමතාව, පළාත් පාලන ආයතන, පුරවැසි විශ්වාසය, විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණය, විද්‍යුත් ආණ්ඩුකරණ ප්‍රතිපත්තිය*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nisansala200329@gmail.com

The Impact of Television Media on Individual Political Socialization

P. A. J. Anuththara [1]

Individual Political Socialisation is the adaptation of an individual to the political system of the society in which they live. Television of the media makes a strong contribution to this process. This study explores the influences of television media on individual political socialization. The main objective of this study is to conduct an exploratory study into the impact of television media on the process of individual political socialization. Another objective of the study is to examine the impact of the understanding of the contemporary political situations transmitted to the public through television media on individual political socialisation. This study adopts a mixed-methods approach, integrating both primary and secondary components. Secondary data was collected through a field survey designed to capture public opinion within the Dompe Division. A structured questionnaire was administered to a sample of one hundred respondents, generating quantitative data. The collected data were analysed using statistical techniques to identify patterns and draw conclusions relevant to the study objectives. The study found that a majority of people use television media. Political programs and news broadcasts are types of television programs that have an impact on individual political socialisation. Among them, it was revealed that the majority of people use news broadcasts to access updated political information. Differences in political socialisation were identified depending on the television channel that individuals watch. It was confirmed that there are differences in individual political socialization based on how people perceive information provided through television media. Therefore, it can be concluded that television media is the most influential type of media on individual political socialisation.

Keywords: *Individual Political Socialisation, Individuals, Influence, Television Media*

---

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
jithmianuththara9@gmail.com

වතුකරයේ ශ්‍රී ලාංකික දෙමළ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා විමධ්‍යගතකරණයේ දායකත්වය: දොඩන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රයෙන්

එම්. පී. කෞශල්‍යා [1]

ළමා අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම සඳහා අන්තර්ජාතිකව මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ විවිධ නීති රීති පවතින නමුත් තවදුරටත් ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම් වාර්තා වේ. දශක හතරකට අධික කාලයක් දේශපාලන බලතල පැවරීම (Devolution) මෙන්ම නිදහසින් පසු යුගය පුරාම විකේන්ද්‍රණය (Deconcentration) යන විමධ්‍යගතකරණ භාවිතාවන් ශ්‍රී ලංකාව තුළ ක්‍රියාවට නැගුණද, තවදුරටත් වතුකරයේ ශ්‍රී ලාංකික දෙමළ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම් වාර්තා වේ. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වන්නේ වතුකරයේ ශ්‍රී ලාංකික දෙමළ ළමුන්ගේ අයිතිවාසිකම් ආරක්‍ෂා කිරීම සඳහා විමධ්‍යගතකරණය කෙතෙක් දුරට දායක වී තිබේද, යන්න හඳුනාගැනීමයි. එහිදී ප්‍රාථමික මූලාශ්‍ර වශයෙන් නිශ්චිත නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ දොඩන්ගොඩ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පයාගලවත්ත අධ්‍යයන ප්‍රදේශයේ ජීවත්වන මෙරට පුරවැසිභාවය සහිත අවුරුදු 6-18 අතර වතුකරයේ දෙමළ ළමුන් 40 දෙනෙකුගෙන් ව්‍යුහාත්මක ප්‍රශ්නාවලියක් ඇසුරෙන් සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් තොරතුරු ගැණිනි. එසේම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ නිලධාරීන් 10ක් සහ පයාගල වත්තෙහි මූලික තොරතුරු සපයන්නන් සමඟ සිදු කළ ගැඹුරු සාකච්ඡා මඟින් තවදුරටත් දත්ත සපයා ගන්නා ලදී. ද්විතීයික මූලාශ්‍ර වශයෙන් සඟරා, පර්යේෂණ වාර්තා සහ අන්තර්ජාල තොරතුරු භාවිත කර ඇත. ලබාගත් දත්ත මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය ඔස්සේ විශ්ලේෂණය කර ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණයට අනුව අන්තර්ජාතික ළමා අයිතිවාසිකම් සම්මුතියේ සහ ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා අයිතිවාසිකම් ප්‍රඥප්තියේ සඳහන් ළමා අයිතිවාසිකම්, වතුකරයේ දෙමළ ළමුන්ට අහිමි වී ඇති බව තහවුරු විය. විමධ්‍යගතකරණ උත්සාහයන් අසාර්ථක වීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයේ ප්‍රතිපාදන හිඟය, සීමිත සම්පත්, නිළධාරීන්ගේ භාෂා ගැටලුව, ප්‍රජා සහභාගීත්වය අඩුවීම, අධීක්ෂණය ප්‍රමාණවත් නොවීම, නිළධාරීන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාව සහ ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය ප්‍රමාණවත් නොවීම යන සාධක බලපා ඇති බව අනාවරණය විය. මෙම අභියෝග ජයගැනීම සඳහා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවල නිළධාරීන්ගේ ධාරිතාව ශක්තිමත් කිරීම, ප්‍රජා දැනුවත්භාවය සහ සහභාගීත්වය වැඩිදියුණු කිරීම, සන්නිවේදනය දියුණු කිරීම වැනි යෝජනා ඉදිරිපත් කර ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය, වතුකරයේ දෙමළ ළමුන්, විභේදනය, විමධ්‍යගතකරණය, ළමා අයිතිවාසිකම්*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
piumikawshalya2000@gmail.com

Impact of the India–China Power Struggle on South Asian Geopolitics and Economy in the 21st Century

U. A. G. Nisansala [1]

The 21st century has emerged as an era in which both India and China exert significant influence on global politics in economic and political spheres. South Asia remains central to the nationalist agendas of these two rising powers. Within this region, India and China seek to expand their influence while maintaining a delicate balance of power. The central research question investigates whether the India–China power struggle will have a decisive impact on South Asia's geopolitics and economy in the 21st century. This study examines the background of the India–China power competition, its impact on South Asia, and the responses of South Asian states to this rivalry. The research is based on secondary data sources, including books, reports, academic articles, and newspapers, and employs a qualitative descriptive methodology. Findings suggest that China currently leads India in terms of economic strength, military capacity, technological advancement, nuclear capability, and engagement within the United Nations. However, India has recently surpassed China in population, positioning itself for long-term economic growth through its expanding labour force. Theories of national power, balance of power, game theory, and zero-sum dynamics provide insights into how this rivalry affects both regional conflict and cooperation. China's Belt and Road Initiative has significantly reshaped South Asia's strategic and economic landscape, while territorial disputes in Aksai Chin, Arunachal Pradesh, and the Galwan Valley highlight the security dimension of the struggle. South Asian countries, meanwhile, have adopted strategies aimed at balancing the influence of both powers. The study concludes that while China has sustained faster economic growth, India's demographic advantage offers it the potential to act as a counterweight in shaping South Asia's geopolitical and economic future.

Keywords*: Belt and Road Initiative, China, India–China Power Competition, India, South Asia*

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
gayathrinisansala0719@gmail.com

පුද්ගල දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි සමාජ මාධ්‍යය සිදුකරන බලපෑම: ෆේස්බුක් ඇසුරින්

ඩබ්ලිව්. බී. පී. මධුශානී [1]

පුද්ගල දේශපාලන සමාජානුයෝජනය වූ කලී පුද්ගලයන් දේශපාලනය කෙරෙහි හුරුකරවන්නා වූත් එයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමට පුහුණු කරන්නා වූත් ක්‍රියාවලියකි. දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි බලපෑම් කරන පවුල, පාසල, සමවයස් කණ්ඩායම්, ජන මාධ්‍යය, මුද්‍රිත මාධ්‍යය සහ සමාජ මාධ්‍යය ආදී කාරක ගණනාවක් පවතී. සමාජ මාධ්‍යය අතරින් ෆේස්බුක් පුද්ගලයන් අතර වඩාත් ජනප්‍රිය සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස හඳුනාගත හැකිය. පුද්ගල දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි ෆෙස්බුක් සිදුකරන බලපෑම මෙහිදී පර්යේෂණයට ලක් කරන අතර ෆේස්බුක් ක්‍රියාකාරීත්වය සහ ශක්‍යතාවය පිළිබඳ අවධානය යොමු කරන ලදි. මෙම අධ්‍යයනය සිදුකිරීම සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කරයි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණ සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ ක්‍රමවේදය යොදාගන්නා ලදි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය යොදාගත් අතර, විශ්වවිද්‍යාලයේ ශිෂ්‍ය ශිෂ්‍යාවන් අධ්‍යයන සංගහනය ලෙස යොදා ගැනුණි. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ පීඨ පහක සිසුන් 20 බැගින් 100 ක නියැදියක් සඳහා ඉදිරිපත් කළ මාර්ගගත ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය ඔස්සේ දත්ත රැස් කරනු ලැබිණි. රැස් කරන ලද දත්ත ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක විශ්ලේෂණයට ලක් කරන ලදි. තවද විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන ක්‍රමවේදය භාවිතයට ගැනුණි. දේශපාලන අවබෝධය ලබා ගැනීම සඳහා පුද්ගලයන් වැඩි වශයෙන් පරිශීලනය කරනු ලබන සමාජ මාධ්‍යය ෆේස්බුක් විය. ෆේස්බුක් හී පවතින අදහස් පළකිරීමේ ක්‍රමවේදයන් ඍජු සහ සක්‍රීය පුද්ගල සබඳතාවන් පුද්ගල දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි බලපෑම් කර ඇත. දේශපාලන තොරතුරු නිරන්තරයෙන් යාවත්කාලීන වීම, ඉක්මනින් සහ පහසුවෙන් දේශපාලන තොරතුරු ප්‍රචාරණය වීම ආදී ශක්‍යතාවයන් මගින් පුද්ගල දේශපාලන අදහස් සහ මත වෙනස් කිරීම මෙන්ම දේශපාලන අවබෝධය පුළුල් කිරීම ආදී ලෙස ෆේස්බුක් බලපෑම සිදුවන බව අධ්‍යයනය තුළින් අවබෝධ විය. මෙම අධ්‍යයනය හරහා දේශපාලන සමාජානුයෝජනය යනු පුළුල් ක්‍රියාවලියක් බවත් එහිදී පුද්ගලයන් පරිශීලනය කරනු ලබන පහසු සමාජ මාධ්‍යයක් ලෙස ෆේස්බුක් ඒ කෙරෙහි ප්‍රබල බලපෑමක් සිදු කරන බව පැහැදිලි විය. ෆේස්බුක් ඇසුරින් සිදුකළ මෙම අධ්‍යයනය තුළින් සමාජ මාධ්‍යය දේශපාලන සමාජානුයෝජනය කෙරෙහි බලපෑම් කරන ප්‍රබල දේශපාලන සමාජානුයෝජන කාරකයක් වන බව නිගමනය කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *දේශපාලන සමාජානුයෝජනය, බලපෑම, සමාජ මාධ්‍යය, සමාජානුයෝජන කාරක, ෆෙස්බුක්*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
peshalamadhushani193@gmail.com

United States Foreign Policy towards Arab-Israeli Conflict

Wasana Preethimali [1]

The Arab-Israeli conflict, deeply rooted and multifaceted geopolitical issue, has shaped the Middle East's Political landscape for over a country. At the heart of this conflict lies the struggle between Israel and Arab neighbors over land, identity and sovereignty. This research focuses on the intervention of the U.S., a prominent player, in this conflict. The main objective was to further narrow that approach and study the positive and negative interventions made by U.S. foreign policy and policymakers in this protracted conflict. The study scrutinizes the evolution of U.S. foreign policy toward the Arab-Israeli conflict from 1948 to the present. It centers on the interplay between ideological commitments, strategic interests, and domestic and international factors that have shaped U.S. interventions. It emphasizes the efforts of the U.S. administration to ensure Israel's security, maintain regional stability and cooperation, secure energy resources, and manage its relations with Arab states, based on realistic and constructive perspectives. This study applies a qualitative, interpretivist approach using secondary data from scholarly works and historical analyses. A thematic analysis of major milestones from the 1948 recognition of Israel, the U.S. intervention in the 1967 Six-Day War, the Camp David Accords and the Oslo peace process, as well as the ideological and strategic commitments of the modern Trump administration was carried out. The study identifies both continuity and shift in U.S. foreign policy approaches. The study argues that while core strategic interests have remained largely stable, U.S intervention and its intensity have changed in response to changing geopolitical and domestic political considerations. By discussing the successes and limitations of US initiatives, this research contributes to a nuanced understanding of the role of US foreign policy as an interlocutor. Finally, the findings that a combination of power based and strategic suggest norm-based has shaped U.S. foreign policy, making balanced approach necessary for future conflict resolution.

Keywords*: Arab-Israeli Conflict, Constructivism, Peace Process, Realism, U.S. Foreign Policy*

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
wasanaprithimali7@gmail.com

Anticipated Efficiency and Service Recipient Satisfaction in Implementing the New Public Management Approach: Based on the Divisional Secretariat Office of Dehiowita

K. H. M. Wijerathna [1]

Delivering public services through traditional administrative practices has become increasingly difficult amidst the complexities of contemporary governance, reducing both effectiveness and efficiency. In response, Sri Lanka introduced the New Public Management approach about two decades ago, aiming to modernise public administration through technology-driven reforms and improved service outcomes. This study evaluates the efficiency and service recipient satisfaction achieved through the New Public Management approach implemented at the Dehiowita Divisional Secretariat. Data were collected using a conventional sampling method from 20 institutional officers and 30 service recipients by combining structured questionnaires, in-depth interviews, and institutional record analysis to gather both primary and secondary data. The collected data were analysed using a mixed-method approach. Findings reveal notable improvements in responsiveness, transparency, and service quality following New Public Management reforms. Nevertheless, significant barriers continue to constrain optimal outcomes. These include rigid bureaucratic procedures restricting discretion and flexibility, weak feedback mechanisms, limited citizen participation, uneven adoption of Information and Communication Technology systems, varying levels of digital literacy, resistance to change among officials, and insufficient professional development in modern administrative practices. As a result, efficiency gains remain incomplete, and service recipient satisfaction is only moderate. The study concludes that while the New Public Management system has introduced positive changes, its implementation within the Dehiowita Divisional Secretariat cannot yet be regarded as fully successful. Policy implications emphasise the importance of comprehensive capacity-building programmes for officers, public awareness initiatives to strengthen citizen engagement, user-friendly Information and Communication Technology platforms, and institutional reforms that promote flexibility and accountability. Without addressing these systemic and behavioural constraints, the transformative potential of New Public Management reforms in Sri Lanka will remain only partially realised.

Keywords*: Client Satisfaction, Efficiency, New Public Management Approach*

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
hashinimaduwangi@gmail.com

ගැටුම් නිරාකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සමථ මණ්ඩල දායකත්වය: වලස්මුල්ල සමථ මූල මණ්ඩලය

කේ. ඒ. එස්. එස්. පත්මසිරි [1]

අපක්ෂපාතී සහ මධ්‍යස්ථ තීරණ ගැනීමේ අධිකරණ බලයක් නොමැති තුන්වන පාර්ශ්වයක් විසින් ප්‍රතිවිරුද්ධ පාර්ශ්වයන් අතර පවතින ආරවුල් නිරාකරණය කිරීම සඳහා මැදිහත්කරුවකු වශයෙන් කටයුතු කිරීම සමථකරණයයි. නූතනය වන විට ගැටුම් නිරාකරණය කරලීම උදෙසා විවිධ ආයතන සංවිධානය වී ඇති අතර අධිකරණ පද්ධතියෙන් බැහැරව ස්ථාපිත කළ ප්‍රාදේශීය ආයතනයක් ලෙස සමථ මණ්ඩල හඳුනාගත හැකිය. ආරවුල් නිරාකරණය කිරීම සඳහා සමථ මණ්ඩලයෙහි දායකත්වය කොතරම් ශක්‍යතාවයක් පවතී ද, යන්න අධ්‍යයන ගැටලුව වේ. ගැටුම් නිරාකරණ ක්‍රියාවලිය තුළ සමථ මණ්ඩල දායකත්වය වලස්මුල්ල සමථ මූල මණ්ඩලය ආශ්‍රයෙන් අවධානය යොමු කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ, ගැටුම් නිරාකරණයේ දී භාවිත වන ක්‍රමයන්ට විකල්පයක් ලෙස සමථ මණ්ඩල දායකත්වය තුළ ඵලදායී විසඳුම් ලබා දෙන්නේද යන්නයි. පර්යේෂණය සිදු කිරීමේ දී ප්‍රාථමික දත්ත සහ ද්විතීයික දත්ත භාවිතයට ගැනුණි. ප්‍රාථමික දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා, ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණ සහ ක්ෂේත්‍ර නිරීක්ෂණ යන ක්‍රමවේදයන් යොදා ගැණුනි. ද්විතීයික දත්ත ලෙස ග්‍රන්ථ, සඟරා, වාර්තා සහ වෙබ් අඩවි භාවිතයට ගැනුණි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය වූයේ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ වලස්මුල්ල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් වලස් මුල්ල සමථ මූල මණ්ඩලය යි. එහිදී මසක් තුළ ලැබුණු ආරවුල් 50ක නියැදියක් තෝරාගත් අතර, ආරවුලට පැමිණි පළමු පාර්ශ්වය සහ දෙවන පාර්ශ්වය වශයෙන් ආරවුල්කරුවන් 50ක් බැගින් පුද්ගලයින් 100ක් අධ්‍යයන නියැදිය ලෙස යොදා ගනි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා Excel මෘදුකාංගය සහ විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණ ක්‍රමය භාවිතයට ගන්නා ලදි. අධ්‍යයනය සිදුකිරීම මඟින් ගැටුම් නිරාකරණයේදී භාවිත වන ක්‍රමයන්ට විකල්පයක් ලෙස සමථ මණ්ඩල ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධයෙන් ශක්‍යතාවයක් පවතින බවත්, ආරවුලට සම්බන්ධ පාර්ශවයන් තෘප්තිමත් වන ආකාරයේ විසඳුමකට එළඹීමට හැකි බවත්, අධිකරණ පද්ධතියෙන් බැහැරව අඩු වියදම් සහිතව ආරවුල් නිරවුල් කර ගැනීමට පවතින ක්‍රමවේදයක් වන බවට ජනතාව තුළ දැනුමක් පවතින බවත් නිගමනය කළ හැකිය. සමථ මණ්ඩල මුහුණ දෙන අභියෝග සඳහා පිළියම් යෙදීම, සමථ මූල මණ්ඩල තුළ කාන්තා නියෝජනය ඉහළ දැමීම සහ තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතයට ගැනීම, සමථ මණ්ඩල ක්‍රියාවලිය පිළිබඳ ජනතාව තවදුරටත් දැනුවත් කිරීම වැනි යෝජනා මෙම අධ්‍යයනය තුළින් ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *ආරවුල, ගැටුම් නිරාකරණය, වලස්මුල්ල, සමථ මණ්ඩලය, සමථකරණය*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
saharisanjula642@gmail.com

A Comparative Study on Job Satisfaction of Teachers in Provincial Schools (Western and Sabaragamuwa Provinces) in Sri Lanka

M. M. D. Pamodya [1]

Teacher job satisfaction is a key factor in improving educational outcomes and maintaining school stability. In Sri Lanka, provincial schools are administered under the authority of the nine Provincial Councils established by the 13th Amendment to the Constitution, which serve the majority of students. These councils are responsible for managing human resources, infrastructure, and education policy implementation at the regional level. This study compared the factors influencing job satisfaction among teachers in the Western and Sabaragamuwa Provinces, addressing a gap in existing literature. A sample of 20 teachers, 10 from each province, was selected using equal representation. A mixed-method approach was applied, combining questionnaire responses and secondary data. The data was analysed using SPSS to identify trends and differences in job satisfaction. The analysis indicated that teacher job satisfaction was positively associated with leadership and decision-making, time management, and job security, whereas social involvement did not exhibit a significant relationship. Furthermore, the independent samples t-test revealed no statistically significant difference in overall job satisfaction between teachers in the Western and Sabaragamuwa Provinces, suggesting a consistent pattern across both contexts. Leadership, time management, and job security emerged as key contributors to teacher satisfaction, while social involvement had a limited impact across both provinces. The findings highlighted the need for targeted policy interventions to strengthen school leadership, enhance time management practices, and ensure job security to improve teacher well-being and performance.

Keywords*: Decentralization, Educational Policy, Job Satisfaction, Provincial Schools*

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
dewnipamodya9@gmail.com

The Impact of Social Media on Political Participation of Sri Lankan Youth: A Study on Undergraduates in Faculties of Humanities and Social Sciences, University of Kelaniya

M. M. Nilmini Hemamala Wimalasooriya [1]

Political participation has become a widely discussed concept in the contemporary socio-political discourse. One of the most distinctive social groups of representing the Sri Lankan youth is the university students' community. A strong interrelationship exists between university students and political participation, which is influenced by various factors such as time availability, economic status, educational background and understanding of the prevailing political system. The research problem of this study is how social media impact on youth's political participation. The main objectives of this study were to explore the pattern of political participation among university students, identify the influencing factors and examine the role of social media as a mediating variable in political engagement. This study focuses on the University of Kelaniya as the research field to examine the nature of political participation among Sri Lankan youth and the factors influencing it. This study was conducted as both qualitative and quantitative research, using mixed methods. The sample consisted of 80 undergraduates from the Department of Political Science, Geography, Drama and Cinema and Sinhala in the faculties of Humanities and Social Sciences. Qualitative data were collected through interviews with all 80 participants, while quantitative data were analyzed using basic statistical methods, tables, and charts. The findings revealed that voting in elections was the most common form of political participation among the students. Furthermore, time and economic status had both direct and indirect influences on their political involvement, and Facebook was found to have a significant impact on students' political activities.

Keywords*: Facebook, Political Participation, Social Media, University of Kelaniya, Youth*

---

[1] Department of Political Science, University of Kelaniya
nilminihemamalawimalasooriya@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය පුරවැසියන් කෙරෙහි සිදුකරන බලපෑම පිළිබඳ විශ්ලේෂණාත්මක අධ්‍යයනයක්: හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ බෙලිඅත්ත ප්‍රාදේශීය සභාව ඇසුරින්

එස්. අයි. අමරසිංහ [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී පාලන ව්‍යුහය තුළ පළාත් පාලන ආයතන වනාහි රාජ්‍ය යාන්ත්‍රණයෙහි විමධ්‍යගතකරණය හරහා බලය බෙදා හරිනු ලබන ආයතනය වේ. මේවා ප්‍රාදේශීයව මධ්‍යගත පාලනයේ දුර්වලතා අවම කරමින් පුරවැසියන් හට වඩාත් සමීපව ක්‍රියාත්මකවන, ප්‍රතිචාරාත්මක පාලන ක්‍රමයක් හරහා සේවා සපයන සහ සංවර්ධනයට දායක වන ආයතන වේ. මෙම ආයතන විසින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ක්‍රියාදාමයන් පුරවැසියන්ගේ ජීවිත කෙරෙහි සිදුකරන ඍජු හා වක්‍ර බලපෑම් පිළිබඳ පළාත් පාලන ආයතනවලට ඇති විභවය අවධාරණය කෙරේ. ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ආයතනයන්හි ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය ඔස්සේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාත්මක කල ද, සංවර්ධන ප්‍රතිලාභ හිමිවිය යුතු බිම් මට්ටමේ ජනතාවට ප්‍රතිලාභ බෙදාහැරීම සහ සාධනීය පුරවැසි සවිබල ගැන්වීමක් සිදු නොවන්නේ ඇයි? ද යන්න මෙහි ප්‍රධාන ගැටලුව යි. පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ සංවර්ධන ක්‍රියාදාමය තුළින් පුරවැසියන් කෙරෙහි සිදු කරන ආර්ථික සහ සමාජීය තත්ත්වයන්ට ඇති වූ බලපෑම අධ්‍යයනය කිරීම යි. මෙම පර්යේෂණය මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණයක් ලෙස සිදුකරන ලද අතර, දත්ත රැස් කිරීම සඳහා බෙලිඅත්ත ප්‍රාදේශීය සභාවෙහි අඹගස්දෙණිය ග්‍රාම සේවා වසම කේන්ද්‍රකර කර ගනිමින් පුරවැසියන් 40 කගෙන් සමන්විත නියැදියක් යොදාගනිමින් සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ ප්‍රශ්නාවලි භාවිත කරන ලදී. මෙහිදී පළාත් පාලන ආයතන හරහා පුරවැසි ජීවිතයට ධනාත්මකව බලපෑම් කිරීමට විභවයක් පැවතිය ද, දේශපාලන මැදිහත්වීම්, පුරවැසි සහභාගීත්වයේ අඩුපාඩු, විනිවිදභාවය සහ වගවීම නොමැතිකම, මධ්‍යම රජය සමඟ පවතින දුර්වල සම්බන්ධීකරණය වැනි ප්‍රධාන අභියෝග රැසක් පවතී. වඩාත් කාර්යක්ෂම, වගකීමකින් සහ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ප්‍රාදේශීය සංවර්ධන ක්‍රියාවලියක් ස්ථාපිත කිරීම සඳහා ප්‍රතිපත්තිමය වෙනස්කම්, සංවර්ධනය, තාක්ෂණික භාවිතය සහ ජනතා සහභාගීත්වය වැඩි දියුණු කිරීම අත්‍යවශ්‍ය බව නිගමනය වේ. සේවාවේ විනිවිදභාවය සහ වගවීම ශක්තිමත් කිරීම, ආර්ථික සංවර්ධනයට පුරවැසියන්හට සහයෝගය ලබාදීම, මූල්‍ය හා මානව සම්පත් ශක්තිමත් කිරීම, දේශපාලන ස්වාධීනත්වය සහ විනිවිදභාවය ඉහළ නැංවීම, පුරවැසි සහභාගීත්වය දිරිමත් කිරීම, මධ්‍යම හා ප්‍රාදේශීය ආයතන අතර සම්බන්ධීකරණය වැඩිදියුණු කිරීම, තාක්ෂණය යොදා ගැනීම සහ සමානාත්මතාව තහවුරු කිරීම වැනි ප්‍රතිපත්තිමය යෝජනා ඉදිරිපත් කෙරේ. මෙම යෝජනා ක්‍රියාත්මක කිරීම මඟින් ශ්‍රී ලංකාවේ පළාත් පාලන ක්‍රියාවලිය වඩාත් කාර්යක්ෂම, සේවා විනිවිදභාවයෙන් යුක්ත සහ පුරවැසි කේන්ද්‍රීය තත්ත්වයක් බවට පත් කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *පළාත් පාලනය, පුරවැසියා, ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, ප්‍රාදේශීය සංවර්ධනය, විමධ්‍යගතකරණය*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
shehari2520@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ ජාතිවාදී ප්‍රවණතා වර්ධනය වීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩී. එම්. එස්. ජී. දසනායක [1]

නිදහසින් පසු ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ප්‍රවාහයන් තුළ ජාතිවාදය ප්‍රධාන ක්‍රියාකාරී බලවේගයක් ලෙස පිළිගත් අතර, විශේෂයෙන් මැතිවරණ සමයන්හිදී ජාතිවාදී ප්‍රවණතා ඉහළ යන බව පසුගිය දශක කිහිපය පුරා දැකගත හැකි විය. මේ පිළිබඳ අවධානය යොමු කරමින් ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලනය තුළ ජාතිවාදී ප්‍රවණතා වර්ධනය වීම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක් සිදු කරනු ලබයි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජාතන්ත්‍රීය ආණ්ඩුකරණය තුළ ජාතිවාදී ප්‍රවණතා වර්ධනය වීමේ ක්‍රියාවලිය, එයට බලපාන සාධක සහ ජාතිවාදය වර්ධනය වීම හේතු කරගෙන මතුවී ඇති ගැටලු සහගත තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක අධ්‍යයනයක් වන අතර ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික දත්ත භාවිත කරන ලදි. ප්‍රාථමික දත්ත සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ දේශපාලන ක්ෂේත්‍රය පිළිබඳව අවබෝධයක් සහිත විවිධ වෘත්තීන්ට අයත් පුද්ගලයන් 20 දෙනෙකු සමඟ පවත්වන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත සපයා ගන්නා ලදි. පොත්, ශාස්ත්‍රීය ලිපි, ව්‍යවස්ථා සහ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති ලේඛන මඟින් ද්විතීයික දත්ත රැස් කරගන්නා ල දි. තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් දත්ත විශ්ලේෂණය කර ඇත. දත්ත විශ්ලේෂණයේදී පෙනී ගියේ, ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතිවාදය සහ දේශපාලනය අතර දැඩි සම්බන්ධතාවයක් පවතින බවත්, නිදහසින් පසු ආණ්ඩු විසින් ගත් රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති කිහිපයක් ජාතිවාදී ප්‍රවණතා වර්ධනයට හේතු වී ඇති බවත් ය. විශේෂයෙන්ම මැතිවරණ සමයන්හි ජාතිවාදී ප්‍රකාශන හා ප්‍රචාරණ වැඩිවීම නිසා ජාතිවාදී ප්‍රවණතා ඉහළ යන බව සහ ජාතිවාදය සම්පූර්ණයෙන්ම අක්‍රීය කළ නොහැකි නමුත් ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බලවිමධ්‍යගතකරණ මඟින් පාලනය කළ හැකි බවත් හඳුනාගත හැකි විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ජාතිවාදය සංස්කෘතික සහ ආගමික වශයෙන් වර්ධනය වී ඇති අතර සිංහල-බෞද්ධ පදනමක් සහිත දේශපාලන ව්‍යාපාර, උසස් මට්ටමේ රාජ්‍ය ක්‍රියාමාර්ග තුළ ද ඒ පැවත්ම පෙන්වා දී ඇත. දේශපාලන ක්‍රියාකාරීත්වය කෙරෙහි ජාතිවාදය ප්‍රබල බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන අතර ජාතිවාදය පවත්වාගෙන යාමට දේශපාලන ප්‍රවාහයන් අතීතයේ සිටම කටයුතු කර ඇති බව හඳුනාගත හැකි විය. මෙම ජාතිවාදී ගැටලුව විසඳීමට බලහත්කාරී මධ්‍යගතකරණය වෙනුවට ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී බලවිමධ්‍යගතකරණය යටතේ ජාතික සමගියකින් හා සංහිඳියාවකින් යුක්ත සමාජ පරිසරයක් නිර්මාණය වන අයුරින් ප්‍රතිපත්තිමය තීන්දු තීරණ ගැනීමට කටයුතු කිරීමෙන් මෙම ජාතිවාදී අර්බුදය විසඳීමට හැකියාවක් පවතින බව අවසාන වශයෙන් හඳුනාගත හැකි විය.

මුඛ්‍ය පද: *ජාතිවාදය, දේශපාලනය, බලය, වාර්ගික කණ්ඩායම්, ශ්‍රී ලංකාව*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sandaligeethma1998@gmail.com

ඊශ්‍රායල-පලස්තීන යුද්ධය තුළින් ලෝක දේශපාලනයට සහ ආර්ථිකයට සිදුකළ බලපෑමː 2000 සිට 2024 දක්වා කාල පරිච්ඡේදය ඇසුරින්

පී. පී. එස්. වීරසූරිය [1]

ජනවාර්ගික, ආගමික සහ ඉඩම් ආරවුල් මගින් මෙහෙයවන ඊශ්‍රායල-පලස්තීන ගැටුම, අසල්වැසි මැද පෙරදිග රාජ්‍යයන්ට බලපාන යුද්ධයක් දක්වා වර්ධනය වී ජාත්‍යන්තර අවධානයට ලක් වූ ගැටුමක් බවට පරිණාමය විය. මෙම පර්යේෂණය 2000 සිට 2024 දක්වා කාලය තුළ ඊශ්‍රායල-පලස්තීන යුද්ධය ලෝක දේශපාලනයට සහ ආර්ථිකයට සිදු කළ බලපෑමත්, ගැටුම සම්බන්ධයෙන් එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානයේ බලපෑමත් පරික්ෂා කිරීම අරමුණු කර ඇත, භූ දේශපාලනික ප්‍රතිවිපාක සහ ආර්ථික ඇඟවුම් පරීක්ෂා කරයි. පර්යේෂණයට අවශ්‍ය දත්ත සහ තොරතුරු සපයා ගැනීමේදී ද්විතියික දත්ත, එනම් එක්සත් ජාතීන්ගේ නිල ලේඛන, විශ්වාසදායක ප්‍රවෘත්ති මාධ්‍ය, ශාස්ත්‍රීය සඟරා, පර්යේෂණ නිබන්ධ සහ ජාත්‍යන්තර ආර්ථික හා වෙළඳ වාර්තාවලින් ලබාගත් දත්ත භාවිත කරන ලදී. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදයේ තේමාත්මක විධික්‍රමය භාවිතා කරමින් දත්ත විශ්ලේෂණය සිදු කරන ලදී. යුධ ගැටුම නිසා මතුව ඇති ජාත්‍යන්තර ප්‍රතිචාර, ආර්ථික බලපෑම් සහ එක්සත් ජාතීන්ගේ ආයතනික භූමිකා තක්සේරු කිරීම සඳහා ලිබරල්, ක්‍රීඩා, යැපුම් සහ ආර්ථික වර්ධන න්‍යායන් භාවිතා කළ අතර යුද්ධයේදී රාජ්‍යයන්ගේ හැසිරීම, ගැටුම් සහ බල ගතිකතා පැහැදිලි කිරීමට යථාර්ථවාදී න්‍යාය භාවිතා කරයි. ඊශ්‍රායල-පලස්තීන යුද්ධය සඳහා කලාපීය සහ ගෝලීය බලවතුන් සම්බන්ධවීම තුළින් එක් එක් රාජ්‍යයන්හි විදේශ ප්‍රතිපත්ති නැවත සකස් කිරීමෙන් තුළින් ගෝලීය දේශපාලනයට සැලකිය යුතු ලෙස බලපෑම් සිදු කර ඇති බවත්, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය වැනි ජාත්‍යන්තර ආයතන තුළ බෙදීම් තීව්‍ර කර ඇති බවත්, පර්යේෂණයෙන් හෙළි වේ. ආර්ථික වශයෙන් ඛණිජ තෙල්, ගෑස්, රන්, ආයුධ සහ මුදල් වෙළඳපොළවල උච්චාවචන සිදු කිරීමට මෙම ගැටුම දායක වී ඇති අතර වෙළඳ මාර්ග කඩාකප්පල් කිරීම නිසා විදේශ ආධාර අස්ථාවර කිරීමට දායකවී ඇත. බහුවිධ න්‍යායන් භාවිතයෙන් සිදු කළ විශ්ලේෂණයේදී අනාවරණය වූයේ මෙම ගැටුම දිගුකාලීනව පැවතීම හේතුවෙන් ජනතාව සහ රාජ්‍යයන් විසින් ජාත්‍යන්තර සන්ධාන සහ ගෝලීය ආයතන කෙරෙහි තබා ඇති විශ්වාසයට අහිතකර ලෙස බලපා ඇති බවයි.

මුඛ්‍ය පදː *ඊශ්‍රායල-පලස්තීන යුද්ධය, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය, ලෝක ආර්ථිකය, ලෝක දේශපාලනය, විදේශ ප්‍රතිපත්ති*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
pamudisesani99@gmail.com

ප්‍රජා සංවිධානවල කාර්යභාරය සහ එහි සමාජ ආර්ථික බලපෑම: කළුතර දිස්ත්‍රික්කයේ මිල්ලනිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ඩබ්ලිව්. ඒ. රංගිකා සංදීපනී [1]

ප්‍රජා සංවිධාන යනු තනි තනි වශයෙන් ගත් කල ශක්තියෙන් අඩු ප්‍රජාව එකට එකතු වී තම අවශ්‍යතා ඉටුකර ගැනීම සඳහා පිහිටුවාගත් සංවිධානයකි. ආරම්භයේ දී මෙම සංවිධාන මඟින් සීමිත කාර්ය භාරයක් ඉටු වුවත් පසුකාලීනව මෙම සංවිධාන මඟින් ජනතාවට විශාල සමාජ, ආර්ථික සේවාවක් සිදුවෙයි. කෙසේ නමුත් වර්තමානයේ මෙම සංවිධාන අභියෝග රැසකට මුහුණ දී ඇත. ඒ අනුව පර්යේෂණ ගැටලුව, සමහර ප්‍රජා සංවිධාන මඟින් ජනතාවට සැලකිය යුතු සේවයක් ඉටු නොවෙයි යන්නයි. එබැවින් මෙම පර්යේෂණයේ අරමුණ ප්‍රජා සංවිධානවල කාර්ය භාරය සහ එමඟින් ජනතාවට සමාජ, ආර්ථික සේවයක් සිදුවනවා ද යන්න පරීක්ෂා කිරීමයි. ලගාන ග්‍රාමසේවා වසම අධ්‍යන ක්ෂේත්‍රය ලෙස තෝරා ගන්නා ලද්දේ සාපේක්ෂව ක්‍රියාකාරී මට්ටමේ පවතින ප්‍රජා සංවිධාන ගණනාවක් මෙහි ක්‍රියාත්මක වන බැවිනි. ලගාන ග්‍රාමසේවා වසමේ තෝරාගත් ප්‍රජා සංවිධාන 8ක සභාපතිවරුන් 8 දෙනා සහ ඒවායෙහි සාමාජිකයින් 100 දෙනෙක්ගෙන් සමන්විතව නියැදිය තෝරා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රාථමික දත්ත පමණක් භාවිත කළ අතර එම දත්ත, මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය යටතේ (ප්‍රමාණාත්මක සහ ගුණාත්මක දත්ත ලෙස) විශ්ලේෂණයට ලක් කරන ලදි. විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදි. ප්‍රතිඵල ලෙස ප්‍රජා සංවිධාන තම කාර්ය භාරය නිසි ආකාරව සිදුකරන බවත් එමඟින් ජනතාවට සැලකිය යුතු සමාජ ආර්ථික සේවයක් සිදුවන බවත් අනාවරණය විය. කෙසේනමුත් ප්‍රජා සංවිධාන වර්තමානයේ දැඩි මූල්‍යමය ගැටලුවකට මුහුණපා තිබේ. මේ තත්ත්වය ප්‍රජා සංවිධානවල කාර්ය භාරය අඩපණ කිරීමකට ලක් කරයි. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රජා සංවිධනවල කාර්ය භාරය සහ සමාජ, ආර්ථික බලපෑම මධ්‍යස්ථ මට්ටමක පවතී. ප්‍රජා සංවිධාන තම කාර්ය භාරය නිසි ආකාරව ඉටු කිරීමට කටයුතු කලත් මූල්‍යමය අභියෝගය හමුවේ එය ඉතා සාර්ථක මට්ටමට පත්වී නොමැති බවට නිගමනය කළ හැකිය. මෙම තත්ත්වයට විසඳුම් ලෙස ප්‍රජා සංවිධානවල නීතිමය ව්‍යුහයන්, වගකීම් සහ පරිපාලන පද්ධති යාවත්කාලීන කිරීමත්, මූල්‍ය සම්පත් නිසි ආකාරව කළමනාකරණය කිරීමත් සිදු කළ යුතුය.

මුඛ්‍ය පද: *ආර්ථික සංවර්ධනය, ප්‍රජා නායකත්වය, ප්‍රජා සංවිධාන, සමාජ සංවර්ධනය*

[1] දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
sandeepanirangika08@gmail.com

Department of Social Statistics

The Impact of Mathematical Anxiety on Subject Choices among Undergraduates in Arts Faculties: Special Reference to Higher Education Institutes in Sri Lanka

W. K. K. Parindi [1]

Mathematical anxiety, characterized by fear and stress related to mathematical tasks, significantly influences students' academic and career choices, especially in non-STEM fields. The research aims to fill the gap in understanding how this anxiety affects Arts students, who often avoid math-intensive subjects due to perceived challenges. The primary objective is to explore the relationship between mathematical anxiety and subject choice. In contrast, secondary objectives examine demographic, educational, socio-economic, cognitive, emotional, genetic, and missed opportunity factors contributing to this anxiety. A quantitative research design was employed, collecting data from 99 Bachelor of Arts students at three Sri Lankan universities using a simple random sampling method and a structured questionnaire. Statistical techniques were applied to analyse the data, including ordinal regression, chi-square tests, and structural equation modelling. The results revealed that gender, prior academic performance, and socio-economic factors, such as school motivation, parental support, and peer influence, were significantly correlated with mathematical anxiety. Additionally, cognitive, emotional, genetic, and missed opportunity factors were identified as major contributors to this anxiety. The study also identified several types of mathematical anxiety, including statistical, test, subject-specific, spatial, cognitive, and symbolic anxiety, which influenced students' subject choices. Female students were found to experience higher anxiety levels, and students with lower mathematics grades were more likely to avoid math-based subjects. The study concludes by recommending targeted interventions, such as anxiety management workshops and curriculum reforms, to reduce the impact of mathematical anxiety and broaden students' academic and career opportunities.

Keywords: *Academic Performance, Arts Undergraduates, Mathematical Anxiety, Subject Choices*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
kaweeshaparindi5@gmail.com

Attitudes towards the Use of AI Chatbot Technologies for Academic Support: An Application of the TAM Model (A Comparative Study between University Students and Teachers)

N. R. Jayawardana [1]

Artificial Intelligence, particularly chatbot technology, has become increasingly integrated into various aspects of daily life and education. Artificial intelligence chatbots are programs designed to facilitate natural interactions between humans and computer systems through text or voice communication. These modern chatbots have significantly evolved, enabling personalized responses, advice, and academic support. This study investigates attitudes toward the use of Artificial Intelligence chatbot technologies for academic support, applying the Technology Acceptance Model. A comparative analysis was conducted between university students and teachers to examine their attitudes, usage patterns, and purposes for using Artificial intelligence chatbots in academic settings. The study employed a quantitative research approach, focusing on government universities in Sri Lanka. Three universities were selected as the study population, and stratified random sampling was used to collect data from 111 students and 108 teachers. Data were gathered through two structured questionnaires, which included variables from the Technology Acceptance Model along with the dependent variable. The data were analyzed using Structural Equation Modelling and descriptive statistics. The findings reveal that both students and teachers primarily use well-established Artificial intelligence chatbots, highlighting their reliability and effectiveness in providing academic support. Newer chatbot tools are also gaining popularity, especially among students, reflecting a growing interest in adopting emerging technologies. The study emphasizes the gap between students' enthusiasm for innovative tools and teachers' preference for traditional methods. It recommends targeted professional development initiatives and the promotion of a culture of innovation to better integrate Artificial intelligence chatbot technologies into academic environments.

Keywords*:* *Artificial Intelligence, Attitudes, Chatbot Technology, Structural Equation Modelling, Technology Acceptance Model*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
jayawardananihinsa@gmail.com

Factors Influencing Purchase Intention of Health and Life Insurance: Special Reference to Colombo District in Sri Lanka

R. Y. G. Nipuni Dhananjana [1]

As economic challenges increase and health concerns rise, coupled with growing awareness of financial risks, insurance has become an essential tool for risk management. This study examines the factors influencing health and life insurance purchasing decisions among adults in the Colombo District of Sri Lanka. A quantitative research design was employed, with data collected through a structured questionnaire administered to a stratified random sample. The data were analyzed using binary logistic regression, chi-square tests, and descriptive statistics. The results indicate that insurance literacy, perceived trust, and awareness of risks were significant predictors of purchase intention. Additionally, demographic and socio-economic factors, such as age, education, and income, were found to have a substantial influence on purchasing decisions. However, psychological drivers, including attitudes, showed limited impact, suggesting that knowledge and perceived trust are the primary drivers of purchase intention. The findings have important implications for insurance providers and regulators, highlighting the need for targeted initiatives to improve market penetration and enhance financial resilience. The study emphasizes the urgent need for educational and trust-building programs to increase insurance uptake, which, in turn, could contribute to broader goals such as financial inclusion, economic growth, and social protection.

Keywords*: Health Insurance, Insurance Literacy, Life Insurance, Purchase Intention, Sri Lankan Insurance Industry*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
nipunidhananjana2@gmail.com

Factors Influencing Cybersecurity Awareness in Using Social Media: With Special Reference to University Students in Western Province, Sri Lanka

N. A. D. C. Sathsarani Gunasekara [1]

This study investigates the factors influencing cybersecurity awareness among university students in Western Province, Sri Lanka, a demographic particularly vulnerable to cyber threats due to extensive social media usage. While much of the existing research focuses on public universities across Sri Lanka, this study specifically targets students within the Western Province. A quantitative research design was employed, where a questionnaire was administered to a random sample of university students to assess their cybersecurity awareness and identify influencing variables. The methodology involved collecting data on cybersecurity awareness and its key determinants, including social media usage and demographic factors, followed by appropriate model specification and inferential statistical analysis. Structural Equation Modelling was used to analyze the data, revealing that Password Security, Browser Security, Secure Online Habits, Personal Information Protection, and Social Media Activities all significantly and positively contribute to cybersecurity awareness. Among these, Secure Online Habits and Personal Information Protection were identified as the most influential factors, followed by Social Media Activities, Browser Security, and Password Security contribution. The model demonstrated an excellent fit, and the reliability and validity of the measurement instrument were strongly established. These findings provide valuable insights into the development of targeted educational programs and suggest directions for future research aimed at enhancing cybersecurity readiness among university students.

Keywords: *Cybercrime, Cybersecurity Awareness, Social Media, University Students*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
sathsaranigunasekara951@gmail.com

The Impact of Visual Merchandising Strategies on Impulsive Buying Behavior in Online Clothing Retailing

L. L. H. Sanjana [1]

Visual merchandising plays a critical role in enhancing the overall shopping experience by attracting, engaging, and influencing customer behavior in the digital marketplace. The study investigates the impact of online visual merchandising strategies on impulsive buying behavior within the context of online clothing retailing. The primary objective of this research is to identify which visual merchandising elements most significantly influence consumers' impulsive purchasing decisions in online retail environments. To explore this, a sample of 120 participants was selected based on the homophily concept, targeting mutual followers of well-known Instagram-based online clothing retailers. A structured, self-administered questionnaire using a five-point Likert scale was employed to measure consumer responses to various online visual merchandising strategies. The data gathered aimed to provide insights into how different visual merchandising elements affect impulsive buying behavior. The results indicate that several key online visual merchandising strategies, including social proof, virtual try-ons, color design elements, limited time offers, and high-quality images, significantly influence impulsive buying behavior. These findings highlight the importance of well-designed and effectively executed visual merchandising strategies in converting online store visits into impulsive purchases. This research offers valuable insights for online clothing retailers seeking to increase user engagement and boost sales through the optimization of digital merchandising strategies. By understanding the specific online visual merchandising strategies that drive impulsive buying, retailers can better design their online shopping environments to encourage spontaneous purchasing decisions.

Keywords*: High-Quality Images, Impulsive Buying Behavior, Online Clothing Retail, Visual Merchandising Strategies*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
sanjanalokuge124@gmail.com

Future Trends of Income Inequality in South Asian Countries

S. B. L. R. Deshappriya [1]

This study examines future trends of income inequality in South Asian countries. This study sets out three sub-objectives: first to identify historical patterns of income inequality in South Asian countries; second to examine the impact of income inequality on per capita Gross Domestic Product within these countries; and third to compare how income inequality influences per capita Gross Domestic Product across South Asian countries, with a particular focus on contrasting them with the country exhibiting the lowest level of inequality in the region. This study collected secondary data from all South Asian countries except the Maldives. In the estimated study, the Palma ratio was used to measure income inequality. This research follows a quantitative approach using secondary data, descriptive statistics, time series forecasting, and pooled data Analysis for data analysis. Key results indicate that, first, all South Asian countries except Sri Lanka will experience increasing income inequality over the next ten years. Second, income inequality negatively affects per capita Gross Domestic Product across South Asian countries; when inequality increases, per capita Gross Domestic Product growth decreases and vice versa. Third, other South Asian countries experience more negative effects on their per capita Gross Domestic Product from income inequality compared to Sri Lanka, which has the lowest income inequality in the region.

Keywords*:* *Gross Domestic Product, Income Inequality, Palma Ratio, South Asian Countries*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
ruwanlasantha2000@gmail.com

User Acceptance of AI Tools in Academic Research: An Application of the UTAUT2 Model: Special Reference to Final Year Students of Higher Educational Institutes in Western Province

H. T. I . Rathnasinghe [1]

The rapid integration of Artificial Intelligence tools for academic research has transformed educational methodologies. However, user acceptance among university students is still underexplored, especially in Sri Lanka. This study examines the factors influencing students' acceptance of Artificial Intelligence tools for academic research using the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology2 model. The research addresses gaps in understanding how specific factors related to demographics, socio-economic status, educational background, and digital and internet literacy influence adoption. The objectives are to identify key acceptance factors, commonly used Artificial Intelligence tools, and differences in acceptance based on students' backgrounds and literacy levels. Yamane's method employed a quantitative approach using stratified random sampling to survey 99 final-year students from four universities in Sri Lanka. Data was analyzed using structural equation modelling for the Unified Theory of Acceptance and Use of Technology2 construct and chi-square tests for categorical variables. Findings revealed that performance expectancy, effort expectancy, social influence, facilitating circumstances, and hedonic motivation significantly positively influenced acceptance, while habituation had a negative effect. Price was not found to be an effect, which may be due to the prevalence of free tools. Residential areas, Information and communication technology related part-time jobs, and previous Artificial Intelligence experience also significantly influenced user acceptance. Students with moderate digital and internet literacy showed the highest levels of acceptance. The study concludes that institutional support, targeted training, and equitable access are crucial to improving the use of Artificial Intelligence tools. These insights provide practical recommendations for policymakers and educators to foster the integration of Artificial Intelligence in academic research.

Keywords: *Academic Research, Artificial Intelligence, Structural Equation Model, University Students, User Acceptance, UTAUT2 Model*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
taneesharathnasinghe@gmail.com

Reproductive Issues and Their Impact on Career Goals and Economic Stability of Working Women: Special Reference to Free Trade Zone, Sri Lanka

P. L. C. Ranmali Jayakodi [1]

This study investigates the impact of reproductive health issues on the career goals and economic stability of women working in Sri Lanka's Free Trade Zones. Despite their significant contribution to the economy, women in these zones face a range of reproductive health challenges, including menstrual disorders, pregnancy complications, infertility, sexually transmitted infections, and psychological distress. These health issues impede their professional advancement and financial security. The research addresses a critical gap in existing literature by exploring how these health challenges intersect with demographic and socioeconomic factors to affect women's livelihoods. A quantitative research approach was employed, utilizing structured questionnaires administered to 105 women, selected through stratified random sampling from the Katunayake, Koggala, and Biyagama Free Trade Zones. Data were analysed using Structural Equation Modelling and ordinal regression to assess the relationships between reproductive health issues, career goals, and economic stability. Chi-square tests were employed to evaluate the influence of demographic and socioeconomic variables. The findings revealed that reproductive health issues significantly disrupt women's income consistency, employment stability, and career progression. Married women and those aged 26–36 reported the highest prevalence of complications, while lower education levels and factory work exacerbated vulnerabilities. The study highlights the urgent need for workplace policies that support reproductive health, including improved access to healthcare, maternity benefits, and mental health resources. Such policies are essential to promote gender equality and economic empowerment in the workplace.

Keywords: *Career Goals, Economic Stability, Free Trade Zones, Reproductive Health, Working Women*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
ranmaleejayakody@gmail.com

විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නියුක්ත වීම සහ අධ්‍යයන කාර්යසාධනය: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ඇසුරින්

කේ. ඒම්. ඒම්. සෙව්වන්දි [1]

විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයන් අර්ධ කාලීන රැකියාවල නිරත වීම සිසුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්යසාධනය සම්බන්ධව ද, සමස්ත අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ මෙන්ම විශ්වවිද්‍යාල අධ්‍යාපනයේ ඵලදායිතාවය කෙරෙහි ද, රටේ ආර්ථිකය සම්බන්ධව ද, සහ යහපත් පුරවැසියන් නිර්මාණය වීම සම්බන්ධව ද ඍණාත්මකව බලපාන අතර සමාජීය ගැටලු උත්පාදනය වීමට ද හේතු වේ. එබැවින් ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය විශ්වවිද්‍යාලවල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවලට යොමු වීම ඔවුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්යසාධනයට බලපෑමක් ඇති කරයි ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව මත පදනම්ව විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නිරත වීමට බලපාන සාධක හඳුනාගැනීම, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නිරත වීම හා ඔවුන්ගේ අධ්‍යයන කාර්යසාධනය අතර සම්බන්ධතාවයක් පවතී ද, යන්න අධ්‍යයනය කිරීම හා හදාරනු ලබන උපාධි පාඨමාලාව අනුව සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවල නිරත වීමේ ස්වභාවය අධ්‍යයනය කිරීම, විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවල නිරතවීම තුළින් විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්ට මුහුණ දීමට සිදුවන අහිතකර ප්‍රතිවිපාක අධ්‍යයනය කිරීම යන අරමුණු පෙරදැරි කරගෙන මෙම පර්යේෂණය සිදුකර ඇත. කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සිව්වන වසර විශ්වවිද්‍යාල සිසුන්, 100 ක නියැදියක් ඔවුන් අධ්‍යාපනය ලබන පීඨය අනුව ස්තෘත සසම්භාවී නියැදීම යටතේ දත්ත රැස්කිරීමට තෝරා ගන්නා ලදි. ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය ඔස්සේ ලබා ගන්නා ලද ප්‍රාථමික දත්ත මත පදනම්ව විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණය, සාධක විශ්ලේෂණය, ලඝු ප්‍රවර්ධන ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණය හා කයි වර්ග පරීක්ෂාව යන විශ්ලේෂණ ක්‍රමවේදයන් ඔස්සේ දත්ත විශ්ලේෂණය කරමින් නිගමන ලබාගෙන ඇත. විශ්වවිද්‍යාල ශිෂ්‍යයන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නිරත වීමට බලපාන සාධක ලෙස ආර්ථික සාධක, පවුල ආශ්‍රිත සාධක, විශ්වවිද්‍යාල ආශ්‍රිත සාධක පොදුවේ බලපානු ලැබේ. එලෙසම විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවල නිරත වීම හා අධ්‍යයන කාර්යසාධනය අතර සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව නිගමනය විය. මීට අමතර විශ්වවිද්‍යාල සිසුන් අර්ධ කාලීන රැකියාවක නිරත වීම සඳහා හදාරනු ලබන උපාධි පාඨමාලාව බලපෑමක් ඇති කරනු ලබන අතර, ස්ත්‍රී පුරුෂ භාවය අර්ධ කාලීන රැකියාවක නිරතවීම සඳහා බලපෑමක් ඇති නොකරයි.

මුඛ්‍ය පදඃ *අධ්‍යයනය කාර්යසාධනය, අර්ධ කාලීන රැකියා, විශ්වවිද්‍යාලය, සාධක*

[1] සමාජ සංඛ්‍යානය අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
maleeshasewwandi26@gmail.com

The Influence of Sustainable Fashion Marketing on Purchase Intention Among Gen Z: With Special Reference to Colombo District, Sri Lanka

K. V. C. Rashmika [1]

This study investigates the influence of sustainable fashion marketing on the purchase intention of Gen Z consumers in the Colombo District of Sri Lanka, addressing the pressing imperative for environmentally responsible practices within the fashion sector. Utilizing a quantitative research design, data were collected via structured questionnaires and analyzed using Structural Equation Modelling and Chi-square tests. The research examines the effects of key sustainable marketing dimensions, including sustainable products, pricing strategies, distribution approaches, authentic promotional efforts, brand credibility, and social influence on Gen Z consumer behavior. Results reveal that sustainable marketing practices exert a significant positive impact on purchase intentions, with consumer attitudes serving as a pivotal mediating variable. Additionally, demographic and socio-economic variables, including age, gender, income, and education, are found to shape these intentions. Specifically, older consumers, women, individuals with higher incomes, and those with greater educational attainment showed a stronger preference for sustainable fashion. The findings underscore the vital importance of transparency, credible sustainability certifications, and compelling storytelling for fostering consumer trust and aligning marketing initiatives with the environmental values of Gen Z. This research provides valuable insights into sustainable consumer behavior in a developing country and offers practical recommendations for fashion marketers and policymakers to design targeted strategies that promote responsible consumption among young consumers, supporting both environmental sustainability and economic growth in Sri Lanka's apparel industry.

Keywords*:* *Colombo District, Consumer Attitudes, Gen Z, Purchase Intention, Sustainable Fashion Marketing*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
rashmikakekulawala@gmail.com

Factors Affecting Customer Satisfaction in Online Food Delivery Services: Special Reference to Colombo District, Sri Lanka

W. L. M. C. Madhushan Wasala [1]

This research investigates the factors influencing customer satisfaction with online food delivery services in the Colombo district of Sri Lanka. The rapid advancement of technological systems has significantly impacted consumer behavior, making the study of customer satisfaction in emerging markets particularly valuable. In exploring the digital dimension of online food delivery services, this study integrates additional elements of interface design and digital literacy into the SERVQUAL model, which traditionally focuses on five dimensions: tangibility, reliability, responsiveness, assurance, and empathy. A quantitative research approach was employed, with a structured questionnaire distributed to 180 respondents selected via cluster sampling. The data were analyzed using structural equation modelling and chi-square tests. The findings indicate that in Colombo, a combination of digital literacy with tangibility, assurance, and empathy positively influences customer satisfaction, while reliability and responsiveness were found to have no significant impact. Furthermore, user satisfaction is influenced by demographic factors such as age, gender, income, and the design of the user interface. The study suggests that factors such as local levels of technological sophistication, population diversity, and service user expectations should be considered when tailoring online food delivery services to the local context. Based on these insights, actionable strategies are proposed for enhancing customer satisfaction in the online food delivery sector.

Keywords*: Customer Satisfaction, Delivery Service, Food Delivery Services, Online Food Delivery, Online Ordering Systems, Quality Service*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
madushanc722@gmail.com

Not Presented

The Impact of Customer's Literacy Level on the Use of Digital Banking Services in Commercial Banks: Special Reference to Colombo District in Sri Lanka

C. A. Tharindu Buddhika [1]

This study examines the literacy level among customers of commercial banks' electronic banking services in the Colombo district of Sri Lanka. The research aims to analyze customers' awareness, usage, and perceptions of electronic banking, particularly regarding security, privacy, and preferred features. A quantitative approach was employed using a structured questionnaire for 100 respondents who were chosen using simple random sampling. Descriptive and inferential statistical analyses, such as chi-square tests, correlation analysis, and t-tests, were utilized to explore the correlation of demographic characteristics and digital banking literacy. The key findings are that while the majority of customers possess moderate digital banking literacy, of respondents expressed high confidence in digital banking. Nevertheless, some customers continue to prefer traditional banking, thus pointing towards the need for targeted interventions. This study highlights the importance of enhancing digital literacy through education, intuitive interfaces, and inclusive strategies for bridging demographic gaps. It addresses digital banking literacy in urban Sri Lanka and offers practical recommendations to banks, policymakers, and educators to promote technological empowerment and financial inclusion.

Keywords*: Commercial Banks, Customer Perception, Demographic Factors, Digital Banking, Literacy Level*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
tbuddhika1999@gmail.com

Current Status and Future Trends of Sri Lanka's Food Exports

J. M. Nethmini [1]

The food export industry in Sri Lanka, historically significant and currently recognized as a key non-traditional export sector, has expanded remarkably across the country. This study aims to examine the current state of food exports in Sri Lanka and analyze future trends. Specifically, it investigates existing challenges faced by exporters and the relationship between income generated from food products and export volumes. The research explores several critical aspects of the industry, including the duration of exporters' involvement, primary export markets, difficulties experienced in the export process, emerging sector trends, and the overall status of the industry. Additionally, it assesses the sector's contribution to the national economy and the role of technology in enhancing competitive advantage. A sample of ten exporters from various regions in Sri Lanka was selected through convenience sampling to gather primary data. Secondary data analysis was also conducted to forecast future trends and to evaluate how income from different export products influences export quantities. Findings reveal that Sri Lanka's food export sector holds considerable potential for expansion and is a major contributor to foreign exchange earnings. The industry plays an important role in boosting the national economic development. To realize this growth potential, the study recommends adopting modern technologies, developing new export markets, reducing export-related taxes, introducing innovative food products, and improving support mechanisms for new exporters entering the market. Overall, this study highlights that with strategic improvements and policy support, Sri Lanka's food export industry can sustain growth and enhance its global competitiveness, thereby making a significant positive impact on the country's economy.

Keywords: *Export Markets, Export Problems, Exporter Challenges, Food Export, Future Trends, Technology in Exports*

---

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
nethminimithushi042@gmail.com

Impact of the Household's Head on Household Food Expenditure in Rural Area: With Special References to the Mahara Divisional Secretariat

K.T.O. Umanga Jayasinghe [1]

Expenditure is one of the most critical aspects of household management. Especially, food expenditure often represents a substantial share of total income in rural communities. This study examines the impact of the head of household on household food expenditure based on the Mahara divisional secretariat in the Gampaha district. This research mainly focuses on how demographic and socio-economic characteristics of the household's head, such as gender, employment status, ethnicity, age, education level, marital status and religion, influence the monthly food expenditure of the household. This research was conducted using a quantitative approach under structured questionnaires. A sample of one hundred households was surveyed to collect primary data. Descriptive analysis, multinomial logistic regression, and chi-square test were used to analyze data. Besides the main objective, this study also focuses on identifying the food expenditure patterns of rural households and accessibility to food in rural households. Findings reveal that employment status, ethnicity, marital status, and education level of the household head affect the food expenditure in rural areas. In addition, this study shows that rural people often purchase food weekly. Here, attention was paid to several selected specific foods such as rice, bread, milk and milk products, fish, meat, eggs and dried fish. As well as the income of the household, decision-making of the household, size of the household and government subsidies directly affect the change in food expenditure patterns of rural areas. It also shows that rural people still face some difficulties in accessing food, especially due to technology-related problems.

Keywords*:* *Food Accessibility, Food Expenditure, Head of Household, Household, Rural Area*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
osadiumanga123@gmail.com

Factors Affecting E-waste Management Intention Among Undergraduates in Sri Lanka

M. U. Sandeepani [1]

The rapid advancement of technology and the rise in electronic consumption have raised growing concerns about electronic waste (e-waste) disposal. The study explores the factors influencing e-waste management intention among undergraduates in Sri Lanka, guided by the Theory of Planned Behavior as the conceptual framework. The study focuses on how demographic, socio-economic, and university-related factors shape students' behaviors toward managing e-waste responsibly. Primary data were gathered from 100 undergraduates at the University of Peradeniya, University of Kelaniya, and University of Colombo using a stratified random sampling method, and a structured questionnaire was used for data gathering. Descriptive analysis revealed that while most students own essential devices like smartphones and laptops, they typically replace them only when they are no longer functional. Chi-square tests showed significant associations between variables such as gender, age, monthly household income, residential area, and residence ownership with students' awareness and behavior toward e-waste. The Structural Equation Model analysis revealed that perceived behavioral control, financial influence, and data security significantly and positively impacted students' intentions to manage their e-waste. Subjective norms had a negative influence, while attitude and awareness were not statistically significant. These findings point out the need for practical solutions, in addition to raising awareness, to address data privacy concerns and provide institutional support that encourages responsible e-waste behavior among students.

Keywords: *Behavioral Intention, E-Waste Management, Structural Equation Modeling, Theory of Planned Behavior, Undergraduates*

---

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
musandeepani@gmail.com

Not Presented

Identify the Impact of Coping Mechanisms on Academic Stress: Special Reference to Western Province Universities

N. M. M. S. Nawarathne [1]

Academic stress is an increasing concern, largely driven by academic workload, institutional expectations, and socio-economic challenges. These stressors adversely affect students' mental health and academic performance, necessitating evidence-based interventions to address this issue. The primary objective of the research is to explore the relationship between academic stress and coping strategies, while also examining demographic differences in coping preferences. A quantitative research design was employed, and data were collected from a stratified random sample of 100 students using a structured questionnaire based on the Perceived Stress Scale. Statistical tools such as descriptive analysis, chi-square tests, and multinomial logistic regression were used for data analysis. The findings reveal that physical exercise and mindfulness are the most effective coping mechanisms for reducing academic stress. Additionally, significant demographic patterns were observed: aesthetic coping strategies were more common among female students and those in the arts faculty, while mobile phone-based coping was more prevalent among students living at home. These results support Lazarus and Folkman's transactional model of stress and coping, highlighting the dynamic relationship between stressors and adaptive responses. The study concludes that coping strategies are context-dependent, suggesting that universities should implement tailored support systems and wellness programs. Such initiatives can improve student well-being, reduce academic stress, and enhance overall educational outcomes.

Keywords: *Academic Stress, Coping Mechanisms, Demographic Factors, Socio-economic Factors, Undergraduates*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
mahesnawarathne@gmail.com

Identifying the Motivational Factors Influencing Revisit Intention in Dark Tourism: Special Reference to North Province, Sri Lanka

R. M. Pewantha Kasun Bandara [1]

Dark tourism, travel to sites associated with conflict, tragedy, or death, has become an increasingly significant niche within global tourism studies and practice. This research investigates the motivational determinants of dark-tourism revisit intention, with special emphasis on Northern Province, Sri Lanka. A structured questionnaire supported a quantitative design, generating data from a random sample of 100 international tourists selected using the Yamane formula. Structural equation modelling and chi-square tests guided the analysis. Structural equation modelling explored relationships among the latent variables: tourist satisfaction, mass and social media influence, understanding history, curiosity, and revisit intention. The model proved highly valid and reliable, confirming tourist satisfaction as a mediator, while understanding history and curiosity emerged as critical predictors of revisit intention. Chi-square tests revealed significant associations between personal attributes (age, gender, region, profession) and revisit intention, underscoring demographic differences in responses to dark-tourism attractions. These findings inform post-conflict destination policymakers and stakeholders striving to foster sustainable, meaningful dark-tourism experiences in Northern Province, Sri Lanka.

Keywords*: Dark Tourism, Motivational Factors, Revisit Intention, Structural Equation Modelling, Tourists' satisfaction*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
pewanthakasun@gmail.com

Not Presented

Female Students' Attitude toward STEM Education in Sri Lanka

B. A. A. S. Samanthilaka [1]

Globally, and in Sri Lanka in particular, female participation in Science, Technology, Engineering, and Mathematics remains disproportionately low. In the Sri Lankan education context, there is a significant underrepresentation of female students pursuing Science, Technology, Engineering, and Mathematics. The objective of this research is to identify the principal determinants shaping female students' attitudes toward Science, Technology, Engineering, and Mathematics education in the Colombo District. The study evaluates how attitudes vary across demographic, socioeconomic, and educational characteristics, and most importantly, assesses the influence of psychological factors such as awareness, perceived ability, perceived value, and commitment. Primary data were collected from 100 female students via a structured questionnaire; the sample size was determined by the Yamane method. Descriptive statistics, chi-square tests, and structural equation modelling were employed for analysis. The findings indicate that family income, parental education, type of school, access to resources, and age significantly affect students' attitudes toward Science, Technology, Engineering, and Mathematics. Contrary to prevailing expectations, older students and those with greater access to technology and extracurricular Science, Technology, Engineering, and Mathematics activities exhibited more positive attitudes. Structural equation modelling results confirm awareness, perceived ability, perceived value, and commitment as consistent predictors of favorable attitudes. Overall, both external factors (school facilities, family background) and internal factors (motivation, self-esteem) jointly shape female students' orientations toward Science, Technology, Engineering, and Mathematics fields. These insights can guide teachers and policymakers in designing targeted interventions that foster gender-responsive and inclusive Science, Technology, Engineering, and Mathematics education, thereby mitigating participation gaps.

Keywords*: Attitudes, External Factors, Female Students, Internal Factors, STEM Education*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
anjalikasanjeewani20@gmail.com

Attitudes toward Cohabitation among Rural to Urban Migrants: Special Reference to Katunayake and Biyagama Free Trade Zones in Sri Lanka

A. P. A. Thilini [1]

Within Sri Lanka, particularly in the Katunayake and Biyagama Free Trade Zones, internal economic migration is reshaping social behaviours and family structures, with cohabitation emerging as an increasingly prevalent urban practice. This research aims to differentiate the attitudes of migrant workers who are willing versus unwilling to cohabit. A sample of 372 rural-to-urban migrants was selected through stratified random sampling across the two Free Trade Zones, and primary data were obtained via a structured questionnaire. Descriptive statistics, chi-square tests, and binary logistic regression were employed for analysis. Results indicate that 57 per cent of respondents expressed willingness to cohabit, with the "stage of the marriage process" identified as the most acceptable cohabitation form. Age, migration duration, and family type were statistically significant predictors of willingness to cohabit. Although economic considerations motivate many migrants, social needs and cultural influences also emerged as salient determinants. Respondents held generally positive or neutral positions regarding gender perspectives, traditional and religious values, family expectations, and social pressure. The findings underscore the necessity for legal recognition of cohabiting unions, inclusive housing strategies, and migrant-sensitive welfare provisions.

Keywords*: Attitudes, Cohabitation, Free Trade Zones, Migration, Socio-economic Factors*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
athilini98@gmail.com

Factors Affecting Fast Food Consumption Patterns among University Students: Special Reference to Western Province in Sri Lanka

E. K. G. V. N. Wickramanayaka [1]

The increasing prevalence of fast-food consumption among university students has become a salient public-health concern owing to its association with obesity, cardiovascular disease, and other non-communicable conditions. Although popularity is driven by convenience, affordability, and palatability, empirical evidence on the determinants of these consumption patterns remains limited in Sri Lanka. This research, therefore, identifies the factors shaping fast-food intake among undergraduates in the Western Province, with attention to demographic, social, psychological, educational, and economic influences. A quantitative design was employed: a sample of 100 undergraduates was selected via Yamane's formula from four public universities, and data were collected through a structured questionnaire. Descriptive statistics, chi-square tests, and ordinal logistic regression were used. Results indicate that meat-based fast foods are consumed most frequently, followed by dairy-based options, whereas plant-based alternatives are least preferred. Gender, region, and housing status significantly predicted intake, with male, urban, and residential students exhibiting the highest frequency. Peer influence constituted the strongest predictor, while stress demonstrated an inverse relationship with consumption. The reported health sequelae included nutrition-related disorders and digestive complaints, particularly among frequent consumers. The findings underscore the necessity for targeted interventions, such as university-level nutrition programes and regulatory policies, to foster healthier dietary practices. These results align with international evidence and highlight the importance of culturally responsive strategies to moderate fast-food consumption within Sri Lankan higher-education settings.

Keywords*: Demographic Factors, Fast Food Consumption, Health Impacts, Peer Influence, University Students*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
wvnethmini@gmail.com

Not Presented

Impact of Taxes on Economic Growth in Sri Lanka

G. G. N. Sewwandi [1]

The tax structure has a significant impact on the economic performance of Sri Lanka. However, the way in which different tax components affect Gross Domestic Product varies. With the growing fiscal deficit and economic instability, it is important to understand the effectiveness of direct and indirect taxes as a solution to economic growth. The main objective of this study is to analyze how direct and indirect taxes affect Sri Lanka's Gross Domestic Product. It is also a main objective to identify which tax components have the most significant impact on economic performance. This study is based on multiple regression models with dummy variables estimation, and a study conducted on the Auto Regressive Distributed Model using annual time series data. These models helped to examine the relationship between tax revenue types and Gross Domestic Product. The multiple regression with dummy variables results show that direct taxes have a greater impact on Gross Domestic Product, and indirect taxes have a relatively lesser impact. It was also confirmed that tax revenue in 2023 had a negative impact on Gross Domestic Product. The Auto Regressive Distributed Model model further confirms the significant relationship between tax variables and economic growth, as well as having a strong impact on Gross Domestic Product. Hence, the corporate taxes are the exception to growth. The study concludes that improving direct tax collection and reducing the heavy reliance on indirect taxes can lead to more sustainable economic growth. The results highlight the need for strategic tax policy reforms to foster economic growth and support development goals in Sri Lanka.

Keywords: *Direct Tax, Economic Growth, Gross Domestic Product, Indirect Tax, Tax Revenue*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya.
nisansala.sew999@gmail.com

Not Presented

Factors influencing the Frequency of Theater Visits: Special Reference to Colombo District, Sri Lanka

A. P. S. R. Vimukthi [1]

The Sri Lankan film industry is experiencing declining and inconsistent theatre attendance for domestic productions, in stark contrast to the vibrant golden era of the 1960s–1970s. Empirical evidence on the drivers of contemporary movie-going behaviour for local films is virtually absent. This research investigates the determinants of theatre-visit frequency for Sinhala-language films among moviegoers in Colombo District. A structured questionnaire was administered to 100 respondents selected via the Yamane formula, and data were collected outside major cinema halls. Nine explanatory dimensions were assessed: film-genre preference, cast appeal, director reputation, story quality, production values, release timing, marketing approach, cinema-hall characteristics, and social motivations. Relationships between these factors and attendance frequency were evaluated using chi-square tests and binary logistic regression. The analysis uncovered multifaceted interactions: the salience of individual determinants varied by age, income, and residential location. Several attributes that had underpinned the golden era (e.g., star power, director's reputation) now exert diminished influence, indicating that audience expectations have evolved alongside socio-economic transformation. This first comprehensive empirical examination of domestic film attendance in Sri Lanka furnishes baseline evidence for industry stakeholders. The results provide actionable guidance for filmmakers, exhibitors, marketers, and policymakers seeking to revitalize national cinema culture and bolster the economic sustainability of the local film sector.

Keywords*: Audience Preferences, Local Films, Moviegoing Behavior, Sri Lankan Cinema, Theater Attendance*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
ruwish21@gmail.com

Identifying the Travel Destination Attributes that Attract Tourists to Sri Lanka

D. M. N. Erandi [1]

Tourism is a vital contributor to economic development. Sri Lanka is one of the top countries in Asia in terms of natural and man-made wonders. Especially for island countries like Sri Lanka, the industry plays a key role in foreign exchange earnings, job creation and cultural promotion. However, after the COVID pandemic, tourism behaviors, preferences and expectations have changed significantly. Understanding what attracts international tourists is crucial for countries like Sri Lanka to remain competitive in the global tourism market. When choosing a travel destination, tourists focus on the attributes of a travel destination. As a tourist region with World Heritage Sites, Sri Lanka is one of the major competitors in the international tourism market. Considering the competitive tourism market, it is very valuable for tourism planners to identify the important attributes of a travel destination when choosing a destination. Sri Lanka attracts a large number of international tourists annually due to its attractive scenery, natural beauty, multicultural qualities, and favorable weather, among other attributes. To be highly successful in the international tourism market, Sri Lankan tourism planners and marketers need to clearly understand which attributes are most important to international tourists when choosing Sri Lanka as their destination. Accordingly, the primary objective of this study is to identify the tourism destination attributes that influence international tourists when choosing Sri Lanka as their travel destination. This will help Sri Lanka attract more international tourists.

Keywords*:* *Destination Attributes, International Tourists, Tourism Industry, Travel Destination*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
nimeshaerandi141@gmail.com

Factors Affecting Export Engagement of Small and Medium Sized Enterprises in Sri Lanka: Special Reference to the Manufacturing Sector in Colombo

T. M. Udanie [1]

This study investigates the factors influencing export engagement of Small and Medium Enterprises in Sri Lanka. Small and Medium Enterprises play a significant role in the national economy contributing considerably to economic indicators such as employment, Gross Domestic Product and industrial growth. On the other hand their participation in international trade remains minimal. This study examines how internal and external factors contribute in determining export engagement in a resource based view according to the RBV theory. The research is conducted adopting a quantitative methodology by obtaining data collected from 100 manufacturing Small and Medium Enterprises through a structured questionnaire. Key statistical techniques such as Confirmatory Factor Analysis, Binary Logistic Regression, Chi-Square Tests and Descriptive Analysis were employed to analyse the data. Finding revealed financial capability and management capability as significant determinants of export engagement while financial, managerial and marketing barriers were identified to have a significant negative relationship with export engagement. Motivation towards internationalisation was found to be higher among medium sized enterprises compared to small ones. The study concludes that strengthening internal capacities is critical for enhancing Small and Medium Enterprises export performance and calls for more targeted policy interventions and institutional support. These findings offer practical implications for policymakers, trade organisations, and business development institutions aiming to foster Small and Medium Enterprises competitiveness in global markets.

Keywords: *Export Barriers, Export Engagement, Internationalization, Manufacturing Sector, Small and Medium Enterprises*

---

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
malshaudanie@gmail.com

Impact of Math Anxiety on Financial Literacy: Special Reference to Gampaha District

H. M. D. S. Jayamanna [1]

In an era when numeracy competence is integral to responsible financial decision-making, explaining the psychological obstacles that undermine such competence is vital. This research explores the relationship between math anxiety and financial literacy among individuals in Gampaha District, Sri Lanka. The objectives were to identify the most salient forms of math anxiety, determine how math anxiety and financial literacy vary across demographic and socio-economic strata, and evaluate the impact of math anxiety on financial-literacy levels. A quantitative design was employed, using a structured questionnaire to gather data from a stratified sample spanning multiple age cohorts. Chi-square tests, ordinal regression analysis, and descriptive statistics examined the interrelationships among math anxiety, financial literacy, and background variables. The results indicate that test anxiety, numerical anxiety, and performance anxiety predominate within the sample. Math anxiety negatively affects financial literacy: higher levels of performance, financial-math, and test anxiety correlate with lower financial decision-making and reduced confidence in personal financial management. Financial-math anxiety impedes routine tasks such as budgeting and interpreting credit terms. These anxiety dimensions vary significantly by gender, age, educational attainment, and income. Younger respondents (15–29 years) and those with limited education exhibit more pronounced math anxiety and lower financial literacy, whereas higher education and stable income attenuate these adverse effects. The findings underscore the value of early, targeted educational and community interventions designed to diminish math anxiety and enhance financial literacy.

Keywords: *Financial Literacy, Financial Math Anxiety, Math Anxiety, Performance Anxiety, Test Anxiety*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
divanshamika500@gmail.com

The Impact of Social Media Usage on Academic Performance Among Undergraduates: Special Reference to University Students in Western Province, Sri Lanka

P. Y. Abesiriwardhana [1]

With the increasing prevalence of social media among university students, it is essential to explore how platforms like Facebook, WhatsApp, Instagram, YouTube, and TikTok influence students' academic outcomes, particularly their Grade Point Average. This research investigates the impact of social media usage on the academic performance of undergraduate students in the Western Province of Sri Lanka. Through a quantitative approach, this study uses primary data collected from a sample of 100 undergraduate students using a two-stage stratified sampling technique. The study evaluates the role of demographic, educational, and socio-economic factors in shaping social media usage patterns and their relationship with academic success. The research employs descriptive analysis, Chi-square tests, and Multinomial Logistic Regression to analyze the data. The findings reveal significant associations between age, university type, socio-economic status, and social media usage patterns. Platforms like WhatsApp and YouTube were found to correlate positively with higher Grade Point Average levels, while recreational platforms like Instagram and TikTok were linked to lower Grade Point Average outcomes. The study concludes that while purposeful social media use for academic collaboration enhances learning, excessive use for entertainment negatively impacts academic performance. The findings highlight the need for strategies to help students use social media effectively for academic purposes, ensuring that it contributes positively to their academic success. The results are valuable for universities and policymakers to design interventions that balance social media's role in student life while promoting academic achievement.

Keywords: *Academic Performance, Grade Point Average, Social Media Usage, Undergraduate Students*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
pavathriyashodha@gamil.com

Sri Lankan VAT Policy in International Comparison

K. S. Hansika [1]

This study examines Sri Lanka's value-added tax policy in international comparison, focusing on developed and developing countries from 2014 to 2024. The primary objective is to assess the behavior of Sri Lanka's value-added tax rate in international comparison over time, and to identify the economic factors that drive its fluctuations. The comparison is based on economic factors such as gross domestic product per capita growth, inflation, tax revenue, and population. Using a quantitative research approach, secondary data collected from ten countries are analyzed using descriptive statistics, Spearman correlation analysis, and panel data regression models. The findings reveal that unlike the fixed rates maintained by most of the selected countries, Sri Lanka's value-added tax rate has undergone frequent changes. While key economic variables such as tax revenue and inflation significantly affect Sri Lanka's value-added tax adjustments, their impact appears to be reduced in stable, high-income economies. The research highlights that Sri Lanka's heavy reliance on indirect taxation, combined with low tax revenue and inflationary pressures, contributes to its unstable value-added tax policy. Based on international comparisons and empirical results, the study recommends structural reforms to broaden the tax base, improve collection efficiency, and adopt a more predictable value-added tax framework that is aligned with long-term economic goals. The study aims to support policymakers in strengthening Sri Lanka's fiscal system and improving the efficiency of its tax system.

Keywords: *Developed and Developing Countries, Gross Domestic Product Per Capita Growth, Inflation, Population, Tax Revenue, Value-Added Tax*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
hansika0417@gmail.com

The Recovery and Development of Sri Lanka's Tourism Industry Following the Easter Sunday Attacks and the Covid-19 Pandemic

M. P. K. N. Samarasinghe [1]

Sri Lanka's tourism sector, a major contributor to economic development and employment, has faced major disruptions following the 2019 Easter attacks and the COVID-19 pandemic. This study examined how tourism stakeholders have responded to these challenges and assessed the effectiveness of strategies implemented to support the industry's recovery. The Negombo area was selected for this study and two samples of 100 tourism stakeholders, and 100 tourists were used for the study using simple random sampling. Specifically, the objectives of the research are to identify the strategies taken by tourism stakeholders for tourism recovery, assess tourist satisfaction with these strategies and examine trends in tourist arrivals over time to predict future industry growth. Using a quantitative research design, the study applied statistical tools including descriptive analysis, chi-square tests and time series analysis to interpret the data. The results show that the strategies implemented had a positive impact on tourist satisfaction and contributed to the gradual recovery and growth of the sector. It is expected to reveal the extent to which initiatives such as health and safety protocols, digital transformation, local tourism promotion and sustainable tourism projects have contributed to rebuilding trust and resilience in the sector. The research also highlights the importance of tourist satisfaction as a key measure of success in post-crisis recovery. Finally, this study provides valuable insights to policymakers, tourism operators and development planners, and makes evidence-based recommendations for sustaining the growth of Sri Lanka's tourism industry and improving crisis preparedness and fostering resilient, inclusive tourism development.

Keywords: *Covid-19 Pandemic, Easter Attacks, Sri Lanka Tourism, Stakeholder Strategies, Tourism Development, Tourism Recovery, Tourist Satisfaction*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
keshaninimasha75@gmail.com

The Impact of Consumer Attitudes on Purchase Intention Towards Functional Foods: Special Reference to Gampaha District

M. A. S. Kaushalya [1]

This study examines the impact of consumer attitudes on purchase intention towards functional foods, with specific reference to the Gampaha District of Sri Lanka. With the rising prevalence of noncommunicable diseases, understanding consumer perceptions and choices regarding functional foods is crucial. The research aims to identify consumer attitudes and to analyze the influence of demographic and socio-economic factors on both attitudes and purchase intention. A quantitative approach was employed, utilizing a structured questionnaire, and data were collected from 111 respondents through simple random sampling. Statistical analyses, including chi-square tests and Structural Equation Modeling (SEM), were conducted to examine the relationships among variables. The findings indicate that attitudes related to confidence, rewards, and safety significantly influence purchase intention, while age, occupation, and the presence of noncommunicable diseases also play a critical role. The study emphasizes the importance of promoting awareness and trust in functional foods to encourage healthier dietary choices.

Keywords: *Consumer Attitudes, Functional Foods, Gampaha District Noncommunicable Diseases, Purchase Intention*

[1] Department of Social Statistics, University of Kelaniya
Sandunee123@gmail.com

Department of Sociology

A Sociological Study on the Social, Cultural and Economic Changes in the Surrounding Rural Areas with the Construction of the New Town of Ratnapura

E. M. A. Nadeeshan [1]

The construction of new towns is a unique activity in contemporary urban development. With these constructions, various social, cultural, and economic changes occur in the surrounding rural areas. The primary objective of this study is to analyze the social, cultural, and economic changes in the surrounding rural areas resulting from the construction of the new town of Ratnapura in the Sabaragamuwa Province of Sri Lanka. This study had three specific objectives: investigating social changes, assessing economic transformations, and exploring the cultural impacts experienced by rural communities near the new town of Ratnapura. Through focus group discussions and observations, qualitative data were collected from government officials and the general public in the sample location and its surrounding rural areas. Data was analyzed using thematic analysis. The findings of the study indicate that several major changes have occurred in the surrounding rural areas due to the construction of the new town of Ratnapura. These changes have occurred in all three social, cultural and economic regions. These changes have affected the surrounding rural areas and their communities positively and negatively. Steps should be taken to further promote the changes that have led to these positive impacts and to minimize and eliminate the changes that have had negative consequences.

Keywords: *New Town Construction, Urban Development, Rural Development, Development Changes, Development Impacts*

[1] Department of Sociology, University of Kelaniya
hs190821@stu.kln.ac.lk

Not Presented

ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික මුඩුක්කු දරුවන්ට අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශවීමට ඇති බාධක හඳුනාගැනීම

බී. ඩී. සී. විහාරා [1]

ශීඝ්‍ර නාගරීකරණය සමඟම මුළු ලොව පුරාම ඇති වූ ප්‍රබල ගැටලුවක් ලෙස මුඩුක්කු ජනාවාස ව්‍යාප්තිය දැක්විය හැකිය. එය ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ඉතා වේගවත් ලෙස ව්‍යාප්තව පවතින්නකි. විශේෂයෙන් කොළඹ කේන්ද්‍රස්ථානය කරගෙන මුඩුක්කු ජනාවාස රැසක් ස්ථාපිත වී ඇති අතර ඊට අමතරව ගම්පහ, නුවර, ත්‍රිකුණාමලය වැනි දිස්ත්‍රික්කවල ද බහුල ලෙස ස්ථාපිත වී තිබේ. මේවා ඉතා අඩු පහසුකම් සහිත ජනාවාස වන අතර අධික ජන ඝණත්වයකින් යුක්ත වේ. එමෙන් ම මුඩුක්කු ජනාවාස ආශ්‍රිතව විශාල ළමා ජනගහනයක් ජීවත් වන අතර ඔවුන්ට ජීවත් වීමට සුදුසු වාතාවරණයක් එම ප්‍රදේශයන් හි නොපවතී. විශේෂයෙන් ම අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමේ දී ඉතා අවම තත්ත්වයක් නිරූපණය කරනු ලබයි. අධ්‍යාපනය අනාගත පැවැත්ම සඳහා පුද්ගලයා තුළ දැනුම, කුසලතා, ආකල්ප හැඩගස්වාලමින් සදාචාර සම්පන්න දරු පරපුරක් බිහි කිරීමේ අභිලාෂයෙන් යුක්තව ක්‍රියාත්මක වේ. නමුත් නාගරික මුඩුක්කු දරුවන් අධ්‍යාපනය කෙරේ දක්වන්නේ ඉතා ඍණාත්මක ආකල්ප වේ. ඔවුන් මහා සංස්කෘතිය තුළ වාසය කරනු ලබන උප සංස්කෘතියකට ද හිමිකම් කියන කොට්ඨාසයකි. එම නිසා ඔවුන්ගේ සංස්කෘතිකාංග හමුවේ අධ්‍යාපනය කෙරෙහි අවධානය ලබා දීමට දිරිමත් බවක් නොලැබී තිබේ. එම නිසා මෙහිදී “නාගරික මුඩුක්කු උප සංස්කෘතික ඇගයුම් එහි දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන ඵලදායීතාවට බලපාන්නේ කෙසේද?” යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. ඒ අනුව, ශ්‍රී ලංකාවේ නාගරික මුඩුක්කු දරුවන්ට අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශවීමට ඇති බාධක හඳුනාගැනීම සඳහා නාගරික මුඩුක්කු උප සංස්කෘතික ඇගයුම් එහි දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික ඵලදායීතාවට බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීම පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය විය. එහිදී අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස බස්නාහිර පළාතේ, ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ, කැලණිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් මීගහවත්ත මුඩුක්කු ප්‍රදේශය යොදාගන්නා ලදි. දත්තදායකයන් ලෙස නිස්සම්භාවී නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ අරමුණුගත නියැදීම මගින් පවුල් 20 ක නියැදියක් තෝරා ගන්නා ලදි. ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යොදාගෙන, විධික්‍රමය ලෙස සිද්ධි අධ්‍යනය යොදාගෙන පර්යේෂණයට අවශ්‍ය දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ගුණාත්මක දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමයක් වන අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිත කරන ලදි. රැස් කරගත් දත්ත විස්තරාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය මඟින් විශ්ලේෂණය කර තිබේ. මුඩුක්කු දරුවන් අධ්‍යාපනයට ප්‍රවේශ වීමේ දී මුහුණපාන ගැටලු ලෙස ආර්ථික දුෂ්කරතා, යටිතල පහසුකම් නොමැති වීම, දෙමාපිය සහයෝගය නොමැති වීම, රැකියා සඳහා යොමු කරවීම, මුල් විවාහය සහ ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවීය ආකල්ප බලපා ඇති බව අනාවරණය විය. ප්‍රජා පාදකව අධ්‍යාපනය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ලබා දීම, වෘත්තීය පුහුණුව සහ වෘත්තීය මාර්ගෝපදේශනය ලබා දීම, නව යොවුන් වියේ දරුවන් සඳහා ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබා දීම, ශිෂ්‍යත්ව සහ දිරි දීමනා වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ රජයේ සහය සහ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම මගින් දරුවන් මුහුණපාන බාධක අවම කර ගැනීමට හැකි වේ. නාගරික මුඩුක්කු දරුවන් සැලකිය යුතු අධ්‍යාපන බාධකවලට මුහුණ දෙන බව පර්යේෂණයෙන් හෙළි වේ. මෙම සාධක ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන ඵලදායිතාව සහ දිගුකාලීන අභිලාෂයන් අවම කරන බව නිගමනය කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පදඃ *අධ්‍යාපනය, අධ්‍යාපනික බාධක, උප සංස්කෘතිය, දරුවා, නාගරික මුඩුක්කු*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
viharab-hs190692@stu.kln.ac.lk

Not Presented

The Impact of Sri Lankan Public University Lecturers Leaving the Country on the Public University Education Sector in Sri Lanka

G. S. R. Gurusingha [1]

This study investigates the impact of the migration of lecturers on education in the public universities in Sri Lanka. The research question of this study is how the departure of lecturers affects the education in the public universities in Sri Lanka. The primary objective of this research is to identify the nature of this impact on Sri Lanka's public university education. This research was conducted using a mixed method, which employed primary data. Primary data was collected from eight heads of departments and one student representing each selected department of the Faculty of Social Sciences at the University of Kelaniya using questionnaires and semi-structured interviews. The collected data were analyzed using descriptive statistical analysis and thematic analysis. This research has highlighted issues arising from the shortage of lecturers in the university system, and its impact on the higher education sector, the factors that have caused university lecturers to leave the country, and the measures to minimize these issues. Migration of the lecturers from Sri Lanka's public universities has created challenges for the higher education sector, contributing to a brain drain that affects the country's intellectual capital. Therefore, it is important to examine these issues and provide comprehensive analytical conclusions regarding their impact.

Keywords: *Brain Drain, Emigration, Lecturers, University of Kelaniya, University Students*

---

[1] Department of Sociology, University of Kelaniya
shalithagurusingha@gmail.com

ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය අවම කිරීමට මනෝ උපදේශනය භාවිතය අඩුවීමට හේතු සොයා බැලීම

එම්. එස්. එන්. මුහන්දිරම් [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ආර්ථිකය ශක්තිමත් කිරීමට විශාල දායකත්වයක් සපයනු ලබන ශ්‍රී ලංකාවේ ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ ඇඟලුම් කාන්තාවන්ගේ මානසික ගැටලු සඳහා උපදේශනයට යොමු වීම අවම මට්ටමක පවතී. ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය අවම කිරීමට මනෝ උපදේශනය භාවිතය අඩුවී තිබෙන්නේ ඇයි? යන්න පර්යේෂණ ගැටලුව වේ. පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය වන්නේ ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය අවම කිරීමට මනෝ උපදේශනය භාවිතය අඩුවීමට හේතු සොයා බැලීමයි. එසේම පර්යේෂණයේ උප අරමුණු ලෙස, ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය පිළිබඳ දැනුවත්භාවය හඳුනාගැනීම, ඇඟලුම් කර්මාන්තය තුළ මනෝ උපදේශනය සිදුවන ආකාර හඳුනාගැනීම, ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවා නියුක්ත කාන්තාවන්ට ඇති අභියෝග හෝ බාධක හඳුනාගැනීම සහ ඇඟලුම් කර්මාන්තයේ සේවයේ නිරත වන කාන්තාවන්ගේ මානසික ආතතිය අවම කර ගැනීමට මනෝ උපදේශනයේ ඇති වැදගත්කම අවධාරණය කිරීම යනාදිය යි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණය ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලදි. නියැදිය ලෙස සසම්භාවී නොවන නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ අරමුණුගත නියැදීම ඔස්සේ අපනයන සැකසුම් කලාපයක් වන කටුනායක පිහිටි ඩයල් ටෙක්ස්ටයිල් ඉන්ඩස්ට්‍රීස් (පුද්.) සමාගමට අයත් ඇඟලුම් කර්මාන්ත ශාලාවක වයස අවුරුදු 18 ට වැඩි මැෂින් ක්‍රියාකරවන්නියන් 130 දෙනෙකුගෙන් PHQ -9 යන ආතතිය මැනබැලීමේ ප්‍රශ්නාවලියක් ලබා දී ඉන් මානසික ආතතිය ඇති කාන්තාවන් 25 දෙනෙකු නියැදිය ලෙස තෝරා ගන්නා ලදි. දත්ත එක්රැස් කිරීමේ දි සිද්ධි අධ්‍යයන විධික්‍රමය භාවිත කරමින් දත්ත එක්රැස් කිරීමේ ශිල්පීය ක්‍රමයක් ලෙස සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය ඔස්සේ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් ප්‍රාථමික දත්ත එක්රැස් කර ගන්නා ලදි. එම දත්ත තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ඔවුන්ගේ මානසික අපහසුතා පිළිබඳව සොයා බැලීමේ විධිමත් යාන්ත්‍රණ කිසිවක් නොමැති බවත්, ඔවුන්ට උපදේශන සේවයේ වැදගත්භාවය පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැති වීමට විශේෂයෙන් ඇඟලුම් කර්මාන්තශාලාව තුළ මානසික සෞඛ්‍ය සම්බන්ධ වැඩසටහන් මඟින් ඔවුන් දැනුවත් කිරීම දුර්වල මට්ටමක පැවතීම හේතු වී ඇති බවත් එම නිසා ඔවුන්ගේ උපදේශනය භාවිතය අඩු වීමට මෙම හේතු පාදක වී ඇති බව නිගමනය විය.

මුඛ්‍ය පද: *ඇඟලුම් කර්මාන්තය, කාන්තාව, මනෝ උපදේශනය, මානසික ආතතිය*

---

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
shashinin18@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරීත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් කිරීමට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව අධ්‍යයනයක්: අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ කැබිතිගොල්ලෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

ඩී. එස්. සී. ධර්මපාල [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ධනය වෙමින් පවතින සමාජ ප්‍රශ්න පිළිබඳ අවධානය යොමු කිරීමේ දී නූතන පවුල් ව්‍යූහය වෙනස්වීම නිසා පවුල නමැති සංස්ථාව අස්ථාවරභාවයට පත්ව ඇති බව හඳුනාගත හැකි අතර මෙම අධ්‍යයනය මගින් ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල කාන්තාව කඩිනමින් විවාහ වී ඇති බව හඳුනා ගෙන ඇත. එමෙන්ම විසංවිධානකාරී පවුල තුළ පවතින ක්‍රියාකාරිත්වය නිසා කාන්තාව කඩිනමින් විවාහය සඳහා යොමු ඇති බව කැබිතිගොල්ලෑව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ කණුගහවැව ග්‍රාම සේවා වසම තුළින් සහ ඊතල්විද්දවැව ග්‍රාම සේවා වසම තුළින් හඳුනාගෙන ඇත. ඒ අනුව "විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරීත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් වීමට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්" යන මාතෘකාව යටතේ කරනු ලැබූ මෙම අධ්‍යයනයේ අධ්‍යයන ගැටලුව වන්නේ "විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරීත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් කිරීමට ඇති කරන බලපෑම කෙබඳු ද" යන්නයි. අධ්‍යයනයේ මූලික පරමාර්ථය වන්නේ "විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරිත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් කිරීමට ඇති කරන බලපෑම පිළිබඳව සොයා බැලීමයි". එහිදී පවුල් සංස්ථාවේ පවතින විසංවිධානකාරී තත්ත්වයන් සොයා බැලීම, විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරිත්වය දරුවන්ට ඇති කරන බලපෑම සොයා බැලීම, විසංවිධානකාරී පවුලේ ක්‍රියාකාරිත්වය කාන්තාවට ඇති කරන බලපෑම සොයා බැලීම, පවුලේ විසංවිධානකාරී තත්ත්වය කාන්තාවගේ විවාහය කඩිනම් කිරීමට ඇති කරන බලපෑම සොයා බැලීම යන කරුණුවලට අනුව දත්ත ඒකරාශී කොට තිබේ. පර්යේෂණය සිදු කිරීම සඳහා මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලද අතර දත්ත ඒකරාශී කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි, සම්මුඛ සාකච්ඡා, නිරීක්ෂණ යොදා ගැනුණි. දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේ දී ප්‍රමාණාත්මක දත්ත සමීක්ෂණ විධික්‍රමය යටතේ ද ගුණාත්මක දත්ත සිද්ධි අධ්‍යයනය සහ තේමා විශ්ලේෂණය යටතේ ද සිදු කරන ලදි. අධ්‍යයනයේ නියැදිය වශයෙන් වයස අවුරුදු 16 - 24 අතර මුළු කාන්තාවන් හතළිහක් යොදාගත් අතර නිස්සම්භාවී නියැදීම් ක්‍රමය යටතේ අරමුණුගත නියැදිය මේ සඳහා භාවිත කරන ලදි. එසේ සිදු කරන ලද පර්යේෂණය තුළින් පවුලේ පවතින අක්‍රීයත්වය, දුර්වල සන්නිවේදනය, අස්ථාවරත්වය, අඩු ආත්ම අභිමානය හා යැපීම, ජීවිතය පිළිබඳ පටු වපසරියකින් බැලීම ආදී හේතු නිසා කාන්තාව කඩිනමින් විවාහය සඳහා යොමුව ඇති ආකාරය නිගමනය කර ගන්නට හැකි විය.

මුඛ්‍ය පද: *අස්ථාවර භාවය, කාන්තාව, පවුල, විවාහය, විසංවිධානකාරී පවුල*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chethanadharmapala0@gmail.com

වැඩිහිටි නිවාසවල රැකවරණලාභීන්ගේ සුභසාධන පහසුකම්වල තෘප්තිමත්භාවය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩබ්ලිව්. ඒ. නිල්මිණී [1]

සම්ප්‍රදායික ශ්‍රී ලාංකේය සමාජය තුළ ජනගහනය සීමිත වූ අතර විස්තෘත පවුල් ක්‍රමයක් පැවතිණ. එකී පවුල තුළ වැඩිහිටියන්ට අවශ්‍ය රැකවරණය සිය පවුල තුළින් හිමි වූ අතර කාර්මීකරණය, නාගරීකරණය ආදී ක්‍රියාවලීන් හි බලපෑම හේතුවෙන් ක්‍රම ක්‍රමයෙන් සමාජය වෙනස්වෙමින් සංකීර්ණත්වයට පත්වීමත් සමඟ විස්තෘත පවුල් ක්‍රමය බිඳ වැටී න්‍යෂ්ටික පවුල් ක්‍රමයක් ගොඩනැගීම සිදු විය. එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ප්‍රජා විද්‍යාත්මක වශයෙන් වැඩිහිටි ජනගහනය වර්ධනය වීම, වයස්ගතවීමත් සමඟ වැඩිහිටියන් හුදෙකලාභාවයට පත්වීම, දරුවන් දෙමාපියන්ට නොසලකා හැරීම හේතුවෙන් වැඩිහිටියන්ට ආරක්ෂාව හා රැකවරණය සැපයීම සඳහා වැඩිහිටි නිවාස බිහි විය. ඒ අනුව වැඩිහිටි නිවාසවල රැකවරණලාභීන් තුළ සුභසාධන පහසුකම් පිළිබඳ ඇති තෘප්තිමත්භාවය කෙබඳු ද යන ගැටලුව පිළිබඳ සිදුකරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වූයේ වැඩිහිටි නිවාසවල රැකවරණලාභීන් තුළ සුභසාධන පහසුකම් පිළිබඳ ඇති තෘප්තිමත්භාවය කෙබඳු ද යන්න හඳුනාගැනීමයි. ඊට අමතරව වැඩිහිටි නිවාසවල රැකවරණලාභීන්ට හිමි සුභසාධන පහසුකම් හඳුනාගැනීම, වැඩිහිටි නිවාසවල පවතින සුභසාධන පහසුකම් වැඩිහිටියන්ගේ තෘප්තිමත්භාවයට බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීම, සුභසාධන පහසුකම්වල ඇති දුර්වලතා හා ඒවා වැඩිහිටියන්ගේ කායික, මානසික සෞඛ්‍ය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීම, සුභසාධන පහසුකම් සපයා ගැනීමේදී මුහුණ දෙන ගැටලු හඳුනාගැනීම, සුභසාධන පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග හඳුනාගැනීම උප අරමුණු විය. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදුකර ඇති අතර දත්ත රැස්කිරීම සඳහා නිරීක්ෂණ, අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදා ගෙන ඇත. බස්නාහිර පළාතෙහි ගම්පහ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් සුවසෙවන වැඩිහිටි නිවාසය හා කැලණිය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් පාරමිතා වැඩිහිටි නිවාසය නියැදිය වශයෙන් යොදා ගනිමින් වැඩිහිටි නිවාස දෙකම නියෝජනය වන පරිදි වැඩිහිටියන් 30 දෙනෙකු නියැදිය වශයෙන් ගත් අතර ප්‍රමාණාත්මක දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමට සංඛ්‍යා විද්‍යාත්මක ක්‍රමයත්, ප්‍රාථමික දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමට තේමා අන්තර්ගත විශ්ලේෂණ ක්‍රමයත් භාවිත කර ඇත. දත්ත දායකයින්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු අනුව වැඩිහිටි නිවාසවල පවත්නා සුභසාධන පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවන බව තහවුරු වූ අතර, රජය විසින් නේවාසික වැඩිහිටියන්ගේ සුභසාධන පහසුකම් ප්‍රවර්ධනය කිරීම සඳහා විධිමත් ක්‍රියාමාර්ග ගෙන නොමැති බවත්, වැඩිහිටි නිවාස තුළින් වැඩිහිටියන්ට පහසුකම් සැපයීමෙහි ලා දක්වන දායකත්වය ප්‍රමාණවත් නොවන බවත් තහවුරු විය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය තුළින් වැඩිහිටි නිවාසවල පවත්නා සුභසාධන පහසුකම් පිළිබඳ වැඩිහිටි රැකවරණලාභීන් තෘප්තිමත් නොවන බව නිගමනය කළ හැක.

මුඛ්‍ය පදඃ *කාර්මීකරණය, නාගරීකරණය, න්‍යෂ්ටික පවුල, විස්තෘත පවුල, සුභසාධන පහසුකම්*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
erandika782@gmail.com

නිදන්ගත රෝගීන්ගේ ආර්ථිකයට ඖෂධ මිල පාලනය බලපානු ලබන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්

ඩී. ජී. එස්. පී. දිල්රුක්ෂි [1]

නිදන්ගත රෝග යනු දිගුකාලීන සෞඛ්‍යය තත්ත්වයක් වන අතර ඒවා කාලයක් සමග සාමාන්‍යයෙන් වසරක් හෝ ඊට වැඩි කාලයක් පවතින අතර බොහෝ විට අඛණ්ඩ වෛද්‍ය ප්‍රතිකාර හෝ කළමනාකරණය අවශ්‍ය වේ. නිදන්ගත රෝගීන්ගේ ආර්ථිකයට ඖෂධ මිල පාලනය බලපානු ලබන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යනයක් මැයෙන් සිදු කරනු ලැබූ පර්යේෂණය මාතර දිස්ත්‍රික්කයේ කොටපොල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් දෙනියාය ග්‍රාම නිලධාරී ප්‍රදේශය තුළ ස්ථාපිතව ඇති මූලික රෝහල - දෙනියාය තුළ සායනිකව ප්‍රතිකාර ගනු ලබන හෘදයාබාධ රෝගීන්, දියවැඩියා රෝගීන්, ඇදුම රෝගීන් හා දෙනියාය ග්‍රාම නිලධාරී ප්‍රදේශය තුළ පිළිකා රෝගයෙන් පෙළෙන රෝගීන් අතරින් එක් රෝගයකින් රෝගීන් පස් දෙනෙකුගෙන් යුතු අරමුණුගත නියැදියක් වශයෙන් තෝරා ගෙන නිදන්ගත රෝගීන්ගේ ආර්ථිකයට ඖෂධ සඳහා පනවන මිල පාලනය බලපානු ලබන්නේ කෙසේද? යන්න පර්යේෂණය තුළින් සොයා ගැනුණි. පර්යේෂණ පරමාර්ථය වූයේ රෝගීන්ගේ සෞඛ්‍යය සේවා වියදම්, ඖෂධ පිළිපැදීම් සහ සමස්ත ජීවන තත්ත්වය මත පාලනය කරන ලද ඖෂධ මිල කරණයේ ආර්ථික බලපෑම ඇගයීම වන අතර සෙසු අරමුණු වශයෙන්, පාලනය කරන ලද ඖෂධ මිලකරණය නිදන්ගත රෝගීන් සඳහා සාප්පුවෙන් පිටත වියදම් කෙරෙහි බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනය කිරීම, පාලනය කරන ලද මිල ගණන් රෝගීන්ට ඔවුන්ගේ නිර්දේශිත ඖෂධවලට නිරතුරුව ප්‍රවේශ වීමට සහ මිලදී ගැනීමට ඇති හැකියාවට බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීම හා ඖෂධ මිල පාලනය හේතුවෙන් නිදන්ගත රෝගීන්ගේ චර්යාවල වෙනස්වීම විමර්ශනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ප්‍රධාන වශයෙන් යොදා ගනු ලැබීය. එමෙන්ම මෙහි දී සිද්ධි අධ්‍යයන විධික්‍රමය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය දත්ත රැස්කිරීමේ ප්‍රධාන ශිල්ප ක්‍රමය ලෙස යොදා ගනිමින් පර්යේෂණය ක්‍රියාවට නංවා තිබේ. එම රැස් කර ගන්නා ලද දත්ත පොදුවේ ගෙන නිදන්ගත රෝගීන්ගේ ආර්ථිකයට ඖෂධ මිල පාලනය බලපාන ආකාරය වෙන් වෙන් වශයෙන් ගෙන විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කිරීම මෙහි දී සිදු විය. මූලික සොයාගැනීමක් වූයේ සෑම රෝගියෙකුම ඖෂධ සඳහා පෞද්ගලිකව මුදල් වියදම් කරන බවයි. එයට ප්‍රධානම හේතුව ලෙස රෝගීන්ට අවශ්‍ය සියලු ඖෂධ රෝහල තුළ නොමැති වීම හඳුනාගත හැකි විය. ඖෂධ සඳහා පාලන මිල යොදවා රෝගීන්ට යම් සහනයක් ලබාදීමට රජය මඟින් කටයුතු කළ ද එහි අපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලය රෝගීන්ට හිමි නොවීම යනාදී මූලික සොයාගැනීම් අනාවරණය කර ගැනීමට හැකිවිය.

මුඛ්‍ය පද: *ආර්ථිකය, ඖෂධ, නිදන්ගත රෝගීන්, මිල පාලනය, සෞඛ්‍යය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dgsdilrukshi@gmail.com

Not Presented

ශිෂ්‍යයින් පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීම කෙරෙහි බලපාන සමාජ සාධකවල ප්‍රමුඛතාවය පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ටී. ජී. ආර්. එල්. සෙනවිරත්න [1]

වර්තමානය වනවිට අධ්‍යාපන කටයුතු සඳහා පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීමේ වැඩි නැඹුරුතාවයක් පවතියි. එයට හේතුව වී ඇත්තේ අධ්‍යාපනය පිළිබඳ සමාජය තුළ පවතින තරඟකාරී ස්වභාවය යි. එබැවින් මෙම පර්යේෂණයෙන් පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීමට බලපාන සමාජ සාධක සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමුකර තිබේ. "ශිෂ්‍යයින් පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීම කෙරෙහි බලපාන සමාජ සාධකවල ප්‍රමුඛතාවය" මැයෙන් සිදුකරනු ලැබූ පර්යේෂණය අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයේ තිරප්පනේ ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගීවන ශිෂ්‍යයින් 100 දෙනෙකුගෙන් යුතු නියැදියක් තෝරාගෙන ගැනුණි. අධ්‍යයනයේ පරමාර්ථය වූයේ පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගීවන ශිෂ්‍යයින් හට බලපාන සමාජ සාධකවල ප්‍රමුඛතාවය ලැබී ඇති ආකාරය අනාවරණය කර ගැනීම වන අතර, අරමුණු වශයෙන්, පෞද්ගලික උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීම කෙරෙහි බලපාන සමාජ සාධකවලින් වැඩිම ප්‍රමුඛතාවය හඳුනාගැනීම, ගෘහ ආදායම් තත්ත්වය සහ උපකාරක පන්තිවලට සහභාගීවීමේ සබඳතාව අධ්‍යයනය කිරීම සහ උපකාරක පන්තිවලට වැඩිම ශිෂ්‍යයින් පිරිසක් සහභාගීවන විෂය සහ විෂය ධාරාව හඳුනාගැනීම යොදා ගැනුණි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රමාණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගනු ලැබුණි. එමෙන්ම ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය මඟින් දත්ත රැස් කිරීම සිදුකළ අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා SPSS සහ Excel මෘදුකාංග භාවිත කරමින් බහුගුණ ප්‍රතිපායන විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදා ගැනුණි. උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීමේ වැඩිම ප්‍රමුඛතාවයක් පාසල් ගුණාත්මකභාවය සහ උපකාරක පන්ති පවත්වන ගුරුවරුන්ගේ කාර්යක්ෂමතාවය යන සාධකයට හිමිවීම, ඉහළ ආදායමක් ලබන පවුල්වල ශිෂ්‍යයින් වැඩි ප්‍රමාණයක් උපකාරක පන්තිවලට සහභාගී වීම, ද්විතීයික අංශයේ ශිෂ්‍යයින් වැඩි පිරිසක් ගණිතය, ඉංග්‍රීසි සහ විද්‍යාව යන විෂයන් තුනට සහභාගී වීම සහ උසස් පෙළ ශිෂ්‍යයින්ගෙන් වැඩිම ශිෂ්‍යයින් පිරිසක් කලා විෂය ධාරාවට සහභාගීවන බව හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබුණි.

මුඛ්‍ය පද: *පෞද්ගලික උපකාරක පන්ති, ප්‍රමුඛතාවය, ශිෂ්‍යයින්, සමාජ සාධක*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ruwanthikalakmali5@gmail.com

උපාධිධාරී දෘශ්‍යාබාධිත තරුණ ප්‍රජාවගේ විරැකියාව පිළිබඳ සමාජ විද්‍යාත්මක අධ්‍යයනයක්

ඩී. එම්. කේ. ලක්රුවනි [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ සමස්ත ජනගහනයෙන් 8.7%ක් ආබාධිත ප්‍රජාව ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. ඒ අතර ලක්ෂ හතක් පමණ පූර්ණ හෝ අර්ධ දෘශ්‍යාබාධිත පුද්ගලයන් ලෙස හඳුනාගෙන තිබේ. ශ්‍රී ලංකාව තුළ උපාධිධාරී තරුණ ප්‍රජාව අතර විරැකියාව වර්ධනය වන ආර්ථික ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. මෙම තත්ත්වය සමස්ත පිරිසට බලපාන නමුත් දෘශ්‍යාබාධිත තරුණ උපාධිධාරීන් වැනි ආන්තික කණ්ඩායම් සඳහා එහි බලපෑම උග්‍ර විය හැකිය. උපාධිධාරී දෘශ්‍යාබාධිත තරුණ ප්‍රජාව විරැකියාවෙන් යුක්ත වන්නේ ඇයි ද? යන්න මෙහිදී ඉස්මතු කොට තිබේ. දෘශ්‍යාබාධිත උපාධිධාරීන්ගේ රැකියා වියුක්තියට හේතුවන සාධක හඳුනාගැනීම, දෘශ්‍යාබාධිත උපාධිධාරින් රැකියාවක් සොයාගැනීමට උත්සාහ කිරීමේදී මුහුණ දෙන දුෂ්කරතා තේරුම් ගැනීම මෙන් ම දෘශ්‍යාබාධිත උපාධිධාරීන් සඳහා රැකියා සෙවීමේදී උපකාරක පද්ධති බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු විය. ශ්‍රී ලංකා කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය සහ ශ්‍රී ලංකා කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය අධ්‍යයනයේ ක්ෂේත්‍රය විය. අරමුණුගත නියැදිය සහ හිමබෝල නියැදිය අනුව විශ්වවිද්‍යාල ද්විත්වයෙන්ම කලා පීඨවලින් දෘශ්‍යාබාධිත රැකියා විරහිත උපාධිධාරී පිරිස් අතරින් එක් විශ්වවිද්‍යාලයකින් පස් දෙනෙකු බැගින් උපාධිධාරීන් දස දෙනෙකුගෙන් නියැදියකින් සමන්විත විය. මෙම අධ්‍යයනය ප්‍රධාන වශයෙන් ගුණාත්මක විමර්ශනයක් විය. ද්විතීයික දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිත කළ අතර එය දුරකථන සංවාද ඔස්සේ සිදුවිය. උපාධිධාරී දෘශ්‍යාබාධිත තරුණ ප්‍රජාවගේ විරැකියාව පිළිබඳ අධ්‍යයනයේ දී ප්‍රධාන අරමුණ තුන ඔස්සේ අනාවරණය කරගන්නා කරුණු කීපයකි. ඉහළ කළමනාකාරීත්වයෙහි ආකල්ප හා පූර්ව නිගමන, තාක්ෂණික සහය සහ පහසුකම් අවම මට්ටමක පැවතීම, සම්මුඛ පරීක්ෂණවල දී මුහුණ දෙන අභියෝග, සුදුසු රැකියා අවස්ථා නොමැතිකම, ප්‍රවේශතා ගැටලු, රැකියා වෙළඳපළෙහි ව්‍යුහාත්මක බාධා මෙන් ම රැකියා පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනීමේ දුෂ්කරතා ආදිය සිදු කරන ලද පර්යේෂණයේ සොයාගැනීම් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. සේවා යෝජකයන්ගේ ආකල්ප සංවර්ධනය, ආයතනික මට්ටමෙන් තාක්ෂණ පහසුකම් වැඩිදියුණු කිරීම මෙන් ම රැකියා වෙළඳපළට ගැළපෙන පරිදි අධ්‍යාපන ක්‍රමය ශක්තිමත් කිරීම ආදී වශයෙන් උපාධිධාරී දෘශ්‍යාබාධිත විරැකියාව අවම කිරීම සඳහා යෝජනා ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය.

මුඛ්‍ය පද: *අභියෝග, උපාධිධාරී, දුෂ්කරතා, දෘශ්‍යාබාධිත, විරැකියාව*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
kavishmalakruwani@gmail.com

අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේදී පරිවාස නිළධාරීන්ගේ කාර්යභාරය

ඩබ්ලිව්. ජී. ආර්. එස්. කේ. දිසානායක [1]

ලෝකයේ බොහෝ රටවල් මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාවේ ද ළමුන් අපයෝජනයන්ට ලක්වීම ඉතා ඉහළ අගයක පවතී. මෙම අපයෝජනයන්ගෙන් පසු තත්වයන් කළමනාකරණය පිළිබඳ සමාජ අවධානය අවම මට්ටමක පැවතීම නිසා අපයෝජනයන්ට ලක් වූ දරුවන්ට දැඩි බලපෑමක් එල්ල වී තිබේ. මේ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ දී අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේ දී පරිවාස නිළධාරීන්ගේ කාර්යභාරය කෙබඳු ද යන්න විමර්ශනය කළ අතර අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේදී පරිවාස නිලධාරීන්ගේ කාර්යභාරය හඳුනාගැනීම ප්‍රධාන පරමාර්ථය විය. පරිවාස නිළධාරීන්ගේ ප්‍රධාන වගකීම් සහ කාර්යයන්, අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේ දී අනුගමනය කරන වැඩසටහන් සහ ගැටලු හඳුනාගැනීම සෙසු අරමුණු වේ. මෙම අධ්‍යයනය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ උචිත පර්යේෂණ විධික්‍රමය ලෙස මානවවංශ ලේඛන ක්‍රමය භාවිත කරමින් ගුණාත්මක දත්ත මත පදනම්ව සිදු කරන ලදි. මෙහිදී දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමය ලෙස ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදාගෙන තිබේ. පර්යේෂණයෙහි අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් වයඹ පළාතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කය යොදාගෙන තිබේ. ඒ අනුව අරමුණුගත නියැදිය යටතේ කුරුණෑගල දිස්ත්‍රික්කයේ පරිවාස කාර්යාල පහකට අයත් පරිවාස නිළධාරීන් එකළොස් දෙනෙකුගෙන් සමන්විත නියැදියක් ඍජුවම තෝරාගෙන දත්ත රැස්කර ගන්නා ලදි. අපයෝජනයට පත්වූ ළමයෙකු නැවත සමාජගත කිරීමේ දී පරිවාස නිළධාරීන් සංකීර්ණ කාර්යභාරයක් ඉටුකරන අතර ම ළමුන් පවුල් තුළට ඒකාබද්ධ කිරීම සහ ආයතනගත කිරීම මඟින් ඔවුන් සමාජගත කරන බව පර්යේෂණයෙන් අනාවරණය විය. එසේම අපයෝජනයට පත් වූ ළමුන්ට ආරක්ෂාව සහ උපරිම යහපත සැලසීම, ළමුන් ආයතනගත කිරීම, අධ්‍යාපනය ලබාදීමට මැදිහත් වීම, වෘත්තීය පුහුණුව ලබාදීම, අධීක්ෂණය සහ උපදේශනය යන අංශ යටතේ පරිවාස නිළධාරියාගේ භූමිකාව පැතිරී තිබේ. ඒ සඳහා නිවාස ආධාර, අධ්‍යාපන හා පෝෂණ ආධාර, ස්වයං රැකියා, දැනුවත් කිරීම හා උපදේශන වැඩසටහන් වැනි වැඩසටහන් ද පරිවාස නිළධාරීන් ක්‍රියාත්මක කර තිබේ. සමස්ත ක්‍රියාවලියේදී ඔවුන් සේවක ගැටලු, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති, රාජ්‍ය මැදිහත්වීම අවම වීම, සමාජ සංස්කෘතික ආදී ගැටලු රැසකට මුහුණපාන බවත් එම තත්ත්වය ළමුන් නැවත සමාජගත කිරීමේ ක්‍රියාවලිය අඩාල වීමට දැඩි බලපෑමක් කරන බවත් නිගමනය කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *නැවත සමාජගත කිරීම, පරිවාස නිළධාරීන්ගේ කාර්යභාරය, ළමයා, ළමා අපයෝජන,*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
rasadari.sandeepani211@gmail.com

Not Presented

ග්‍රාමීය සමාජය තුළ විවාහක කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව සම්බන්ධයෙන් ස්වාමිපුරුෂයාගේ බලපෑම

ඩබ්ලිව්. ජී. ඩී. ඩී. වීරසිංහ [1]

කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව වූ කලී ප්‍රමුඛ සමාජ ගැටලුවක් ලෙස ග්‍රාමීය ප්‍රදේශයන් හමුවේ හඳුනාගත හැකිය. හුදෙක් මෙය ආර්ථිකමය ගැටලුවක් පමණක් ම නොවන අතර සමාජීය ගැටලුවක් ද වේ. මේ හමුවේ ග්‍රාමීය සමාජය තුළ විවාහක කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව සම්බන්ධයෙන් ස්වාමිපුරුෂයාගෙන් සිදුවන බලපෑම කුමක්ද? යන ගැටලුව පදනම් කරගනිමින් අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදි. මෙහි පරමාර්ථය ග්‍රාමීය විවාහක කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව කෙරෙහි ස්වාමිපුරුෂයා විසින් බලපෑම් සිදුකරන ආකාරයන් සහ ඒ හමුවේ එම කාන්තාවන්ගේ අත්දැකීම් පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම වන අතර ඒ සඳහා ස්වාමිපුරුෂයාගේ ආදායම බිරිඳගේ රැකියාවක නියැලීමේ තීරණයට බලපාන ආකාරය ගවේෂණය කිරීම, ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවීය භූමිකා පිළිබඳව ස්වාමිපුරුෂයාගේ ආකල්ප බිරිඳගේ රැකියාවක නියුක්තවීමේ තීරණයට බලපාන ආකාරය පරීක්ෂා කිරීම හා අඹු සැමියන් අතර ගෘහ වගකීම් බෙදීයාම භාර්යාවගේ රැකියාවක නියැලීමේ ප්‍රවණතාවය කෙරෙහි බලපාන ආකාරය විශ්ලේෂණය කිරීම යන අරමුණු මූලිකව සිදුකරන ලදි. මේ සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිද්ධි අධ්‍යයන විධික්‍රමය භාවිත කරන්නට විය. දත්ත රැස්කිරීම සඳහා සම්මුඛ සාකච්ඡා ශිල්ප ක්‍රමය යොදාගත් අතර එම දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය යටතේ විශ්ලේෂණය කරන ලදි. මේ සඳහා ඇලහැර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ඉහකුළුවැව ගම්මානය අධ්‍යයන ප්‍රදේශය කරගත් අතර ඉන් අවුරුදු 18-55 අතර විරැකියාවෙන් පෙළෙන විවාහක කාන්තාවන් දස දෙනෙක් නියැදිය ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. මේ අනුව කාන්තාවන්ගේ විරැකියාව සඳහා ස්වාමිපුරුෂයින්ගේ ආදායම් මට්ටම බලපාන බවත් ඔවුන්ගේ සාම්ප්‍රදායික ස්ත්‍රීපුරුෂ සමාජභාවීය ආකල්ප හමුවේ පවුල, මිතුරන්, රැකියා ස්ථානයන් ආදී සමාජ කණ්ඩායම් තුළින් සිදුවන බලපෑම හේතු වී ඇති බවත් ගෘහ වගකීම් අතර දරුවන්ගේ වගකීම් මත බොහෝ කාන්තාවන් රැකියාවක නියැලීම සීමා වී ඇති බවත් මෙමගින් පර්යේෂකයා නිගමනය කරයි. මේ සඳහා ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයේ භූමිකාවන්ගේ වෙනස්වීම පිළිබඳ ස්වාමිපුරුෂයින්ගේ දැනුවත්භාවය වැඩි කිරීම, ගම තුළ ව්‍යවසායකත්වය ප්‍රවර්ධනය, ළමා සංරක්ෂණ මධ්‍යස්ථාන දියත් කිරීම කාන්තාවන් හා සම්බන්ධ ආයතනික නීතිරීති බලාත්මක කිරීම කාන්තාවන්ගේ රැකියාකරණයේ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ දැනුවත් කිරීම යනාදී යෝජනා මෙහිදී ඉදිරිපත් කර ඇත.

මුඛ්‍ය පදඃ *කාන්තාව, ග්‍රාමීය සමාජය, පුරුෂාධිපත්‍යය, විරැකියාව, විවාහය, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
weerasi-hs190177@stu.kln.ac.lk

ශ්‍රී ලංකාවේ ළමා ලිංගික අපයෝජන සඳහා පවුල් පසුබිමෙහි බලපෑම

එන්. එන්. වික්‍රමරත්න [1]

දැයේ වටිනාම සම්පත ලෙස සලකන්නේ දරුවන් ය. කවර සමාජයක වේවා ළමයා කෙරෙහි විශේෂ සැලකිල්ලක්, ආරක්ෂාවක්, සුභසාධන ක්‍රියාවලියක් හඳුනාගත හැකිය. සංවර්ධිත මෙන්ම සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ප්‍රබල සමාජ ගැටලුවක් ලෙස ළමා ලිංගික අපයෝජන හැඳින්විය හැක. සමාජ පද්ධතිය තුළ පවතින කුඩාම ඒකකය වන්නේ පවුලයි. කෘත්‍යවාදීන්ට අනුව සමාජය පද්ධතියක් ලෙස සංස්ථා රාශියකින් හා උප පද්ධති රාශියකින් ගොඩනැගී ඇති අතර පවුලට හිමි වන්නේ සුවිශේෂී ස්ථානයකි. මෙලොව උපත ලබන සෑම ජීවියකුගේම මූල්ම සාමාජිකත්වය ලබා ගනු ලබන සමාජ සංස්ථාව වන්නේ තම පවුලයි. ශ්‍රී ලංකාව තුළ ළමා ලිංගික අපයෝජන සඳහා පවුල් පසුබිමෙහි බලපෑම වර්තමානය වන විට ප්‍රබල ගැටලුවක් බවට පත්ව ඇත. එකී සමාජ පසුබිම තුළ ළමා ලිංගික අපයෝජනය සඳහා පවුල් පරිසරයෙහි බලපෑම හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය වේ. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ඔස්සේ සිදු කළ මෙම පර්යේෂණය සඳහා බස්නාහිර පළාතේ ගම්පහ දිස්ත්‍රික්කයේ රන්මුතුගල සහතික කළ පාසලේ වයස අවුරුදු 10 ත් 18 අතර ගැහැණු ළමුන් 15 ක් නියැදිය ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. තව ද, සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය ඔස්සේ ප්‍රාථමික දත්ත රැස් කර ගත් අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා තේමා විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදි. මෙම පර්යේෂණය තුළින් ළමා ලිංගික අපයෝජන සඳහා පවුල් පරිසරයෙහි බලපෑම් හඳුනාගැනීමට හැකි වූ අතර ඒවා නම්, දෙමාපියන්ගේ නොසැලකිලිමත් බව, මත්ද්‍රව්‍යවලට ඇබ්බැහි වීම, දෙමාපියන් මියයාම, දෙමාපියන් පවුල හැරයාම, දීර්ඝ කාලයක සිට දෙමාපියන් විදේශගත වීම හෝ වෙනත් ප්‍රදේශයක ජීවත්වීම වැනි හේතූන් ළමා ලිංගික අපයෝජනය සඳහා බලපෑ ඇත. දෙමාපියන් දරුවන් කෙරෙහි අවධානයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීම, ඔවුන්ගේ ගැටලුවල දී සාවධානව අවධානය යොමු කරමින් ඔවුන්ට එම ගැටලු විසඳීමට උපකාර කිරීම, සාමකාමී පවුල් පරිසරයක් නිර්මාණය කිරීම, වෘත්තීය ජීවිතය සහ පවුල් ජීවිතය කළමනාකරණය කරමින් කටයුතු කිරීම, පවුල තුළ ආරක්ෂිත පරිසරයක් ගොඩනැගීම වැනි බහුවිධ ප්‍රවේශයන් හරහා ළමා ලිංගික අපයෝජනයන් වළක්වා ගැනීමට හැකි බව දැක්විය හැකිය.

මුඛ්‍ය පදඃ *පවුල, ළමයා, ළමා ලිංගික අපයෝජනය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nethmininishanthi2000@gmail.com

කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය කෙරෙහි අන්තර් ආශ්‍රයේ බලපෑමඃ වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ කාන්තා අංශය ඇසුරින්

ටී. ඒ. එම්. ටී. ඞී. තිබ්බුටුමුණුව [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ කාන්තාවන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය වර්තමානය වන විට කැපී පෙනෙන ලෙස ඉහළ ගොස් තිබේ. එය රටේ සංවර්ධනයට, පුද්ගලයාගේ පැවැත්ම සහ සෞඛ්‍යයට මෙන්ම සමස්ත සමාජයටම දැඩි බලපෑම් එල්ල කරයි. නූතන කාන්තාවගේ මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතය කෙරෙහි විවෘත ආර්ථිකයේ ආගමනයත් සමඟ ඇති වූ සමාජ පරිවර්තනයන් බලපෑම් එල්ල කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය මඟින් අධ්‍යයනය කරනු ලබන්නේ කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතය කෙරෙහි අන්තර් ආශ්‍රයේ බලපෑමයි. මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතයට අන්තර් ආශ්‍රයෙන් ඇති බලපෑම හඳුනාගෙන එම බලපෑම අවම කිරීමට යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමයි. මෙම පරමාර්ථය සාක්ෂාත් කරගැනීමට ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය යටතේ ද, ගුණාත්මක දත්ත අර්ධ ව්‍යූහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා, සිද්ධි අධ්‍යයනය, පොත්පත්, වාර්තා සහ අන්තර්ජාලයෙහි ප්‍රකාශිත ලිපි ලේඛන භාවිතයෙන් ද රැස් කරන ලදි. අධ්‍යයන නියැදිය ලෙස කොළඹ දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටි වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ කාන්තා අංශයේ, මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිත කාන්තා රැඳවියන් 20 දෙනෙකු අරමුණුගත නියැදිය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. අධ්‍යයනයේ දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීමේදී වගු/ප්‍රස්තාර මඟින් ප්‍රමාණාත්මක දත්ත ද, තේමාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය මඟින් ගුණාත්මක දත්ත ද විශ්ලේෂණය කර ඇත. දත්තදායිකාවන් ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ ප්‍රදේශ නියෝජනය කරන අවුරුදු 18-45 අතර වයස්වල පසුවන්නියන් විය. නියැදිය තුළ 90%ක් 10 ශ්‍රේණිය දක්වා අධ්‍යාපනය ලැබූවන් වන අතර ප්‍රාථමික අධ්‍යාපනය ලැබූ හා මූලික අධ්‍යාපනය නොලද රැඳවියන් 5%ක් බැගින් විය. ඔවුන් ස්ථිර රැකියාවල නිරත නොවන බවත්, විවිධ සුළු රැකියාවල හා නීතිවිරෝධී ක්‍රියාවල නිරත වන බවත් අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය විය. දත්තදායිකාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත රටාවන් පිළිබඳ විමසා බැලීමේ දී බහුතරය මෙතැම්පිටමින් (අයිස්) භාවිත කර ඇති අතර එය 70%ක් විය. ඔවුන්ගෙන් 75%ක් නාගරික මුඩුක්කු සහිත ප්‍රදේශවල ජීවත් වූවන් විය. ප්‍රථම වරට මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වූ සාධකය ගත් විට නියැදියෙන් 45%ක ප්‍රමාණය සමවයස් මිතුරු බලපෑම හේතුවෙන් ද, 25%ක් තම පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ බලපෑම හේතුවෙන් ද, 15%ක් රැකියා ස්ථානයෙන් ද, 10%ක් මත්ද්‍රව්‍ය බහුල සමාජයක ජීවත් වීමෙන් ද සහ 5%ක් ජනමාධ්‍යවල බලපෑමෙන් ද මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතයට යොමු වී ඇති බව අනාවරණය විය. මෙම අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් අනුව පෙනී යන්නේ, දත්තදායිකාවන් බලපෑමකින් තොරව මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතයට යොමු වී නොමැති බවත් ඔවුන් සියලුදෙනාම මත්ද්‍රව්‍ය දූර්භාවිතයට යොමු වී ඇත්තේ තවත් පුද්ගලයෙකුගේ බලපෑම හෝ සම්බන්ධතාවය මත බවයි. ගැටලුවට පිළියම් ලෙස අධ්‍යාපන ක්‍රමය තුළින් සහ සමාජීය වශයෙන් මත්ද්‍රව්‍ය නිවාරණ වැඩසටහන් කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතුය.

මුඛ්‍ය පදඃ *අන්තර් ආශ්‍රය, කාන්තාවන්, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, මත්ද්‍රව්‍ය, සමාජ ගැටලු*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
thejanidananjana1@gmail.com

මනුෂ්‍ය ඝාතකයන්ගේ පාපොච්චාරණ හා එහි සමාජ සංස්කෘතික මුහුණුවර

වී. පී. පී. රුවන්දිකා [1]

මනුෂ්‍ය ඝාතනය යනු කුමන සාධකයක් පදනම් කරගෙන සිදු කළ ද කිසිසේත්ම සාධාරණීයකරණය කළ නොහැකි ක්‍රියාවකි. නමුත් ලෝක ඉතිහාසයේ අනාධිමත් කලක පටන් වර්තමානය දක්වාම මිනිසුන් විවිධ හේතු සාධක පදනම් කරගෙන මනුෂ්‍ය ඝාතන සිදුකරති. ලොව රටවල්වලින් අතිශය බහුතරයක්ම මනුෂ්‍ය ඝාතනය සාපරාධී ක්‍රියාවක් බවට අර්ථකථනය කරති. ඊට හේතුව මිනීමැරුමක් යනු ඉතිහාසය පුරා විවිධ දෘෂ්ටිකෝණයන්ගෙන් බලන කල සදාචාරාත්මකව සහ නීතිමය ලෙස තහනම් වූ ක්‍රියාවක් වීමය. මනුෂ්‍ය ඝාතකයන්ගේ පාපොච්චාරණ ඇසුරෙන් සිදුකරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය වන්නේ මනුෂ්‍ය ඝාතකයන්ගේ පාපොච්චාරණ තුළින් ධ්වනිත කෙරෙන සමාජ සංස්කෘතික ලක්ෂණ විමසා බැලීම ය. එනම් සමාජයේ පවතින අගනාකම්, ධර්මතා, සංස්කෘතික සාධක හා ඝාතකයා අයත් සමාජ පරිසරය තුළ දැකිය හැකි ලක්ෂණ ඔහුගේ පාපොච්චාරණයට කර ඇති බලපෑම විමර්ශනය කිරීම ය. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කළ අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදා ගෙන ඇත. අරමුණුගත නියැදීම යටතේ මහර බන්ධනාගාරයෙන් මනුෂ්‍ය ඝාතන සිදුකර බන්ධනාගාර ගත වූ රැඳවියන් දස දෙනෙක් තෝරාගත් අතර ඔවුන්ගෙන් අදාළ සිදුවීම පිළිබඳ විමසා බලන ලදි. මෙම පර්යේෂණය තුළ ඝාතකයා අයත් සමාජ වපසරිය සම්බන්ධව, ඝාතකයාගේ භාවාත්මක තත්වය, අපරාධමය සිදුවීම සම්බන්ධව මෙන්ම තමා විසින් සිදුකළ ඝාතන අපරාධය පිළිබඳ යුක්ති සහගත කිරීම යන තේමා විශ්ලේෂණය කරන ලදි. ඉඩම් ආරවුල්, දේශපාලන ආරවුල් හා පෞද්ගලික ආරවුල් පදනම් කරගෙන මනුෂ්‍ය ඝාතන සිදු කරන ලද ඝාතකයන් එම සිදුවීම පිළිබඳ සාධාරණීයකරණය කිරීමට අසාධාරණයට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීම, යුක්තිය ඉටු කිරීම වැනි සමාජ ඇගයුම් පාදක කරගත් හ. කොන්ත්‍රාත්තු මත ඝාතන කළ ඝාතකයන් එම සිදුවීම පිළිබඳ පාපොච්චාරණය කරමින් එය යුක්ති සහගත කරන ලද්දේ පාවා දෙන ද්‍රෝහී පුද්ගලයන්ට එරෙහිව ක්‍රියා කිරීම වීරත්වයේ ලක්ෂණයකි, යන සමාජ ආකල්පය පදනම් කරගෙන ය. නීතිය මඟින් මේ වන විටත් ඔවුන් සිදුකළ මෙම අපරාධය සාක්ෂි සහිතව ඔප්පු කර තිබුණ ද ඝාතකයන් සිව් දෙනෙක්ම ඔවුන් එම සිදුවීමට කිසිසේත්ම සම්බන්ධ නැති බව පවසමින් ව්‍යාජ පාපොච්චාරණ ඉදිරිපත් කළහ. මෙම පර්යේෂණයේ දී ගම්‍ය වූයේ මනුෂ්‍ය ඝාතකයන් තමා විසින් සිදුකරන ලද මනුෂ්‍ය ඝාතන අපරාධය පිළිබඳ පාපොච්චාරණය කරමින් ඉදිරිපත් කරන කථාවට සමාජ වපසරියෙන් තීරණාත්මක බලපෑමක් කර ඇති බවය.

මුඛ්‍ය පදඃ *අපරාධය, ඝාතකයා, පාපොච්චාරණය, සමාජ අගනාකම්*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
pragathiruwandika@gmail.com

සමාජ අනන්‍යතා විෂයයෙහි ආහාර පුරුදුවල බලපෑම

එම්. එම්. අයි. එම්. අබේරත්න [1]

අනන්‍යතාව යනු බහු සංස්කෘතික සමාජයක සාමාජිකයන්ගේ සමාජ හැසිරීම් මූලිකාංගයකි. සෑම සමාජයකම පුද්ගලයන් ඔවුන්ටම ආවේණික වූ අනන්‍යතා ලක්ෂණ ගොඩනගා ගනියි. සමාජය තුළ සමාජ අනන්‍යතාවන් ගොඩනැඟීමට විවිධ සාධක බලපාන අතර ඒවා සමාජ සන්දර්භය තුළින්ම නිර්මාණය කරගෙන ඇත. මෙම පර්යේෂණය තුළින් සමාජ අනන්‍යතාවය ගොඩනැඟීම සඳහා ආහාර පුරුදු බලපාන ආකාරය අධ්‍යයනය කර ඇත. ජනවාර්ගික ආගමික ප්‍රජාවන් අතර ආහාර චර්යා රටාවේ වෙනස්කම් පවතී ද, එම වෙනස්කම් තුළින් ඔවුන් අතර විවිධාකාර අනන්‍යතා ලක්ෂණ නිර්මාණය වී තිබේ ද, සහ එසේ නිර්මාණය වී තිබෙන අනන්‍යතා ලක්ෂණ අවබෝධ කරගැනීම මෙහි මූලික අරමුණු විය. මෙම පර්යේෂණයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වූයේ බහු ආගමිකත්වය තුළ පවතින ආහාර පුරුදු තුළින් සමාජ සන්දර්භය තුළ නිර්මාණය වී පවතින සමාජ අනන්‍යතාවන් අවබෝධ කරගැනීමයි. පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදි. සමීක්ෂණ ක්‍රමය පර්යේෂණ ක්‍රමය ලෙස යොදා ගැණුනි. ත්‍රිකුණාමල දිස්ත්‍රික්කයේ ත්‍රිකුණාමල නගර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ මිහිඳුපුර ග්‍රාම සේවා වසමෙහි සිංහල, දමිළ, මුස්ලිම් යන ජනවාරික ප්‍රජාවන් තුනෙන් පවුල් දහය බැගින් පවුල් තිහක නියැදියක් තෝරාගනිමින් ප්‍රශ්නාවලි සහ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා පවත්වමින් පර්යේෂණය සඳහා දත්ත රැස්කිරීම සිදු කෙරුණි. මෙහි නියැදිය තෝරා ගැනීමේදී පහසු නියැදීමේ ක්‍රමය භාවිත කරන ලදි. ප්‍රමාණාත්මක දත්ත වගු සහ ප්‍රස්ථාර භාවිත කරමින් ද, ගුණාත්මක දත්ත තේමා විශ්ලේෂණය ද කර ඇත. මෙම පර්යේෂණය තුළින් එළඹි සොයා ගැනීම් වන්නේ ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්වල ඔවුන්ගේ ආහාර පුරුදුවල සාම්ප්‍රදායික ආහාර පිසීමේ රටා නාගරීකරණය සහ ගෝලීයකරණය හමුවේ බිඳ වැටී නවීකරණය වී ඇති බවත් නව තාක්ෂණය මඟින් ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් අතර සාමූහික එකමුතුබවෙ හි ප්‍රවණතාවක් නිර්මාණය කරඇති බවත් ය. එනමුත් ආහාර පිළියෙල කිරීමේදී භාවිත කරන අමුද්‍රව්‍ය සහ ආහාර පාරිභෝජන රටාවෙහි වෙනස්කම් රැසක් ජනවාර්ගික වශයෙන් පවතින අතර එම ආහාර පුරුදු ජනවාර්ගික කණ්ඩායම් තුළ ඔවුන්ට ආවේණික සමාජ අනන්‍යතාවයන් නිර්මාණය කර ඇත. මුස්ලිම් ප්‍රජාව අනෙකුත් ජනවාර්ගික ප්‍රජාවන්ට සාපේක්ෂව ආහාර තම ප්‍රජාව අතර සාමූහිකත්වය වර්ධනය කරගැනීමේ මාධ්‍යයක් ලෙස යොදා ගැනීම මෙම පර්යේෂණය තුළින් සොයාගත් ඉතා වැදගත් සොයාගැනීමකි. පර්යේෂණය අවසානයේ සමාජ අනන්‍යතාවය නිර්මාණය වීම සඳහා ජනවාර්ගික වශයෙන් විවිධ බලපෑම් ඇති කරන බවත් ආහාර පුරුදු පුද්ගලයාගේ අනන්‍යතාව නිර්මාණය කිරීමේ ප්‍රධාන සාධකයක් ලෙස ක්‍රියා කරන බවත් නිගමනය විය.

මුඛ්‍ය පද: *අනන්‍යතාව, ආහාර පුරුදු, ජනවාර්ගික කණ්ඩායම්*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
aberath-hs190193@stu.kln.ac.lk

පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි සමාජානුයෝජනයේ බලපෑම

එස්. ඩිනූකා [1]

පැල්පත් වතු ජනාවාස ප්‍රදේශයන් යනු විසංවිධානකාරී සමාජ වටපිටාවකින් යුතු අපරාධ බහුල ප්‍රදේශයන් ය. එහි විසංවිධානකාරීත්වය සහ අපරාධ වැඩි දියුණු වීම කෙරෙහි එම සමාජයෙහි ජීවත්වන මිනිසුන් නිසි පරිදි සමාජානුයෝජනයට ලක් නොවීම හේතු වී ඇත. පැල්පත් ප්‍රදේශයන් තුළ හැදී වැඩෙන දරුවන්ගේ සමාජානුයෝජන ක්‍රියාවලිය විසංවිධානකාරී වූ සමාජ වටපිටාව සහ සමාජානුයෝජන කාරකවල බලපෑම් මත ගොඩනැගී ඇත. එසේම ඔවුන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් බාහිර සාධක මත ගොඩනැගෙන අතර එහිදී මූලිකවම සමාජානුයෝජනයේ බලපෑම දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාශයන්හි දිශානතිය සීමාසහිත කල හැකිය. ඒ අනුව පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි සමාජානුයෝජනයේ බලපෑම කෙබඳු ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව කේන්ද්‍ර කොටගෙන මෙම පර්යේෂණය සිදුකෙරුණි. මෙහි ප්‍රධානතම පරමාර්ථය වූයේ පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි සමාජානුයෝජනයේ බලපෑම හඳුනාගැනීමය. ඊට අමතරව පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් හඳුනාගැනීම, සමාජානුයෝජන කාරක මගින් පැල්පත් දරුවන් අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි අභිප්‍රේරණය කරන ආකාරය හඳුනාගැනීම, දරුවන්ගේ අධ්‍යාපනික රුචිකත්වය කෙරෙහි සමාජානුයෝජන කාරකවල බලපෑම හඳුනාගැනීම සහ පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් නංවාලීම සඳහා වතු ජනාවාස මට්ටමින් ක්‍රියාත්මක වන වැඩසටහන් හඳුනාගැනීම මෙම පර්යේෂණයේ උප අරමුණු විය. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක හා ප්‍රමාණාත්මක යන ක්‍රමවේද ද්විත්වයම භාවිත වන මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිතයෙන් සිදුකරන ලදි. දත්ත රැස්කරලීම සඳහා සමීක්ෂණ හා සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රමය භාවිත කරන ලද අතර, මොරටුවැල්ල බටහිර ග්‍රාම නිළධාරී වසමෙහි වයස අවුරුදු 10-18 කාණ්ඩයේ දරුවන් 25 දෙනෙකු සසම්භාවී නොවන නියැදුම් ක්‍රමයට අයත් අරමුණුගත නියැදිය යොදා ගනිමින් අධ්‍යයනය සිදුකරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා තේමා ආශ්‍රිත විශ්ලේෂණය සහ සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදි. අධ්‍යයනයේ ප්‍රධානතම සොයාගැනීම වූයේ දත්ත දායකයන්ගෙන් බහුතරයක් දරුවන් බිඳුණු පවුල්වල ජීවත්වන අතර, ආර්ථික අස්ථාවරත්වය සහ සමාජීය බලපෑම මත ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන අවස්ථා සීමිත වීම නිසා ඔවුන්ගේ අනාගතය දැක්ම සීමා සහිත වූ බවය. දරුවන්ගෙන් බහුතරයක් පාසල් අධ්‍යාපනයෙන් බැහැර වී ඇති බව අධ්‍යනය තුළින් තහවුරු වූ අතර දරුවන් දෙමාපියන්ගේ පාරම්පරික වෘත්තීන් වෙත යොමු වන්නේ දෙමාපිය මෙහෙයවීම් තුළින් බව අධ්‍යයනය තුළින් අනාවරණය විය. පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල අනුව, පැල්පත් දරුවන්ගේ අනාගත අභිලාෂයන් කෙරෙහි සමාජානුයෝජන කාරක සාධනීය ලෙස සහ නිශේධනීය ලෙස බලපා තිබෙන බව නිගමනය විය.

මුඛ්‍ය පද: *අනාගත අභිලාෂයන්, අභිප්‍රේරණය, ජනාවාස, පැල්පත්වාසී දරුවන්, සමාජානුයෝජන කාරක*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
dinukasalgamuwa@gmail.com

වැඩිහිටි නිවාස රැකවරණලාභී නේවාසිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහි ලා එම කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය

එම්. ඒ. මධුභාෂිණී ද සිල්වා [1]

ලෝකය තුළ මෙන්ම ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද ජන සංඛ්‍යාවේ කැපී පෙනෙන වර්ධනයක් ලෙස වැඩිහිටි ජනගහනය හඳුනාගත හැකිය. ප්‍රජා විද්‍යාත්මක වශයෙන් වැඩිහිටි ජනගහනය වර්ධනය වීම නිසා වැඩිහිටි නිවාස බිහිවීමේ ප්‍රවණතාවයක් දක්නට ලැබේ. මෙලෙස වැඩිහිටි නිවාස වෙත බොහෝ දෙනා ප්‍රවිෂ්ඨ වන්නේ පවුල් පසුබිම් තුළ වැඩිහිටියන්ට රැකවරණය නොලැබෙන නිසාය. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණය තුළින් වැඩිහිටි නිවාස රැකවරණලාභී නේවාසිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහි ලා එම කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය කෙබඳුද? යන්න අධ්‍යයනය කිරීම ප්‍රධාන ගැටලුව විය. මෙම පර්යේෂණයේ මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වූයේ වැඩිහිටි නිවාස රැකවරණලාභී නේවාසිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහි ලා කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය කෙබඳු දැයි අධ්‍යයනය කිරීමයි. තවද මෙහි උප අරමුණු වූයේ වැඩිහිටියන් නිවාසගත වීමට හේතු වූ සාධක සොයා බැලීම, වැඩිහිටි නේවාසිකයන් තුළ පවතින සෞඛ්‍යමය ගැටලු පිළිබඳව සොයා බැලීම, වැඩිහිටියන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයට වැඩිහිටි නිවාසවලින් ගෙන ඇති ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව අවබෝධ කර ගැනීම සහ වැඩිහිටි නිවාසවල නියුතු කාර්ය මණ්ඩලය වැඩිහිටියන් කෙරෙහි දක්වන ආකල්ප පිළිබඳව සොයා බැලීමය. මෙහිදී පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ලෙස ගුණාත්මක සහ ප්‍රමාණාත්මක යන ක්‍රමවේද ද්විත්වයම භාවිත වන මිශ්‍ර ක්‍රමවේදය භාවිත කරන ලදි. සිද්ධි අධ්‍යයන විධික්‍රමය හා සමීක්ෂණ විධික්‍රමය පර්යේෂණ විධික්‍රම ලෙස යොදා ගැනුණි. දකුණු පළාතේ ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ බලපිටිය සහ මාදම්පාගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයවලට අයත් පිළිවෙලින් ඩී. එන්. පෙරේරා අභයසිරිවර්ධන වැඩිහිටි නිවාසය තුළින් වැඩිහිටියන් 15 දෙනෙකු ද, සවිය අත්වැල 5 සිසිලියස් ද සිල්වා ජ්‍යෝෂ්ඨ කාන්තා වැඩිහිටි නිවාසය තුළින් වැඩිහිටියන් දස දෙනෙකු ද බැගින් වැඩිහිටි සංගහනයට අනුව වැඩිහිටියන් 25 දෙනෙකු නියැදිය වශයෙන් තෝරා ගන්නා ලදි. එහිදී නිරීක්ෂණය, ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමවේදය සහ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා මඟින් පර්යේෂණය සඳහා දත්ත රැස් කිරීම සිදු කෙරුණි. එහිදී දත්ත දායකයන්ගෙන් ලබා ගත් තොරතුරු අනුව ඔවුන්ගෙන් 48ක ප්‍රතිශතයක් වැඩිහිටි නිවාසගත වීමට හේතු වූ ප්‍රධානතම සාධකය ලෙස අනාවරණය වූයේ පුද්ගලික තීරණයක් යන්නයි. මෙහිදී දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණය සහ තේමා විශ්ලේෂණය යොදා ගන්නා ලදි. ඒ අනුව වැඩිහිටි නිවාසගත නේවාසිකයන්ගෙන් වැඩි පිරිසක් අවිවාහකයන් වූ අතර වැඩිහිටි නිවාසගත නේවාසිකයන්ගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීමේදී හෙළි වූයේ බහුතර පිරිසකගේ සෞඛ්‍ය තත්ත්වය යහපත් මට්ටමක පවතින බවයි. නේවාසික වැඩිහිටියන්ගේ සෞඛ්‍ය ප්‍රවර්ධනයෙහි ලා කාර්ය මණ්ඩලයේ දායකත්වය ඉහළ මට්ටමින් සිදු කරන බවත් මෙහිදී නිගමනය කළ හැකි විය.

මුඛ්‍ය පදඃ *කාර්ය මණ්ඩලය, රැකවරණලාභීන්, වැඩිහිටි නිවාස, වෘත්තීය සත්කාර,*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
desilva-hs190176@stu.kln.ac.lk

පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ ළමුන් මුහුණපාන මනෝ සමාජීය ගැටලු

ඩබ්ලිව්. සී. ඒ. පෙරේරා [1]

වර්තමාන සමාජය තුළ පවතින ප්‍රධාන සමාජ ගැටලුවක් ලෙස පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය පෙන්වා දිය හැකිය. පවුලෙහි මූලික කෘත්‍යයන් නිසි පරිදි ඉටු නොවීමෙන් පවුල් විසංවිධානකාරීත්වයන් හටගනී. එනම් දෙමාපියන් අහිමිවීම, මරණය හෝ පවුලේ බිඳ වැටීම් නිසා පවුල් ඒකකයක් තුළ ඇතිවන පරිහානිකර තත්ත්වයන් වේ. එය නව යොවුන් වියේ දරුවන්ගේ මනෝ සමාජීය යහපැවැත්ම කෙරෙහි නිශේධනාත්මක ගැටලු රාශියක් ඇති කිරීමට බලපායි. එබැවින් පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණපාන මනෝ සමාජීය ගැටලු මොනවාද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව හා පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණ දෙනු ලබන මනෝ සමාජීය ගැටලු අධ්‍යයනය කිරීම යන ප්‍රධාන පරමාර්ථය මත පදනම්ව මෙම පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණයේ අරමුණු වූයේ පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය සඳහා බලපාන හේතු සාධක අධ්‍යයනය කිරීම, පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණපාන සමාජ ගැටලු හඳුනාගැනීම, පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය තුළ නව යොවුන් වියේ දරුවන් මුහුණපාන සමාජ ගැටලු හඳුනාගැනීම මානසික ගැටලු හඳුනාගැනීම, විසංවිධානකාරී තත්වයන් හමුවේ නව යොවුන් වියේ ළමුන් අත්විඳින මනෝ සමාජ ගැටලු අවම කර ගැනීමට ගතහැකි ක්‍රියාමාර්ග හඳුනාගැනීමයි. පර්යේෂණ ගැටලුව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා ගුණාත්මක විධික්‍රමය යටතේ සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රමයත්, දත්ත ඒකරාශී කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමයත්, දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමයත් යොදා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණයේ නියැදිය ලෙස මහර ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් රම්මුතුගල සහතික කළ බාලිකා පාසල තුළ නිවාසගතව සිටින ගැහැණු දරුවන් පස් දෙනෙකු සහ බියගම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් මාකොළ සහතික කළ බාලක පාසල තුළ නිවාසගතව සිටින පිරිමි දරුවන් පස් දෙනෙකු හා ආයතනික නිලධාරීන් හය දෙනෙකු අරමුණුගත නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ තෝරා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණය තුළින් නව යොවුන් වියේ ළමුන් සියදිවි නසා ගැනීමට තැත් කිරීම, පෞරුෂ ගැටලු වැනි මානසික ගැටලු හා ප්‍රේම සබඳතා ගැටලු, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, අපයෝජනට ලක්වීම වැනි සමාජ ගැටලු රැසක් අත්විඳ ඇති අතර පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය ඊට මූලික හේතු සාධකය බව සොයාගෙන ඇත. එනම් දෙමාපියන් අනිසි මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය, ගෘහස්ථ ප්‍රචණ්ඩත්වය, අනියම් සබඳතා, ආදිය මූලිකවම පසුබිම් වී ඇති බවය. එහිදී පවුල් බැඳීම් වර්ධනයට පවුල තුළින් නිසි පදනමක් සැකසීම, නීතිමය යාන්ත්‍රණය ශක්තිමත් කිරීම, පාසල් හා ප්‍රජා මට්ටමින් උපදේශන වැඩසටහන් සවිබල ගැන්වීම, දරුවන්ට ලිංගික අධ්‍යාපනය ලබාදීම මෙම අහිතකර තත්ත්වයන් අවම කිරීම සඳහා ගත හැකි ක්‍රියාමාර්ග ලෙස යෝජනා කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *නව යොවුන් විය, පවුල, පවුල් විසංවිධානකාරීත්වය, මනෝ සමාජීය ගැටලු, ළමයා*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chamalkaanjani18@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා නොකිරීමට බලපාන සාධක

ඩී. ජී. නිශාවි තරුෂිකා [1]

වර්තමානය වන විට මුළු මහත් ලෝකය තුළ මෙන්ම, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ද කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය ප්‍රධානතම ගැටලුවක් ලෙස පෙන්වා දිය හැකිය. කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය ප්‍රධාන මාතෘකාවක් බවට පත් වී තිබේ. ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වයේ භයානක මුහුණුවරක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ මෙවැනි සිදුවීම් අදාළ බලධාරීන්ට සහ නීතිය ක්‍රියාත්මක කරන ආයතනවලට අඩුවෙන් වාර්තා වීමයි. මෙම තත්ත්වය පදනම් කර ගනිමින් ශ්‍රී ලංකාවේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වය වාර්තා නොකිරීමට බලපාන සාධක මොනවා ද යන පර්යේෂණ ගැටලුව ඔස්සේ පර්යේෂණ සිදු කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ ප්‍රධාන පරමාර්ථය වන්නේ ශ්‍රී ලංකාවේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා නොකිරීමට බලපාන සාධක හඳුනාගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණයේ සුවිශේෂී අරමුණු වන්නේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා නොකිරීමට බලපාන සමාජ සංස්කෘතික සාධක, ආර්ථික සාධක, මානසික සාධක හඳුනාගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක විධික්‍රමය යටතේ සිදුකරන ලදි. පර්යේෂණ ගැටලුව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රමය යොදා ගන්නා ලදි. මෙම පර්යේෂණයට අදාළ ගුණාත්මක දත්ත ලබා ගැනීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමයත්, දත්ත විශ්ලේෂණය කිරීම සඳහා විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමයත් යොදාගන්නා ලදි. මෙම පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස තණමල්විල ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ග්‍රාමසේවා වසම් 10ක් යොදාගන්නා ලදි. එසේම පර්යේෂණ නියැදිය වශයෙන් දත්ත දායකයින් 15 දෙනෙකු අරමුණුගත නියැදි ක්‍රමය යටතේ යොදාගන්නා ලදි. ඒ අනුව මෙම පර්යේෂණයේ සමස්ත සොයා ගැනීම් තුළින් හෙළිවූයේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහි හිංසනයන් වාර්තා නොකිරීමට සමාජ අපකීර්තිය, ලැජ්ජාව සහ භය, පවුල ආරක්ෂා කරගැනීම, විශ්වාසදායි කෙනෙකු නොමැති වීම, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවය, මූල්‍යමය වශයෙන් යැපීම, ආධාරක සේවාවන් වෙත ප්‍රවේශ වීම සඳහා මූල්‍යමය සම්පත් නොමැති වීම, බිය, කුඩා කල සිදුවූ අමිහිරි අත්දැකීම් මෙන්ම තම සහකරුවා වෙත ඇති කරගන්නා ලද අසීමිත ආදරය වැනි සාධක මේ සඳහා බලපා ඇති බවයි. එසේම ගර්භණී කාන්තාවන් වාර්තා කිරීමේ යාන්ත්‍රණයන් පිළිබඳව දැනුවත්භාවයකින් පසුවන නමුත්, ඔවුන්ගේ ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා කිරීම අධෛර්යමත් වී ඇත. ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහිව සිදුවන ප්‍රචණ්ඩත්වයන් වාර්තා කිරීම වැඩිදියුණු කිරීම සඳහා ප්‍රජා දැනුවත්භාවය සහ අධ්‍යාපනය ශක්තිමත් කිරීම මෙම තත්ත්වය අවම කිරීම සඳහා යෝජනා කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *කාන්තාව, ගර්භණීයත්වය, ගර්භණී කාන්තාව, ගර්භණී කාන්තාවන්ට එරෙහි ප්‍රචණ්ඩත්වය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nishavitharushika2803@gmail.com

Not Presented

විවාහක කාන්තා පිළිකා රෝගීන් හේතුවෙන් කුටුම්භයක සාමාජිකයන්ගේ ජීවන රටාවට එල්ලවන අභියෝග

එන්. ජී. හෂිනි කුමුදු මැණිකේ [1]

පිළිකා රෝගය මේ වන විට ලොව පුරා ව්‍යාප්තව පවතින දරුණු රෝගයක් වන බැවින්, එයින් පීඩා විඳින එක් කොටසක් වන කාන්තා පිළිකා රෝගීන් පිළිබඳව මෙම පර්යේෂණය තුළ අවධානය යොමු කර තිබේ. පිළිකා රෝගී කාන්තාවන් හේතුවෙන් කුටුම්භයක සාමාජිකයන්ගේ ජීවන රටාවට එල්ලවන අභියෝග මොනවාද යන්න අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණ ගැටලුව විය. මෙහි පරමාර්ථය වූයේ පිළිකා රෝගීන් හේතුවෙන් කුටුම්භයක සාමාජිකයන්ගේ ජීවන රටාවට එල්ලවන අභියෝග හඳුනාගැනීම වන අතර එහිදී පිළිකාවක් සහිත කාන්තාවක් පවුලක සිටීම තුළ පවුලේ ක්‍රියාකාරිත්වය පසුබෑමකට ලක්ව තිබේදැයි හඳුනාගැනීම, පිළිකා සහිත විවාහක කාන්තාවක් පවුලක සිටීම තුළ නිවසේ පරිපාලනය තුළ හා ආර්ථික තත්ත්වයේ සිදුව තිබෙන වෙනස්කම් අධ්‍යයනය කිරීම, කුටුම්භයක් තුළ විවාහක කාන්තා පිළිකා රෝගියෙකුට සත්කාර සපයන්නන්ගේ මානසික මට්ටම හඳුනාගැනීම, පිළිකාව වැනි මාරාන්තික රෝගයකට පවුලක් තුළ කාන්තාව ගොදුරු වීම නිසා එම පවුලේ සාමාජිකයන්ගේ ජීවන රටාවට වෙන් වෙන් වශයෙන් ඇතිව තිබෙන බලපෑම හඳුනාගැනීම අරමුණු බවට පත්විය. පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක ක්‍රමවේදය යොදා ගැනුණු අතර දත්ත රැස්කිරීම සිදු කෙරුණේ සිද්ධි අධ්‍යයන ක්‍රමය තුළ අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදා ගැනීමෙනි. මේ සඳහා යෝග්‍ය දත්ත විශ්ලේෂණ ක්‍රමය වූයේ විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය යොදාගන්නා ලදි. පර්යේෂණයේ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රය වශයෙන් ජාතික පිළිකා ආයතනය යොදාගෙන දත්ත දායකයන් වශයෙන් පිළිකා රෝගී කාන්තාවන්ගේ ස්වාමිපුරුෂයන් පස් දෙනෙකු, දරුවන් සිව් දෙනකු සහ එක් ලේලියක් සම්බන්ධ වූ අතර ඒ අනුව කාන්තා පිළිකා රෝගීන්ගේ පවුල් සාමාජිකයන් මුහුණ දෙන අභියෝග හඳුනා ගැනුණි. ඒ අනුව ප්‍රධාන වශයෙන්ම කුටුම්භයක සාමාජිකයන් මුහුණ දෙන ආර්ථික, මානසික, සමාජීය හා දෛනික ජීවිතය සම්බන්ධ අභියෝග හඳුනාගත හැකි විය. ඒ අතර පිළිකා රෝගී කාන්තාවන් හේතුවෙන් පවුල්වල සාමාජිකයන් මුහුණ දෙනු ලැබූ අභියෝග ආර්ථික, මානසික, සමාජීය පවුල් ජීවිතය තුළ දෛනිකව මුහුණ දෙන අභියෝග වශයෙන් අංශ ගණනාවකින් හඳුනාගැනීමට හැකි වීම, ආර්ථික අභියෝග අතර රෝගී බව හමුවේ පවුලේ සාමාජිකයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවූ අභියෝග වශයෙන් ප්‍රතිකාර සඳහා වියදම්, ප්‍රවාහන කටයුතු, රැකබලා ගැනීම නිසා ආදායම අහිමිවීම යන අභියෝග ප්‍රමුඛස්ථානයක් ගනු ලැබීම, මානසික අභියෝග අතර කුටුම්භයක සාමාජිකයන් ආතතිය, කාංසාව, මානසික, හුදකලාභාවය වැනි පීඩාවන්ගෙන් ද, දෛනික ජීවිතය තුළින් ස්වාමියන් හා දරුවන් විසින් අධික කාර්යබහුලත්වය නිසා පීඩාවට පත්වීම් වැනි අවස්ථාවන් ආදිය ද හඳුනාගත හැකිවිය. මෙම පර්යේෂණයේ දී හඳුනාගත් අවශ්‍යතාවයන්ට අනුව පිළිකා රෝගී කාන්තාවන්ගේ පවුල් සාමාජිකයන් පදනම් කරගත් ආධාරක වැඩසටහන්වල අවශ්‍යතාවය ඉස්මතු කරනු ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *කාන්තාව, පවුල, පවුලේ සාමාජිකයන්, පවුල් අභියෝග, පිළිකා රෝගය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
hashinimenike99@gmail.com

ගුරුවරයා තම විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පරිබාහිරව ඉගැන්වීම් කාර්යයේ නිරත වීමේ දී ඇතිවන මනෝ-සමාජීය ගැටලුඃ ගම්පහ අධ්‍යාපන කලාපයට විශේෂිතව

ඊ. ඒ. ආර්. කේ. එදිරිසිංහ [1]

ගුරුවරයා රටේ සමස්ත අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ ප්‍රධාන පුරුකක් වන බැවින් පර්යේෂණ ගැටලුව ලෙස ගුරුවරයා තම විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පරිබාහිරව ඉගැන්වීම් කාර්යයෙහි නිරත වීමේ දී ඇති වන මනෝ සමාජයීය ගැටලු මොනවාද? පිළිබඳව මෙම අධ්‍යයනය හරහා සිදුකරයි. පර්යේෂණ පරමාර්ථය වූයේ ගුරුවරයා තම විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පරිබාහිරව ඉගැන්වීම් කාර්යයේ නිරත වීමේ දී ඇතිවන මනෝ සමාජීය ගැටලු හඳුනාගැනීමයි. සුවිශේෂී අරමුණු වශයෙන් ගුරුවරුන් ඉගැන්වීම සඳහා විශේෂීකරණය වූ විෂයන් හා දැනට ඉගැන්වීමට සිදුව ඇති විෂයන් හඳුනාගැනීම, ගුරුවරයා විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් පරිබාහිරව ඉගැන්වීම් කටයුතු සිදු කිරීමට වූ හේතු හඳුනා ගැනීම, විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැරව ඉගැන්වීමේ කටයුතු සිදු කිරීමේ දී ගුරුවරුන්ට මුහුණ දීමට සිදුව ඇති මනෝ-සමාජයීය ගැටලු හඳුනා ගැනීම, එම ගැටලු සඳහා ගුරුවරුන් ඉදිරිපත් කරන විසඳුම් හඳුනා ගැනීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් භාවිත කරන ලද්දේ ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යි. පර්යේෂණය සඳහා ප්‍රත්‍යක්ෂ අධ්‍යයන ක්‍රමය හා දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම ලෙස සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය භාවිත කරමින් පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. ගම්පහ කලාපයේ පාසල් ගුරුවරුන් 16 දෙනෙකුගේ නියැදියක් භාවිත කරමින් පර්යේෂණය සිදු කරන ලදි. දත්ත විශ්ලේෂණය ක්‍රමය ලෙස විස්තරාත්මක විශ්ලේෂණ ක්‍රමය භාවිත කරන ලදි. ගුරුවරයා තමා උගත් විෂයෙන් බැහැරව ඉගැන්වීමට ප්‍රධාන හේතුව වන්නේ ඔවුන් ඉගෙනගත් විෂය සඳහා පාසලේ පුරප්පාඩු නොමැති වීමයි. ගුරුවරයා තම විශේෂීකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැරව ඉගැන්වීම නිසා ඇති වන මානසික ගැටලු ලෙස ආතතියක් ඇති වීම, උගත් දෙයින් ප්‍රයෝජනයක් නොමැති වීම නිසා දුක්වීම, ප්‍රාථමික ශ්‍රේණිවලට ඉගැන්වීම සඳහා විශේෂඥභාවය ඇති ගුරුවරුන්ගේ වෘත්තීය සහයෝගය අඩු වීම, ඉගෙනගත් විෂයන් බැහැරව ඉංග්‍රීසි වැනි භාෂාවක් ඉගැන්වීමට සිදු වූ විට භාෂා ගැටලු ඇති වීම, රැකියා තෘප්තියක් නොමැති වීම. බලාපොරොත්තු වූ ශ්‍රේණි නොලැබුණ විට දුක්වීම, ඉගැන්වීමේ නුහුරු බව, විෂය අවබෝධය අඩුවීම, අලුත් පාඩම්වලට සූදානම් වීමේ අපහසුතා, විෂයට අනුගත වීමේ අපහසුතා හඳුනාගැනීමට හැකිවිය. එසේම ගුරුවරයා තම විශේෂිකරණය වූ විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැරව ඉගැන්වීම නිසා ඇති වන සමාජීය ගැටලු වශයෙන් ජාතික විභාගවලින් අනතුරුව සිදු කෙරෙන ප්‍රතිඵල විශ්ලේෂණවලදී ප්‍රතිඵල අඩු වූ විට ඉහළ බළධාරීන්ගේ දෝෂාරෝපණයට ලක් වීම, විෂය අවබෝධය අඩු වූ විට අධ්‍යාපනයේ ගුණාත්මකභාවය අඩුවීම, අධ්‍යාපනයේ වටිනාකම අඩුවීම, නිවසේ දෛනිකව සිදු කළ යුතු කාර්යන්වලට ගැටලු ඇති වීම, තම දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතුවලට ගැටලු ඇතිවීම, දෙමාපියන්ගෙන් ඇතිවන ගැටලු, විෂය ඉගැන්වීමට නිපුණත්වයක් ඇති ගුරුවරුන්ගෙන් වන ගැටලු හඳුනාගත හැකිය. විෂය ක්ෂේත්‍රයෙන් බැහැරව උගන්වන ගුරුවරුන්ට ඇති වන මනෝ සමාජීය ගැටලු විමර්ශනය කිරීම සඳහා ගුරු සම්පත කළමනාකරණය කිරීම යෝජනාවක් ලෙස ඉදිරිපත් කළ හැකිය.

මුඛ්‍ය පදඃ *ඉගැන්වීම, ගුරුවරයා, මනෝ සමාජීය ගැටලු, විශේෂිකරණය, විෂය ක්ෂේත්‍රය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
edirisinharashini@gmail.com

පරිවාසගත ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමේදී ඔවුනට ඇතිවන සමාජ, ආර්ථික ගැටලු

පී. ඒ. ටී. නදීශානි [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ ජනගහනයෙන් වැඩි නියෝජනයක් වන කාන්තාව හා බැඳී මෙම මාතෘකාව තුළින් පරිවාසගත වූ ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමේ දී ඔවුනට ඇතිවන සමාජ හා ආර්ථික ගැටලු මැයෙන් සිදු කළ පර්යේෂණයෙහි නීතිමය හෝ සමාජ සම්මතවලට පටහැනි හැසිරීම් නිසා පරිවාසයට යටත් වූ ගැහැණු දරුවන් නැවත සමාජයට එකතු වන අවස්ථාවේදී විවිධ අපහසුතාවලට මුහුණපාන අයුරු හඳුනාගැනීම මෙහි ප්‍රධාන උද්දේශය වේ. ඒ අනුව පරිවාස ගතවූ ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමේදී ඔවුනට ඇතිවන සමාජ හා ආර්ථික ගැටලු හඳුනාගැනීම යන ප්‍රධාන පරමාර්ථය සාක්ෂාත් කරගැනීම හා සෙසු අරමුණු වන ගැහැණු දරුවන් පරිවාස ගතවීමට පසුබිම වූ හේතු සාධක සොයා ගැනීම, පරිවාසගත වූ දරුවන්ගේ ආකල්පවල සිදුවූ වෙනස්කම් හඳුනාගැනීම, පරිවාසගත ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමෙන් පසු ඔවුනට ඇතිවන අභියෝග හඳුනාගැනීම හා ගැහැණු දරුවන් පරිවාසගත වීම වළක්වා ගැනීමට ගත යුතු ක්‍රියාමාර්ග හඳුනාගැනීම යන්න වූ මෙම අරමුණු ද සාක්ෂාත් කර ගැනීම සඳහා ප්‍රායෝගික පදනමක් වශයෙන් බස්නාහිර පළාතේ ගැහැණු දරුවන් පමණක් පරිවාස ගත කරන ලද රම්මුතුගල පිහිටා ඇති සහතික කළ බාලිකා පාසලෙහි දරුවන් 06 දෙනෙකු සහ පාසලෙහි රාජකාරියෙහි නිරත වන නිළධාරීන් 04 දෙනෙකු හා සිදු කළ ගැඹුරු සම්මුඛ සාකච්ඡා තුළින් ලබාගත් ගුණාත්මක දත්ත, තේමා විස්තරාත්මකව විශ්ලේෂණය කර පර්යේෂණයෙහි පරමාර්ථය වන පරිවාසගත ගැහැණු දරුවන් සමාජගත වීමෙන් ඔවුනට ඇතිවන සමාජ හා ආර්ථික ගැටලු හඳුනාගැනීමට හැකිවුණු අතර පර්යේෂණයේ සෙසු අරමුණුවන, ගැහැණු දරුවන් පරිවාසගත වීමට පසුබිම් වූ හේතු සාධක ද පරිවාස දරුවන් තුළ ඇති වූ ආකල්පීමය වෙනස්කම්වල ස්වභාවය හා ඔවුන් සමාජගත වීමෙන් පසු ඇතිවන අභියෝග හඳුනාගැනීමට හැකි විය. මෙම පර්යේෂණය තුළින් ගැහැණු දරුවන් වැඩි වශයෙන් පරිවාසගත වීමට පසුබිම් වූ හේතු සාධකය ලෙස අපයෝජනයට ලක්වීම බව හඳුනාගැනීමට හැකියාව ලැබුණි. ඔවුන් අතර ආකල්පමය වෙනස් වීමක් ඇතිවුව ද එය තාවකාලික බව තහවුරු විය. සමාජයේ ආචාරධර්ම සහ මතවාදයන්, අධ්‍යාපනික වරප්‍රසාද හිමි නොවීම, රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීමේ අපහසුතා, පවුල් සහ ප්‍රජාව තුළ පිළිගැනීමේ හිඟය සහ සමාජ ආරක්ෂාව පිළිබඳ අවිශ්වාසය වැනි සාධක ඔවුන් සමාජගත වීමේදී ඇතිවන සමාජ, ආර්ථික ගැටලු ලෙස හඳුනාගැනීමට හැකිවුණි. මෙම තත්ත්වයන් ඔවුන්ගේ නැවත සමාජගත වීම සීමා කරනුයේ ඍජුවම ඔවුන්ගේ ආර්ථික ස්ථාවරතාවය හා මනෝභාවයන්ට බලපාමින් ය. සමාජ සවිබල ගැන්වීමේ වැඩසටහන් සහ ප්‍රතිසංස්කරණ ප්‍රතිපත්ති සකස් කිරීම සඳහා ව්‍යවහාරික පදනමක් ලබාදීම තුළින් පරිවාස දරුවන් සමාජගත වීමේදී ඇතිවන මෙම ගැටලු වළක්වා ගැනීමට උපකාරි විය හැකිය.

මුඛ්‍ය පදඃ *ආර්ථික ගැටලු, ගැහැණු දරුවන්, පරිවාස ක්‍රියාවලිය, සමාජ ගැටලු, සමාජගත වීම*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
nadeesh-hs191248@stu.kln.ac.lk

පාසල් සිසුන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම දෙමව්පියන්ට බලපාන ආකාරය පිළිබඳ අධ්‍යයනයක්: අක්මීමන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ඇසුරින්

කේ. ඒ. රසුනි [1]

රටක සංවර්ධනය හා අනාගතය තීරණය කිරීමේ දී පාසල් දරුවන් පිළිබඳව ප්‍රධාන වශයෙන් අවධානයට යොමුකළ යුතු අතර වර්තමානය වන විට පාසල් දරුවන් අතර මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය ඉහළ යාම ප්‍රධාන සමාජ ගැටලුවක් බවට පත්ව තිබේ. එහෙයින් පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහැවීම දෙමව්පියන්ට බලපාන්නේ කෙසේද? යන්න මෙම පර්යේෂණයේ ගැටලුව විය. මෙම පර්යේෂණයේ පරමාර්ථය කොට ගැනුණේ පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම දෙමව්පියන්ට බලපාන්නේ කෙසේද, හඳුනාගැනීම වන අතර පර්යේෂණ අරමුණු වශයෙන් පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම දෙමාපියන්ට කායික, සමාජීය, මානසික වශයෙන් එල්ල කරන බලපෑම හඳුනාගැනීම, පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීමේ ප්‍රධාන ගතිකයන් සහ හේතු අධ්‍යයනය, පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම කෙරෙහි දෙමව්පියන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය පිළිබඳව දැනුම, සැලකීී සහ බලපෑම් හඳුනාගැනීම වේ. පර්යේෂණය ගාල්ල දිස්ත්‍රික්කයේ අක්මීමන ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ බටදූව ග්‍රාම සේවා වසමට අයත් පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහිවීම තුළින් පීඩා විඳින පවුල් නවයක දෙමාපියන්, ස්ත්‍රී හයක් ද, පුරුෂ තුනක් ද ආදී වශයෙන් හිම බෝල නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ තෝරාගත් නියැදියකට අනුව පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම තුලින් දෙමව්පියන්ට ඇතිවන බලපෑම පිළිබඳව සොයා ගැණිනි. මෙම පර්යේෂණය ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ ප්‍රධාන වශයෙන් යොදා ගැණෙන අතර එහිදී අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා සහ නිරීක්‍ෂණ ක්‍රම දත්ත රැස්කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රමය ලෙස යොදා ගනිමින් පර්යේෂණය ක්‍රියාවට නංවා තිබේ. එම රැස් කරගන්නා ලද දත්ත විස්තරාත්මක ක්‍රමය පදනම්ව විශ්ලේෂණය සිදු විය. ප්‍රධාන වශයෙන් ම පාසල් දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහි වීම තුළින් දෙමාපියන් මානසික පීඩනයට පත්වන බව හඳුනාගනු ලැබීය. එහිදී දරුවන්ගේ අනාගතය පිළිබඳ බියකින් පෙළීම, දෙමව්පියන් අනපේක්ෂිත තත්ත්වයකට මුහුණ දීම හමුවේ ව්‍යාකූල තත්ත්වයට පත්වීම ආදිය ද කායික වශයෙන් සිදුවන බලපෑම් අතර පහර කෑමට ලක්වීම, තල්ලු කිරීම ආදිය ද දෙමාපියන් ව්‍යාකූලත්වයට පත් වීම හේතුවෙන් ඊට දක්වන ප්‍රතිචාර ලෙස දෙමව්පියන් ආවේගශීලී හැසිරීම් රටා, මත්ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීම, පවුලේ සාමය බිඳ වැටීම, රණ්ඩුවීම ආදී නිරීක්ෂණය විය. දරුවන් මත්ද්‍රව්‍ය වෙත ඇබ්බැහිවීමට හේතු ලෙස මිතුරන්ගේ බලපෑම, අධික නිදහස, වැඩිහිටි පාලනයෙන් තොරවීම, ප්‍රදේශයේ මත්ද්‍රව්‍ය බහුල වීම ආදී හේතු සාධක හඳුනා ගැනුණි. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ සෑම වසමක්ම නියෝජනය වන පරිදි සංවිධානාත්මක ව්‍යුහයක් ගොඩනගමින් ආරක්ෂණ කමිටුවක් පිහිටුවීම මඟින් මත්ද්‍රව්‍ය වැටලීම හා නීතිය ක්‍රියාත්මක කිරීමට සම්බන්ධයෙන් වගකිවයුතු ඉහළ නිලධරයන්ට සංවිධානයක් ලෙස බලපෑම් කිරීම මඟින් ප්‍රදේශයේ මත්ද්‍රව්‍ය වෙත පවත්නා ලිහිල් බව ඉවත් කරමින් ප්‍රාදේශීය සදාචාරය ගොඩනැගීමට යෝජිත වේ.

මුඛ්‍ය පද: *දෙමව්පියන්, පාසල් දරුවන්, බලපෑම, මත්ද්‍රව්‍ය ඇබ්බැහිය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
rasunikodithuwakku@gmail.com

බස් රථ ගමනාගමනය තුළ දී නියාමනයෙන් තොර ඝෝෂාකාරී සංගීත භාවිතය මගී ආතතිය කෙරෙහි බලපෑම

එස්. එම්. ඩී. යූ. ගුණරත්න [1]

පොදු ප්‍රවාහනය යනු රටෙහි සංවර්ධන ක්‍රියාවලිය තුළ මූලික අත්තිවාරම සපයමින් එම ක්‍රියාවලියට සෘජුවම දායක වන සේවාවකි. එහිදී බස් රථ ගමනාගමනයට සුවිශේෂී තැනක් හිමිවන්නේ මගින් බහුතරයකගේ ප්‍රාථමික ප්‍රවාහන මාධ්‍යයක් ලෙස කටයුතු කරන නිසාවෙනි. බස් රථ ගමනාගමනය තුළ දී නියාමනයෙන් තොර ඝෝෂාකාරී සංගීත භාවිතය මඟින්, මගී ආතතිය කෙරෙහි වන බලපෑම යන පර්යේෂණය කොළඹ නගරය ආශ්‍රිත කර ගනිමින් සිදු කරන ලදි. එහිදී A-01 කොළඹ-මහනුවර මාර්ගය හරහා කොළඹ නගරය වෙත ධාවනය වන පෞද්ගලික බස් රථ පහක් සහ ලංකා ගමනාගමන මණ්ඩලයට අයත් බස් රථ පහක් අධ්‍යයනයට ලක් කරමින්, සරල ස්තරගත නියැදීම හරහා මගින් 50ක්, බස් රථ රියදුරන් පහක් සහ කොන්දොස්තරවරුන් පහක් යනාදී වශයෙන් සමස්ත නියැදිය 60 ක් ලෙස යොදා ගනු ලැබුණි. අධ්‍යයනය සඳහා මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය භාවිත කළ අතර දත්ත රැස් කිරීම සඳහා ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය සහ සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදා ගනු ලැබුණි. පර්යේෂණය පරමාර්ථය වූයේ, බස් රථ ගමනාගමනය තුළ දී නියාමනයෙන් තොර ඝෝෂාකාරී සංගීත භාවිතය මගින් මගී ආතතිය කෙරෙහි වන බලපෑම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීම වන අතර සෙසු අරමුණු වූයේ, ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, වයස, සංස්කෘතික පසුබිම, රැකියාව යන ප්‍රභේදයන් ඔස්සේ ඝෝෂාකාරි සංගීතයට දක්වන ප්‍රතිචාර අධ්‍යනය කිරීම, ඝෝෂාකාරී සංගීතයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ දී මගී ආතතියට බලපාන ප්‍රධාන සාධක සහ බාහිර පාරිසරික සාධකවල බලපෑම අධ්‍යනය කිරීම, මගී සුවපහසුව වැඩි දියුණු කිරීම සහ ආතතිය අවම කිරීම සඳහා පොදු ප්‍රවාහන පද්ධතිවල ශබ්ද කලමනාකරණය සඳහා යෝජනා ඉදිරිපත් කිරීමයි. ඒ අනුව ඝෝෂාකාරී සංගීතය හේතුවෙන් මගී ආතතිය කෙරෙහි බලපාන සාධක ලෙස ස්ත්‍රී පුරුෂභාවය, ගමන් වාර සංඛ්‍යාව, සංගීත ප්‍රභේදය, ඝෝෂාකාරී සංගීතයට නිරාවරණය වේලාව, සංගීත ශබ්ද පරාසය යන සාධක ප්‍රධාන වශයෙන් හඳුනාගත හැකි විය. එමෙන්ම ඝෝෂාකාරී සංගීතය පවතින විට බාහිර පාරිසරික සාධක මගී ආතතිය වැඩි කරන බවත්, මගී ආතතිය කෙරෙහි සංස්කෘතික සාධකවල බලපෑමක් ඇති නොවන බවත් හඳුනාගත හැකිවිය. බස් රථ තුළ ශබ්ද කලමනාකරණය සම්බන්ධයෙන් පවතින නීති සහ ප්‍රතිපත්තිවල ප්‍රායෝගිකත්වයක් නොමැති වීම හේතුකොට ගෙන වර්තමානයේ බස් රථ ගමනාගමනය තුළ ඝෝෂාකාරී සංගීතය අත්‍යවශ්‍ය අංගයක් බවට පත්ව ඇති බව හඳුනාගත හැකි විය.

මූඛ්‍ය පදඃ *ආතතිය, ගමනාගමනය, ඝෝෂාකාරී සංගීතය, බස් රථ, මගීන්*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
delikaumayngani03@gmail.com

Not Presented

ආබාධ සහිත සිසුන් විශ්වවිද්‍යාල උප සංස්කෘතියට අනුකලනය වීමේ දී ඇතිවන ගැටලු: කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය ආශ්‍රිත අධ්‍යයනයක්

එම්. සචිනි ජයවීර [1]

විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතියට සිසුන් ඇතුළත් කර ගැනීමේදී ආබාධ සහිත සිසුන් ඉතා සීමිත පිරිසක් ඇතුලත් කර ගැනීම සිදුකරයි. විශ්වවිද්‍යාල සංස්කෘතිය සාමාන්‍ය සමාජයට වඩා වෙනස්වූ සංස්කෘතික ලක්ෂණවලින් යුක්ත වීම නිසා මෙහිදී ආබාධ සහිත සිසුන් විශ්වවිද්‍යාල පරිසරයට අනුගත වීමේදී ගැටලුකාරී තත්ත්වයන්ට මුහුණ දීමට සිදුවේ. පර්යේෂණයක් ලෙස මෙවැනි ගැටලු හඳුනාගැනීම, එම ගැටලු සඳහා ප්‍රතිපත්ති සහ ක්‍රියාමාර්ග මඟින් විසඳුම් සොයා ගැනීම වැදගත් වේ. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණ වන්නේ විශ්වවිද්‍යාල උප සංස්කෘතියට ආබාධ සහිත සිසුන් පිවිසීමේ දී ඔවුන්ට මුහුණපෑමට සිදුවන ගැටලු හෝ අපහසුතා පිළිබඳව අධ්‍යනය කිරීමයි. මෙම පර්යේෂණය සඳහා ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය ප්‍රධාන වශයෙන් යොදාගනු ලැබීය. මෙහිදී දත්ත රැස් කිරීම සඳහා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා යොදාගත් අතර කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලයේ සමාජීය විද්‍යා පීඨය හා මානව ශාස්ත්‍ර යන පීඨ දෙකෙහි ආබාධ සහිත සිසුන් නිස්සසම්භාවී නියැදි තේරීම් ක්‍රමවේදයට අනුව අරමුණුගත නියැදි ක්‍රමයට අනුව සිසුන් 12 කු මෙම පර්යේෂණ නියැදිය වශයෙන් යොදාගෙන ආබාධ සහිත සිසුන්ට ඇතිවන ගැටලු අධ්‍යයන කරනන ලදි. මෙහිදී තේමා කිහිපයක් යටතේ දත්ත විශ්ලේෂණය සිදුකළ අතර මෙහිදී දත්තදායකයන්ගෙන් ලබාගත් තොරතුරු මඟින් අනාවරණය වූයේ යම් යම් අවස්ථාවල දි ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් ඇති වුවද සාමාන්‍ය සමාජයේ මෙන් විශ්වවිද්‍යාල සමාජයේ ඔවුන් ලේබල්කරණයට ලක් නොවන බවයි. විශ්වවිද්‍යාල උප සංස්කෘතිය තුළ ඔවුන් පීඩාකාරී හා ගැටලුකාරී තත්ත්වයකට මුහුණ දීමට සිදු නොවූ බවත් හඳුනාගත හැකිය. විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය තුළ ඔවුන්ට සපයනු ලබන පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා ඔවුන් ගැටලුකාරී තත්ත්වයකට මුහුණ දෙයි. එහිදී යටිතල පහසුකම් ගොඩනැගිලිවලට ප්‍රවේශ වීම, ගමනාගමන පහසුකම්, පුස්තකාල පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම ආදී වේ. විශ්වවිද්‍යාලය තුළ අන්තර්කරණ මධ්‍යස්ථානය මඟින් ඔවුන්ට විවිධ පහසුකම් ලබා දීමට කටයුතු කර ඇත. නිගමන ලෙස ආබාධ සහිත සිසුන් සඳහා අධ්‍යාපනික ආවරණයක් පමණක් නොව විශ්වවිද්‍යාලීය පරිසරය තුළ සහයෝගිතා ජාල පද්ධතියක් ගොඩනැගීමයි. සාමාන්‍ය සිසුන්ට මෙන් නොව ඔවුන්ට අනෙක් අයගේ සහයෝගය නොලැබීම නිසා ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපන කටයුතු කටයුතු ද අඩාල වීමට ඉඩකඩ තිබේ. මෙහිදී විශ්වවිද්‍යාල පද්ධතිය තුළ ඔවුන්ගේ අධ්‍යයන කටයුතු සහ අනෙකුත් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට නොමඳ සහයෝගයක් ලබාදීම නිසා ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනික හා අනෙකුත් වැඩ කටයුතු පහසුවෙන් කර ගැනීමට හැකි වී ඇත.

මුඛ්‍ය පද: *අනුකලනය, ආබාධ සහිත සිසුන්, උපසංස්කෘතිය, විශ්වවිද්‍යාලය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
hs191213@stu.kln.ac.lk

A Study of the Impact of Parental Supervision on Juvenile Delinquency Influenced by Social Media

J. P. N. I. Sandamali [1]

Juvenile delinquency is a criminal behavior committed by any person under the age of eighteen (18). In the present society, the use of social media can be identified as a major factor that affects juvenile delinquency. The parental supervision can impact both positively and negatively on juveniles' social media-related activities. Thus, the research problem for this study was how parental supervision affects juveniles' tendency to delinquency, influenced by social media. The main objective of this study was to examine the impact of parental supervision on juvenile delinquency influenced by social media. The specific objectives were to identify patterns of parental supervision, how juveniles perceive and respond to parental supervision, and to identify the challenges parents face in supervising juveniles' social media activities. Qualitative research methodology was used. The case study method was used for this research, and semi-structured interviews were the primary data collection technique. The descriptive data analysis method was used as the data analysis method. Twenty juvenile delinquents who committed offences using social media and are housed in the Meegahakotuwa and Galkanda detention homes in the North Western Province were used as the main sample. Supportive data were collected from lawyers, probation officers, and police officers under purposive sampling. According to the findings, Authoritarian parental style and permissive parental style have an influence on increasing online juvenile delinquent activities. It was identified that tended to juvenile delinquency due to the imposition of strict rules and less parental attention. Juvenile's perception, such as disappointment, frustration of parents, and resentment and negative responses, such as resisting parental controls, secretive behaviors, and strategically bypassing parental restrictions, were identified. Parents' low digital literacy, the influence of peer groups and social media groups, and parental behavior pose challenges in monitoring juveniles' social media activities. Increasing parents' digital literacy and conducting awareness programs for parents on effective parenting style regarding child matters are significant to reduce negative parental supervision that affects juvenile delinquency influenced by social media.

Keywords: *Delinquent Activities, Juvenile Delinquency, Juvenile, Parental Supervision, Social Media*

[1] Department of Sociology, University of Kelaniya
isurikasandamali96@gmail.com

Gendered Experiences in Divorce Mediation: Empowering Women through Conflict Resolution in Sri Lanka

K. A. Shashini Shashikala Lakshani [1]

Divorce is a deeply personal and painful process that marks the breakdown of a marital relationship. In many societies, women face significant challenges in traditional gender roles and power imbalances within the family. Divorce mediation has emerged as an alternative method of resolving marital conflict, offering couples the opportunity to reach mutual agreements with the help of a neutral third party. The objective of this study explores the gendered experiences of women in divorce mediation processes in Sri Lanka, with a particular focus on how this mediation can empower women through conflict resolution. A qualitative research approach was used, and in-depth interviews as the method of data collection. Snowball sampling was used to select ten participants in the Gampaha District. The research problem addressed is gendered experiences in divorce mediation for empowering women through conflict resolution in Sri Lanka. The findings of this study identified that women face various forms of violence in the family, such as physical abuse, emotional abuse, sexual and physical neglect, male dominance, and family pressures. The study found both formal and informal mediators who provide legal, financial, emotional, and psychological support to women in divorce or separation. The mediation process promotes women's legal awareness, emotional resilience, and reduces their vulnerability to re-victimisation. The study recommends pre-marriage counselling, encouragement of formal mediation, gender-sensitive training for mediators, legal awareness campaigns, and greater inclusion of female mediators to strengthen the effectiveness of divorce mediation. Based on the findings of this study, it can be concluded that mediation has the potential to exert a significant influence on empowering women in divorce or separation.

Keywords: *Divorce, Empowerment, Family, Gendered Experience, Women*

[1] Department of Sociology, University of Kelaniya
shashinishashikala399@gmail.com

කාන්තාවන්ගේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය හා ඔවුන් අපරාධවලට යොමු වීම

එච්. එම්. ටී. දිල්හානි [1]

මත්ද්‍රව්‍ය ගැටලුව වර්තමානය වන විට තිබෙන ප්‍රධාන සමාජ ගැටලුවක් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත. අතීතයේ සිට පිරිමි පුද්ගලයන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වී සිටි අතර වර්තමානය වන විට සමාජය තුළ කාන්තාවන් විසින් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතා කිරීම තරමක් දුරට ඉහළ යාමක් දක්නට ලැබේ. සමාජ ප්‍රශ්න හේතුවෙන් කාන්තාවන් මුදල් ලබා ගැනීමේ අරමුණින් විවිධ අපරාධකාරී චර්යාවන්වලට යොමුවේ. "කාන්තාවන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය හේතුවෙන් යොමු වී කරනු ලබන අපරාධ මොනවා ද?" යන්න පර්යේෂණයේ ගැටලුව වේ. මෙම පර්යේෂණයේ මූලික පරමාර්ථය වූයේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය හේතුවෙන් කාන්තාවන් කරනු ලබන අපරාධ හඳුනාගැනීමයි. කාන්තාවන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කරන ස්වරූප හඳුනාගැනීම, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමට හේතු හඳුනාගැනීම, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කර වැඩි වශයෙන් සිදුකරන අපරාධ හඳුනාගැනීම ද පර්යේෂණ අරමුණු ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණයේ දී කාන්තාවන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වූ වයස් සීමාව, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වූ ආකාරය, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිත කිරීමට හේතු ද අවධානය යොමු කරන ලදි. මෙම පර්යේෂණය මිශ්‍ර පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යටතේ සිදු කරන ලදි. සමීක්ෂණ විධික්‍රමය ද, නියැදිය ලෙස සසම්භාවී නොවන නියැදුම් ක්‍රමය යටතේ අරමුණුගත නියැදීම් ක්‍රමය තුළින් වැලිකඩ බන්ධනාගාරයේ කාන්තා රැඳවි අංශයේ මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට යොමු වී සිටි වයස අවුරුදු 18 ට වැඩි කාන්තා රැඳවියන් 25 දෙනෙකු අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදි. ප්‍රශ්නාවලිය හා සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය මඟින් දත්ත රැස් කරන ලදි. කාන්තාවන් නීති විරෝධී මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් යොමු කර තිබේ. මත්ද්‍රව්‍ය ළඟ තබා ගැනීම, මත්ද්‍රව්‍ය ජාවාරම් හෝ ගණුදෙනු කිරීම, සොරකම් නැතහොත් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය සඳහා අරමුදල් සැපයීම, ගණිකා වෘත්තිය, පහරදීම හා ප්‍රචණ්ඩ ක්‍රියා, වංචනික හිඟමන් කටයුතුවල නිරත වීම කාාන්තාවන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයත් සමඟ වැඩි වශයෙන් යොමු වූ අපරාධ ලෙස හඳුනාගන්නා ලදි. අවිවාහක කාන්තාවන්ට වඩා විවාහක කාන්තාවන් මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතයට වැඩි වශයෙන් යොමු වී තිබීම, මත්ද්‍රව්‍ය මිලදී ගැනීම සඳහා මුදල් අරමුණු කරගෙන විවිධ අපරාධ සඳහා යොමු වීම පර්යේෂණයේ දී නිගමනය කරන ලදි.

මුඛ්‍ය පද: *අපරාධ, කාන්තාවන්, ගණිකා වෘත්තිය, මත්ද්‍රව්‍ය භාවිතය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
thakshiladi20@gmail.com

ආයතනගත දරුවන් පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියෙන් සමාජානුයෝජනය වන ආකාරය

කේ. වී. සී. ආර්. කරුණාරත්න [1]

දරුවන් ගත් කළ මොවුන්ගේ පාසල තුළ අධ්‍යාපනය සිදුවන ආකාරය අනුව ඔවුන්ගේ සමාජානුයෝජනය සිදුවන අතර අනාගතයේ සමාජයේ ජීවත්වීමට අවශ්‍ය වන්නාවූ පදනම ලැබෙන්නේ ද මෙම පාසල් අධ්‍යාපනය තුළිනි. ආයතනගත දරුවන් ළමා නිවාසවල රඳවා තබන අතර මෙම දරුවන්ගේ පාසල් අධ්‍යාපනය තුළ සමාජානුයෝජනය යම් තරමකට අනෙකුත් දරුවන්ට සාපේක්ෂව වෙනස් වීමේ ඉඩකඩ පවතී. මෙම තත්ත්වය කාලීන සමාජ ගැටලුවක් වශයෙන් දක්නට ලැබෙන අතර ආයතනගත දරුවන් පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියෙන් සමාජානුයෝජනය වන ආකාරය කෙබඳුද? යන ගැටලුව මෙම පර්යේෂණය සිදුකිරීම සඳහා මූලික කරගනු ලැබීය. පර්යේෂණයේ මූලික අරමුණු වූයේ ආයතනගත දරුවන් යන්න හැඳින්වීම, ආයතනගත දරුවන්ගේ පාසල් අධ්‍යාපනය හඳුනාගැනීම හා පාසල් අධ්‍යාපනය ආයතනගත දරුවන්ගේ සමාජානුයෝජනයට බලපාන ආකාරය හඳුනාගැනීමයි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශය ලෙස ශ්‍රී ලංකාවේ, මධ්‍යම පළාතේ, මහනුවර දිස්ත්‍රිකයේ, ගඟවටකෝරළය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තෝරා ගන්නා ලදී. පර්යේෂණයේ නියැදිය වශයෙන් ගඟවටකෝරළය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයට අයත් ළමා නිවාස දෙකක් අතරින් අවුරුදු දොළහ සහ දහ අට අතර ගැහැණු සහ පිරිමි දරුවන් පහසු නියැදිය යටතේ හතළිස් දෙනෙකු තෝරා ගැනුණි. ගුණාත්මක පර්යේෂණ ක්‍රමවේදය යොදා ගනිමින් සිදු කරන ලද මෙම පර්යේෂණයේ විධික්‍රමය සිද්ධි අධ්‍යන විධික්‍රමය වන අතර දත්ත රැස් කිරීමේ ප්‍රධාන ශිල්ප ක්‍රමය ආකෘතික නොවන සම්මුඛ සාකච්ඡා වේ. ගඟවටකෝරළය ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය තුළ ආයතනගත ගැහැණු දරුවන් විශාල ප්‍රමාණයක් සිටින බව අධ්‍යයනය කල හැකි වූ අතර ඔවුන් ආයතනගත පිරිමි දරුවන්ට සාපේක්ෂව වැඩි කාලයක් ළමා නිවාසය තුළ රැකවරණය ලබන බව අනාවරණය විය. අධ්‍යාපන තත්ත්වය ගත් කළ ආයතනගත ගැහැණු දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන මට්ටම පහළ මට්ටමක තිබූ නමුත් ආයතනගත පිරිමි දරුවන්ගේ අධ්‍යාපන තත්ත්වය මෙන්ම විෂය බාහිර කටයුතු කෙරෙහි ද යහපත් තත්ත්වයක් දැකිය හැකි විය. අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම්වලට අනුව ඔවුන්ට අධ්‍යාපනයේ වටිනාකම වටහා දිය යුතු බව, ගුරුවරයා බුද්ධිමත්ව ආයතනගත දරුවන් හා කටයුතු කළ යුතු වීම, ආයතනගත දරුවන් සම්බන්ධව රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති වෙනස් විය යුතු බව, පාසල තුළ ආයතනගත දරුවන්ට මෘදු කුසලතා වර්ධනය සඳහා මඟ පෙන්වීම හා ඉහළ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් පවතින ළමා නිවාස පාලකවරුන් පත්කිරීම වැදගත් බව යෝජනා කරනු ලැබේ. ආයතනගත දරුවන්ගේ පාසල් අධ්‍යාපනය තුළ ඔවුන්ගේ ද්විතීයික සමාජානුයෝජනය කවරාකාරයෙන් සිදුවන්නේ ද යන්න පිළිබඳ සිදුකළ මෙම අධ්‍යයනය මඟින් ඔවුන්ගේ සමාජානුයෝජනය කවරාකාරයෙන් සිදුවන්නේ ද, එය ඔවුන්ගේ අධ්‍යාපනයට කවර බලපෑමක් කරන්නේ ද යන්න පිළිබඳ දැනුම රැස් කිරීමට හැකි විය.

මුඛ්‍ය පද: *ආයතනගත දරුවන්, පාසල් අධ්‍යාපනය, සමාජානුයෝජනය, ළමා නිවාස*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
chamodirk@gmail.com

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයෙහි භාවිතය පිළිබඳ තුලනාත්මක අධ්‍යයනයක්

පී. ඒ. රුවනි වත්සලා [1]

ශ්‍රී ලංකාවේ අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය යොදාගනී. නමුත් එහිදී ලංකාවේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේදී ගැටලුකාරී තත්ත්වයන්ට මුහුණ දෙන ආකාරය දැකගත හැකිවේ. එහිදී ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලියේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතයේදී ඇතිවන ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් මොනවාද? යන පර්යේෂණ ගැටලුව අධ්‍යයනය සඳහා යොදා ගන්නා ලදි. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේ දී ඇතිවන ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් පිළිබඳව තුලනාත්මකව අධ්‍යයනය කිරීම පර්යේෂණ පරමාර්ථය විය. මෙම අධ්‍යයනයේ අරමුණු වූයේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්වල අධ්‍යාපනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිත කිරීම පිළිබඳ වර්තමාන තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම, ඉගෙනුම් - ඉගැන්වීම් ක්‍රියාවලියේ දී මුහුණ දෙන අභියෝගාත්මක තත්ත්වයන් හඳුනාගැනීම හා එම අභියෝගයන්ට විසඳුම් යෝජනා කිරීම යනාදිය යි. මෙම පර්යේෂණය මිශ්‍ර විධික්‍රමය යටතේ සිදු කරන ලදි. පර්යේෂණ ක්‍රම ලෙස සමීක්ෂණ හා තුලනාත්මක ක්‍රමය යොදා ගැනිණි. දත්ත රැස් කිරීමේ ශිල්ප ක්‍රම ලෙස ප්‍රශ්නාවලි ක්‍රමය හා අර්ධ ව්‍යුහගත සම්මුඛ සාකච්ඡා ක්‍රමය යොදාගත් අතර දත්ත විශ්ලේෂණය සඳහා විස්තරාත්මක සංඛ්‍යාන විශ්ලේෂණ ක්‍රමය භාවිත කරන ලදි. එහිදී මුලටියන අධ්‍යාපන කලාපයේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල් ද්විත්වයක් යොදා ගනිමින් අරමුණුගත නියැදිය යටතේ පාසල් ළමුන් හැටදෙනෙකු, විදුහල්පතිවරුන් දෙදෙනෙකු හා ගුරුවරුන් දෙදෙනෙකු අධ්‍යයන නියැදිය ලෙස යොදා ගන්නා ලදි. පර්යේෂණයෙහි සමස්ත සොයා ගැනීම්වලින් අනාවරණය වූයේ ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල් අධ්‍යාපන ක්‍රියාවලිය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිත කිරීමේ දී ගැටලුකාරී තත්ත්වයන් රැසකට මුහුණ දෙන බවකි. එහිදී භෞතික හා මානව සම්පත් නාගරික පාසල තුළ ප්‍රමාණවත්ව හා ග්‍රාමීය පාසලේ අවම මට්ටමක පැවතීමත්, ළමුන් හා ගුරුවරුන් තුළ පවතින අවම තාක්ෂණික දැනුම හා ළමුන්ගේ ඉංග්‍රීසි දැනුම අවම වීම පාසල් දෙකෙහිම පැවති ගැටලු ලෙස හඳුනාගන්නා ලදී. එහිදී පරිත්‍යාගශීලීන් හරහා පාසලට අවශ්‍ය සම්පත් ලබා ගැනීම, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සම්බන්ධව නොමිලේ පවත්වන පාඨමාලාවන්ට ළමුන් යොමු කිරීම, ගුරුවරුන්ට අවශ්‍ය තාක්ෂණික දැනුම ලබා ගැනීම සඳහා වෘත්තීය වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක කිරීම යනාදී පියවරයන් මෙම ගැටලු අවම කිරීමට යෝජනා ලෙස ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මුඛ්‍ය පදඃ *අධ්‍යාපනය, ග්‍රාමීය හා නාගරික පාසල්, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය, ශ්‍රී ලංකාවේ පාසල් අධ්‍යාපනය*

[1] සමාජවිද්‍යා අධ්‍යයන අංශය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය
ruwaniwathsala971@gmail.com

Author Index

Abesiriwardhana, P. Y. 270
Abeyrathna, U. S. 157
Alahakoon, A. M. R. M. 74
Aluthwaththa, A. S. 148
Anjalika, S. H. I. 81
Anuruddhika, M. T. D. 42
Anuththara, P. A. J. 230
Appuhami, H. M. K. 48
Athapaththu, R. M. C. T. K. 52
Azeem, A. 114
Bandara, D. M. 150
Bandara, M. K. G. A. P. 191
Bandara, R. M. P. K. 261
Basnayake, B. S. M. D. S. 60
Buddhika, C. A. T. 256
Chathurika, K. A. 117
Dasanayaka, D. M. M. 146
Dasanayake, D. C. A. 45
Dayarathana, U. L. N. S. 101
De Alwis, A. H. N. 64
De Silva, A. 151
Deshappriya, S. B. L. R. 250
Dhananjana, R. Y. G. N. 247
Dilhani, L. A. S. U. 193
Dilhani, R. W. 177
Dilrukshi, G. A. K. 181
Dilshara, M. M. S. 72
Dissanayake, R. H. L. 105
Dombawela, D. H. S. K. 79
Dushanthi, S. A. 168
Edirisinghe, I. 165
Edirisuriya, E. M. N. T. 194
Ekanayaka, P. S. 215
Erandi, D. M. N. 267
Fazna, M. F. F. 124
Gamlath, G. R. Y. M. 119
Gunarathna, H. E. I. G. P. 128
Gunasekara, M. T. D. 75
Gunasekara, N. A. D. C. S. 248
Guruge, O. S. 122
Gurusingha, G. S. R. 279
Hansika, K. S. 271
Hapuarachchi, A. V. 62
Heenkenda, H. M. C. D. 159
Herath, H. M. D. S. 129
Herath, H. M. S. R. 176
Herath, H. R. H. M. N. K. 130
Herath, N. U. 140
Iddagoda, S. 127
Ifham, A. F. 141
Jayakodi, P. L. C. R. 252
Jayamanna, H. M. D. S. 269
Jayarathna, G. H. C. P. 169
Jayasinghe, J. A. M. K. 123
Jayasinghe, K. T. O. U. 258
Jayawardana, N. R. 246
Karunadasa, R. P. M. K. 82
Karunarathna, M. A. N. T. 185
Karunarathna, R. A. M. 132
Karunarathne, H. D. G. S. 149
Karunasingha, H. S. 76
Karunathilaka, R. M. D. D. 218
Kaushalya, M. A. S. 273
Kaushani, P. P. G. U. 160
Kawmini, P. H. G. P. 115
Kodippiliarachchi, K. A. C. P. 59
Kumara, M. S. I. 162
Kumara, T. D. M. L. 139
Kumarapeli, K. T. O 70
Kumarasinghe, D. P. 136
Kumarasinghe, K. P. K. H. 198
Kumari, K. M. C. 167
Kumari, K. P. D. N. N. 166
Kumari, W. N. 153
Lakshani, B. P. 186
Lakshani, K. A. S. S. 303
Lakshani, P. G. C. T. 143
Madhushani, W. L. 33
Madusanka, R. P. I. 77
Moragolla, S. N. B. M. K. P. 214
Nadeeshan, E. M. A. 277
Nandasena, P. A. G. W. 152
Nawarathne, N. M. M. S. 260
Nethmini, J. M. 257
Nilukshika, K. G. G. 47
Nimesha, S. S. 154
Nimeshika, J. P. S. 107
Nisansala, U. A. G. 232
Pabasara, B. A. N. 201
Pamodya, M. M. D. 237
Parindi, W. K. K. 245
Passaperuma, P. A. 51

Pathirathna, K. G. D. I. 73
Pathmasiri, R. A. C. D. 80
Perera, A. K. C. P. 142
Perera, A. P. K. 43
Prabodha, D. A. 174
Preethimali, W. 234
Premasinghe, D. M. D. M. 83
Priyangani, H. M. I. 182
Rajapaksha, R. D. L. W. 66
Rajapaksha, R. L. R. C. P. 125
Rajapaksha, R. M. E. S. 155
Randika, U. G. G. 121
Rasaduni, K. M. G. C. 156
Rashmika, K. V. C. 254
Rathnasinghe, H. T. I. 251
Rathnathilaka, M. M. P. N. 104
Rathnayaka, K. M. V. K. 161
Rathnayaka, R. 137
Rathnayaka, R. M. N. S. L. 200
Rathnayaka, S. R. C. J. 120
Rupasingha, W. M. D. E, ...126
Sadeesha, H. M. 192
Samanthilaka, B. A. A. S. 262
Samarasinghe, M. P. K. N. 272
Samarasinghe, P. S. 202
Saminthra, N. A. K. 178
Sandamali, J. P. N. I. 302
Sandaruwani, K. D. 195
Sandeepani, M. U. 259
Sandhamali, S. J. M. N. 163
Sanjana, L. L. H. 249
Sanjula, K. W. G. 180
Sapunika, G. R. 173
Sathsarani, H. A. S. 102
Sathsarani, K. D. S. 131
Senadheera, C. 111
Senavirathna, W. D. T. N. 91
Sewwandi, G. G. N. 265
Sewwandi, K. V. 69
Silva, M. N. M. 147
Siyamudali, S. M. R. S. 158
Suduwelikanda, C. D. 118
Tharushika, M. P. D. 179
Thashmila, P. K. S. 113
Thennakoon, T. M. A. K. 67
Thilakarathna, Y. S. U. 184
Thilini, A. P. A. 263
Thumbovita, M. G. D. M. 135
Thushara, K. T. 187
Udanie, T. M. 268
Udawaththa, O. S. I. K. 145
Udeshika, Y. S. 183
Umayangana, R. 138
Vimukthi, A. P. S. R. 266
Vithanawasam, K. M. 112
Walakulpola, G. M. 116
Wasala, W. L. M. C. M. 255
Weerasinghe, K. W. G. T. D. 71
Weerasinha, W. M. I. C. 103
Weerawansha, S. N. L. S. 144
Wickramachchi, W. K. D. D.E. S. 46
Wickramanayaka, E. K. G. V. N. 264
Wickramasingha, W. C. H. 65
Wijebandara, P. G. M. 89
Wijerathna, K. H. M. 235
Wijewantha, A. S. 164
Wimalasooriya, M. M. N. H. 238
අබේරත්න, එම්. එම්. අයි. එම්. 291
අබේසුන්දර, එස් 222
අමරසිංහ, එස්.අයි. 239
ඉමංකා, ජේ. ජේ. එම්. එස් 204
ඉසුරුණි, කේ. එම්. අයි 213
උමේෂා, එච්. ඩී. ආර්. 34
එදිරිසිංහ, ඊ. ඒ. ආර්. කේ. 297
කරුණාතිලක, ඩබ්.ජී.එච්.ඩී 96
කරුණාරත්න, කේ. වී. සී. ආර්. 305
කරුණාරත්න, යූ. ආර්. ඒ. පී. 41
කුමරසිංහ, ආර්. ඩී. බී. එන්. 35
කුමාර, කේ. ටී. ඩී. ටී. එස්. 228
කුමාරි, ජී. ආර්. එන් 86
කෞශල්‍යා, එම්. පී. 231
ගයාෂිණී, ඩී. පී. කේ 36
ගුණරත්න, එස්. එම්. ඩී. යූ. 300
ජයකොඩි, ජේ. ඒ. කේ. එස්. 208
ජයතිලක, ටී. කේ. ජී. ඩි. සී. 84
ජයවීර, එම්. එස්. 301
ජයසිංහ, ජේ. එම්. යූ. එස්. 93
ජයසිංහ, ඩී. එම්. ඕ. අයි 32
ඩිනූකා, එස්. 292
තරංගා, කේ. කේ.ඩී 44
තරුෂිකා, ඩී. ජී. එන්. 295
තිබ්බුටුමුණුව, ටී. ඒ. එම්. ටී. ඩී. 289
තිලකරත්න, එම්. එම්. එස්. එස්. 212
ද සොයිසා, ආර්. ඩී. කේ. 90
දසනායක, ඩබ්ලිව්. ඩී. පී. එස්. 216
දසනායක, ඩී.එම්.එස්.ජී. 240
දිනඉසුරි, යූ.එල්.ඩී.ජී. 227

දිල්රුක්ෂි, ඩී. ජී. එස්. පී...........................283
දිල්හානි, එච්. එම්. ටි. 304
දිසානායක, එච්. පි. ඩි. කේ. ඩි. 58
දිසානායක, එල්. එම්. එන්. ටි...................210
දිසානායක, ඩබ්ලිව්. ජී. ආර්. එස්. කේ. 286
දිසානායක, ඩී. එම්. කේ. කේ. 219
දිසානායක, ඩී. එම්. ඩී. එන්. කේ.............221
ධනංජනි, ජී. එම්. එස් 57
ධර්මපාල, ඩී. එස්. සී.,............................281
නදීශානි, පී. ඒ. ටී. 298
නවනැලිය, එම්. එම්. එන්. සී. 94
නිල්මිණි, ඩබ්ලිව්. ර්., ...282
නිහ්ලා, එම්. එන්. එෆ්. 211
නුවරගෙ, එන්. සී. එම්...............................49
පත්මසිරි, කේ. ඒ. එස්. එස්. 236
පාතගම, ආර්. වයි. එම්..............................63
පීරිස්, ඩී. කේ. 196
පෙරේරා, එන්. එස්. ඒ. එස්. 61
පෙරේරා, ඩබ්ලිව්. සී. ඒ. 294
ප්‍රබෝධි, අයි.එච්.අයි..................................37
ප්‍රභාෂණී, එල්. වයි. ඩී. ඩී. 209
ප්‍රසාදිනී, එච්. එම්. එම්. 199
ප්‍රියංකර, කේ. එච්. සී. යූ. 95
ප්‍රේමතිලක, යූ. ජී. ඩබ්. එස්. කේ. 206
බංඩාර, කේ. පි. පි. එන්. 207
බණ්ඩාර, ඩබ්. ටී. එම්. එම්. කේ. වී............87
බස්නායක, බී. එම්. ටී. ඩී. 223
මධුභාෂිණි ද සිල්වා, එම්. ඒ.....................293
මධුශානි, ඩබ්ලිව්. බී. පී. 233
මාරසිංහ, ටී. එම්. ඒ. එස්. 97
මැණිකේ, එන්. ජී. එච්. කේ......................296
මුහන්දිරම්, එම්. එස්. එන්.,.......................280
රත්නායක, ආර්. එම්. එන්. ඩී. 175
රත්නායක, ආර්. එම්. කේ. එස්. 92
රත්නායක, එච්. එම්. පි. පි. 220
රසාදරි, එච්. ඒ. වයි. 88
රසුනි, කේ. ඒ. 299
රාජපක්ෂ, ටි. ඩී. ඩී. එන්. 108
රුවන්දිකා, වී. පී. පී. 290
ලක්රුවනි, ඩී. එම්. කේ............................285
වත්සලා, ඩබ්ලිව්. ටී. 31
වත්සලා, පී. ඒ. ආර්. 306
වාසනා, එච්. ජී. එස්. 53
වික්‍රමරත්න, එන්. එන්. 288
වික්‍රමසිංහ, ඩී. ඩී. පී..................................50
විජේනායක, ඩබ්ලිව්. එම්. ආර්. ටී. 106
විහාරා, බී. ඩී. සී.,...................................278
වීරසිංහ, ඩබ්. එම්. පි. ජී.............................54
වීරසිංහ, ඩබ්ලිව්. ජී. ඩී. ඩී. 287
වීරසූරිය, පී. පී. එස්. 241
සංදීපනී, කේ.ජේ.එච්...............................203
සංදීපනී, ඩබ්ලිව්. ඒ. ආර්. 242
සංධීපනී, ජී. ඒ. ජී. එම්. 68
සඳරුවන්, ඒ. ජී. එන්. වී. 78
සල්මා, එම්. එස්. එෆ්. 229
සෙනවිරත්න, ටී. ජී. ආර්. එල්. 284
සෙව්වන්දි, කේ. එච්. එන් 217
සෙව්වන්දි, කේ. ඒම්. ඒම්. 253
සෙව්වන්දි, පී. ජී. එන්...............................85
සේනාධීර, එස්. එච්. එම්..........................197
සෝමසිරි, එල්. එම්. ටී. යූ........................205

Sponsors

Shello Cosmetics Co. (Pvt) Ltd

STEEPLE TOURS
THE WAY YOU WANT IT

ISSN 3051-598X
9 773051 598000 >

https://ss.kln.ac.lk/depts/RCSS/